

ЛЕТОПИС
ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

Год. IX
Број 9
2024.
ISSN 2560-3388

ЛЕТОПИС

ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК
И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

ЛЕТОПИС

1. Књига у коју се хронолошким редом уписују важнији догађаји;
2. Пригодан запис неког догађаја; оно што је вредно да се унесе у летопис;
3. Чест назив за часописе или повремене списе.

(*Речник српскохрватскога књижевног језика*, књига трећа, Матица српска – Матица хрватска, Нови Сад – Загреб, 1969, стр. 197)

САДРЖАЈ

Реч уредника	7
Статут Друштва за српски језик и књижевност Србије	9
Органи Друштва – структура (у 2024. години)	21
Записници о раду Друштва током 2024. године	25
Записник са Годишње скупштине Друштва за српски језик и књижевност Србије	25
Записник са седнице Управе Друштва за српски језик и књижевност Србије	34
Записник са седнице Уже управе (оперативни део) Друштва за српски језик и књижевност Србије.	43
Обавештења	45
Извештај о раду Национално-просветног савета Републике Србије	45
Стручним већима српског језика и књижевности поводом Захтева за приступ информацији од јавног значаја Синдиката запослених полиције	46
Позив за радионице у Тршићу 2024.	47
Март – месец српског језика	49
Програм манифестације <i>Март – месец српског језика</i> 2024.	49
Конкурс за кратку причу	53
Програм манифестације <i>Март – месец српског језика</i> 2024. у подружницама Друштва	53
Мартовско гледање семинара	84
Резултати конкурса за кратку причу	84
Извештај о обележавању манифестације <i>Март – месец српског језика</i> у подружницама Друштва	88
Извештаји подружница Друштва за српски језик и књижевност Србије (преглед рада)	127
Београдска подружница	127
Краљево	132
Шабац	144
Сомбор	147
Браничевски округ	150
Јужни Банат	152

Расински округ	168
Панчево, Ковачица, Опово и Алибунар	177
Колубарски округ	178
Моравички округ	189
Стручно и методичко усавршавање наставника	195
Хроника 65. Републичког зимског семинара	195
Обука наставника који предају у региону	198
Стручно усавршавање учитеља/ица разредне наставе који изводе наставу на српском језику и ћириличном писму, учитеља/ица, и наставника/ца српског језика и српског језика и културе.	199
Ка савременој настави српског језика и књижевности II	200
Првонаграђена методичка припрема за час српског језика или књижевности – награда „Проф. др Милија Николић” у школској 2024/25. години: Јелица Пајић – Романтизам у европској књижевности у време вештачке интелигенције	200
Извештаји са такмичења.	219
Такмичење из српског језика и језичке културе	219
Такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада”	226
Издавачка делатност Друштва	235
Станиша Тутњевић: У свјетлу фолклорно-митске инспирације	236
Марија Запутил: О (право)писцима – допринос језичкој култури и образовању.	241
In memoriam	245
Марија Запутил: In memoriam Босиљка Милић (1930–2024).	245
Јагода Жунић: In memoriam Надежда Милошевић (1930–2024)	249
Књижевни оглас	251

РЕЧ УРЕДНИКА

Девети број *Летописа* Друштва за српски језик и књижевност Србије, за 2024. годину појавиће се у мањем броју примерака у штампаној форми, али и у електронској, на сајту Друштва, те ће тако бити доступан свим заинтересованим наставницима.

Потреба за оваквом књигом произашла је из многобројних активности које наше удружење обавља. Различита обавештења, одлуке, писма, извештаји, обраћања јавности, семинари за стручно усавршавање наставника, издавачка делатност, учешће такмичара (наставника и ученика) на различитим конкурсима, наградни боравак ученика у Тршићу, редовно се постављају на сајт Друштва, али се старе информације брзо замењују новима и често се забораве. Зато писани траг забележен у *Летопису* остаје као поуздани сведок времена у коме су се различите активности одиграле.

Следећи разлог за штампање *Летописа* је и потреба да се шире упознамо са радом подружница Друштва, те се у овој књизи сваке године уприличује њихово представљање. Председницима подружница остављена је слобода да сами осмисле како ће укратко описати рад своје подружнице, да ли у виду извештаја, хронике или најаве активности, па су и прилози у том смислу разнородни. И овим путем позивамо све подружнице да нам доставе своје годишње извештаје, који ће неким будућим нараштајима наставника представљати оријентир у личном раду и развоју наставничког позива.

Уз Информатор са Републичког зимског семинара и уз часописе „Књижевност и језик” и „Свет речи”, појава *Летописа* обезбеђује континуирано информисање наставника у нашој земљи о главним и споредним активностима Друштва током једне календарске године и чини транспарентнијим наше напоре да се као добровољно Друштво бавимо питањима значајним за наставу српског језика и књижевности у Републици Србији.

Годину 2024. обележила су превирања у друштву и борба наставничких синдиката за враћање достојанства наставничком позиву. Бројне иницијативе Друштва за увођење статуса натпредметности Српском језику и књижевности и даље не наилазе на уважавање. У Заводу за унапређивање образовања и васпитања започет је рад на новим програмима наставе и учења за пети разред основне школе и први разред гимназије. Национално-просветни савет је пред усвајањем нових докумената о стандардима ученичких постигнућа на различитим нивоима. Зато Друштво за српски

језик и књижевност Србије и даље усклађује своју делатност са захтевима тренутка у коме живимо и улаже максималне напоре да одржи стручну комуникацију са колегама и ученицима.

И надаље се надамо честим и креативним заједничким дружењима на семинарима за стручно усавршавање наставника, различитим такмичењима, предавањима, дискусијама, путовањима и свим будућим активностима и изазовима који су пред нашом заједницом.

Зона Мркаљ

СТАТУТ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

У складу с одредбама чл. 12. и 22. Закона о удружењима („Службени лист РС”, број 51/2009. и 99/2011), председник Друштва за српски језик и књижевност Србије, по овлашћењу Скупштине Друштва са седнице одржане 30. 06. 2016. године у Београду, сачињава пречишћени текст

СТАТУТА ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

НАЧЕЛНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Друштво за српски језик и књижевност Србије (у даљем тексту: Друштво) основано је као невладино, непрофитно струковно удружење, на неодређено време, ради остваривања циљева из области српског језика и књижевности.

Оснивачка Скупштина Друштва за српски језик и књижевност Србије констатује да је у Регистру удружења, који води Агенција за привредне регистре, уписано и регистровано *Друштво за српски језик и књижевност Србије*, које је изворно основано и започело с радом још 15. 01. 1910. године, са седиштем у Београду, Студентски трг број 6. Садашње седиште Друштва је у Београду, на Филолошком факултету, Студентски трг 3. Друштво се ускладило са Законом о удружењима 2010. године.

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ДРУШТВА

Члан 2.

Област остваривања циљева Друштва је окупљање научника и стручњака из области српског језика и књижевности, као и наставника тих предмета у свим врстама школа на подручју Републике Србије, затим, окупљање свих заинтересованих лица која се баве науком о језику и књи-

жевности и наставом те групе предмета, као и грађана који се интересују за унапређење језичке и књижевне културе, ради остваривања заједничких циљева и задатака утврђених овим Статутом.

Циљеви и задаци Друштва су:

- истраживање и изучавање општих и посебних питања о српском језику и књижевности, као и наставе тога предмета у свим врстама школа у којима се предаје (од основне школе до факултета);
- стручно и методичко усавршавање наставних кадрова;
- подстицање на рад младих научника и наставника и помагање њиховог индивидуалног рада и развика;
- популарисање резултата науке и наставе српског језика и књижевности;
- сарадња са Министарством просвете и његовим заводима (Завод за унапређивање образовања и васпитања и Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања), Министарством науке, Министарством културе, центрима за усавршавање наставника, задужбинама, научним, просветним и другим институцијама и асоцијацијама у циљу унапређивања наставе српског језика и књижевности и језичке и књижевне културе;
- упућивање чланова на научну, стручну и методичку литературу из области језика и књижевности.

Члан 3.

Друштво своје задатке остварује:

- одржавањем општих и посебних састанака и стручних скупова на којима се расправљају научни и стручни радови чланова Друштва, као и о питањима која интересују чланове;
- самосталним или у заједници са другим организацијама организовањем семинара, предавања, трибина, промоција, курсева и других облика образовања у области унапређивања наставе српског језика и књижевности и језичке и књижевне културе;
- учешћем у изради наставних програма, уџбеника, приручника и других облика образовног садржаја;
- бављењем актуелним питањима српског језика и књижевности;
- издавањем/објављивањем књига, часописа и других публикација везаних за унапређивање наставе српског језика и књижевности и језичке и књижевне културе;
- сарадњом са државним органима и организацијама, универзитетима, школама, другим стручним удружењима и организацијама у земљи и иностранству које се баве наставом српског језика и књижевности и језичке и књижевне културе;

- организовањем стручних екскурзија за чланове;
- организовањем разних такмичења и смотри.

Члан 4.

Ради остваривања својих циљева Друштво:

- преко својих представника у градовима и окрузима Републике Србије (изабраних према одредбама овог Статута) прати дефинисање и реализацију активности утврђених на нивоу Друштва, као и креирање платформе и сачињавање акционих планова за реализацију дефинисаних активности;
- своје задатке остварује одржавањем општих и посебних саста-нака и стручних скупова на којима се расправљају научни и стручни радови чланова Друштва и других позваних лица;
- самостално или у заједници са другим институцијама организује конгресе, семинаре, предавања, трибине, курсеви и друге облике активности, ради унапређивања свих научних дисциплина из оквира српског језика и књижевности;
- бави се актуелним питањима српске традиције, језика, књижевности и културе;
- издаје/објављује књиге, часописе и друге публикације везане за унапређивање науке о српском језику и књижевности, а у сарадњи и уз сагласност рецензента које за сваку публикацију именује Друштво;
- сарађује са државним органима и организацијама, универзитетима, школама, музејима и другим стручним удружењима и организацијама у земљи и иностранству које се баве изучавањем српског језика и књижевности, као и српске традиције, културе и историје;
- организује теренска истраживања;
- организује стручне екскурзије за студенте и чланове Друштва.

Члан 5.

Друштво се може удруживати у савезе сродних друштава и друге асоцијације у земљи и иностранству (Савез славистичких друштава, Међународни славистички комитет и др.).

Одлуку о удруживању из претходног става доноси Скупштина Друштва.

НАЗИВ И СЕДИШТЕ ДРУШТВА

Члан 6.

Назив удружења је: „Друштво за српски језик и књижевност Србије”.

Седиште Друштва је у Београду; адреса: Студентски трг 3.

Друштво своју активност обавља на територији Републике Србије.

Друштво има статус правног лица.

За своје обавезе Друштво одговара целокупном својом имовином.

ИЗГЛЕД И САДРЖИНА ПЕЧАТА

Члан 7.

Друштво има печат округлог облика на чијој ивици је утиснут натпис „Друштво за српски језик и књижевност Србије”.

Штамбиљ Друштва је правоугаоног облика са натписом „Друштво за српски језик и књижевност Србије”, Београд, Студентски трг 3.

Меморандум садржи назив Друштва, седиште и друге податке који олакшавају комуникацију Друштва са трећим лицима (поштански фах, телефон, имејл, ПИБ, матични број, назив пословне банке и број рачуна и сл.).

Друштво може имати и своје делове – подружнице, које немају статус правног лица. Уколико се подружнице самостално региструју као посебна правна лица (у складу са прописима о удружењима и законом о регистрацији), дужне су да своје циљеве, задатке и општа акта усагласе с правилима и организацијом рада Друштва. Однос подружница и Друштва регулише се посебним Правилником који доноси Управа.

ОСТВАРИВАЊЕ ЈАВНОСТИ РАДА

Члан 8.

Рад Друштва је јаван.

Јавност рада и начин обавештавања јавности о том раду обезбеђује се објављивањем плана и програма рада Друштва, годишњих обрачуна и извештаја о активностима на скупштинама Друштва.

Управни одбор се стара о редовном обавештавању чланства и јавности о раду и активностима удружења, непосредно, у електронској

или штампаној форми, путем интерних публикација, односно путем саопштења за јавност, или на неки други примерени начин.

Годишњи обрачуни и извештаји о активности Друштва подносе се члановима на седници Скупштине.

УСЛОВИ И НАЧИН УЧЛАЊИВАЊА И ПРЕСТАНКА ЧЛАНСТВА

Члан 9.

Чланови Друштва су редовни и почасни.

Чланови Друштва могу бити: научни радници из области српског језика и књижевности, наставници тих предмета у свим врстама школа, сва лица која се баве науком о језику и књижевности и њиховом наставом, као и грађани који се интересују за унапређивање језичке и књижевне културе.

Почасни чланови Друштва могу бити заслужни наши и страни држављани, првенствено они који су допринели развоју српског језика и књижевности.

Изузетно, малолетно лице са навршених 14 година живота може се учланити у Друштво уз прилагање оверене изјаве његовог законског заступника о давању сагласности.

За лице млађе од 14 година пријаву подноси његов законски заступник.

Члан 10.

Одлуку о пријему у чланство доноси Скупштина, на писмено образложено предлог три члана, и о томе без одлагања обавештава подносиоца пријаве.

Члан може иступити из чланства давањем писане изјаве о иступању. За иступање малолетног члана није потребна сагласност законског заступника.

Чланство у Друштву може престати због дуже неактивности члана, непоштовања одредаба овог Статута или нарушавања угледа Друштва.

Одлуку о престанку чланства доноси Скупштина, на образложени предлог Управног одбора.

Члану се мора омогућити изјашњавање о разлозима због којих је поднет предлог за доношење одлуке о престанку његовог чланства у Друштву.

Члан 11.

Чланови Друштва имају једнака права и обавезе.

Члан Друштва има право да:

- равноправно са другим члановима учествује у остваривању циљева и задатака Друштва;
- преко својих представника учествује у одлучивању на Скупштини, као и другим органима Друштва;
- бира и буде биран у органе и радна тела Друштва;
- благовремено и потпуно буде информисан о активностима Друштва и његових органа;
- даје предлоге, мишљења и примедбе на рад органа и радних тела Друштва.

Члан Друштва је дужан да:

- активно доприноси остваривању циљева Друштва;
- учествује, у складу с интересовањем, у активностима Друштва;
- плаћа чланарину;
- обавља друге послове које му повери Управни одбор Друштва.

УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА ДРУШТВА

Члан 12.

Органи Друштва су Скупштина, Управни одбор (у даљем тексту: Управа), Извршни одбор и Надзорни одбор.

Функцију заступника Друштва врше председник Друштва, који је уједно и председник Управе, као и заменик председника Друштва. Заступници Друштва региструју се у складу са законом.

Члан 13.

Скупштина је највиши орган Друштва.

Скупштина:

- 1) доноси план и програм рада Друштва, утврђује основне смернице рада Друштва;
- 2) усваја оснивачки акт и Статут, као и њихове измене и допуне;
- 3) усваја друге опште акте Друштва;
- 4) бира и разрешава чланове Управног, Извршног и Надзорног одбора;
- 5) разматра и усваја, најмање једном годишње, извештај о раду Управног и Надзорног одбора, који се упућују Савезу;

- 6) разматра и усваја финансијски план и годишњи финансијски извештај;
- 7) одлучује о статусним променама и престанку рада Друштва;
- 8) одлучује о удруживању у савезе и друге асоцијације у земљи и иностранству и бира своје представнике у њима;
- 9) бира почасне чланове Друштва.

Скупштину чине сви чланови Друштва који се делегирају за свако заседање из реда подружница, као и целокупни састав Извршног одбора, Управног одбора, Надзорног одбора, ширег састава Управе и сви почасни чланови Друштва.

Скупштина се редовно састаје најмање једном годишње, трећег дана Републичког зимског семинара за наставнике српског језика и књижевности, на Филолошком факултету у Београду.

Ванредна седница Скупштине може се заказати на образложени захтев Управног одбора, Надзорног одбора, као и на иницијативу најмање једне трећине чланова Скупштине и на њој се решавају само она питања ради којих је сазвана.

Захтев из претходног става се подноси Управном одбору у писменом облику и у њему се морају навести и образложити питања чије се разматрање предлаже.

Председник Управног одбора је дужан да најкасније осам дана пре одржавања ванредне Скупштине обавести чланове Друштва о њеном сазивању и дневном реду, а ванредна Скупштина се мора одржати најкасније у року од 30 дана од дана подношења захтева за њено сазивање. Председник Друштва, Надзорни одбор и уредници редакција подносе Скупштини писмене извештаје на крају мандатног периода.

Скупштина разматра и оцењује рад својих органа.

Седницу Скупштине сазива Управни одбор и писменим/електронским путем обавештава чланове о месту и времену одржавања седнице и предлогу дневног реда.

Седницом председава председник или заменик председника Управног одбора или други члан Управног одбора, које одреди председник Управног одбора, до избора Радног председништва за то заседање.

Радно председништво од пет чланова бира се јавним гласањем присутних чланова Скупштине.

Скупштина пуноправно одлучује ако је присутна најмање једна половина чланова.

Скупштина одлучује већином гласова присутних чланова, осим ако посебним законом или овим Статутом није предвиђена квалификована већина.

За одлуку о изменама и допунама Статута, статусним променама и престанку рада Друштва неопходна је двотрећинска већина гласова присутник чланова.

Скупштина може донети пословник о свом раду.

Члан 14.

Управни одбор, односно Управа је извршни орган Друштва који се стара о спровођењу циљева Друштва утврђених овим Статутом, извршава одлуке Скупштине и учествује у организацији научних састанака Друштва.

Управа посебно:

- 1) руководи радом Друштва између две седнице Скупштине и доноси одлуке ради остваривања циљева Друштва;
- 2) организује редовно обављање делатности Друштва;
- 3) поверава посебне послове појединим члановима;
- 4) доноси финансијске одлуке;
- 5) оснива радна тела, која имају функцију и саветодавних, техничких и стручних служби и именује чланове и координаторе тих тела, чији мандат не може бити дужи од трајања мандата Управног одбора;
- 6) доноси пословник о раду Управног одбора;
- 7) одлучује о покретању поступка за измене и допуне Статута, сопственом иницијативом или на предлог најмање пет чланова Скупштине и припрема предлог измена и допуна, који подноси Скупштини на усвајање;
- 8) одлучује о покретању поступка за накнаду штете причињену Друштву одлукама чланова органа Друштва, у складу са Законом и, по потреби, одређује посебног заступника за тај поступак;
- 9) бира комисије за спровођење такмичења, фестивала који реализују програм рада;
- 10) одлучује о другим питањима за која нису, законом или овим Статутом, овлашћени други органи Друштва.

Управа има 19 чланова.

Управа пуноважно одлучује ако је присутно најмање једна половина чланова, а одлуке доноси већином гласова присутних чланова.

Мандат чланова Управе траје две године и могу се поново бирати на исту функцију.

Председник Друштва је истовремено и председник Управе.

Листу кандидата за чланове Управе сачињава Кандидациона комисија, именована од стране Скупштине.

За чланове Управе изабрани су кандидати који су добили највећи број гласова присутних чланова – делегата Скупштине.

Управа може донети пословник о свом раду.

Члан 15.

Председник Управе сазива седнице Управе и руководи њиховим радом.

У одсуству председника, седнице сазива и радом Управе руководи заменик председника. У одсуству председника и заменика председника, седнице сазива и радом Управе руководи један од потпредседника Друштва.

Члан 16.

Скупштина бира **Извршни одбор** у чији састав улазе: председник, заменик председника, три потпредседника, секретар и заменик секретара Друштва.

Извршни одбор непосредно руководи радом свих облика деловања Друштва и управља имовином Друштва.

Извршни одбор:

- 1) доноси планове и правилнике којима се ближе регулише рад Друштва;
- 2) предлаже мере и подноси предлоге за реализовање активности у надлежности Скупштине и Управног одбора;
- 3) врши избор радника за обављање стручних и административних послова;
- 4) врши и друге послове који проистичу из закона и овог Статута.

Председник Друштва:

- 1) представља и заступа Друштво;
- 2) одговара за законитост рада Друштва;
- 3) организује редовно обављање делатности Друштва;
- 4) спроводи и потписује одлуке и друга акта које доноси Управа;
- 5) брине о извршавању програма, планова, одлука и закључака Скупштине и Управе и финансијски је налогодавац за извршење финансијског плана;
- 6) стара се о остваривању циљева Друштва и права и обавеза чланова Друштва и предузима потребне мере;
- 7) подноси Скупштини годишње, а по потреби и периодичне извештаје о свом и раду Управе и Друштва;
- 8) брине се о вођењу прописаних евиденција и пословних књига;

- 9) одобрава службена путовања у иностранству;
- 10) поверава посебне послове појединим члановима;
- 11) одлучује о правима и обавезама запослених у Друштву;
- 12) обавља и друге послове у складу са Статутом и другим општим актима Друштва.

Потпредседници Друштва:

- 1) спроводе одлуке, закључке и препоруке Скупштине и Управног одбора;
- 2) координирају свим такмичењима Друштва;
- 3) организују издавачку делатност;
- 4) обављају дужности из тачака 5), 6) и 7) претходног става овог члана.

Секретар и заменик секретара Друштва:

- 1) баве се организационим пословима и питањима за потребе Друштва;
- 2) координирају рад подружница.

Члан 17.

За посебне резултате постигнуте у остваривању циљева и задатака Друштва, Друштво похваљује и награђује своје чланове, а за изузетан допринос и афирмацију Друштва додељује Повељу. Предлог подноси Управни одбор или комисија која се у ту сврху формира.

НАЧИН СТИЦАЊА СРЕДСТАВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ЦИЉЕВА И РАСПОЛАГАЊЕ СРЕДСТВИМА

Члан 18.

Друштво прибавља средства од:

- чланарине својих чланова, чију висину за сваку календарску годину утврђује Скупштина;
- добровољних прилога;
- донација и поклона (у новцу и натура);
- спонзорства;
- финансијских субвенција;
- наследства и легата;
- камата на улоге;
- закупнине;
- на други законит начин.

Друштво може прибављати средства и од котизације за семинаре, скупове, конгресе и друге облике својих активности утврђених овим Статутом.

Друштво води пословне књиге, сачињава финансијске извештаје и подлеже вршењу ревизије финансијских извештаја, ако је то утврђено прописима о рачуноводству и ревизији.

Друштво, према потреби, издаје зборнике са одржаних скупова и конференција, периодичне публикације и повремене стручне публикације за стручно усавршавање својих чланова, као и билтене и информаторе о појединим активностима Друштва.

Главне и одговорне уреднике часописа, едиција и редакција бира Управни одбор.

Извештај о раду редакција саставни су део извештаја о раду Друштва у целини и подносе се Скупштини.

Члан 19.

Друштво прибавља средства и обављањем претежне привредне делатности.

Друштво се у складу са законом бави и издавањем књига, часописа и другом издавачком делатношћу, осталим образовањем, уметничким стваралаштвом, истраживањем и развојем у друштвеним и хуманистичким наукама, те подстиче бављење културним активностима.

Друштво набројане активности обавља у смањеном обиму у складу са Законом о удружењима без циља стицања добити.

Друштво може обављати и друге делатности укључујући и спољно-трговинску делатност у складу са законом.

Друштво ће с обављањем претежне привредне делатности отпочети по извршеном упису у Регистар привредних субјеката.

Добит остварена на начин из става 1. овог члана може се користити искључиво за остваривање циљева Друштва, укључујући и трошкове редовног рада Друштва и сопствено учешће у финансирању одређених пројеката.

Друштво нема ни једно стално запослено лице и већина послова обавља се на добровољној основи, волонтерски. За потребе обављања одређених послова у Друштву, Друштво може, у складу са законом, закључити одговарајући уговор о обављању конкретних послова.

Друштво може имати покретну и непокретну имовину.

ПРЕСТАНАК РАДА ДРУШТВА

Члан 20.

Друштво престаје с радом одлуком Скупштине Друштва, када престану услови за остваривање циљева Друштва, као и у другим случајевима предвиђеним законом.

ПОСТУПАЊЕ С ИМОВИНОМ ДРУШТВА У СЛУЧАЈУ ЊЕГОВОГ ПРЕСТАНКА

Члан 21.

У случају престанка рада Друштва, преостала имовина предаје се Филолошком факултету у Београду, Одсеку за српски језик и Одсеку за српску књижевност као институцији која има исти циљ као и Друштво, уколико Скупштина не одлучи да прималац његове имовине буде неко друго домаће недобитно правно лице које је основано ради остваривања истих или сличних циљева.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 22.

Овлашћује се Управни одбор да према потреби донесе пословнике којима ће се ближе уредити функционисање појединих органа (осим Скупштине) и радних тела Друштва.

Члан 23.

На сва питања која нису регулисана Статутом непосредно ће се примењивати одредбе Закона о удружењима.

Члан 24.

Овај Статут усвојен је на Скупштини Друштва за српски језик и књижевност Србије, одржаној 30. 06. 2016. године, и тим даном ступа на снагу.

Ступањем на снагу овог Статута престаје да важи Статут Друштва за српски језик и књижевност Србије, донет на Скупштини Друштва 13. 02. 2016. године.

Овлашћује се председник Друштва да сачини пречишћени текст Статута и региструје га код Агенције за привредне регистре, у складу с одредбама закона о регистрацији.

ОРГАНИ ДРУШТВА – СТРУКТУРА (у 2024. години)

Ужи састав (оперативни део Управе):

- председник: Весна Ломпар, Филолошки факултет Универзитета у Београду
- заменик председника: Славко Петаковић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
- потпредседници: Вељко Брборић, Филолошки факултет Универзитета у Београду; Бошко Сувајић, Филолошки факултет Универзитета у Београду; Александар Милановић, Филолошки факултет Универзитета у Београду; Зона Мркаљ, Филолошки факултет Универзитета у Београду
- секретар: Босиљка Милић, дугогодишњи члан Друштва у пензији
- заменик секретара: Мина Ђурић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
- технички секретари: Марија Запутил, ШОСМО „Стеван Мокрањац”, Пожаревачка гимназија, Пожаревац; Саша Јефтић, Београд
- администратор: Милан Шиповац, Осма београдска гимназија

Ужи састав Управе:

1. Душан Иванић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
2. Милорад Дешић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
3. Милан Стакић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
4. Љиљана Бајић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
5. Душка Кликовац, Филолошки факултет Универзитета у Београду
6. Зорица Несторовић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
7. Милан Алексић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
8. Ана Батас, Филолошки факултет Универзитета у Београду
9. Оливера Радуловић, Филозофски факултет, Нови Сад
10. Валентина Питулић, Филозофски факултет, Косовска Митровица
11. Милка Андрић, Министарство просвете Републике Србије
12. Весна Муратовић Дробац, Министарство просвете, Београд
13. Велиша Јоксимовић, Министарство просвете, Пожаревац

14. Златко Грушановић, Завод за унапређивање образовања и васпитања, Београд
15. Јадранка Милошевић, Завод за унапређивање образовања и васпитања, Београд
16. Јасмина Станковић, ОШ „Ђурило и Методије”, Београд
17. Душица Мињовић, ОШ „Младост”, Нови Београд
18. Милорад Дашић, IX гимназија, Београд
19. Јасмина Пивнички, Гимназија „Јован Јовановић Змај”, Нови Сад

Шири састав Управе:

1. Наташа Станковић Шошо, Филолошки факултет Универзитета у Београду
2. Александра Ракоњац, Филолошки факултет Универзитета у Београду
3. Весна Николић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
4. Валентина Илић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
5. Марина Панић, Гимназија у Краљеву, Краљево
6. Мирјана Стакић Савковић, Филолошка гимназија, Београд
7. Мирјана Грдинић, Гимназија „Јован Јовановић Змај”, Нови Сад
8. Миљана Кравић, ОШ „Иво Андрић”, Радинац
9. Милена Милошевић, ОШ „Краљ Александар I”, Пожаревац

Почасни чланови Управе:

1. Љубомир Поповић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
2. Љубица Ненезић, пензионер, Крушевац
3. Надежда Милошевић, пензионер, Београд
4. Милан Крсмановић, пензионер, Београд
5. Пера Трифковић, пензионер, бивши директор ОШ „Вукова спомен школа”, Тршић

Председници подружница:

1. Београд – Данијела Милићевић
2. Нови Сад (Сремски, Јужнобачки округ) – Оливера Ђурчић
3. Ниш (Нишавски, Пиротски округ) – Светлана Медар
4. Пожаревац (Браничевски округ) – Славица Јовановић
5. Лесковац (Јабланички, Пчињски округ) – Душан Благојевић
6. Крушевац (Расински округ) – Душица Добродолац
7. Смедерево (Подунавски округ) – Миљана Кравић
8. Сомбор (Западнобачки округ) – Лидија Неранџић Чанда
9. Краљево (Рашки округ) – Наташа Распоповић
10. Крагујевац (Шумадијски округ) – Никола Настић

11. Ужице (Златиборски округ) – Александра Јокић
12. Прокупље (Топлички округ) – Милка Тошић
13. Суботица (Севернобачки округ) – Миланка Станкић
14. Чачак (Моравички округ) – Верица Костић
15. Љиг (Колубарски округ) – Маријана Неговановић
16. Косово и Метохија – Марија Миљковић
17. Шабац (Мачвански округ) – Мила Бабић
18. Старо Косово – Душанка Илић
19. Врњачка Бања (Рашки округ) – Данијела Васовић
20. Бор (Борски округ) – Саша Чорболоковић
21. Ковин (Јужнобанатски округ) – Маша Вулетић и Душан Симић
22. Панчево (Јужнобанатски округ) – Марија Поповић и Драгомир Бурнаћ

Стални чланови организационих одбора такмичења:

1. Александар Поповић, директор ОШ „Вукова спомен школа”, Тршић
2. Бранко Стојков, директор Карловачке гимназије, Сремски Карловци
3. Славица Шокица, Карловачка гимназија, Сремски Карловци
4. Драгана Ђећез Иљукић, Филолошка гимназија, Београд

Извршни одбор:

1. Весна Ломпар, Филолошки факултет Универзитета у Београду
2. Славко Петаковић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
3. Вељко Брборић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
4. Бошко Сувајџић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
5. Александар Милановић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
6. Зона Мркаљ, Филолошки факултет Универзитета у Београду
7. Босиљка Милић, дугогодишњи члан Друштва у пензији

Надзорни одбор:

1. Злата Златановић, председник
2. Верица Ракоњац Павловић, члан
3. Бранка Максимовић, члан
4. Јагода Жунић, члан
5. Милан Алексић, члан

Делегати у Савезу славистичких друштава:

1. Бошко Сувајцић
2. Рајна Драгићевић
3. Вељко Брборић
4. Зона Мркаљ
5. Александар Милановић

ЗАПИСНИЦИ О РАДУ ДРУШТВА ТОКОМ 2024. ГОДИНЕ

ЗАПИСНИК СА ГОДИШЊЕ ИЗБОРНЕ СКУПШТИНЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ (ПОНЕДЕЉАК, 12. ФЕБРУАР 2024. ГОДИНЕ, ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ)

Присутни: Весна Ломпар, Славко Петаковић, Зона Мркаљ, Александар Милановић, Бошко Сувајцић, Вељко Брборић, Милан Стакић, Душка Кликовац, Мина Ђурић, Наташа Станковић Шошо, Валентина Питулић, Весна Муратовић Дробац, Весна Николић, Валентина Илић, Александра Ракоњац, Злата Златановић, Марија Запутил, Милан Шиповац, Саша Јефтић, Јасмина Станковић, Душица Мињовић, Јасмина Пивнички, Јадранка Милошевић, Мирјана Грдинић, Мирјана Стакић Савковић, Данијела Милићевић, Миљана Кравић, Душица Добродолац, Маријана Неговановић Обрадовић, Марија Миљковић, Милка Тошић, Лидија Неранцић Чанда, Драгомир Бурнаћ, Бранко Стојков, Славица Шокица, Марина Петровић, Милена Милисављевић, Владимир Милојевић, Људмила Вуковић, Ивана Костић.

Весна Ломпар, председник Друштва за српски језик и књижевност Србије, поздравља присутне захваљујући им се на доласку. Потврдом о присутним делегатима констатује да постоји кворум за неометан рад Скупштине и доношење одлука, те предлаже следећи

Дневни ред:

1. Конституисање Скупштине и избор радног председништва.
2. Избор записничара и оверача записника.
3. Избор Кандидационе комисије.
4. Извештај о раду Управе Друштва.
5. Извештај Надзорног одбора.
6. Извештај уредника издања Друштва.
7. План рада Друштва у 2024. години.
8. О раду подружница.
9. Избор органа Друштва.
10. Разно.

Предлог дневног реда је, без измена и допуна, једногласно усвојен, те се приступа процедуралним активностима ради избора новог руководства и осталих радних тела Друштва.

1. Конституисање Скупштине и избор радног председништва.

Након конституисања Скупштине Весна Ломпар предлаже следеће радно председништво: 1. Зона Мркаљ; 2. Валентина Питулић; 3. Александар Милановић.

Предлог за радно председништво је једногласно усвојен, а потом Зона Мркаљ преузима председавање Скупштини у име радног председништва.

2. Избор записничара и оверача записника.

За записничара је предложена Миљана Кравић, а за оверача записника Марија Запутил.

Предлог је једногласно усвојен.

3. Избор Кандидационе комисије.

За чланове Кандидационе комисије радно председништво предлаже: Данијелу Милићевић, Мирјану Грдинић и Душицу Добродолац.

Овај предлог се једногласно усваја након чега се Кандидациона комисија повлачи како би размотрила предлоге о члановима Управе и других органа Друштва.

Скупштина једногласно усваја и предлог Зоне Мркаљ да гласање буде јавно.

4. Извештај о раду Управе Друштва.

Председник Друштва Весна Ломпар у сажетом облику подноси Скупштини Извештај о раду Управе Друштва за протекли двогодишњи период (фебруар 2022 – фебруар 2024) истичући притом нове активности које су од великог значаја.

Друштво за српски језик и књижевност Србије је последњих година знатно проширило своју делатност. Будући да је стручно и методичко усавршавање наставних кадрова један од примарних циљева и задатака у раду Друштва, у протеклом периоду осмишљене су нове обуке и семинари којима је наше струковно удружење обухватило све модуле предавања српског језика (српски као матерњи; српски као нематерњи; српски као завичајни; српски као страни; српски као језик окружења и образовања).

Уз осавремењену организацију својих традиционалних семинара, *Републичког зимског семинара* и семинара *Ка савременој настави српској језика и књижевности II*, који су, како би се омогућило учешће већег броја наставника, реализовани уживо и на даљину и вредновани високим оценама учесника, у 2022. години осмишљена је обука *Превазилажење проблема у настави српског језика у различитим модулима* која је добила

статус програма од јавног интереса и потом са успехом реализована у неколико градова Србије.

Посебна пажња Управе била је усмерена на подршку наставницима. Значајна новина у раду Друштва је успостављање сарадничких односа са Управом за сарадњу са дијаспором и Србима у региону која је део Министарства спољних послова Републике Србије. Весна Ломпар са задовољством истиче да постоји велико разумевање директора Управе Арноа Гујона за заједничке пројекте.

Управа Друштва је, у сарадњи са Заводом за унапређивање образовања и васпитања и Центром за српски као страни језик Филолошког факултета у Београду, осмислила и реализовала многобројне обуке за наставнике који предају српски језик у региону и дијаспори (одржани су семинари у Куманову, Љубљани, Темишвару, Вуковару, Будимпешти и Дрвару, а за наредни период планирана је обука наставника који предају српски језик у Македонији).

Такмичења ученика основних и средњих школа из књижевности *Књижевна олимпијада* и такмичења из српског језика и језичке културе успешно су реализована на свим нивоима, од општинског до републичког. Афирмација такмичења и ученичких постигнућа остварена је кроз нове програме – најуспешнији такмичари награђени су седмодневним боравком у Тршићу где су на занимљивим радионицама и предавањима професора, асистената и студената Филолошког факултета у Београду имали прилику да обогате своја знања садржајима и истраживањима који су ван програма наставе и учења.

Похвални коментари учесника, њихова велика мотивација и жеља да и наредних година учествују на такмичењима Друштва радује Управу која сматра да је овај програм одличан облик популаризације остварених резултата највреднијих ученика и наставника.

Манифестација *Март – месец српског језика* покренута је 2022. године са циљем да се популаризује школски предмет Српски језик и књижевност, укаже на значај неговања српског језика и језичке културе у широј јавности и утиче на развој читалачких навика и љубави према језику и књижевности код ученика.

У 2023. години, након прве године и одличних реакција јавног мњења, активности су проширене ван Београда – манифестација је обележена у преко 40 градова Србије, преко 2500 ученика и 300 наставника из 12 подружница учествовало је у више од 30 разноврсних радионица, квизова, предавања, трибина, конкурса, књижевних сусрета, а публици су на занимљив и креативан начин презентоване многобројне теме из области језика, језичке културе и књижевности.

Према речима председнице Весне Ломпар, прошле године је доказано да снага Друштва почива на подружницама. Упркос отежавајућим окол-

ностима, недостатку слободног времена и финансијских средстава, дивни наставници српског језика и књижевности показали су приврженост својој професији. По непресушном ентузијазму и залагању они треба да буду узорни пример другима и Управа Друштва им се искрено захваљује на труду, мотивисаности и преданом раду.

Жеља Друштва је да се из године у годину манифестација *Март – месец српског језика* проширује, обогаћује новим садржајима и активно-стима, па је и ове године упућен позив наставницима и подружницама да допринесу њеном трећем обележавању.

У завршном делу свог обраћања председник Друштва Весна Ломпар, заједно са Славком Петаковићем, замеником председника Друштва, кратко коментарише резултате анкете о положају просветних радника.

Ово испитивање је Друштво за српски језик и књижевност Србије спровело почетком октобра 2023. године са циљем да се добије боља слика о томе шта наставници српског језика и књижевности мисле о важним питањима за сопствени професионални живот, као и о стању у школама уопште. Анкета треба да буде једна од полазних основа за активности Друштва којима ће се надаље наставити борба започета иницијативама за добијање натпредметног статуса нашег наставног предмета и заустављање урушавања образовног система.

Испитивање је обухватило неколико целина: 1. питања која се односе на улогу просветног радника у друштву; 2. питања која се тичу доживљавања професионалног задовољства и сатисфакције; 3. питања којима се испитује у коликој мери запослени учествују у образовним процесима; 4. питања која се односе на материјални статус просветних радника.

Због актуелне политичке ситуације у земљи и расписаних избора Друштво није желело одмах да објави резултате анкете, већ је то учињено на овогодишњем *Републичком зимском семинару*. Резултати испитивања су поражавајући, показују колико је незадовољство наставника – трагично је што не постоје системске, квалитетне промене у одавно разореном просветном систему.

Друштво ће наставити са покушајима да надлежнима укаже на то да будућност заједнице, државе и народа почива на образовању, да је од кључне важности брига о језику, књижевности и култури иако, нажалост, сви досадашњи покушаји нису наишли на било какве реакције властодржаца и доносилаца одлука.

Весна Ломпар, председник Друштва, изражава на крају задовољство због успешно организованог 65. *Републичког зимског семинара* који је похађало преко 1400 учесника (око 800 наставника је пратило обуку на даљину). Уз учешће наставника запослених у школама Републике Србије, посебно радује долазак гостију из региона (66 наставника из Хрватске,

преко 20 наставника из Републике Српске и још многе колеге из других крајева региона присуствовале су Семинару).

Након поднетог извештаја о раду Управе Друштва Бошко Сувајић похвалује досадашње залагање председника и заменика председника Друштва и нове активности Друштва истичући колико су оне значајне. Такође, похвалује целокупну организацију управо завршеног *Републичког зимског семинара*.

Са похвалним коментарима о раду Управе Друштва слажу се и други делегати Скупштине.

Извештај о раду Управе Друштва стављен је на гласање и једногласно је усвојен.

5. Извештај Надзорног одбора.

Злата Златановић, председник Надзорног одбора Друштва, чита финансијски извештај о приходима и расходима за 2023. годину. Извештај је саставила Снежана Милутиновић, обрачунски радник.

Скупштина једногласно усваја финансијски извештај.

6. Извештај уредника издања Друштва

Поред традиционалног *Летописа*, покренутог 2016. године са жељом да се остави писани траг о свим активностима Друштва и његових подружница током једне календарске године, нових бројева часописа *Књижевност и језик*, који садрже веома добре, квалитетно написане и разноврсне прилоге, и новог часописа *Свет речи* (који се сада издаје у електронском облику), Зона Мркаљ похвалује нова издања Друштва презентована на овогодишњем *Републичком зимском семинару*.

Зборник *Научно дело и наслеђе професора др Милије Николића* посвећено је корифеју методике наставе српског језика и књижевности, методичару стваралачке наставе, правописа и српског језика као завичајног, узорном граматичару, методологу, истраживачу и писцу уџбеника.

Зборник, чији су уредници Љиљана Бајић, Зона Мркаљ, Наташа Станковић Шошо и Вељко Брборић, а чију је лектуру и коректуру урадио Милан Вурдеља, садржи двадесет радова у којима се рад Милије Николића, најистакнутијег методичара у другој половини 20. века, сагледава из вишеструке научне и стручне перспективе.

Након збирке *Књижевност кроз тестове (за седми и осми разред основне школе)*, која је од стране ученика и наставника дочекана са одушевљењем, ауторке Јасмина Станковић и Марија Запутил припремиле су збирку задатака *Књижевност кроз тестове (за пети и шести разред основне школе)* уважавајући иницијативе колегиница и колега, професора српског језика и књижевности који припремају ученике основних школа за такмичење *Књижевна олимпијада*.

Поред тога што ће такмичарима, ученицима седмог и осмог разреда, помоћи да обнове градиво из претходних разреда, ова збирка биће од користи ученицима петог и шестог разреда у свакодневном раду као додатна радна свеска за обнављање, утврђивање и систематизацију садржаја програма наставе и учења из књижевности, а наставницима ће послужити при састављању различитих типова тестова.

Збирка садржи 480 задатака разноврсног облика, распоређених у 12 поглавља и усклађених са основним, средњим и напредним нивоом ученичких постигнућа. Задаци су постављени у складу са методологијом израде задатака за тестирања, а треба посебно похвалити што су њима обухваћени и одломци из изборног корпуса текстова за пети и шести разред основне школе.

Збирка *На крилима речи* ауторки Рајне Драгићевић, Валентине Илић и Весне Николић представља први приручник за српски као завичајни језик. Ово издање Друштва је штампано уз подршку Управе за сарадњу са дијаспором и Србима у региону Министарства спољних послова Републике Србије, а настало је на иницијативу председнице Друштва Весне Ломпар и наставника српског језика који многобројној српској деци у иностранству предају српски као завичајни језик суочавајући се са различитим проблемима од којих је један и недостатак одговарајућих уџбеника.

Приручник садржи 300 лексичких задатака распоређених по нивоима (млађи узраст – први, други и трећи разред; средњи узраст – четврти, пети и шести разред; старији узраст – седми и осми разред). На сваком од нивоа налазе се вежбе намењене богаћењу речника, а сви примери и захтеви у задацима поступно су дати и повезани су са српском културом, обичајима, исхраном, начином живота, што ће ученицима помоћи да се зближе са свакодневним животом и вредностима српског народа.

Решења задатака представљају специфичну целину збирке јер се могу и засебно читати као занимљиво штиво о речима српског језика (у њима се наводе бројна објашњења, напомене о речима, занимљиве примедбе и упутства).

Збирком *На крилима речи* омогућиће се богаћење лексичког фонда српске деце која живе у иностранству и помоћи ће се умногоме наставницима који широм света раде у српским допунским школама. Овим приручником Друштво за српски језик и књижевност Србије доприноси да деца српског порекла, ма где на свету одрасла и учила, одрже везу са матицом кроз неговање српског језика.

Уз похвале раду Управе Друштва и досадашњим издањима Друштва, Александар Милановић упућује молбу да се издавачка делатност Друштва у наредном периоду оснажи. Иако су последњих година знатно повећани трошкови штампања књига, издавачка делатност је једна од окосница у

раду Друштва и надаље се мора одржати континуитет и квалитет у том сегменту активности нашег струковног удружења.

7. План рада Друштва за 2024. годину.

Славко Петаковић, заменик председника Друштва, по месецима, систематично и прегледно презентује План рада Друштва за 2024. годину.

Након јануарских припрема за одржавање *Републичког зимског семинара* и одржаних школских такмичења, у фебруару су одржана општинска такмичења и реализован Семинар. Март ће бити посвећен манифестацији *Март – месец српског језика*, а тада ће се одржати и окружна такмичења ученика основних и средњих школа из књижевности *Књижевна олимпијада*. За април су планирана окружна такмичења из српског језика и језичке културе и Републичко такмичење *Књижевна олимпијада* док ће мај бити посвећен припреми и реализацији Републичког такмичења из српског језика и језичке културе.

Славко Петаковић истиче да ће се и ове године Друштво залагати за афирмацију такмичења и најбољих ученичких постигнућа, па ће у складу с тим, велика пажња бити посвећена доброј сарадњи са Министарством просвете и пројекту награђивања најуспешнијих такмичара, односно њиховом наградном боравку на радионицама у НОКЦ „Вук Караџић” у Тршићу.

Јесењи месеци биће посвећени реализацији семинара *Ка савременој настави српског језика и књижевности II* и другим обукама наставника како у Србији, тако и у региону. Такође, наставиће се борба Друштва за добијање натпредметног статуса наставног предмета Српски језик и књижевност.

Према мишљењу Славка Петаковића, План рада Друштва за годину која је започела амбициозан је, садржи много активности и заснива се на оснаживању сарадње са многим релевантним институцијама. За остваривање планова веома је важна и плодотворна сарадња Управе Друштва са подружницама и наставницима српског језика и књижевности.

План рада Друштва за текућу годину једногласно се усваја.

8. О раду подружница.

Како је на прошлом састанку Управе Друштва и председника подружница, одржаном у новембру 2023. године, било опширније дискусије о раду подружница, сада је било само неколико коментара и напомена, уз договор да се на наредним састанцима дају предлози за унапређење појединих активности како би се заједнички дошло до решења за неке постојеће проблеме.

У краћој дискусији учествују: Валентина Питулић, Маријана Негованић Обрадовић, Драгомир Бурнаћ и Весна Муратовић Дробац.

Валентина Питулић се захваљује Управи Друштва на разумевању и подршци свим подружницама истичући значај семинара Друштва одржаног у Штрпцу у октобру прошле године. Подвиг је био на једном месту окупити наставнике српског језика и књижевности, али и наставнике разредне наставе, директоре основних и средњих школа, наставнике других предмета и библиотекарe расуте по енклавама на територији где се српски народ свакодневно бори са суровом свакодневицом, доживљава стрепње, немире и страхове. На Косову и Метохији су огромни изазови за очување језика, културе и традиције, наставници су истрајни у покушајима да сачувају културну баштину тамо где је то најтеже учинити, па зато семинар Друштва одржан на Космету представља велико охрабрење за наставнике.

Валентина Питулић предлаже да се у наредном периоду организује посета колега из других крајева Србије Косову и Метохији (предлог је да се осмисли нека заједничка активност са наставницима запосленим у школама на Космету).

Маријана Неговановић Обрадовић говори о *Походу стазама Милована Данојлића*, активности која је планирана у Љигу поводом обележавања манифестације *Март – месец српског језика*. Биће то јединствена радионица у природи, својеврстан омаж песнику којим ће се евоцирати сећање на његово рано детињство и школовање кроз сагледавање лепоте завичаја, српског језика и природе као непресушне инспирације уметника.

Драгомир Бурнаћ похваљује садржаје 65. *Републичког зимског семинара* и говори о проблемима које наставници у појединим местима имају сваке године уочи пријаве за Семинар – директори школа не желе да плате котизацију и обезбеде колегама слободне дане.

Весна Муратовић Дробац појашњава да се средства за стручно усавршавање потражују од локалних самоуправа које су надлежне за финансирање школа. Због мањег прилива средстава уобичајено је на почетку године да се успорава преbacивање новца школама. Што се тиче обезбеђивања слободних дана за наставнике који одсуствују са наставе пратећи обуке, Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика прописано је да запослени има право на плаћено одсуство до 5 радних дана у случају стручног усавршавања.

На крају ове тачке дневног реда Зона Мркаљ је позвала подружнице да Управи Друштва до краја фебруара пошаљу своје предлоге за унапређивање такмичења како би Друштво могло у наредном периоду да побољша квалитет у том сегменту свог рада.

9. Избор органа Друштва.

У име Кандидационе комисије Данијела Милићевић износи предлоге за: чланове оперативног дела Управе, чланове ужег састава Управе, чланове ширег састава Управе, почасне чланове Управе, чланове Извршног одбора,

Надзорног одбора, делегате Друштва у Савезу славистичких друштава и сталне чланове организационих одбора такмичења (у прилогу *Органи Друштва – структура*).

За председника Друштва поново је предложена је Весна Ломпар, за заменика председника Славко Петаковић, а као потпредседници Друштва предложени су Вељко Брборић, Бошко Сувајџић, Зона Мркаљ и Александар Милановић.

Зона Мркаљ образлаже детаљније дате предлоге – ова Управа Друштва први пут је изабрана 2020. године и у већем делу свог првог мандата морала је да се бори са изазовима које су образовно-васпитном систему и активностима Друштва донели пандемија опасног вируса, прекид наставе и поштовање мера заштите. Осавремењен начин реализације семинара и савладавање тешкоћа при организовању такмичења представљали су успешно прилагођавање Управе Друштва отежавајућим околностима.

Осим тога, предложена Управа започела је неколико важних пројеката на чијој даљој реализацији треба много радити (првенствено успостављање сарадње са значајним институцијама и даљи развој манифестације *Март – месец српског језика*).

Предлог за председника и заменика председника Друштва усваја се са два уздржана гласа (Весна Ломпар и Славко Петаковић).

Потом се на гласање стављају и други предлози за чланове органа Друштва.

Сви дати предлози се једногласно усвајају.

Весна Ломпар и Славко Петаковић се искрено захваљују на поновном избору истичући да ће се у наредном двогодишњем мандату потрудити да оправдају ukazano поверење залагањем за нове активности и успехе Друштва.

Чланови Скупштине изражавају изабраним руководиоцима Друштва искрене жеље за успешан рад.

10. Разно.

Александар Милановић подсећа чланове Управе на усвојен Закон о родној равноправности чије ће језичке одредбе донети много проблема како за наставну праксу, тако и за било који облик јавне комуникације у Републици Србији. Први пут је нормирање језика „прескочило” језичку праксу ослонивши се на политички диктат, процес усвајања Закона извршен је без јавне расправе и учешћа било које од релеватних србистичких институција. Увођење вербалног деликта прописује драконске казне за непоштовање језичких одредби, те је обавеза Друштва и свих наставника српског језика и књижевности да се томе успротиве.

Захваљујући се Управи Друштва на досадашњој изузетној сарадњи и изражавајући наду да ће се она наставити и наредних година, Миљана Кравић похваљује Марију Запутил и Сашу Јефтића, техничке секретаре Друштва, који су професионални, предусретљиви и љубазни у непосредној комуникацији са председницима подружница – они увек брзо и ефикасно делају имајући одговоре на многобројна питања и недоумице председника подружница. Такође, Миљана Кравић похваљује Милана Шиповца, администратора Друштва, захваљујући чијој ажурности су сајт Друштва и сајт манифестације *Март – месец српског језика* редовно ажурирани, прегледни и одлично уређени.

Скупштина овим закључује рад.

У Београду, 12. 2. 2024. године

Миљана Кравић, записничар
Марија Запутил, оверач

**ЗАПИСНИК СА СЕДНИЦЕ УПРАВЕ ДРУШТВА
ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ
(15. АПРИЛ 2024. ГОДИНЕ, СВЕЧАНА САЛА
ВУКОВЕ ЗАДУЖБИНЕ)**

Присутни: Весна Ломпар, Славко Петаковић, Зона Мркаљ, Бошко Сувајцић, Милан Стакић, Мина Ђурић, Ана Батас, Милан Алексић, Александра Ракоњац, Бранка Максимовић, Злата Златановић, Јагода Жунић, Весна Муратовић Дробац, Златко Грушановић, Александар Поповић, Бранко Стојков, Јасмина Пивнички, Мирјана Грдинић, Оливера Ђурчић, Мирјана Стакић Савковић, Данијела Милићевић, Душица Добродолац, Маријана Неговановић Обрадовић, Светлана Медар, Милена Милошевић, Милка Тошић, Мила Бабић, Верица Костић, Драгомир Бурнаћ, Марија Поповић, Никола Настић, Миљана Кравић, Марија Запутил, Саша Јефтић.

Весна Ломпар, председник Друштва за српски језик и књижевност Србије, потврдом о присутним делегатима констатује да постоји кворум за неометан рад. Отвара седницу и предлаже следећи

Дневни ред:

1. Извештај о раду Друштва (од Републичког зимског семинара). Манифестација *Март – месец српског језика*.
2. Организација Републичког такмичења из књижевности *Књижевна олимпијада*.
3. Организација Републичког такмичења из српског језика и језичке културе.
4. Издавачка делатност Друштва.
5. План рада Друштва у наредном периоду.
6. Разно.

Дневни ред је, без измена и допуна, једногласно усвојен.

1. Извештај о раду Друштва (од Републичког зимског семинара).

Председник Друштва Весна Ломпар подноси кратак извештај о раду Друштва у периоду од одржавања *Републичког зимског семинара* до данас.

Након 65. *Републичког зимског семинара*, који је са успехом реализован 10, 11. и 12. фебруара по комбинованом, хибридном моделу (уживо и на даљину), настављене су обуке за наставнике који предају српски језик у региону и дијаспори. Према речима председнице Друштва, ова активност нашег струковног удружења, настала као плод добрих сарадничких односа са Арноом Гујоном и Управом за сарадњу са дијаспором и Србима у региону, од великог је значаја јер се обукама пружа подршка наставницима.

У кратком периоду од годишње Скупштине Друштва до данас најважније је било треће по реду обележавање манифестације *Март – месец српског језика*.

Весна Ломпар изражава велико задовољство што је ова манифестација обogaћена мноштвом садржаја најпре захваљујући прегалаштву чланова подружница Друштва и асистената и професора на катедрама за српски језик и књижевност Филолошког факултета у Београду.

На конкурс Друштва за кратку причу (која садржи фразеологизме: (1) *грлом у јагоде*; (2) *с мене па на уштап* и (3) *није шија него врат*) учествовао је велики број ученика основних и средњих школа Србије – осмишљене ученичке приче показале су дечју инвентивност и добро познавање значења устаљених израза, а најбољи радови награђени су вредним наградама.

У Београду су научнопопуларна предавања, језичке интерактивне трибине и радионице окупиле велики број студената србистике, професора и других поштовалаца српског језика и књижевности. Весна Ломпар похваљује занимљив интердисциплинарни приступ темама и посебно истиче предавање „Како певају српски дијалекти” које је припремила

проф. др Мина Ђурић са својим јединственим хором србистике и другим сарадницима.

Сем разноврсних садржаја ваља истаћи и просторно проширење манифестације – ове године *Март – месец српског језика* обележен је кроз низ пројеката и предавања и на Сорбони, престижном универзитету у Паризу, као и на Московском универзитету, чиме је показано да се наша земља окреће дијаспори и свим странцима који су одлучили да уче српски језик.

Захваљујући се Управи Друштва на унапређењу рада новим идејама, Миљана Кравић, координатор манифестације, похвалила је ентузијазам наставника и све подружнице које су учешћем допринеле да март 2024. године буде испуњен многобројним активностима, занимљивим квизовима, креативним радионицама, изложбама, истраживањима, конкурсима и књижевним сусретима у славу српског језика и књижевности. У програму овогодишњег обележавања учествовало је 13 подружница Друштва, било је обухваћено 12 округа, око 40 градова и општина и било је планирано чак 54 активности, а све је добро медијски пропраћено (прецизнији статистички подаци о броју реализованих активности знаће се када подружнице наредних дана буду доставиле извештаје).

2. **Организација Републичког такмичења из књижевности *Књижевна олимпијада*.**

Републичко такмичење из књижевности *Књижевна олимпијада* одржаће се 20. и 21. априла 2024. године у Карловачкој гимназији у Сремским Карловцима (у суботу ће се такмичити ученици основних школа, а у недељу ученици средњих школа).

Славко Петаковић, заменик председника Друштва, подноси Управи Друштва кратак извештај о тренутним активностима у вези са организацијом предстојећег такмичења.

Ревизиона комисија је у предвиђеном року завршила прегледање пристиглих тестова са окружних такмичења (током ревизије признати су сви одговори ученика који нису у нескладу са решењем задатака). Донета је одлука да се у седмом разреду праг пролазности спусти на 16 бодова. У осталим разредима праг пролазности је 18 бодова, с тим да је Ревизиона комисија у корист ученика додатно олакшала тест за други разред.

Спискови пласираних ученика основних и средњих школа објављени су на сајту Друштва, направљена је сатница такмичења и списак дежурних наставника и прегледача (спискове дежурних наставника и прегледача тестова на републичким такмичењима Друштво сваке године прави у сарадњи са подружницама).

Бранко Стојков, директор Карловачке гимназије, најпре говори о многобројним позивима и питањима које родитељи такмичара и наставници упућују школи, као и о честом њиховом незадовољству због

прага пролазности, преклапања термина такмичења и другог што није у надлежности школа које су домаћини. Потом говори о организационим сегментима такмичења за које је задужена Карловачка гимназија. Константујући да је школа потпуно спремна за дочек такмичара из целе Србије, он жели добродошлицу ученицима и наставницима.

3. **Организација Републичког такмичења из српског језика и језичке културе**

Републичко такмичење из српског језика и језичке културе одржаће се 25. и 26. маја 2024. године у Вуковој спомен-школи у Тршићу (првог дана викенда такмичиће се ученици основних школа док ће се у недељу такмичити ученици средњих школа).

Још увек нису сви окрузи послали тестове са окружних такмичења иако је по Правилнику о такмичењима предвиђен рок од три дана за слање тестова. Сваке године понављају се исти проблеми (подружнице и школе-домаћини, задужени за организацију окружних такмичења, нису у свим окрузима подједнако ажурни и одговорни). Тек када се ревизија тестова заврши, Управа Друштва дискутоваће о евентуалном спуштању прага пролазности за неке разреде и након тога ће се знати тачан број учесника Републичког такмичења (на сајту Друштва биће до краја априла објављени коначни резултати окружних такмичења и све одлуке Друштва).

Александар Поповић, директор тршићке основне школе, изјављује да је све спремно за организацију овогодишњег Републичког такмичења из српског језика и језичке културе иако има још довољно времена до краја маја.

Весна Ломпар и Славко Петаковић, као и други чланови Управе, закључују да је Вукова спомен-школа традиционално одличан домаћин и похваљују гостопримство у Тршићу и изузетну сарадњу са директором школе Александром Поповићем.

У крајој дискусији о процедуралним токовима организације републичких такмичења, поред председника и заменика председника Друштва, учествују Саша Јефтић, Марија Запутил, Миљана Кравић, Драгомир Бурнаћ и Мила Бабић.

4. **Издавачка делатност Друштва.**

Зона Мркаљ, потпредседник Друштва, говори кратко о издавачкој делатности – поред *Летописа*, нових бројева часописа *Књижевност и језик* и *Свет речи* (последњих година само у електронском облику), штампан је и зборник *Научно дело и наслеђе професора др Милије Николића* и збирка *На крилима речи* ауторки Рајне Драгићевић, Валентине Илић и Весне Николић, први приручник за српски као завичајни језик. Велико је интересовање наставника за куповину збирки задатака *Књижевност кроз тестове (за седми и осми разред основне школе)* и *Књижевност кроз тестове*

(за пети и шести разред основне школе) будући да оне омогућавају лакшу припрему ученика основних школа за такмичење *Књижевна олимпијада*.

И у наредном периоду Друштво ће се трудити да одржи континуитет издавачке делатности упркос повећаним трошковима штампања.

5. План рада.

Славко Петаковић говори о многобројним активностима које су обухваћене Планом рада Друштва за 2024. годину. Према његовом мишљењу, захваљујући ентузијазму и посвећености наставника, могућности Друштва су велике.

Успешна организација такмичења, продубљивање сарадње са релевантним институцијама у области науке и образовања и реализација акредитованих обука за наставнике кључне су окоснице рада, а из године у годину делатност Друштва се шири, што је вредно похвала.

Славко Петаковић даље говори о пројекту Друштва који се, у сарадњи са Министарством просвете, реализује ради афирмације такмичења и најбољих ученичких постигнућа – у јесењем периоду око 120 ученика, најуспешнијих на републичким такмичењима, боравиће у НОКЦ „Вук Караџић” у Тршићу где ће похађати радионице из области српског језика и књижевности. Заменик председника Друштва истиче значај овог пројекта који је наишао на изузетно позитивне реакције и велике похвале ученика, наставника и родитеља.

6. Разно.

Председник Весна Ломпар обавештава присутне да је почетком априла покренута петиција поводом такмичења од стране наставника српског језика и књижевности.

Иако је непознат аутор петиције која садржи преко 350 потписа, и то углавном сакривених, неки од написаних захтева су аргументовани и треба о њима промишљати.

Поводом петиције покреће се дуга дискусија у којој су учествовали: Весна Ломпар, Славко Петаковић, Милан Стакић, Ана Батас, Мирјана Стакић Савковић, Миљана Кравић, Драгомир Бурнаћ, Бранка Максимовић и други.

Истичући да је тема петиције комплексна, Весна Ломпар са сетом констатује да, упркос томе што се Друштво за српски језик и књижевност Србије последњих година много залаже за добру комуникацију са наставницима, поново има неразумевања. Друштво је увек спремно да призна грешке које су начињене у такмичарским тестовима, што је више пута и доказано додавањем бодова такмичарима приликом ревизије тестова и одлукама о спуштању прага пролазности. Петиције и различите објаве на друштвеним мрежама нису исправан начин сарадње између Друштва и наставника. Сви чланови Управе Друштва су увек доступни и расположе-

ни за комуникацију са наставницима, а у томе је од великог значаја улога подружница као одељака Друштва – не може Управа Друштва разговарати са сваким наставником појединачно, али зато председници подружница треба увек да пренесу Управи Друштва сугестије, молбе, предлоге и критике свог чланства.

У даљем образложењу Весна Ломпар говори о томе како на неке ставке наведене у петицији Друштво не може да утиче јер нису у његовој надлежности. Примера ради, Календар такмичења се не може утврдити уочи почетка школске године како би наставници благовремено планирали такмичарске припреме, јер стручна друштва дају само предлоге термина такмичења, а коначни Календар уобличава и објављује Министарство просвете.

Председница Друштва најављује да ће се, током републичких такмичења у Сремским Карловцима и Тршићу, одржати округли столови на којима ће наставници имати прилику да размотри са члановима Управе Друштва предлоге којима би се побољшала организација и реализација такмичења.

Заменик председника Друштва Славко Петаковић сматра да нико у Управи Друштва не бежи од проблема који постоје, напротив – Друштво је струковно удружење које заједно са наставницима српског језика и књижевности мора проблеме да решава. Ипак, упркос континуираним напорима да се сарадња побољша, стално су присутне некакве чудне теорије завере код извесног броја наставника, став да је Управа Друштва скуп некаквих злих људи који желе да науде и ученицима и наставницима.

Према мишљењу Славка Петаковића, како год Друштво да поступи, што год да уради, увек ће бити оних који су незадовољни.

Милан Стакић подробно анализира сваку ставку наведену у онлајн петицији истичући да је много тога лоше формулисано, нејасно и неаргументовано, а да је много тога што Друштво у великој мери већ одавно поштује при прављењу такмичарских тестова. Програм такмичења се објављује увек раније, уочи почетка такмичарског циклуса, али је опет немогуће да свако буде задовољан – састављачи тестова не могу, како је у петицији наведено, без изузетка поштовати школски план и програм, јер не могу тачно знати када које садржаје и на који методички начин обрађује сваки наставник српског језика и књижевности у Србији.

Професор Стакић подсећа да је у Правилнику о такмичењима важна напомена: „на свим нивоима такмичења биће испитано градиво реализовано до тог нивоа такмичења и градиво предвиђено за све претходне нивое такмичења (најмање 13 питања), као и градиво предвиђено за све претходне разреде (највише 7 питања).

Такође, професор Стакић изражава недоумице поводом напомена написаних у петицији да „тестови морају бити састављени прецизно,

јасно и на нивоу узраста ученика” и да „Друштво мора имати на уму да су данашње генерације ученика по свему другачије од пређашњих”. Професор се пита да ли то значи да данашње генерације ученика нису довољно веште у познавању граматичких и правописних правила, па треба стално спуштати критеријуме вредновања ученичког знања чиме би се обесмислио цео систем такмичења.

На крају Милан Стакић изражава мишљење да не треба мењати начин бодовања у тестовима из српског језика и језичке културе. Сваки такмичарски тест је конципиран тако да садржи и лакша питања на која ученик, који је претходно имао квалитетне и темељне припреме у редовној настави и на часовима додатне наставе, може лако одговорити чак и уколико садрже више захтева или примера.

Мирјана Стакић Савковић каже да није потписала петицију која има више лоше формулисаних захтева мада такође садржи и добре путоказе за оно што треба променити на такмичењима. Мишљења је да би се незадовољство наставника и ученика умногоме неутралисало квалитетном, зналачки и методички усклађеном израдом тестова чији би кључ предвидео сва релевантна научна решења. Сматрајући да треба уважити колеге са дугогодишњом успешном наставном праксом, предлаже да Друштво формира комисију реномираних наставника са потврђеним резултатима у професији – задатак такве комисије био би да помогне састављачима тестова, односно да проверава задатке и њихову усклађеност са узрастом ученика, програмом такмичења и другим чиниоцима.

Мирјана Стакић Савковић изјављује да наставници треба да знају имена састављача тестова, односно да би требало тај податак јавно објавити.

Такође, даје предлог да Друштво кандидује наставнике са оствареним изузетним постигнућима на такмичењима за просветне саветнике – према њеном мишљењу, наставници би на тај начин имали сатисфакцију за уложен труд, вишегодишњи рад и остварене успехе.

Миљана Кравић се надовезује на обраћање Мирјане Стакић Савковић појашњавајући да се за напредовање у професији и стицање звања педагошког саветника морају испунити прописани параметри, те да не могу струковна удружења давати предлоге који наставници треба да буду на тај начин награђени.

Ана Батас се не слаже са тим да имена састављача тестова треба јавно објавити. Говори о свом искуству док је била један од аутора тестова на такмичењима – живимо у врло тешком и стресном времену где су појединци често изложени вербалном, психичком и дигиталном насиљу, многобројне објаве на друштвеним мрежама често имају негативне конотације и доводе до великих последица када је неко јавно изложен на стубу срама. Она сматра да треба пронаћи друго решење и предлаже да се уведе још један облик супервизије тестова. Предлог Ане Батас је да се осмисли

радионица о такмичењима и да се она реализује на следећем *Републичком зимском семинару*.

Миљана Кравић сматра да у данашње време посао наставника прати превише разочарења узрокованих потпуним урушавањем образовно-васпитног система, крахом етичких вредности, политичким манипулацијама, обесмишљавањем значаја просвете и веома тешким животом просветних радника. Тешко је борити се за знање и праве вредности у земљи где се купују дипломе, плагирају научни радови, где су којекакве јавне личности сумњивог морала и са друштвених маргина важније од књижевника и научника, а деци и омладини се шаље порука да су знање, част и поштење смешни и депласирани. У таквом друштвеном окружењу све може бити иницијална каписла за јавне изливе фрустрација и стварање негативних конотација.

Подсећајући присутне да није први пут да се покреће петиција против Друштва, Миљана Кравић изражава мишљење да такви поступци наставника нису достојни наше професије. Друштвом за српски језик и књижевност Србије не руководе некаква недодирљива бића, страшна у својој окружности према ученицима и наставницима, напротив – чланови уже Управе Друштва, носиоци свих активности и доносиоци одлука, увек су предустретљиви, спремни да чују и размотре предлоге и сугестије наставника.

Са жаљењем запажа да у јавним осудама Друштва учествују често и поједини председници подружница, те поставља питање чему служе стална окупљања, састанци Управе Друштва са представницима подружница ако не управо томе да разменимо мишљења, сукобимо ставове, конструктивно дискутујемо о проблемима и покушамо заједнички да их решавамо.

Говорећи о својим искуствима у вишегодишњој организацији општинских и окружних такмичења ученика основних и средњих школа, председница Подружнице Подунавског округа каже да често стиче утисак да се на такмичењима не такмиче ученици, већ наставници и амбициозни родитељи. Негодујући што се у данашње време заборавља примарни циљ такмичења, а то је проширивање ученичких знања, развијање љубави према српском језику и књижевности код ученика и поспешивање њихове наклоности према даљим научним истраживањима, она истиче да пласман на републичка такмичења нити освајање награда не треба да буду једини циљ такмичења иако је, нажалост, последњих година управо то постало приоритет.

Према мишљењу Миљане Кравић, када говоримо о такмичењима, требало би анализирати и појаву да последњих година постоји превелики број вуковаца који на завршном испиту на крају основног образовања и васпитања или пријемним испитима на факултетима остваре резултате испод просечног нивоа. Не може се оспорити чињеница да оцене све чешће нису мерило знања, да се критеријуми вредновања ученичких постигнућа снижавају и да се квалитет знања данашњих генерација ученика не може

поредити са некадашњим ученичким постигнућима. Ипак, то не значи да наше Друштво, са традицијом дужом од века, треба да се умиљава ученицима, наставницима и родитељима тако што непрестано спушта праг пролазности на такмичењима.

Став Миљане Кравић је да се мора направити разлика између такмичења и редовне наставе – такмичења су намењена даровитим ученицима који се припремају на додатној настави и не могу се очекивати добри резултати ученика засновани искључиво на фронталном облику рада са целим одељењима.

Састављачи тестова, чија је одговорност огромна, треба највише да обрате пажњу на усклађеност питања са узрасним карактеристикама ученика и програмима наставе и учења и да решењима задатака предвиде све релевантне одговоре утемељене на научној литератури и акредитованим издацима.

Појашњавајући да је петицију против Друштва схватио као апел и позив на сарадњу, Драгомир Бурнаћ говори да је зато делио петицију по друштвеним мрежама (на Фејсбуку). Сваки човек је слободно биће и има право да јавно изрази своје мишљење.

На његову дискусију се надовезује Мирјана Стакић Савковић рекавши да не смемо да се уљуљкујемо у мислима да је све дивно и у савршеном реду. Она изражава бојазан да нема разумевања између појединих доносилаца одлука у Управи Друштва и других чланова и радује се планираним округлим столовима на којима ће се даље дискутовати о отклањању проблема на такмичењима.

Поводом петиције Јасмина Пивнички коментарише да је Друштво за српски језик и књижевност Србије веома организовано удружење за разлику од других струковних удружења наставника. Она подсећа на многобројне проблеме који су се јављали претходних година на такмичењима из других наставних предмета (било је речи о томе у више наврата и у медијима).

Бранка Максимовић сматра да треба терминолошки ускладити све издацима који су акредитовани на тржишту.

Златко Грушановић, директор Завода за унапређивање образовања и васпитања, обавештава у кратком излагању присутне о изради нових програма наставе и учења и нових образовних стандарда за предмет Српски језик и књижевност.

Председница Друштва Весна Ломпар се захваљује свима који су присуствовали данашњем окупљању и закључује седницу.

У Београду, 15. 4. 2024.

Миљана Кравић, записничар

**ЗАПИСНИК СА СЕДНИЦЕ УЖЕ УПРАВЕ (ОПЕРАТИВНИ ДЕО)
ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ
(ЧЕТВРТАК, 10. ОКТОБАР 2024. ГОДИНЕ, ФИЛОЛОШКИ
ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ)**

Проф. др Бошко Сувајдић предложио је следеће: „Предлажем да се у правилник такмичења за најбољи школски часопис унесе једна допуна. Наиме, у знак пијетета према нашој драгој Боси Милић, која је деценијама била стуб, ослонац и савест Друштва, и која му је несебично посветила свој професионални живот, предлажем да награда понесе њено име.”

Сви чланови Уже управе (оперативни део) једногласно су подржали предлог.

Закључак: Такмичење основношколских и средњошколских часописа носиће следећи назив: Такмичење основношколских и средњошколских часописа „Босиљка Милић”.

ОБАВЕШТЕЊА

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ НАЦИОНАЛНОГ ПРОСВЕТНОГ САВЕТА

На првим седницама у јануару дата је сагласност за Предлог измене плана наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања, ради прибављања мишљења у који се уводи предмет *Српски као страни* са два часа недељно. У мају месецу је дата сагласност и за други циклус уз усвајање ситних примедби представљених на седници.

Поводом захтева Министарства просвете, упућена је молба Филолошком факултету у Београду за хитну консултацију у вези са програмима наставе и учења *Хрватског језика и књижевности* за осми разред основног образовања и васпитања. На фебруарској седници Национални просветни савет размотрио је достављени материјал и дао једногласно позитивно мишљење на *Предлог измене програма наставе и учења за предмет Хрватски језик и књижевност за осми разред основног образовања и васпитања* уз претходно уважено стручно мишљење Катедре за српски језик са јужнословенским језицима Филолошког факултета у Београду, Катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима Филолошког факултета у Београду и Друштва за српски језик и књижевност Србије.

Усвојени су и планови наставе и учења стручних предмета за образовне профиле у средњим стручним школама, али пошто није било измена у оквиру предмета *Српски језик и књижевност*, није било потребе за даљом расправом.

Као представник Друштва покушала сам да инсистирам на саопштењима којима би се јавно осудили немили догађаји према наставницима из јуна месеца. Нажалост, до таквог саопштења на крају није дошло, иако су на седници у јуну месецу сви чланови осудили такво понашање.

Министарство просвете је доставило Националном просветном савету *Предлог програма општеобразовног програма Српски језик и вештина комуникације*, ради разматрања и давања мишљења. Овај програм је добио сагласност, као изборни програм у средњим стручним школама, који би надоместио недостатак часова српског језика и књижевности.

Иако је неколико пута инсистирано на теми натпредметног статуса нашег предмета, Министарство још увек није одговорило на предлоге Друштва, подржане од стране Савета.

Национални просветни савет ове године одржао је све редовне и неколико ванредних седница уз активно учешће Друштва за српски језик и књижевност Србије.

У Краљеву, 10. новембра 2024. године

Марина Панић, члан Националног просветног савета
професор српског језика и књижевности
самостални педагошки саветник

**СТРУЧНИМ ВЕЋИМА СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ
ПОВОДОМ ЗАХТЕВА ЗА ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈИ
ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА СИНДИКАТА ЗАПОСЛЕНИХ ПОЛИЦИЈЕ
(Објављено 20. фебруара 2024. године на сајту Друштва)**

Поштоване колеге, данас је организација под називом Синдикат запослених полиције послала на имејл-адресе више гимназија *Захтев за приступ информацији од јавног значаја*, у коме траже од гимназија информације о обради Ненадићевог романа *Доротеј* у првом разреду гимназија.

У Захтеву Синдикат запослених полиције пита гимназије у Републици Србији да ли су стручна лица задужена за образовни садржај деце прочитала роман *Доротеј* и ко је и када наложио образовним установама увођење *Доротеја* у наставу. Питају још и да ли су родитељи обавештени о томе, да ли су гимназије добиле сагласност родитеља да њихова деца уче овакве садржаје и да ли се запослени у гимназијама слажу да деца уче овакве садржаје.

Ако оставимо по страни упитну писменост овог Захтева и потпуни бесмисао питања која се у њему постављају, као струковно удружење професора српског језика и књижевности морамо да реагујемо, јер су нам се јавиле колеге, председници стручних већа, од којих директори траже да одговоре на овај Захтев.

Директори школа који очекују од наших колега да одговарају на овакве захтеве додатно понижавају просветне раднике и сами раде на даљем рушавању просветног система.

Драге наше колеге, молимо вас да не одговарате на овај и сличне захтеве било које синдикалне организације, јер то нисте дужни. Ако Синдикат запослених у полицији буде сазнао која је то институција Републике Србије надлежна да донесе одлуку да роман *Доротеј* уђе у школски програм, онда ће можда и добити одговор на нека од својих питања.

ПОЗИВ ЗА РАДИОНИЦЕ У ТРШИЋУ 2024.
(Објављено 13. јуна 2024. године на сајту Друштва)

Како бисмо ступили у контакт са ученицима које ћемо позвати на радионицу у Тршић, молимо наставнике да попуне следећи формулар уколико су њихови ученици освојили неку од следећих награда на Републичком такмичењу из српског језика и језичке културе или на Републичком такмичењу *Књижевна олимпијада*:

- ученици 7. и 8. разреда основне школе који освојили прву награду
- ученици 1. и 2. разреда средње школе који су освојили прву награду
- ученици 3. разреда средње школе који су освојили прву или другу награду.

Радионице организује Министарство просвете, Научно-образовни културни центар *Вук Караџић* и Друштво за српски језик и књижевност Србије.

Рок за слање пријава је среда, 19. јун 2024. године.

МАРТ – МЕСЕЦ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

ПРОГРАМ МАНИФЕСТАЦИЈЕ МАРТ – МЕСЕЦ СРПСКОГ ЈЕЗИКА 2024. (Објављено 1. марта 2024. године на сајту Друштва)

Март – месец српског језика 2024. (MMSJ)

- 6.3.24** 9:00-14:00 Српски језик кроз време – Шта све крије полисемија? – Доцент др Катарина Беговић // Коларчева задужбина // Сала Јосиф Панчић
- 7.3.24** 9:30-14:30 Српско–француске језичке и културне везе у прошлости и данас Проф. др Ана Вуковић // Филолошки факултет // Сала II
- 13.3.24** 9:00-14:00 Музички звуковези српске књижевности Проф. др Мина Ђурић // Коларчева задужбина // Сала Јосиф Панчић
Ликовно исписивање српске књижевности Мср Јана Петровић // Коларчева задужбина // Сала Јосиф Панчић
- 13.3.24** 9:00-20:00 Језички времеплов Студенти србистике // Студентски културни центар // Велика сала
- 14.3.24** 9:30-14:30 Српско–руске језичке и културне везе у прошлости и данас Проф. др Биљана Марић и студенти русистике // Филолошки факултет // Сала II
- 18.3.24** 17:00-20:00 Представљање збирке задатака за српски као завичајни језик Рајна Драгићевић, Валентина Илић, Весна Никодић // Библиотека града Београда
- 20.3.24** 9:00-14:00 (Не)очекивано у српском као страном језику Проф. др Весна Крајишник и мср Никица Стрижак // Коларчева задужбина // Сала Јосиф Панчић
- 21.3.24** 9:00-14:00 Српско–турске језичке и културне везе у прошлости и данас Др Марија Ђинђић // Филолошки факултет // Сала II
- 27.3.24** 18:00-19:00 Како певају српски дијалекти? Проф. др Мина Ђурић и доц. др Сања Огњановић Музичка школа др Војислава Вучковић // Свечана сала
- 28.3.24** 13:30-14:30 Српско–немачке језичке и културне везе у прошлости и данас Проф. др Јелена Костић Томовић // Филолошки факултет // Сала II
- 29.3.24** 14:00-16:00 Интерактивна радионица: Магија речи – игре и играчке код Вука Караџића Студенти србистике // Музеј Вука и Доситеја

unesco
Komisija Republike Srbije
za saradnju sa Uneskom

Telekom Srbija

Друштво за српски језик и књижевност Србије у сарадњи са Катедром за српски језик са јужнословенским језицима, Катедром за српску књижевност са јужнословенским књижевностима Филолошког факултета Универзитета у Београду, Задужбином Илије М. Коларца, Библиотеком града Београда, Студентским културним центром и Музејом Вука и Доситеја организује следеће:

**ПРОГРАМ: СРПСКИ ЈЕЗИК У ЈЕЗИЧКОМ И КУЛТУРНОМ
КОЛОПЛЕТУ СА ДРУГИМ ЈЕЗИЦИМА**

(Филолошки факултет // Сала 11)

1. Четвртак, 7. март 2024, 13.15–14.15: **Српско-француске језичке и културне везе у прошлости и данас** (проф. др Ана Вујовић // Факултет за образовање учитеља и васпитача Универзитета у Београду)
2. Четвртак, 14. март 2024, 13.15 –14.15: **Српско-руске језичке и културне везе у прошлости и данас** (проф. др Биљана Марић и студенти русистике // Филолошки факултет Универзитета у Београду)
3. Четвртак, 21. март 2024, 12.00–13.00: **Српско-турске језичке и културне везе у прошлости и данас** (др Марија Ђинђић // Институт за српски језик САНУ)
- 4-. Четвртак, 28. март 2024, 13.15–14.15: **Српско-немачке језичке и културне везе у прошлости и данас** (проф. др Јелена Костић Томовић // Филолошки факултет Универзитета у Београду)

**ПРОГРАМ: СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ
У ОГЛЕДАЛУ НАУКЕ И УМЕТНОСТИ**

1. Коларчева задужбина // Сала Јосиф Панчић: среда, 6. март 2024, 13.00–14.00: **Српски језик кроз време – Шта све крије полисемија?** – (доцент др Катарина Беговић // Филолошки факултет Универзитета у Београду); На овоме предавању ћемо реконструисати сва значења лексеме *бес* у историји српскога језика, од претпостављеног прасловенског значења до актуелног стања. Сагледавање језичких података у ширем етнокултурном и митолошком контексту помоћи ће нам да откријемо некадашње примарно значење ове лексеме, а филологија и лингвистика ће нам помоћи да разумемо какав је то узбудљив пут она прешла у једанаест векова свога трајања у нашем језику.
2. Коларчева задужбина // Сала Јосиф Панчић: среда, 13. март 2024, 13.00–14.00: **Музички звуковези српске књижевности** (проф. др Мина Ђурић // Филолошки факултет Универзитета у Београду); Ово интермедијално предавање на примерима из дела српске књижевности показаше који процеси трансмузикализације текста особито снажно повезују уметнички дискурс литерарних остварења и језик нотних партитура. Шта је основа мелодичности књижевних дела? Колико је она преводива? Како музика одређеног литерарног света утиче на његове рецепције?

Ово су само нека од питања која ће се разматрати кроз поређења примера књижевних прилога из српске културе у компаративном контексту и сагледавања начина на које су подстицали настајање музичких дела, не би ли се подвукле нераскидиве релације међу уметничким областима и додатно маркирали простори за упоредна интердисциплинарна изучавања српске и светске књижевности.

3. **Ликовно исписивање српске књижевности** (мср Јана Петровић // докторанд Филолошког факултета Универзитета у Београду); Предмет излагања су вишеструке и разноврсне везе између поезике и класика српске књижевности, и ликовних уметности. Кроз примере из различитих епоха биће показан темаски и мотивски дијалог између писане речи и различитих видова ликовности, разлике у жанровима у којима се обрађују одређене теме, као и особите кореспонденције између поезике књижевног изражавања и употребе ликовних средстава.
4. Коларчева задужбина // Сала Јосиф Панчић: среда, 20. март 2024, 13.00–14.00: **(Не)очекивано у српском као страном језику** (проф. др Весна Крајишник и мср Никица Стрижак // Филолошки факултет Универзитета у Београду); Предавачи ће представити и заједно са публиком анализирати пробране граматичке, лексичке и културолошке занимљивости које се јављају у процесу учења српског као страног језика. Неке од њих можемо претпоставити размишљајући о свом језику, а неке су матерњим говорницима сасвим неочекиване.
5. Музичка школа *Др Војислав Вучковић* // Свечана сала: среда, 27. март 2024, 13.00–14.00: **Како певају српски дијалекти?** (проф. др Мина Ђурић и доц. др Сања Огњановић // Филолошки факултет Универзитета у Београду); Кроз ово интермедијално предавање путоваћемо језичко-музичким просторима српских дијалеката. Откриваћемо како је могуће мелодијски описати посебности одређених дијалекатских области, колико се место и дужина акцента у речи могу и ритмички тумачити, која су књижевна дела настајала на дијалектима, као и које су народне песме изразити носиоци одлика сваког од српских дијалеката. Казивањима и вокално-инструменталним изведбама створићемо вербално-музичку читанку која ће озвучити доминантне карактеристике српских дијалеката и показати раскош и разноврсност начина на које певају српски дијалекти.
6. Библиотека града Београда // Римска дворана: понедељак, 18. март 2024, 12.00–13.00: **Представљање збирке задатака за српски као завичајни језик** (Рајна Драгићевић, Валентина

Илић, Весна Николић): *На крилима речи*, збирка задатака задатака за српски као завичајни језик, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2023. Учесници: проф. др Весна Ломпар, проф. др Весна Крајишник, проф. др Рајна Драгићевић, доц. др Весна Николић, доц. др Валентина Илић; У понедељак, 18. марта, у 12.00, у Римској сали Библиотеке града Београда, одржаће се промоција збирке задатака „На крилима речи” Рајне Драгићевић, Валентине Илић и Весне Николић са Филолошког факултета Универзитета у Београду. Издавач је Друштво за српски језик и књижевност Србије, уз финансијску подршку Управе за сарадњу са дијаспором и Србима у региону. О збирци ће говорити проф. др Весна Ломпар (издавач), проф. др Весна Крајишник (рецензент) и ауторке проф. др Рајна Драгићевић, доц. др Весна Николић и доц. др Валентина Илић. Ова књига представља први приручник овог типа у Србији за српски као завичајни језик. Намењена је за лексичко богаћење наше деце која живе далеко од Србије. Настала је као одговор на молбу наставника који у српским допунским школама у иностранству предају Српски језик и којима је био преко потребан уџбеник са задацима у вези са значењима речи, како би помогли деци да науче што више речи српског језика, као и њихових значења и међусобних односа. Више од триста задатака, колико садржи ова збирка, распоређени су у три нивоа и служе да на забаван начин помогну ученицима да развију своје комуникативне способности на матерњем језику и тиме очврсну везу са завичајем.

7. Студентски културни центар // Велика сала: среда, 13. март 2024, 19.00–20.00: **Језички временлов**; радионица студената србистике
8. Музеј Вука и Доситеја: петак, 29. март 2024, 13.00–14.00: Интерактивна радионица: **Магија речи – игре и играчке код Вука Караџића**; радионица студената србистике

КОНКУРС ЗА КРАТКУ ПРИЧУ (Објављено 1. марта 2024. године на сајту Друштва)

Март – месец српског језика 2024.

Конкурс за кратку причу

Драги ученици,
Позивамо вас да напишете кратку причу која може имати највише 500 карактера са белинама, а која ће обавезно садржати следећа три фразеологизма: (1) грлом у јагоде; (2) с мене па на уштап и (3) није шија него врат.

Своју причу нам можете послати путем сајта Друштва за српски језик и књижевност Србије до 20. марта 2024. Надамо се да ћете уживати у уклапању садржаја фразеологизма у ток ваших прича. Ученици који напишу најзанимљивије приче биће награђени.

Опустите се и дајте машти на вољу!

друштвојк.срб
martmesecsrpskog.rs

Март
послати до
20 3 24

Драги ученици,

Позивамо вас да напишете кратку причу која може имати највише 500 карактера са белинама, а која ће **обавезно садржати следећа три фразеологизма**: (1) *грлом у јагоде*; (2) *с мене па на уштап* и (3) *није шија него врат*. **Своју причу нам можете послати до 20. марта 2024.** Надамо се да ћете уживати у уклапању садржаја фразеологизма у ток ваших прича. Ученици који напишу најзанимљивије приче биће награђени. Опустите се и дајте машти на вољу!

ПРОГРАМ МАНИФЕСТАЦИЈЕ МАРТ – МЕСЕЦ СРПСКОГ ЈЕЗИКА 2024. У ПОДРУЖНИЦАМА ДРУШТВА (Објављено 2. марта 2024. године на сајту Друштва)

Да снага Друштва почива на његовим подружницама, доказано је претходне године када је реализовано преко 30 активности у 40 градова и 12 округа Републике Србије поводом обележавања манифестације *Март – месец српског језика*.

И овог марта вредни наставници српског језика и књижевности потрудили су се да осмисле интерактивне квизове, занимљиве трибине, креативне радионице, сјајне изложбе, изузетна предавања и истраживања, наградне конкурсе, књижевне шетње, караване и сусрете намењене ученицима основних и средњих школа, али и широј публици.

Жеља Друштва за српски језик и књижевност Србије да се манифестација проширује и обogaђује из годину у годину новим садржајима. У сусрет пролећу 2024. године бројеви говоре више од речи: 13 подружница

Друштва, 12 обухваћених округа, око 40 градова и општина и чак 54 активности у програму манифестације *Март – месец српског језика!*

Март – месец српског језика 2024.

Активности у подружницама Друштва

У Београду, Нишу, на Косову и Метохији (у Косовској Митровици, Звечану, Лепосавићу, Зубином Потоку), у Расинском округу (Крушевцу, Брусу, Александровцу, Трстенику, Варварину, Ђићевцу), Подунавском округу (Смедереву, Смедеревској Паланци, Великој Плани), Јужном Банату (Ковину, Вршцу, Белој Цркви, Пландишту, Баваништу, Панчеву, Опову, Ковачици, Алибунару), Колубарском округу (Ваљеву, Љигу, Осечини), Топличком округу (Куршумлији, Прокупљу, Блацу), Мачванском округу (Шапцу), Браничевском округу (Пожаревцу и околним градовима) и Моравичком округу (Чачку, Ивањици, Лучанима) мартовске дане обележиће популаризација школског предмета Српски језик и књижевност, указивање на значај неговања српског језика и језичке културе, развијање читалачких навика, љубави према књижевности и неговање сарадничких односа између ученика и наставника.

друштвојк.срб
martmesecsrpskog.rs

СТИГНИТЕ НА СВЕ АРГО МОКЕТЕ

Покровитељна манифестација
unesco
Република Србија
и грађани су Унеско
Telekom Srbija

У Београду, Нишу, на Косову и Метохији (у Косовској Митровици, Звечану, Лепосавићу, Зубином Потоку), у Расинском округу (Крушевцу, Брусу, Александровцу, Трстенику, Варварину, Ђићевцу), Подунавском округу (Смедереву, Смедеревској Паланци, Великој Плани), Јужном Банату (Ковину, Вршцу, Белој Цркви, Пландишту, Баваништу, Панчеву, Опову, Ковачици, Алибунару), Колубарском округу (Ваљеву, Љигу, Осечини), Топличком округу (Куршумлији, Прокупљу, Блацу), Мачванском округу (Шапцу), Западнобачком округу (Сомбору), Браничевском округу (Пожаревцу и околним градовима) и Моравичком округу (Чачку, Ивањици, Лучанима) мартовске дане обележиће популаризација школског предмета Српски језик и књижевност, указивање на значај неговања српског језика и језичке културе, развијање читалачких навика и љубави према књижевности и неговање сарадничких односа између ученика и наставника.

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

МАРТ – МЕСЕЦ СРПСКОГ ЈЕЗИКА 2024.

ПРОГРАМ ОБЕЛЕЖАВАЊА МАНИФЕСТАЦИЈЕ У ПОДРУЖНИЦАМА ДРУШТВА

ОКРУГ	ГРАД/ ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
БЕОГРАД	Београд	<i>Избор најмеморијне речи српскога језика</i>	Београдска подружница	Конкуре	Најмеморијни учесници слаће на конкурсе најмеморијне речи српскога језика уз образложење; учесници узраста од петог до осмог разреда треба да пошаљу најлепшу пословницу српскога језика уз образложење, а учесници средњих школа осмишљавају најбољу рекламу или слоган за српски језик.	25. 3. 2024.
		<i>Избор најлепше пословице српскога језика</i>	Учители, наставници и професори Српског језика и књижевности београдских основних и средњих школа; учесници основних и средњих школа			
		<i>Избор најлепше рекламе и слогана за српски језик</i>	Учители, наставници и професори Српског језика и књижевности београдских основних и средњих школа; учесници основних и средњих школа			

ОКРУГ	ГРАД/ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
НИШАВСКИ, ТОПЛИЧКИ, ПИРОТСКИ ОКРУГ	Ниш	<i>Вуков „Српски рјечник“ као први „роман лексикон“ српске књижевности</i>	Депарتمان за сربистику Филозофског факултета у Нишу, Подружница Ниш Проф. др Горан Максимовић	Предавање	У предавању ће пажња бити усмерена на израду и пријем Вуковог <i>Српског рјечника</i> (1818, 1852), на његове жанровске врсте (шљавце приче, легенде о јунацима и местима, заговјетке, пословице, питалице, скалке и сл.), на карактеристичне значењске слојеве (прасловенски, прехришћански, хришћански, мухамедански) и сл. Тежиште предавања биће на одликама енциклопедијског приступа у Вуковом лексикографском методу, те на она књижевна својства која <i>Српски рјечник</i> чине првим „романом лексиконом“ у српској књижевности.	7. 3. 2024. Филозофски факултет у Нишу 18.00 часова
НИШАВСКИ, ТОПЛИЧКИ, ПИРОТСКИ ОКРУГ	Ниш	<i>Српски језик из перспективе говорника припремно-тимочке дијалекатске области</i>	Депарتمان за сربистику Филозофског факултета у Нишу, Подружница Ниш Проф. др Тајана Трајковић	Предавање	Кроз предавање ће бити дат преглед ставова према носоцима припремно-тимочких говора и појашњење њиховог положаја у нашем друштву. Биће дат осврт на стигматизацију говорника са припремно-тимочке дијалекатске области и на положај припремно-тимочких говора међу самим његовим говорницима, као и у друштву уопште. Предавање указује на утицај стандардног варијетета српског језика на дијалекте и на стварање нових карактеристика у њима. Објашњава се положај дијалеката у настави српског језика и могућности које настава има како би унабрдила своје садржаје, са циљем да се код ученика негује толерантнији однос према дијалектима и њиховим носоцима. Основни циљ је да се у друштву подстакне интензивније превазилажење предрасуда које постоје према говорницима припремно-тимочке дијалекатске области.	12. 3. 2024. Филозофски факултет у Нишу 18.00 часова

ОКРУГ	ГРАД/ ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ РЕД И ДАТУМ АКТИВНОСТИ
НИШАВСКИ, ТОПЛИЧКИ, ПИРОТСКИ ОКРУГ	Ниш	<i>Англицизми под правосписном дупом српског језика</i>	Департаман за србистику Филозофског факултета у Нишу, Полужница Ниш Доц. др Александра Јанић	Предавање	Будући да су англицизми данас незаобилазни у различитим сферама српског језика, важно је познати принципе и специфичности у писању англицизама. На пример, немогуће је да се могу јавити су оне попут: <i>чит</i> или <i>чеп</i> , <i>фризисер</i> или <i>фризисер</i> , <i>авак-сербобас</i> или <i>авакербас</i> , <i>беси-апар</i> или <i>беси-апар</i> , <i>абдејтовати</i> или <i>абдејтовати</i> , <i>чиз-кек</i> или <i>чизкек</i> , <i>кептриц</i> , <i>каптриц</i> , <i>кептрици</i> или пак <i>каптрици</i> . На овом предавању говориће се на најчешћа питања у вези са писањем (повојних) англицизама, у складу са правописним правилима српског језика и нормативним препорукама.	20. 3. 2024. Филозофски факултет у Нишу 18.00 часова
КОСОВО И МЕТОХИЈА	Косовска Митровица, Звечан, Лепосавић, Зубли Поток	<i>Нове речи у медвијима</i>	Полужница Косова и Метохије, Филозофски факултет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Отранац Вукове заједнице за Косово и Метохију Проф. др Марина Николић, др Слободан Новокмет	Радионица	Радионица је осмишљена тако да на занимљив начин презентује језик на друштвеним мрежама ученицима средњих школа. Тридесеторо ученика биће подељено у пет група – свака група имаће лаптоп на којем ће истраживати задатке обрађене радионицом. За два сата, колико је предвиђено време за рад, учесници радионице се упознају са актуелним примерима српског језика на друштвеним мрежама и, уз помоћ предавача, уочавају нове речи у медијима. Они ће истовремено дозвати до тачних одговора о правој употреби речи и израза и поштиваати развој језичке културе.	26. 3. 2024.

ОКРУГ	ГРАД / ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
КОСОВО И МЕТОХИЈА	Косовска Митровица, Звечан, Лепосавић, Зубин Поток	<i>Мало правописа уз кафицу – несумно српски језик</i>	Подружница Косова и Метохије, Филозофски факултет у Приштини са привременим седницем у Косовској Митровици, Огранак Вукове задушнице за Косово и Метохију Проф. др Валетина Пигулић, др Марија Милковић, мер Аница Радољевичић, мер Маријана Стојковић	Радионице Презентације	Приметно је да велики број људи греша приликом изговарања или писања одређених речи и израза. Зато су издвојене најчешће грешке и осмишљени и дизајнирани флајери са дијалозима чији су саставни део правилно написане речи истакнуте зеленом бојом (нпр. <i>да ли, суљам, не знам, с обзиром на то, пређуче</i> и др.) На једном од флајера налази се осмислена у којој треба пронаћи нормране речи – понављање исправно изговорене/написане речи приликом тражења у осомесерци утицаје на то да се она запамти у том облику (по принципу, истичемо оно што је правилно и то и памтимо). Флајери ће бити постављени на столовима у угоститељским објектима како би били видљивији што већем броју гостију. На тај начин, усавњавањем честих грешака, утицаће се на усвајање основних правила граматике српског језика код грађана Косова и Метохије, као и на побољшање њихове језичке културе.	Током марта
РАСИНСКИ ОКРУГ	Крушевац	<i>Актуелна Језичка питања</i>	Подружница у сарадњи са професорима Филолошког факултета у Београду, Народном библиотеком Крушевац и Радио- телевизијом Крушевац	Предавање	Стручно предавање о актуелним језичким питањима са циљем стручног усавњавања наставника и подизања свести о значају српског језика у свим областима друштвеног живота. Очекивани исходи: 1. Наставници схватају значај сталног стручног усавњавања. 2. Ученици разумеју важност неговања и чувања матерњег језика.	Прва половина марта

ОКРУГ	ГРАД / ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
РАСНИНСКИ ОКРУГ	Брус, Крушевац, Александровац, Трстеник, Варварин, Ђићевац	<i>Језику у част</i>	Наставници и ученици основних и средњих школа Расинског округа, Центар за стручно усавршавање Крушевац, Радио-телевизија Крушевац	Поетски наградни конкурсе	Ученици су обавештени о темама за самосталне поетске радове; у року од двадесет дана треба да пошаљу радове на мејл адресу Центра за стручно усавршавање. Комисија ће прегледати радове и одabrати по три најбоља рада у категорији основних и средњих школа након чега ће ученици бити обавештени о наградама како би присуствовали спечаној додели награда. Циљ конкурса је неговане уметничких и језичких способности ученика, богаћење речника, развијање љубави према поезији и уметничком стваралаштву. Очекивани исходи: ученици поседују знање о врстама стихова, строфи, рими и облицима песничког језика.	Друга половина марта
РАСНИНСКИ ОКРУГ	Крушевац	<i>Школски театар</i>	Миријана Гашић и Ивана Несторовић, професори Српског језика и књижевности, Културни центар Крушевац	Позоришна радионица	Циљна група за ову активност су чланови драмских секција основних и средњих школа. Професори припремају одговарајући материјал – драмски текст кроз који ће током радионице провести ученике. Циљеви радионице: упознавање ученика са свим особеностима и специфичностима и облицима драме као књижевног рода; развијање љубави према позоришту и драмским текстовима. Очекивани исходи: ученици знају појмове слесног говора, покрета, схватају процес трансформације глумца приликом оживљавања одређеног драмског лика.	Током марта

ОКРУГ	ГРАД / ОШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
РАСНИНСКИ ОКРУГ	Крушевац	<i>Чувалю и незбуно српски језик</i>	Професори Српског језика и књижевности у сарадњи са Радио-Телевизијом Крушевац и новинама „Град“	Трибина Презентација	У емисијама Југарњег програма и емисијама о култури гостоваће професори и учесници који ће представљати по једну актуелну тему из области језика. Циљеви: развијање свести о значају неговања и чувања српског језика код целокупне друштвене заједнице РАСНСКОГ ОКРУГА. Припадници различитих генерација, професија и интересовања разумеће и схватиће значај чувања и неговања српског језика, нарочито у свакодневnoj комуникацији.	Током марта
ПОДУНАВСКИ ОКРУГ	Смедерево	<i>Недаће са „родно осетљивим језиком“ и муке које нас чекају од маја ове године</i>	Народна библиотека Смедерево, струковно удружење наставника, Гимназија, Смедерево	Предавање	У свајање Закона о родној равноправности донето је и велики преседан у српској језичкој политици од настанка српскога стандардног језика у 19. веку до данас: по први пут је нормирање језика „прескочило“ језичку праксу и ослободило се на политички диктат и Закон који уводи вербални деликт, као и драконске казне за непоштовање језичких одредаби. Процес усвајања Закона и свих језичких регулатива у њему извршен је без учешћа било које од релевантних српстичких институција: Одбора за стандардизацију српског језика, катедра за српски језик, Матике српске, Друштва за српски језик и књижевност Србије итд. На предавању ће се указати на све опасности које језичке одреде из Закона носе како за наставну праксу тако и за било који облик јавне комуникације у Републици Србији. Посебан акценат биће на интеракцији са публиком, односно на отварању дискусије у вези са добрим и лошим странама „родно осетљивог језика“.	13. 3. 2024. Гимназија, Смедерево 19,00 часова

ОКРУГ	ГРАД / ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
ПОЉНАВЅКИ ОКРУГ			Другиство за српски језик и књижевност за Пољнавски округ, Центар за културу Смедеро		<p>Кроз драматизацију интермедиијалног предавања <i>О писцима – речу и музику</i> представите се интердисциплинарни спојеви наставног и научног приступа делима српске књижевности различитих векова.</p> <p>Како су неки од књижевних стваралаца и проучавача књижевности говорили о песницама подвлачећи управо музичке феномене у њиховом опусу? Због чега је од старијих до савремених књижевности утисак синкретичности литерарног текста и мелодије израито важан и чему доприноси? Кошико корелација међу дисциплинама и уметностима продубљује рецепцију књижевног текста?</p> <p>У литерарним и мелодијским тумачењима Радичевићевих, Змајевих, Андрићевих и дела других стваралаца српске књижевности показаће се шта све представља концепт вербалне музике и колико је за контекстуализацију књижевноуметничког остварења у доменима савремене наставе, науке и шире рецепције литерарних прилога драгоцено испитињање и интермедиијалног прожимања са другим уметностима, а у овом случају нарочито са музиком.</p>	18. 3. 2024.
	Смедеро	<i>О писцима – речу и музику</i>	Проф. др Миња Бурић, наставници и сарадници Филолошког факултета Универзитета у Београду	Драматизовано интермедиијално предавање	Концертна дворана Центра за културу Смедеро	19.00 часова

ОКРУГ	ГРАД / ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
ПОДУНАВСКИ ОКРУГ	Смедерево	<i>Узми парче правописне торте</i>	Олга Терзић, Миљана Кривић, Људмила Љуковић, Буковић, у сарадњи са РЦ Смедерево	Радионица	Једна група малих ловаца на грешке имаће задатак да уочи правописне грешке у плаганим медијима, друга група треба да препозна правописне грешке на друштвеним мрежама, трећа група проучаваће грешке на телевизији док ће откривање правописних пропуса забележених у непосредном окружењу (на улицама Смедерева) и у свакодневnoj вршњачкој комуникацији бити задатак за четврту групу ученика основних школа. Свака група прелази један спрат правописне торте, а потом се групе ротирају (како би свака имала прилику да пређе све спратове правописне „посластице“). У завршном делу се кроз игровне активности и занимљива вежбања проверава знање ученика, а најбољи познаваоци достижу врх правописне торте на којем се налазе награде (књиге). Ученици ће лако и брзо отклонити све недоумице које имају у вези са правилним писањем и говорњем, постаће свесни да је поштовање правописних правила неопходно за огување језика и развој језичке културе код сваког појединца.	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Смедерево 18.00 часова
ПОДУНАВСКИ ОКРУГ	Смедерево	<i>Означити тренутак</i>	Вања Стојковић, Марија Пикнулић Ивана Парманџије, наставници Српског језика и књижевности ОШ „Јован Јовановић Змај“, Смедерево	Радионица	Букмаркери ће бити осликани мотивима који представљају српски језик и књижевност и обогаћени цитатима из познатих књижевних дела. Такође, сваки обележивач имаће и књишку коју ће ученици сами направити. Циљ радионице је подстицање креативности код ученика при изради обележјава књига (букмаркера), истипање важности читања књига, одазака у библиотеке, позивања на куповања књига. Разменом креативних идеја ученици ће показати маштовитост и љубав према књизи. Радионица ће бити хуманитарног карактера, те ће се на тај начин подстићи емпатија и развој исправних навика код ученика.	Друга недеља марта

ОКРУГ	ГРАД / ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
ПОДНАВСКИ ОКРУГ	Смедерево	<i>Књижевност и језик истражен, на делу сад знање покажи!</i>	Олга Терзић, Миљана Кравић, Људмила Вуковић, у сарадњи са РЦ Смедерево	Квиз	<p>Питањима у квизу, направљеном у <i>Ксарт</i> апликацији, обухваћени су наставни садржаји језика, језичке културе и књижевности од петог до осмог разреда.</p> <p>Билке које учествују у квизу су четворочлане (сине их по један ученик петог, шестог, седмог и осмог разреда). Свака окла има мобилни телефон помоћу којег приступа питањима.</p> <p>Циљ активности: провера стеченог знања из граматике и књижевности на занимљив и креативан начин, подстицање мотивације ученика, успеливање социјалних вештина и дружења, а предвиђено неговање љубави према српском језику и књижевности.</p>	<p>Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Смедерево</p> <p>18.00 часова</p>
ПОДНАВСКИ ОКРУГ	Смедерево	<i>Оћу да ви појем врањанско</i>	Сленска секција Гимназије у Смедереву	Музичко-постеско вече	<p>Програм <i>Оћу да ви појем врањанско</i> представља врањанске градске песме у <i>Коштану</i> Боре Станковића. Повод за ову активност је 130 година од почетка стваралаштва Боре Станковића и 100 година од последњег издања драме <i>Коштану</i> за живота писца.</p> <p>Врањанска градска песма налази се на листи нематеријалног културног наслеђа Србије. Настала у чаршији, из истинитих животних прича, пева о конкретним догађајима и личностима Врања, а својим септим, толдјим и меланхоличним тоновима била најдубља осећања.</p> <p>Циљ је представити: 1. врањанску градску песму као сполј књижевног и музичког стваралаштва; 2. особености књижевног дела на дијалекту; 3. генезу песама које се певају у драми <i>Коштану</i> (порекло, питање ауторства, тематика...)</p> <p>Програм изводи драмска група школске сленске секције, вокални солисти, хор и фолклор.</p>	<p>14. 3. 2024.</p> <p>Гимназија, Смедерево</p>

ОКРУГ	ГРАД/ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
ПОДУНАВСКИ ОКРУГ	Смедерска Паланка	<i>Озлог језички кутак</i>	Марија Јагличић, наставник Српског језика и књижевности, ученици петог и седмог разреда ОШ „Олга Милошевић“, Смедерска Паланка	Радионице	У пријатном језичком кутку ОШ „Олга Милошевић“ издвојиће се неколико језичких итара кроз које ће се учесници радионица упознати са типичним грешкама које се јављају у говору и писању великог броја људи, у медијима (у новинама, на телевизији) и песмама актуелних музичких извођача. Такође, учесници језичких креативних радионица подсетиће се старих, лепих речи које се данас ретко користе. Циљ активности је популаризовање српског језика у јавности и истицање значаја очувања правилног говорења и писања. <i>Озлог</i> језички кутак налазиће се на штанду у центру Смедеревске Паланке где се окупуља велики број грађана.	4–10. 3. 2024.
ПОДУНАВСКИ ОКРУГ	Смедерска Паланка	<i>Језички лавиринт</i>	Аутор: Нада Вулићевић Наставници Српског језика и књижевности, ученици основних школа Смедеревске Паланке	Квиз	Свака школа бира једног српског писца и на основу изабраног одломка прави задатке из језика и језичке културе. На почетку надметања представници школских екипа, које чине учесници од петог до осмог разреда, извлаче коверту у којој се налази одломак и на основу одломка морају да препознају писца. Задатак сваке групе је да прође кроз сва припремљена питања. Тачним одговорима екипе прелазе на следеће нивое који су сложенији (ако не одговоре тачно, враћају се на претходни ниво). За сваки тачан одговор учесници добијају по два слова (самогласник и сугласник), припремљена у коверти заједно са задатком. Победник је екипа која најбрже направи најдуже реч. Такмичење се одвија у школском дворшту и свака школска екипа има свој простор на коме стоји слика писца и лого манифестације <i>Март, месец српског језика</i> .	Последња недеља марта

ОКРУГ	ГРАД / ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
ПОДНАВСКИ ОКРУГ	Смедеревска Паланка	<i>Српски језик је поезија!</i>	Аутори: Нада Вулићевић, Јована Аврамовић, Маринковић, Марија Јагличић Наставници Српског језика и књижевности, ученици основних школа	Радиописме	Ученици у својим школама, уз сугестије ментора-наставника, праве радиописме са мотивима књижевних дела српске књижевности, српских писаца, родних кућа наших писаца. На позадини сваке радиописме налази се нека језичка неломлица, написано правилно или штаг из књижевних дела. Радиописме ће учесници основних школа пославати грађанима на јавним местима у Смедеревској Паланци. Циљеви: подстицање креативности, ширење свести о значају чувања језика, подстицање љубави према књижевности код ученика, али и код ширег грађанства.	Трећа и четврта недеља марта
ПОДНАВСКИ ОКРУГ	Смедеревска Паланка	<i>Језикопрогрес</i>	Професори <i>Паланачке гимназије</i> : Бојана Ђорђевић, Олгица Лезић, Снежана Милутиновић, Ивана Лукић, Марија Поповић, Миријана Јањић, Јелена Турбић, ученици гимназије, ученици основних школа	Квиз	Квиз <i>Језикопрогрес</i> је прошле године окупио много учесника, ученика и наставника, написао је на одличне реакције, те је одлучено да постане традиционалан и из године у годину се обогађује новим садржајима. Садржаји језика, језичке културе и књижевности, заступљени у програмима наставе и учења у основној и средњој школи, обухваћени су питањима у квизу која су различите тежине. По пет ученика из свих основних школа у паланачкој општини биће гости Паланачке гимназије и учествовање у квизу. Циљ активности: облагавање и утврђивање ученичких знања о језику и књижевности кроз игру, забаву и дружење; припрема ученика основних школа за завршни испит из српског језика, њихово уложавање са новом школском средином, јачање сарадње међу школама.	22. 3. 2024.

ОКРУГ	ГРАД / ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОНИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
ПОДУНАВСКИ ОКРУГ	Смедеревска Паланка	<i>Речи у настајању – речи у настајању</i>	Стручно веће наставника Српског језика и књижевности <i>Паланачке гимназије</i> Наставници, ученици гимназије, шира публика	Радионица Изложба	Школска манифестација <i>Речи у настајању – речи у настајању</i> осмишљена је ради популаризације српског језика - поред ученика и наставника околине и ширу публику. Са реализацијом активности је започето 21. фебруара када је Међународни дан матерњег језика. Четири одељења 2. разреда гимназије анкетирала су и на основу анкете реализовано је израђивање за три предвиђене категорије речи: 1. <i>Реч године</i> ; 2. <i>Лажиреч</i> ; 3. <i>Нова реч</i> . Прикупљен корпус биће представљен на плакатима у холу гимназије.	21. 2. 2024. Представљање истраживања током марта
ПОДУНАВСКИ ОКРУГ	Смедеревска Паланка	<i>Изложба архаизма</i>	Стручно веће наставника Српског језика и књижевности <i>Паланачке гимназије</i> Наставници и ученици гимназије, шира публика	Изложба	Манифестација <i>Речи у настајању – речи у настајању</i> , отворена на Међународни дан матерњег језика, прошириће се у марту изложбом архаизма. У холу школе биће изложени стари предмети (нпр. заструг, старе тканине...), затим старински колаци (салџићи, пољупчићи и др.). Изложбом ће се млађим генерацијама приближити застареле, већ заборављене речи. Уједно, ученици ће уочити како су понекад старе речи лепше, пријатније, милозвучније од речи које се данас користе. Циљ активности: подстицање ингерсовања ученика за заборављене предмете и њихове називе, буђење осећања припадности српској култури путем језика, повезивање са нашом традицијом и коренима.	Друга половина марта

ОКРУГ	ГРАД / ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
ПОДНАВСКИ ОКРУГ	Смедерска Паланка	<i>Дрво матерњег језика</i> <i>Букет најлепших речи</i>	Стручно веће наставника Српског језика и књижевности <i>Паланачке гимназије</i> Наставници и ученици гимназије, шира публика	Радионице	1. Радионица Дрво матерњег језика – Хораџијево <i>Писмо Пизони</i> ма послужило је као инспирација за дрво-језик које ће бити насликано на великом хамеру и постављено у холу школе. На листовима опалим са дрвета биће исписане застареле речи, на врху крошње налазиће се нове речи, а у средини речи које се често користе и које треба да задржимо у активном лексичком фонду. Циљеви: усмеравање пажње на језик и речи којима ученици изражавају однос према реалцијама које их окружују; подстицање упућености сваког појединца о употреби нових речи и сопственом изражавању. 2. Радионица Букет најлепших речи – на латцима цветова биће исписане речи које ученици гимназије сматрају најлепшим (очекивани одговори: <i>срећа, радост, мајка, топлина, љубав...</i>) Циљеви: развијање лепих осећања и толеранције код ученика; спознаја да неке <i>речи у нестаријаву</i> могу лепше и дубље да изразе наше мисли и осећања од <i>речи у настаријаву</i> .	Сређином марта
ПОДНАВСКИ ОКРУГ	Велика Плана	<i>Бариј речи,</i> <i>неписменост</i> <i>лечи</i>	Милана Мартић, Никоleta Николић, Витеза Дабуждјевић, Белица Милићевић, Сипиша Павловић, Весна Стојковић, наставници Српског језика и књижевности, ученици средњих школа	Квиз	У <i>квизу</i> ће учествовати шест школских екипа, по две екипе из сваке средње школе у Великој Плани. Екипе које се у квизу надаћу су четворчлане (више их по један ученик првог, другог, трећег и четвртог разреда). Квиз обухвата садржаје језика, језичке културе и књижевности и састоји се од четири облика питања: 1. <i>Скривалице</i> ; 2. <i>Састави најбољу реч</i> ; 3. <i>Дрегознај о коме је реч</i> ; 4. <i>Асоцијације</i> . Циљ квиза је подизање свести о значају чувања и неговања српског језика и књижевности. Исход: ученици стичу нова сазнања о српским писцима и српском језику кроз игру и дружење.	21. 3. 2024.

ОКРУГ	ГРАД / ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
ДУЖИВАНАТСКИ ОКРУГ	Ковин	<i>Као мурални проговоре</i>	Маша Вулетиф, ученици средњих школа, чланови регионалне секције Гимназије и средње стручне школе „Бранко Радичевић“, Ковин	Радионица	У сарадњи са професорима менторима ученици бирају стихове познатих српских песника и уметника чији мурални украсе улице града, припремају изражајно казивање, а потом казују стихове пред муралима и окупљеним сународницима. Циљеви: развијање и неговане културе говора, родољубља и естетских вредности код ученика. Исходи: ученици ће наставити да негују и усавршавају своје читалачке навике и бифе полтакнуту на самостално литерарно и песничко стваралаштво.	Друга половина марта
ДУЖИВАНАТСКИ ОКРУГ	Ковин	<i>„Српски рјечник“ у кухињи</i>	Маша Вулетиф, наставник Српског језика и књижевности, ученици 2. разреда информатичког гимназијског смера Гимназије и средње стручне школе „Бранко Радичевић“, Ковин, ученици 2. разреда смера кувар и професор ментор Жељка Петровић, Средња стручна школа „Баса Пелагић“, Ковин	Радионица	Уз менторство професора ученици израђују презентације након истраживачког рада и проучавања корпуса кулинарске терминологије у Вуковом „Српском рјечнику“. Своја истраживања презентују у средњој стручној школи вршњацима, ученицима куварског смера, будућим куварима који на основу једног од одабраних термина спремају у школској кухињи храну по Вуковим записима. У финалу реализације програма дегустира се припремљена храна. На креативан начин ученици ће представити „Српски рјечник“, капитално дело наше лексикографије, посебно његову кулинарску терминологију. Активност садржи практичну примену (пшљ је да оно што ученици науче <i>сада</i> и <i>овде</i> примене <i>некада</i> и <i>тамо</i>). Исходи: Уз унапређивање знања, вештина и практичних искустава, код ученика ће се подстићи развијање социјалних односа и неговане дружења. У успостављању корелација и побољшању међупредметних компетенција унапредити се настава, као и сарадња међу школама.	Друга половина марта

ОКРУГ	ГРАД / ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
ЈУЖНОБАНАТСКИ ОКРУГ	Баваниште	Златно руно у нашем соваку – <i>тригом Бористава Пекића</i>	Душан Симић, наставник Српског језика и књижевности, ученици предметне наставе ОШ „Бора Радић“, Баваниште, оgranак градске библиотеке „Геофило Димић“, Баваниште, библиотекар	Презентација Изложба	Уз менторство наставника, ученици израђују плакате/презентацију о животу, раду и делу Борислава Пекића, познатог књижевника, а потом презентују свој рад у oгранку библиотеке. Библиотекари постављају изложбу Пекићевих дела и учествују у раду са ученицима и наставником. Циљеви: развијање и неговање српског језика и књижевности, развијање естетских вредности, неговање читалачких навика, развијање родољубља код ученика.	Прва половина марта
ЈУЖНОБАНАТСКИ ОКРУГ	Ковин, Вршац, Бела Црква, Пландиште	Српски језик има своју нас	Ученици основних и средњих школа општина Ковин, Вршац, Бела Црква и Пландиште, наставници, ментори ученика, Библиотека „Вук Караџић“, Ковин	Литерарни наградни конкурс	Уочи манифестације, током фебруара школама су просељене пропозиције наградног конкурса и теме прилагођене узрасту ученика. Уз сугестије ментора, наставника Српског језика и књижевности, ученици пишу литерарне радове и шаљу их на конкурсе. Стручни жири вреднује претиле радове, награђује и похваљује најбоље учеснике и њихове менторе на пригодној свечаности која ће представљати финалу активности манифестације <i>Март, месец српског језика</i> у Библиотеци „Вук Караџић“ у Ковину. Манифестација се одвија у локалним општинским и окружним медијима. Циљеви: неговање српског језика и читалачке културе, подстицање деце и омладине на самостално литерарно стваралаштво и његова афирмација.	Друга половина марта

ОКРУГ	ГРАД / ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
ЈУЖНОБАНАТСКИ ОКРУГ	Вршац	<i>Књижевни сусрет са Драганом Младеновић</i>	Симонида Јурић, наставник Српског језика и књижевности, ученици ОШ „Вук Караџић“, Вршац	Трибина	Ученици представљају књижевницу и њен стваралачки опус, а затим читају њене песме. Планира се интерактивно учешће публике и разговор ученика са књижевницом. Циљеви: подстицање ученика на литерарно стваралаштво, развијање естетичких, језичких и стваралачких компетенција код ученика. Исходи: ученици ће бити мотивисани да на даље развијају свој таленат, упознаће стваралаштво књижевнице и разматраће идеје са њом. Усвајаће књижевоуметничке вредности књижевних дела, уочаваће значај писане речи, богатиће свој стваралачки свет.	Средином марта 2024.
ЈУЖНОБАНАТСКИ ОКРУГ	Вршац	<i>Колико познате матерњи језик</i>	Наставници Српског језика и књижевности, ученици основних и средњих школа Вршаца	Квиз	Ученици средњих школа припремају квиз за своје другове и другарице из основних школа и реализују га. Питања у квизу обухватају област граматике. Циљеви: 1. вршњачко учење; 2. развијање љубави према матерњем језику; 3. развијање лингвистичких компетенција код ученика. Исходи: Ученици ће разумети значај српског књижевног језика за культуру нашег народа; примењиваће садржаје из граматике стечене у основној школи; показаће колико примењују правописну норму и колико разумеју значење непознатих речи, синонима, хомонима...	Током марта 2024.

ОКРУГ	ГРАД / ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
ЈУЖНОБАНАТСКИ ОКРУГ	Вршац	<i>Вече младих песника</i>	<p>Аутор: проф. Гордана Ковачевић, професор Српског књижевности језика и ОШ „Јован Стерија Поповић”</p> <p>Реализатори: ученици основних школа, Даниела Радосав Николић, Весна Марјанов, Зорница Барта, Јулијана Билић, Невена Кресоје, Александра Раушкин, Тања Стефанов, Симонида Јурић, Орнела Влашић Доврић, Нада Тодоровић, ОШ „Јован Стерија Поповић”, Градски музеј Вршац</p>	Књижевно вече	<p>Представљање талентованих ученика основних школа и њиховог прозног и поетског стваралаштва. Ученици ће читати или казивати своје стихове или прозне текстове, а потом ће, у завршном делу активности, и професори ствараоци представити своја књижевна дела.</p> <p>Циљеви: подстицање ученика на лигеријарно стваралаштво, развијање естетичких, језичких и стваралачких компетенција код ученика.</p> <p>Исходи: ученици ће бити мотивисани да надаље развијају свој таленат, упознаће стваралаштво својих вршњака и разматраће идеје са њима.</p> <p>У свајале књижевноуметничке вредности књижевних дела, уочавање значај писане речи, богатиле свој стваралачки свет. Знаће да препознају књижевне узоре, а међу њима и своје професоре.</p>	Последња недеља марта

ОКРУГ	ГРАД / ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
ЈУЖНОБАНАТСКИ ОКРУГ	Вршац	<i>Јавни час калиграфије</i>	Никола Митровски, професор кulture, ученици Хемијско-медицинске школе, Вршац		Ученици Хемијско-медицинске школе (смер графички дизајн) припремају презентацију и држе радионицу калиграфије својим друговима из основних школа Вршаца. Циљ активности: на занимљив начин средњошколци основцима приближавају калиграфију и основне технике уметничког писања, кроз богата визуелна решења мотивишу их на стварање. Исходи: Кроз вршњачко учење развија се естетска компетенција, стварање, сарадња...	
ЈУЖНОБАНАТСКИ ОКРУГ	Панчево, Опово, Ковачица, Алибунар	<i>Књиженим караваном кроз равни Банат</i>	Наставници Српског језика и књижевности, ученици основних и средњих школа	Књижени караван	Књижени караван је замисљен тако да свака основна и средња школа на територији општина Панчево, Опово, Ковачица и Алибунар направити велики плакат на коме ће представити знаменитог књижевника чије име носи школа или знаменитог књижевника који је живео и радио на територији коју обучавају општине ове подружнице. Плакати ће садржати занимљиве и мање познате чињенице о знаменитом књижевнику. Биће изложени у Дому омладине и доступни јавности.	Друга половина марта

ОКРУГ	ГРАД/ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
ДУЖИЧКАНСКИ ОКРУГ	Панчево	<i>Елси јунаци у савременом окружењу</i>	Ана Кајловић, наставник српског језика и књижевности, ОШ „Братство – јединство“, Панчево, наставници других основних и средњих школа	Радионица	Радионица ће се одржати у Градској библиотеци у Панчеву. Циљ радионице је обука наставника како да се на занимљив и креативан начин ученицима приближи народна слика кроз проналажење мотива и елемената народне слике у свакодневном животу и окружењу.	Друга половина марта
ДУЖИЧКАНСКИ ОКРУГ	Панчево	<i>Мотив воде у српској књижевности</i>	Струковно удружење наставника, Градска библиотека Панчево Проф. др Софија Милорадовић	Предавање	У Градској библиотеци у Панчеву проф. др Софија Милорадовић одржаће предавање чија је тема мотив и симболика воде у српској књижевности. Циљ овог предавања је да се наставницима и ученицима (учесницима Такачића из књижевности <i>Књижевна алиментација</i>) на један другачији начин и кроз компаративни приступ приближи тумачење мотива воде у књижевности.	Друга половина марта
ДУЖИЧКАНСКИ ОКРУГ	Панчево	<i>Све јунаке по имену знадем</i>	Струковно удружење наставника, Градска библиотека Панчево Миливој Бајлански, аутор књиге	Књижевно вече	На промоцији књиге биће направљен осврт на јунаке у српским песмама које је Вук Караџић забележио од народног певача Тешана Подруговића. Циљ књижевног сусрета је продубљивање знања о народној књижевности и традицији, подстицање чувања националног и културног идентитета.	Друга половина марта

ОКРУГ	ГРАД/ ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ПЕРИОДИЧНЕ АКТИВНОСТИ
ЈУЖНОБАНАТСКИ ОКРУГ	Панчево	<i>Колико познајем српски језик</i>	Драгомир Бурнаћ, Бојана Тадић, Марија Вељковић, Марија Поповић, Силвана Новаковић, наставници Српског језика и књижевности, ученици основних и средњих школа Панчева	Квиз	Квиз је намењен ученицима завршних разреда основних и средњих школа. Питања ће обухватити области историје и развоја српског књижевног језика. Циљеви: проширивање знања о историји српског књижевног језика, подстицање додатног учења, неговање сарадње и тимског рада.	Друга половина марта
КОЛУВАРСКИ ОКРУГ	Ваљево	<i>Зашто се каже?</i>	Стручно веће наставника Српског језика и књижевности Основне школе „Нада Пурић”, Ваљево, ученици основних и средњих школа Ваљева, шира публика	Изложба	Изложба језичких недоумица биће постављена у Матичној библиотеци „Јубомир Ненадовић” у Ваљевоу (највероватније на Позарском или Дечем одељењу), у простору где се може окупити више публике. Трајаће бар једну недељу током марта (или у зависности од интересовања). План је да се направи интерактивни каталог изложбе и да се активности промовишу путем медија и друштвених мрежа. Као завршна активност биће организован квиз за ученике предметне наставе основних школа, прављен у <i>Кажут</i> апликацији.	Током марта

ОКРУГ	ГРАД/ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБ-ПНК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
КОЛУВАРСКИ ОКРУГ	Ваљево	<i>О речима, са писцима</i>	Садашњи и некадашњи ученици, професори Ваљевске гимназије и других школа, завичајни писци, библиотекари Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић“, Ваљево	Радионице Трибине	Током радионица и трибина, које ће се одржавати у фачком клубу „Гимназијалац“, свечаној школској библиотеци Ваљевске гимназије, у Музеју завичајних писаца, на Групу песничтва, кроз итровне активности представити се о уређенима српског часописа, разговарати се о уређенима српског језика за стране, важности познавања значења речи, о читању и писању. Ученици ће у сарадњи са професорима креирати и делити графикама и обележиваче за књиге са је-зичким неоумицама и штатима из књижевних дела завичајних стваралаца. После, научне раднике, госте трибина откриваће ученици кроз игре асоцијација, претражујући речнике, књиге и електронске садржаје, а потом ће креирати позивнице за њихово гостовање. Сарадничким, стваралачким активностима и разменом примера добре праксе развијаће се стратегије учења, јачају језичка култура и читалачки укус. Разумеће се значај библиотеке за лични развој и важност припадности културним заједницама.	Сваке седмице у марту
КОЛУВАРСКИ ОКРУГ	Љиг	<i>Поход стазима Милована Данојлића</i>	Наставничко удружење Љига, Градска библиотека „Милован Данојлић“, Љиг Ученици и наставници основних и средњих школа Колубарског округа	Радионица у природи	Током похода који ће бити реализован на релацији Љиг – Ивановци (родно место песника Милована Данојлића) евоираће се сазнање на песничко рано школовање и пут који је свакодневно прелазно до гимназије у Љигу читајући у ходу и упијајући звук и пределе завичаја као основу свог стваралаштва. На тој стази, која вијуга поред родне куће књижевника, његове прке задугобне и песничког гроба, ученици ће на унапред одобраним местима, књижевним и реалним топонимним тачкама говорити одломке из дела књижевника, као и његову поезију. Поход ће се завршити у сеској школи где је песник научно прва слова. Активност ће бити својерестан омаж Делу поезије, Миловану Данојлићу, лепоти завичаја и српског језика, али и природи као непресушној инспирацији уметника.	21. 3. 2024.

ОКРУГ	ГРАД / ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
КОЛУВАРСКИ ОКРУГ	Осечина	<i>Језик некад и сад – говоримо ли још увек српски?</i>	Лингвистичка секција	Презентације	Презентација архаизама и дијалеката овог краја, топонима, старих имена, родбинских веза, веровања и обичаја. Као контраст овој теми приказале се резултати истраживања лингвистичке секције о заступљености ћирилице и латинице у Осечини у јавној употреби, као и недоумице које је изазвала родна равноправност у језику.	
			Образовно-васпитног центра „Браћа Недић“, Драгица Пуљевић, наставник српског језика и књижевности			
			Ученици, њихови родитељи, баке, деке, комшије, мештани Осечине и околних села	Изложба		Током марта

ОКРУГ	ГРАД/ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ПЕРИОД РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
ТОПЛИЧКИ ОКРУГ	Прокупље, Блаце, Куршумлија	<i>Оком севи, злом певни</i> (200 година од рођења Бранка Радичевића)	Аутор: Милка Тошић Координатори: Соња Милковић, Драгана Петровић, Биљана Радмановић (Прокупље); Весна Миљковић (Блаце); Јасна Спасојевић, Горина Ђорђевић (Куршумлија) Реализатори: ученици и наставници Српског језика и књижевности основних и средњих школа Прокупља, Блаца, Куршумлије, Уз подршку наставника Музичке културе, Ликовне културе, Информатике и рачуларства	Радионице Квиз Напосевање	Завршној манифестацији претходе радионице на којима се мотивисани ученици (такмичари) припремају. Очекује се да се ученици упознају са песничким делом, књижевном епохом, Вуковим биографијом, књижевнотеоријским појмовима. Квиз је троделан: 1. средњошколске екипе се напосевају тако што настављају задате стихове (тачно и интерпретивно); 2. основни проверавају познавање поезије (на избору од десет одабраних и задатих лирских песама), одређују теме, мотиве, врсте стиха, стилско-изражајна средства, одступања од стандардног језика, лексичке епохе, препознају биографске податке, обележја епохе и историјског времена, значај песничке појаве; 3. средњошколци у задатом времену приказују задату песму водичи рачуна о елементима књижевне анализе, тумаче и лепо усмено казују (у задатом временском оквиру). За радионице је изабран корпус песама, основима даги типови могућих питања и које елементе одговор треба да садржи. Питања су углавном отворена и траже образложење. Циљ је да ученици правилно говоре и разложно излажу. Надметање и напосевање биће пројекто музичко-степских извођењем компонованих Бранкових песама. Очекује се да ликовне секције ураде оригиналне повеље за учеснике завршне манифестације са мотивима из главне теме. Манифестација се одржава у исто време у три града. У публицу су учесници радионица, заинтересовани ученици из свих школа, наставници, гости из институција културе, родитељи, грађани. Манифестација ће бити медијски пропраћена.	28. 3. 2024.

ОКРУГ	ГРАД/ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБ-ПНК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
МАЧВАНСКИ ОКРУГ	Шабац	<i>Негујмо српски језик</i>	Дарија Теодоровић Мирослав Марјана Лукић, Катарина Марковић, Мирјана Перишић, наставници Српског језика и књижевности, ученици петог и шестог разреда ОШ „Јанко Веселиновић“, Шабац	Радиоиница Презентација	На панонама које ће ученици израђивати уз консултације са наставницима биће исписане најчешће грешке у говору и писању и исправни облици. Направљени плакати биће постављени унутар школе, али и на видним јавним местима, у изложима околних објеката (продавнице, апотеке, банке, пекаре...) Посебно ће се обратити пажња на грешке фреквентне у свакодневnoj комуникацији и грешке на друштвеним мрежама, као и на грешке везане за делатност објеката. Циљ је да ученици истражују језичке недоумице српског језика и да уче исправљајући те грешке. Такође, циљ је да јавност постане свесна важности очувања и неговања матерњег језика, да послодавици и сви други спознају значај правилног говора и писања. Очекивани исходи: очековања су да ће јавност (грађани) позитивно одреаговати и да ће транспарентност ових садржаја допринети да се неке укорењене неправилности исправе.	18-22. 3. 2024.
МАЧВАНСКИ ОКРУГ	Шабац	<i>Капетан Џон Пилџфокс</i>	Олга Гемовић, наставник Српског језика и књижевности, ученици петог разреда ОШ „Лаза К. Лазаревић“, Шабац	Представа	Ученици изводе познато драмско дело Душка Радовића. Циљеви: развијање љубави према књижевности, стварање читалачких навика, оспособљавање ученика за изражавање мисли и осећања, развој креативног и критичког мишљења, негованање културе уменог изражавања, унапређивање невербалне комуникације. Исходи: ученици разумује и емотивно доживљавају дело, разликују аугура од драмског лица, уочавају разлике у карактеристикама ликова, примењују основна начела ликовне изражајне интерпретирају уметнички текст. Код посетилаца се развија љубав према књижевности и позоришту.	Друга половина марта Културни центар Шабац

ОКРУГ	ГРАД / ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
МАЧВАНСКИ ОКРУГ	Шабац	<i>Љубавне муке и поуке</i>	Светлана Тошић, Славница Тошић, наставници Српског језика и књижевности, ученици 6. и 7. разреда ОШ „Јеврем Обреновић“, Шабац	Драматизација књижевних дела	У представи се приказују прве брачке љубави, тема која је ученицима увек занимљива. Циљеви: развијање и нетовање љубави према књижевним делима, стварање читалачких навика, оспособљавање ученика за изражавање мисли и осећања, развијање способности записивања, замисливања и анализирања. Исходи: ученици разликују аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта, уочавају разлике у карактеризацији ликова према особинама (физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким) разликују хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела. Код посетилаца се развија љубав према књижевности и позоришту.	Последња недеља марта Културни центар Шабац
МАЧВАНСКИ ОКРУГ	Шабац	<i>Књижевно полодне</i>	Стручно веће наставника Српског језика и књижевности ОШ „Стојан Новаковић“, Шабац, ученици, други наставници, родитељи	Трибина	На постојој вечери тост ће бити Живадина Веселиновић, аутор збирке песама „Обриси срца“. Упознавање публике са ликом, делом и стваралаштвом писца публике ће у интерактивној атмосфери уз разговор публике са песником. Циљ: оспособљавање ученика активности за активно коришћење и даље развијање језичких способности у усменом и писаном облику. Очекивани исходи: ученици се оспособљавају за спналажење пред животног називама и проблемима кроз стално унапређивање језичке писмености, изражавају се поштујући основне књижевнојезичке норме у свакодневном говору. Разговарају слободно о одабраној или задатој теми, добијају подстицај да своје емоције израже, обогатају своје личности негованњем љубави према књижевности.	Друга половина марта

ОКРУГ	ГРАД/ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТКА ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
ЗАПАДНОБАЧКИ ОКРУГ	Сомбор	<i>Мелодија српског језика</i>	Лидија Нерандић Чанда, ученици I. разреда Гимназије „Велько Петровић“ Сомбор	Радионица Изложба	Ученици пет одељења првог разреда урадиће панос са одабором најлепших речи српског језика (критеријум за одабир: најлепше речи по звучану). Панос ће бити изложени у ходницима Гимназије, а изложбу ће посетити, сем ученика и професора Гимназије, и други посетиоци.	Прва недеља марта
ЗАПАДНОБАЧКИ ОКРУГ	Сомбор	<i>Књижевна шетња Сомбором</i>	Стручно веће професора Српског језика и књижевности Гимназије „Велько Петровић“, Сомбор Зангтересовани грађани Сомбора, ученици основних и средњих школа	Амбијентална књижевна радионица	Књижевна шетња ће се организовати у центру града, крај споменика четворма књижевника који су рођени у Сомбору или су у њему провели део живота. Шетња ће започети крај споменика Јазин Костићу (рецигал одабраних стихова), наставити се до споменика Вельку Петровићу (читавье одабраних делова из збирке „Буња и други у Равањграду“), споменика Јовану Дучићу и Исидори Секулић (казивање одабраних стихова и прозе). Овај детаљај биће промовисан у јавности путем локалних медија.	Трећа недеља марта
БРАНИЧЕВСКИ ОКРУГ	Пожаревац, Велико Градиште, Голубац, Жабар, Жагубица, Кучино, Мало Црпине, Петровац на Млави	<i>Мај језик</i>	Славница Јовановић, професор Српског језика и књижевности, ученици основних и средњих школа, ментори ученика	Конкурс	Литерарни конкурс биће организован са циљем да се популаризује српски језик, подстакну читалачке навики, љубав према књижевности, писаној речи и самостално литерарно стваралитво код ученика основних и средњих школа Браничевског округа. На завршној вечери доделиће се награде надуспешнијим младим литерарним ствараоцима, чиме ће се подстићи афирмација ученичког залања и остварених успеха.	Крај марта

ОКРУГ	ГРАД/ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ПЕРМИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
МОРАВИЧКИ ОКРУГ	Чачак	<i>Бис за правонис!</i>	Сања Первановић, професор Српског језика и књижевности, педагошки саветник, ментор у Регионалном центру за таленте Чачак	Предавање Радионица	Повезивање правонисних знања са изградом научно-истраживачког рада, као и језичке норме са информатичком писменошћу у обради текста. Отклањање најчешћих правонисних недумица у вези са употребом великог и малог слова, скраћеница, одвојеног и спојеног писаног речи, преношења речи у следећи ред; правописна решења у вези са гласовним променама; повезивање ортографске са морфолошком нормом. У првом делу активности реализоваће се предавање, а у другом делу који је радионичарског облика (онлајн квиз, правописне картице, правописна слагалица и др.) увежбавање се примења правонисних правила.	9. 3. 2024.
МОРАВИЧКИ ОКРУГ	Ивањца	<i>Правонисница</i>	Вериди Костић и Радмила Костић, наставници Српског језика књижевности, ученици седмог и осмог разреда ОШ „Сретен Лазаревић”, Прилике	Вршњачке језичке радионице	Правописне радионице одржаће се у Дому културе у Ивањци за две групе ученика. Прву групу чиниће ученици основних школа који похађају разредну наставу, а другу групу ученици основних школа који похађају предметну наставу. Планира се учешће свих основних школа на територији Општине Ивањца. У улози едукатора биће ученици ОШ „Сретен Лазаревић”, уз менторску подршку наставника. Осим за ученике, радионице ће бити отворене за наставнике и родитеље. Од материјала насталих током радионица биће припремена изложба. Циљ је да ученици кроз различите игровне активности овладају знањима из правописа, али и да се последи познавање правописних правила код наставника и родитеља.	Друга половина марта

ОКРУГ	ГРАД/ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ И РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
МОРАВИЧКИ ОКРУГ	Ивањца	<i>Расковник – културни аспирацли младић</i>	Верица Костић, наставник Српског језика и књижевности, ученици шестог и седмог разреда ОШ „Сретен Лазаревић”, Прилике	Вршњачке језичке радионице	<p>Кроз различите дидактичке материјале и игровне активности ученици ће откопувати значења старих речи и израза, корпуса сакупљеног током пројекта <i>Расковник</i>.</p> <p>Вршњачке језичке радионице одржаће се у Дому културе у Ивањци.</p> <p>У улози едукатора биће ученици ОШ „Сретен Лазаревић”, уз менторску подршку наставника. Осим за ученике, радионице ће бити отворене за наставнике и родитеље.</p> <p>Циљ радионица је представљање речника и изражавања на речнику архаичних речи и израза насталом током пројекта <i>Расковник</i>.</p>	Друга половина марта
МОРАВИЧКИ ОКРУГ	Лучани	<i>Путујемо и учимо српски</i>	Наташа Милутиновић, наставник Српског језика и књижевности, ОШ „Вук Караџић”, Каона	Језичке радионице	<p>Први део активности: кроз словне игре ученици ће довршавати започете стихове, решавати ребусе и асоцијације.</p> <p>Други део активности: ученици ће издавати народне умотворине, правописна правила, шигате из дела српских писца. Потом ће израђивати налепнице за аутомобиле са извођеним саржајима.</p> <p>Налепнице ће делити родитељима, запосленима у школама, локалном становништву и представницима локалне самоуправе.</p> <p>Циљ радионица је да ученици обогате свој речнички фонд, утврде знања о језику и књижевности и промовишу српски језик ван оквира школе.</p> <p>Исходи: ученици обогаћују свој речнички фонд; знају чињенице о језику; познају књижевне појмове.</p>	11–22. 3. 2024.

ОКРУГ	ГРАД/ОПШТИНА	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ОРГАНИЗАТОРИ РЕАЛИЗАТОРИ	ОБЛИК АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ОРИЕНТАЦИОНИ ТЕРМИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
МОРАВНИЧКИ ОКРУГ	Лучани	<i>Проциост у речима</i>	Маријана Главољиф, наставник српског језика и књижевности, ученици ОШ „Марко Пајић“, Вича		Истраживање ће обухватити област дијалектске лексике (називи за храну, посуђе, народну ношњу, сточарска лексика...) Циљна група су мештани Драгачева, ученици других школа и места којима би био презентован рад. Ученици ће користити прилагођене упитнике за дагу област дијалектске лексике. Трагаће за старијим информаторима, те ће белажити архаичне речи и изразе, као и приче из старих времена. При теренском раду, белажити се аудио-снимци који ће се потом текстуално уобличити. У завршној фази истраживања направити се речник сакупљених старих речи и изрзаа, а ученици ће уз радове приложити и старе фотографије добијене од информатора. Резултати овог истраживачког пројекта презентоваће се у школском часопису „Весело зноште“, као и на Драгачевском сабору трубача. Циљ, је да се мештани Виче и околних места упознају са старим изразима које можда још у сећању чувају једино њихови најстарији чланови породице, као и да се занимљиве приче из старина ученицима истраживањем сачувају од заборава.	Друга половина марта

МАРТОВСКО ГЛЕДАЊЕ СЕМИНАРА (Објављено 2. марта 2024. године на сајту Друштва)

The image shows a screenshot of a website on the left and four seminar posters on the right. The website header reads 'Е-МИСИЈА ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ' and 'База задатака | семинари'. Below the header is a large logo consisting of the Cyrillic letters 'С' and 'К' inside a pair of parentheses. The website navigation menu includes: Почетна страна, Снимци по годинама, Предавања, Радионице, Разговори с писцима, Одјава, and Често постављана питања (ЧПП). The four posters are: 1. Yellow poster for '62. Републички зимски семинар' (Novine u nastavi srpskog jezika i knjizevnosti) held on 29, 30, and 31 January 2021. 2. Grey poster for '63. Републички зимски семинар' (Nastava za novo vreme) held on 21, 22, and 23 January 2022. 3. Green poster for '64. Републички зимски семинар' (Nastava jezika i knjizevnosti između tradicionalnog i modernog pristupa) held on 28, 29, and 30 January 2023. 4. Orange poster for '65. Републички зимски семинар' (Uspostavljanje funkcionalnih veza u razlicitim modulima predavanja srpskog jezika i knjizevnosti) held on 10, 11, and 12 February 2024. Each poster has a button that says 'СВИ СНИМЦИ СА 62. РЗС'.

Поштоване колеге, у духу марта и у току марта омогућили смо свим учесницима 65. Републичког зимског семинара да поред снимака са актуелног, на Е-мисији могу гледати и све снимке са претходна три семинара. На сајту манифестације *Март – месец српског језика* можете погледати предавања из претходне две године која смо успели да снимимо, што укупно чини преко 100 сати квалитетног *Друштвеног* програма. Добро се организујте и уживајте!

РЕЗУЛТАТИ КОНКУРСА ЗА КРАТКУ ПРИЧУ (Објављено 2. априла 2024. године на сајту Друштва)

На конкурс Друштва за кратку причу у оквиру манифестације *Март – месец српског језика* стигло је 175 радова. Услов конкурса је био да прича може имати највише 500 карактера са белинама и да мора садржати три фразеологизма: (1) *грлом у јагоде*; (2) *с мене па на уштап* и (3) *није шија него врат*.

Честитамо победницима!

Март – месец српског језика 2024.

Резултати конкурса за кратку причу

ПРВА НАГРАДА

Литерарни конкурс, Лана Ђорђевић, шести разред, ОШ Бора Станковић, Вучје

Црнице из живота Светог Саве, Сара Милосављевић, први разред, СТШ Шинковић Јожеф, Бачка Топола

ДРУГА НАГРАДА

Маја ђрча у сџиху, Теа Мишчевић, први разред, Прва београдска гимназија, Београд

Алексина ђрча, Алекса Раднић, шести разред, ОШ Мајко Вуковић, Суботица

ТРЕЋА НАГРАДА

Осамосиљивање, Јован Секерез, пети разред, ОШ Змај Јовановић, Београд

Зашто имам кеца из хемје, Софија Терзић, осми разред, ОШ Светозар Марковић, Београд

Дрво и човек, Антонина Граматчикова, први разред, Карловачка гимназија, Сремски Карловци

друштвојк.срб
martmesecsrpskog.rs

ПРВА НАГРАДА

Литерарни конкурс

Треба, кажете, нешто да напишем. Покушаћу, хајде! Само зато што је конкурс Друштва за српски језик. Волим предмет. И наставницу. И она мене воли, и све нас из одељења. Не бих иначе, верујте. И ти конкурси нису више с мене па на уштап, него... Да вам не причам колико нам се нуде! Није ми први пут да радим нешто грлом у јагоде. Срљам од малена, па ћу вероватно и сад куцкајући. Не замерите. Сваки конкурс је прича за себе, кажу стручњаци. Е, јесте – није шија него врат. А карактери?! Јао, нестају!

Лана Ђорђевић

шести разред

ОШ Бора Станковић

Вучје

Црнице из живота Светог Саве

Ка Светој Гори кренуо је грлом у јагоде. Побегло је од родитеља који су желели да влада. Покушао је да им објасни да не жели да буде владар. Знао је да то није за њега. Одговарали су му да неће бити владар, већ ће добити једну област на управљање. Мислио је: није шија него врат. Зато је радио онако како је замислио и крчио је стазу ка својој срећи. Побегло је

и заволео монашки живот. У почетку је долазио кући с мене па на уштап.
А када му се придружио отац, променио је ток српске историје.

Сара Милосављевић

први разред
Средња техничка школа *Шинковић Јожеф*
Бачка Топола

ДРУГА НАГРАДА

Моја прича у стиху

Да ли је стварно ил' ми се чини,
Што стално хоћу да напишем риму,
Што су ми образи црвени, врели,
Што поглед склањам кад видим Симу?
Па он ни не зна да га ја волим
Грлом у јагоде срљам само
Буцмастом Сими не треба цица,
Његова љубав је пљескавица!
С мене па на уштап плавушан Сима
Ухвати румен на моме лицу
Бринем се само, гледа ли мене
Ил' опет мисли на пљескавицу?
Сими је клопа највећа љубав
Ђевап, кобаја, дођу к'о брат
Не прави Сима разлику неку,
Е, није шија него врат!

Теа Мишчевић

први разред
Прва београдска гимназија
Београд

Алексина прича

Када сам кренуо у шести разред изгледало је то као да сам пошао грлом у јагоде. Све те промене... дошла физика, па сам почео и ја да се мењам, како физички, тако и сва моја размишљања су почела да ме вуку на неке нове стране. С мене па на уштап, деси ми се и понека тројка. Највише су тиме били изненађени моји родитељи, али је мени све то некако нормално. Сви кажу пубертет је то. Ја сам научио и нови израз за пубертет у шестом разреду, адолесценција, а мама кад то чује каже – није шија, него врат.

Алекса Раднић

шести разред
ОШ *Матко Вуковић*
Суботица

ТРЕЋА НАГРАДА

Осамостаљивање

Тата није могао да вози брата и мене на тренинг. Први пут морамо да идемо сами аутобусом. Рекао сам брату да не идемо грлом у јагоде, већ да прво направимо план којим аутобусом ћемо ићи. Брат је предложио да идемо аутобусом број 30, али мама нам је рекла да то не радимо, јер он иде с мене па на уштап. Онда сам рекао брату да нам преостаје још да идемо аутобусом број 26. Процедио је – није шија него врат. Схватио сам да нам је боље ни да не крећемо на тренинг, јер се аутобусима не може веровати.

Јован Секерез

пети разред

ОШ *Змај Јова Јовановић*

Београд

Зашто имам кеца из хемије

С мене па на уштап седнем за сто да учим хемију. Често се онда успаничим и осетим превртање у стомаку јер увек ко’ да сам грлом у јагоде кренула, све ми се чини да читам кинески. Хемија почне да изгледа као речник измишљеног језика. На одговарању се после збуним док објашњавам наставници како су нуклеус и језгро очигледно другачији појмови. „Није шија него врат” каже она као што би свака веома духовита персона рекла док уписује кеца у дневник. Док уписује јединицу, извините.

Софија Терзић

осми разред

ОШ *Светозар Марковић*

Београд

Дрво и човек

„Дрво, толико си видело, растеш овде већ неколико векова. Знаш ли шта је истина и како њу тражити?” – упитао је човек. Дрво је одговорило на питање човека: „Истина је нешто што свако бира за себе, али главна истина одговара законима природе и Бога, и спозна се с мене па на уштап. Тако мало живите, зашто увек истину тражите? Тражите је грлом у јагоде. Ви сте људи глуви за све, осим за себе. Сви имате своју истину за коју се тако борите, и намећете је другима. А не видите да није шија него врат.”

Антонина Граматчикова

први разред

Карловачка гимназија

Сремски Карловци

ИЗВЕШТАЈ О ОБЕЛЕЖАВАЊУ МАНИФЕСТАЦИЈЕ МАРТ – МЕСЕЦ СРПСКОГ ЈЕЗИКА У ПОДРУЖНИЦАМА ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

Године 2023. подружнице, као одељци Друштва за српски језик и књижевност Србије, прикључиле су се обележавању манифестације *Март – месец српског језика*. Тада је доказано да снага Друштва почива на заједништву – упркос недостатку средстава, али захваљујући великом ентузијазму и креативности наставника српског језика и књижевности, реализовано је преко 30 активности у 40 градова и 12 округа Републике Србије.

Следећи постављен циљ, да из године у годину манифестацију обогатимо новим садржајима, марта 2024. покушали смо да активностима изађемо из уског круга школског система и да српски језик више популаризујемо у јавности.

У 13 подружница Друштва, односно у преко 40 градова Србије реализовано је 49 активности (од 54 планираних), а број учесника, наставника и ученика, као и број посетилаца потврђује да смо у својој намери успели – у јавним догађајима учествовало је око 6000 људи. Преко 1100 наставника и ученика припремало је интерактивне квизове, занимљиве трибине, креативне радионице, изложбе, изузетна предавања, лингвистичка истраживања, наградне конкурсе, књижевне шетње, караване и песничке сусрете.

Атрактивне теме, сликовито и једноставно презентоване, привукле су преко 4800 посетилаца различитог узраста, образовања и интересовања – малишани из предшколских установа, деца и омладина, радно становништво и пензионери проширивали су на занимљив и лак начин своја знања о лексикологији, фразеологији, српском књижевном и српском песничком језику, правопису и његовим бројним недоумицама.

У Београду, Нишу, на Косову и Метохији (у Косовској Митровици, Звечану, Лепосавићу, Зубином Потоку), у Расинском округу (Крушевцу, Брусу, Александровцу, Трстенику, Варварину, Ћићевцу), Подунавском округу (Смедереву, Смедеревској Паланци, Великој Плани), Јужном Банату (Ковину, Вршцу, Белој Цркви, Пландишту, Баваништу, Панчеву, Опову, Ковачици, Алибунару), Колубарском округу (Ваљеву, Љигу, Осечини), Топличком округу (Куршумлији, Прокупљу, Блацу), Мачванском округу (Шапцу), Западnobачком округу (Сомбору), Браничевском округу (Пожаревцу и околним градовима) и Моравичком округу (Чачку, Ивањици, Лучанима) мартовске дане обележила је популаризација школског предмета Српски језик и књижевност,

указивање на значај неговања српског језика и језичке културе, развијања читалачких навика, љубави према књижевности и продубљивања сарадничких односа између ученика и наставника.

Март – месец српског језика у Београдској подружници

Београдска подружница је организовала **наградни конкурс** који је обухватио три категорије ученика. Дајући образложење и извор од којег су чули реч, најмлађи ученици, од 1. до 4. разреда, бирали су најсмешнију реч српског језика, старији основци, у категорији ученика од 5. до 8. разреда, имали су задатак да се одреде за најлепшу пословицу српског језика док су ученици средњих школа Београда у трећој категорији конкурса показали своју креативност осмишљавајући најлепши слоган/рекламу за српски језик.

Позив Београдске подружнице наишао је на велико интересовање ученика и наставника, те је на конкурс учествовало чак 169 ученика међу којима је комисија у свакој категорији одабрала по три најуспешнија одговора.

Због образложења ученика као најсмешније речи, које илуструју занимљиве лексичко-семантичке и асоцијативне везе, одабране су: реч *зјале* (1. награда – Михајло Цвијетић, ученик 3. разреда ОШ „Вожд Карађорђе”, Јаково, Сурчин, ментор: Љиљана Путниковић), реч *скарabuцити* (2. награда – Илија Дрљача, ученик 4. разреда ОШ „Иво Андрић”, Раковица, ментор: Јасмина Милићевић) и реч *кромпируша* (3. награда – Ана Мунижаба, ученица 2. разреда ОШ „Никола Тесла”, Раковица, ментор: Јелена Луцић).

Комисија је одлучила да међу послатим предлозима одабере као најлепше пословице: *И Сунце пролази кроз каљава места, али се не окаља* (1. награда – Анка Ђурашковић, ученица 7. разреда ОШ „Јанко Веселиновић”, Вождовац, ментор: Данијела Милићевић), *Што родитељима слети са језика, то детету долази на језик* (2. награда – Ален Шаћировски, ученик 5. разреда ОШ „Скадарлија”, Стари град, ментор: Јасмина Ковачевић) и *Боље у колиби певати, него у двору плакати* (3. награда – Адријана Станојевић, ученица 6. разреда ОШ „Алекса Шантић”, Гроцка, ментор: Кристина Ђорђевић).

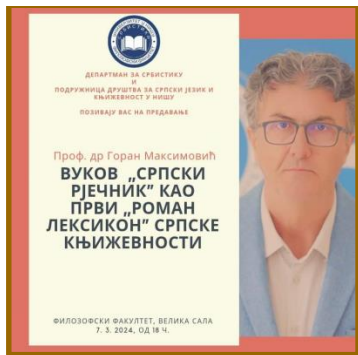
У категорији средњошколаца првом наградом овенчан је слоган *Опет смо заспали./Востани, Србије!./Сети се српског ког смо знали./Присети се, одржи обичаје* (Тина Ђурић, ученица 3. разреда XIV београдске гимназије, ментор: Весна Гвозденац). Другу награду освојио је слоган *Причај, ћертај, чаврљај и ћаскај на српском* (2. награда – Миа Ђурђевић, ученица 3. разреда XIV београдске гимназије, ментор: Зорана Јанковић) док је трећу награду заслужила реклама *Да ли се родио Енглеz који ће напoкoн узети Шоову награду* (3. награда – Урош Јанићијевић, ученик 3. разреда XIV београдске гимназије, ментор: Владимир Милојевић).

Специјалну награду у овој категорији конкурса Београдске подружнице заслужио је слоган *Темељ културе српскога рода, чувар огњишта нашег* (Анастасија Коларевић, ученица 3. разреда Средње занатске школе – школе за професионалну рехабилитацију ученика са сметњама у развоју, ментори: Јелена Влајковић, професор Српског језика и књижевности, Бојана Арсић, Милица Миловић и Биљана Ђаћић, дефектолози).

Идејни творци и реализатори конкурса били су Данијела Милићевић, председник Београдске подружнице, Јасмина Станковић, члан Управе Друштва за српски језик и књижевност Србије, Владимир Милојевић и Стефан Тодоровић, потпредседници Београдске подружнице, а награде су обезбеђене захваљујући издавачким кућама „Лагуна” и „Вулкан”.

Март – месец српског језика у Подружници Ниш

Поводом обележавања манифестације Друштво за српски језик и књижевност Ниш је током марта, у сарадњи са Департманом за србистику Филозофског факултета у Нишу, организовало три предавања која је посетило преко 60 ученика, студената и наставника.

На предавању *Вуков Српски рјечник као први роман лексикон у српској књижевности*, одржаном 7. марта, проф. др Горан Максимовић је говорио о изразитој разноврсности књижевних врста у *Српском рјечнику* наводећи примере усмених шалтивих прича и анегдота, легенди о местима, легенди о јунацима, историјских огледа, демонолошких предања, басни и скаски, кратких фолклорних облика и бројних стихова из народних лирских и епских песама.

Поред указивања на жанровску иновативност овог значајног лексикографског дела и утицај који је оно имало за књижевни живот у српском 19. веку, предавањем је направљен осврт и на семантичке слојеве *Српског рјечника*, односно на нивое значења речничке лексичке грађе који су утицали на продубљивање семантичких слојева текстова насталих у каснијим стилским формацијама романтизма и реализма.

У изузетној интеракцији између предавача и публике 15. марта протекло је предавање *Српски језик из перспективе говорника призренско-тимочке*

дијалекатске области проф. др Татјане Трајковић. Уз појашњавање утицаја стандардног варијетета српског језика на дијалекте и стварање нових карактеристика у њима, ово предавање отворило је питање о створеним предрасудама и стигматизацији говорника призренско-тимочке дијалекатске области, али и дало начине како се настава српског језика може унапредити са циљем да се код ученика подстакне толерантнији однос према дијалекатским разликама.

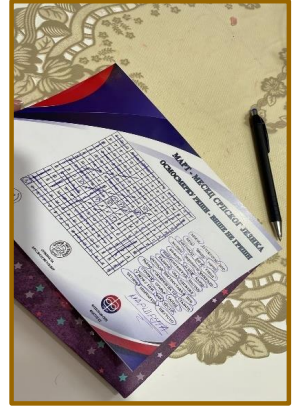
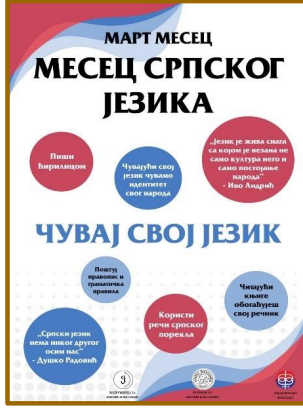
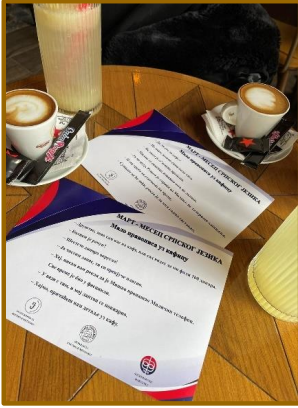

Предавање *Англицизми под правописном лупом српског језика* доц. др Александре Јанић представило је 20. марта основне принципе у писању англицизама, правописне специфичности у писању новијих позајмљеница из енглеског језика, а истакнуте су и недоумице у вези са (не)писањем одређених вокала, (не)писањем сонанта *ј*, гласовним променама, састављеним, растављеним и полусложеним писањем англицизама. Публици су посебно били занимљиви новији англицизми, па је по завршетку предавања покренута интерактивна дискусија о њиховом статусу у српском језику.

Март – месец српског језика у Подружници за Косово и Метохију

Активност *Мало правописа уз кафицу*, чији су идејни творци проф. др Валентина Питулић, др Марија Миљковић, мср Аница Радосављевић, мср Маријана Стојковић и информатичар Мирослав Јевтић, трајала је током целог месеца марта и обухватила велики број становника Косова и Метохије.

Најпре су издвојене честе језичке грешке, а потом су дизајнирани пропагандни листићи са дијалозима чији су саставни део јасно истакнуте правилно написане речи и изрази. Како је циљ ове активности био да се поспешу развој језичке културе код шире популације грађана, језички леци су постављени на столовима у угоститељским објектима и на другим јавним местима, чиме су били видљиви великом броју људи. Захваљујући ангажовању студената србистичких катедара Филозофског факултета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, али и чланова Друштва за српски језик и књижевност „Старо Косово” из Штрпца, едукативни листићи су подељени у српским срединама на Косову и Метохији, у Косовском Поморављу, Сиринићкој Жупи и на централном Косову и Метохији.

Веома је био занимљив летак са осмишљеном осмосмерком – уз слоган *Осмосмерку реши – више не греши* задатак је био да се пронађу нормиране речи, те је свако имао прилику да обнови стечено знање или да, уочавањем исправних облика, отклони грешке у сопственом говорењу и писању.

Плакат *Чувај свој језик*, који садржи поруке о значају поштовања граматичких правила и писања ћирилицом, али и мудре мисли великих књижевника, дариван је основним и средњим школама на северу Косова и Метохије и сада краси централна места у школским просторијама.

Циљна група друге активности били су ученици средњих школа – на радионици *Нове речи у медијима*, реализованој 26. марта у сарадњи са Филозофским факултетом Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици и огранком Вукове задужбине за Косово и Метохију, проф. др Мариана Николић, др Слободан Новокмет и мср Миљана

Чопа, гости из Института за српски језик САНУ, охрабрили су преко 30 средњошколаца да критички размишљају о језику и неологизмима у медијском дискурсу.

Било је задовољство видети како су ђаци, подстакнути различитим облицима вежбања, дебатов, асоцијацијама, творбеном и семантичком анализом примера, промишљали о новим речима.

Грађевинско-саобраћајна школа из Приштине у Грачаници је припремила трећу активност – питања у квизу **Српски се воли** направиле су Марија Караџић, Радмила Миљковић и Слађана Максимовић, професори Српског језика и књижевности.

Неколико школских тимова надметало се у занимљивим дисциплинама, књижевној географији, тражењу књижевног, односно језичког уџеза, погађању књижевних портрета, допуњавању стихова, фразеолошких израза и пословица и решавању бројних књижевних и језичких главолмки.

Март – месец српског језика у Подружници Расинског округа

Подружница Расинског округа реализовала је неколико већих активности од којих су неке биле у донекле измењеном облику у односу на оне планиране програмом обележавања манифестације у подружницама.

У другој половини марта, у сарадњи са Центром за стручно усавршавање Крушевац, завршен је са успехом поетски наградни конкурс **Језику у част** чија је овогодишња тема била *Реч(и) рода мога*. Истицање лепоте речи српског језика, развијање љубави према поезији и неговање језичких и уметничких способности били су циљеви конкурса, намењеног ученицима основних и средњих школа Расинског округа – кроз одабир речи коју су песнички представили ученици су поспешили знање о врстама стихова, строфи, рими и одликама песничког језика.

Бројност и квалитет приспелих радова, које је вредновала комисија у саставу Владица Радојевић, Биљана Солеша и мр Душица Добродолац, доказали су умешност ученика у поетском изражавању и њихову свест о властитом националном и културном идентитету.

На трибини *Зашто је језик еволуирао*, организованој 19. марта у сарадњи са Културним центром Крушевац, Радио-телевизијом Крушевац и новинама „Град”, др Биљана Солеша, професор Медицинске школе у Крушевцу, беседила је о говору као биолошкој појави и језику као социолошкој појави која обликује идентитет народа. Преко 80 средњошколаца, будућих медицинских сестара и лекара, и велики број професора крушевачких средњих школа показали су интересовање за ову тему, те је трибина протекла у одличној, интерактивној атмосфери.

И по завршетку марта настављене су активности којима се популаризује српски језик – почетком априла гости Народне библиотеке Крушевац и Подружнице Друштва за српски језик и књижевност Расинског округа, проф. др Софија Милорадовић, директор Института за српски језик САНУ, и др Владан Јовановић, научни саветник Института, представили су окупљеним ученицима средњих школа и наставницима рад ове значајне научно-истраживачке институције говорећи о њеном доприносу изучавању српског језика, неговању језичке културе и ћириличног писма.

У оквиру ове презентације Наталија Живановић, Ива Илић, Јелена Миладиновић и Милена Матицки, ученице 4. разреда крушевачке Медицинске школе, приказале су са професорком Весном Пешић резултате истраживања о фреквентности речи које највише користи 3-генерација.

Сусрет публике и научних истраживача уприличен је са намером да се наука популаризује у местима ван Београда и да се код ученика развије свест о важности језика и очувања друштвених наука.

Март – месец српског језика у Подружници Подунавског округа

Смедерево је започело обележавање манифестације 11. марта, правописном радионицом **Узми парче правописне торте** чији су аутори и реализатори наставнице Људмила Вуковић, Олга Терзић и Миљана Кравић.

Четрдесет расположених и мотивисаних ученика седмог и осмог разреда смедеревских градских и сеоских основних школа ОШ „Димитрије Давидовић”, ОШ „Др Јован Цвијић”, ОШ „Доситеј Обрадовић”, ОШ „Јован Јовановић Змај”, ОШ „Свети Сава” и ОШ „Иво Андрић”, распоређених по групама, пели су се до врха правописне „посластице” високе неколико спратова –

уочавањем правописних грешака у штампаним медијима, на друштвеним мрежама и телевизији, откривањем правописних пропуста забележених у непосредном окружењу, на улицама Смедерева и у свакодневnoj вршњачкој комуникацији ловци на грешке, мали правописни истраживачи, дошли су до закључка да је поштовање правописних начела неопходно за очување језика и развој језичке културе код сваког појединца. Након правописне торте, на крају дивног дружења уследило је послужење правом укусном чоколадном тортом уз договоре о наредним сусретима и радионицама.

Предавање о родно осетљивом језику проф. др Александра Милановића пробудило је велико интересовање публике – у вечери 13. марта свечана сала Гимназије у Смедереву била је тесна да у њу стане преко две стотине ученика, наставника и других посетилаца из Смедерева и околних градова, бројних поштовалаца језика који су желели да сазнају више о врло актуелној језичкој и друштвеној теми.

Наводећи многобројне примере и указујући на проблеме које језичке одредбе Закона о родној равноправности узрокују, како у наставној пракси, тако и у било којем облику јавне комуникације у Републици Србији, професор Александар Милановић, председник Савета за српски језик Републике Србије, члан Одбора за стандардизацију српског језика и потпредседник Друштва за српски језик и књижевност Србије, подробно је и са становишта србистике као науке појаснио како наметање употребе фемининатива није у духу вуковског језика.

Предавању проф. Милановића присуствовали су и проф. др Виктор Савић, ванредни професор на Катедри за српски језик са јужнословенским језицима Филолошког факултета у Београду, и мр Момир Радић из адвокатске канцеларије „Радић”, па се на крају сусрета отворила дискусија са публиком која је могла чути и правно аргументовано образложење законских прописа о употреби фемининатива.

Посебно радује медијска подршка и мотивисаност средњошколаца који су се одазвали позиву Друштва за српски језик и књижевност за Подунавски округ, Гимназије и Народне библиотеке Смедерево, организатора овог великог скупа, те су професору Милановићу и другим гостима постављали изузетно смислена и значајна питања.

Програм *Оћу да ви појем врањанско*, одржан 14. марта поводом обележавања *Марта – месеца српског језика*, 130 година од почетка стваралаштва Боре Станковића и 100 година од последњег издања драме *Коштана за живота*

писца, топлином је разгалио срца многобројних посетилаца у великој сали Гимназије у Смедереву.

Музичко-поетско вече, на којем су солистичким и хорским вокалним наступима, глумачким и плесним вештинама заблистали гимназијалци, чланови сценске секције вођени професорком Маријаном Николић, представио је врањске градске песме настале у чаршији, из истинитих животних прича, као спој књижевног и музичког стваралаштва.

Код очаране публике сетни, топли и меланхолични стихови и мелодије, који се налазе на листи нематеријалног културног наслеђа Србије, фолклор и цртице из времена старог Врања, у чију је славу Бора Станковић написао дела непролазне вредности, пробудили су ове дивне вечери најдубља осећања.

Чудесност прожимања књижевности и музике која обогаћује душе, љубав као тајни састојак створене магије – тако би се најкраће могли исказати дивни утисци након програма **О писцима – речју и музиком** који је у вечери 18. марта створио чаролију у Смедереву. Друштво за српски језик

и књижевност за Подунавски округ је, уз подршку Центра за културу Смедерево, угостило проф. др Мину Ђурић и необичан хор србистике који чине студенти, наставници и сарадници Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Вешто, пажљиво и студиозно обликовано драматизовано интермедјално предавање, литерарна и мелодијска тумачења Радичевићевих, Змајевих, Андрићевих и дела других српских стваралаца, тако различита од уских традиционалних приступа, омогућили су ученицима, наставницима и другим љубитељима књижевности да прошире своја знања о концепту вербалне музике и интердисциплинарним спојевима наставног и научног приступа делима српске књижевности различитих векова.

Ведрина и таленти младих извођача стварали су бескрајно надахнуће дарујући путовање у свет књижевности овенчан смислом и истинским вредностима.

Истицање важности чувања нашег језика и читалачких навика кроз уметнички израз био је циљ радионице **Означи тренутак** коју су у неколико фаза током марта реализовали ученици ОШ „Јован Јовановић Змај” у Смедереву са својим наставницама Вањом Стојковић, Маријом Пикулић и Иваном Пармантије.

У продукте радионице, дивне обележиваче за књиге који плене својом лепотом, уткани су дечја креативност, посвећеност, истанчана осећања, илустрације, цитати из познатих књижевних дела и поруке да треба чувати, волети и неговати српски језик, а продајна хуманитарна изложба, завршни део пројекта, показала је да су књиге преносива магија и *сан који се држи у руци*.

Овогодишње активности поводом обележавања манифестације *Март – месец српског језика* у Смедереву завршене су квизом *Књижевност и језик истражи, на делу сад знање покажи* који су 28. марта, са циљем да се код ученика провери стечено знање из граматике

и књижевности на занимљив и креативан начин, подстакне ученичка мотивација за учењем, поспеше социјалне вештине и дружење, организовале наставнице Миљана Кравић, Људмила Вуковић и Олга Терзић у сарадњи са Регионалним центром за професионални развој запослених у образовању Смедерево.

Четворочлане екипе смедеревских градских и сеоских основних школа, састављене од ученика петог, шестог, седмог и осмог разреда, надметале су се у подстицајној такмичарској атмосфери уз здружено бодрење окупљених наставника – по познавању књижевности, језика и језичке културе сви учесници квиза били су победници и за

велико залагање награђени су похвалницама, а најбољима међу најбољима, тимовима ОШ „Свети Сава”, ОШ „Др Јован Цвијић” и ОШ „Доситеј Обрадовић” дариване су бројне награде обезбеђене захваљујући донаторима, Издавачкој кући „Klett”, смедеревској књижари „Story” и парфимерији „Невена”.

Велику пажњу пролазника привукао је 12. марта *Олгин језички кутак*, активност којом је започето обележавање манифестације у Смедеревској Паланци. Марија Јагличић, наставник Српског језика и књижевности и библиотекар у ОШ „Олга Милошевић”, заједно са својим ученицима петог и седмог разреда испунила је занимљивим садржајима радионице којима је био циљ популаризација српског језика у јавности.

У пријатном језичком кутку, на штанду постављеном у центру града школарци и омладина,

Људи средњих година и пензионери уочавали су честе и типичне грешке које се јављају у медијима (у новинама, на телевизији) и говору и писању великог броја говорника српског језика да би се потом присетили значења старих, лепих речи које се данас ретко користе, а део су познатих староградских песама или песама актуелних музичких извођача.

Медијска подршка овој активности била је велика, а веома је похвално што су и млађи и старији пролазници показали завидно знање о старим речима и језичким правилима.

Стручно веће Паланачке гимназије, састављено од вредних професорки, зналаца србистике, припремило је поводом манифестације у славу српског језика низ активности обједињених у програму *Речи у нестајању – речи у настајању*.

Изложба архаизама била је замисао која је, на иницијативу Бојане Ђорђевић и Снежане Милутиновић, ментора пројекта, уз подршку професорке Јелене Ђурић, спроведена у

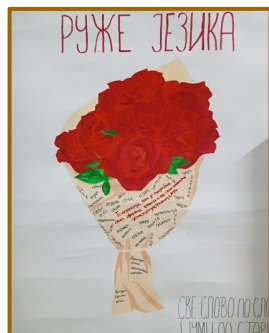
дело са жељом да се подстакне буђење осећаја припадности српској култури путем језика, повезивање са српском традицијом и коренима.

Многи од ученика Паланачке гимназије, али и других школа у Смедеревској Паланци први пут су уживо видели заструг, карлицу, вретено, кудељу и преслицу, кондир, врч, ибрик, бардак, буклију и двојнице, а поред изучавања старине и намене тих предмета, у интерактивној атмосфери на радионицама о лексци и променама у српском језику, могли су уочити како су понекад старе речи лепше, пријатније, милозвучније од речи које се данас користе.

Посетиоци изложбе су уживали у предивним укусама слаткиша заборављених времена – гурабије, пољупчићи и салчићи, припремљени по старим рецептима, употпунили су на најлепши начин представљање експоната прошлости.

Буђење осећаја припадности српској култури путем језика, повезивање са српском традицијом и коренима били су примарни циљеви ове активности која заслужује огромне похвале.

Ове године у фокусу интересовања ученика Паланачке гимназије била је лексика српског језика, те се са активностима започетим 21. фебруара, када је обележаван Међународни дан матерњег језика, наставило током марта када је ученицима основних и средњих школа Смедеревске Паланке представљена изложбена поставка резултата лексичких истраживања речи у трима категоријама: 1. *Реч године*; 2. *Лажиреч* и 3. *Нова реч*.

Букет најлепших речи је назив радионице на којој су паланачки гимназијалци на латицама цветова исписивали речи које сматрају најлепшим док је Хорацијево *Писмо Пизонима* послужило као инспирација за **Дрво матерњег језика** – на листовима опалим са дрвета исписане су застареле речи, на врху крошње нашле су се нове речи, а у средини речи које се често користе и које је пожељно имати у активном лексичком фонду.

Прошлогодишња одлука да квиз **Језикопротрес** постане традиционалан испоштована је ове године – позиву Паланачке гимназије 28. марта радо су се одазвали ученици осмог разреда и наставници ОШ „Олга Милошевић”, ОШ „Вук Караџић”, ОШ „Херој Радмила Шишковић” и ОШ „Херој Иван Мукер”, па је и овогодишње забавно надметање, којем је циљ био јачање сарадње између основних и средњих школа Смедеревске Паланке, протекло у одличној атмосфери.

Занимљива и стимулативна питања, обликована тако да позитивно утичу на когнитивни развој и буђење истраживачког духа код ученика, жар такмичарске борбе, жеља да се покажу у што већој мери вештине у познавању језичких недоумица, учење кроз игру и пријатно дружење обележили су ову лепу заједничку активност ученика и наставника. На крају квиза, који је представљао својеврстан вид припреме осмака за завршни испит, победницима из ОШ „Херој Иван Мукер”, али и осталим учесницима школа-домаћин даривала је симболичне поклоне.

Српски језик је поезија – само птице певају лепше заједнички је назив за радионице које су креирале Нада Вулићевић и Јована Маринковић Аврамовић, наставнице Српског језика и књижевности ОШ „Вук Караџић”, а током марта у дело спроводили старији ученици основних школа Смедеревске Паланке под будним оком и сугестијама Радмиле Марковић, наставника Ликовне културе.

Осликавајући разгледнице портретима познатих српских писаца и украшавајући своје творевине пажљиво одабраним стиховима и цитатима из књижевних дела, учесници радионица подстакли су креативност и исказали наклоност према књижевности.

Ова активност завршена је посетом Удружењу пензионера Смедеревске Паланке – најстаријим суграђанима поклоњене су направљене разгледнице, а топли, срдачни сусрет са ученицима улепшао им је пензионерске дане. Извршена је и „размена речи”. Ученици су упознали баке и деке са новим речима које су све присутније у речнику младих, а са друге стране, старији суграђани су се потрудили да подсети на старе речи чија се употреба у српском језику потискује – дискутовало се како су речи *кринци*, *вајб*, *риз*, *делулу*, *рандом* у жаргону омладине преузеле вођство над речима *лотре*, *точак* (бицикл), *једаред*, *плајваз*, *вајда*, *терзија* и другим архаизмима честим у активној лексици старијих људи.

Последњег дана марта завршене су у Смедеревској Паланци активности којима се током целог месеца популаризовао српски језик – по други пут је у пријатном амбијенту дворишта ОШ „Вук Караџић” постављен **Језички лавиринт**, надметање на отвореном у којем је знање показало пет петочланих екипа ученика градских ОШ „Вук Караџић”, ОШ „Херој

Иван Мукер”, ОШ „Олга Милошевић”, ОШ „Херој Радмила Шишковић” и голобочке ОШ „Никола Тесла”.

Овај врло занимљив квиз иновативног облика прошле године покренуле су наставнице Нада Вулићевић и Јована Аврамовић Маринковић, а ове године су га приредиле уз свесрдну помоћ колегиница Зорке Радовић, Марије Јагличић, Сање Јовановић, Весне Русалић, Марине Михајловић и Љиљане Петровић. Уз гласну подршку навијача ученици су решавали задатке дајући одговоре на питања о животу, делима, језику и стилу српских песника (Ђуре Јакшића, Јована Јовановића Змаја, Бранка Радичевића, Десанке Максимовић и Владислава Петковића Диса).

Иако је екипи ОШ „Херој Радмила Шишковић” припало победничко постоље, сви учесници су похваљени за истрајност при савладавању препрека у овом необичном образовном лавиринту.

Квизом **Бирај речи, неписменост лечи** Велика Плана се 20. марта укључила у обележавање манифестације *Март – месец српског језика* – удруженим снагама и идејама Весна Стојковић, Милица Матић, Витеза Дабижљевић, Николета Николић, Јелица Милићевић и Синиша Павловић, професори Српског језика и књижевности Гимназије, Техничке школе

„Никола Тесла” и Економско-угоститељске школе „Вук Караџић” иницирали су ову активност, поздрављену многобројним похвалним коментарима и медијски веома добро праћену.

По два тима сваке од три средње великопалаћанске школе обновило је научене наставне садржаје учествујући у интересантним играма – у откривању скривалице, састављању најдуже речи, препознавању писаца и решавању асоцијација најуспешнији су били гимназијалци мада су спретност и знање показали и ученици средњих стручних школа.

Динамична такмичарска борба, бодрење окупљене многобројне публике и чврсте сарадничке споне између ученика, наставника и директора школа осоколили су творце овог квиза у плановима да он постане традиционалан.

Март – месец српског језика у Подружници Јужнобанатског округа за општине Ковин, Бела Цркву, Пландиште и Вршац

Прва активност, покренута на иницијативу председника Подружнице Маше Вулетић и Душана Симића, обухватила је велики број учесника, ученика основних и средњих школа четири општине Јужнобанатског округа – уочи марта расписан је **литерарни конкурс** чији је циљ био неговање српског језика, подстицај за развој ученичких литерарних умећа и промовисање књиге и читања.

Најмлађи ученици, узраста од 1. до 4. разреда, одговарали су на теме: *Мој српски језик*, *Волим да читам* и *Омиљени јунак једне приче*. Теме *Наш језик је наш завичај*, *Негуј језик да у бескрај траје*, *по њему се наслеђе познаје* и *Књига је*

Март, месец српског језика
Наградни литерарни конкурс:
Српски језик има само нас!
 Основне и средње школе Ковина, Вршца, Беле Цркве и Пландиште
 Подружница Друштва за српски језик и књижевност Јужног Баната

Подружница Друштва за српски језик и књижевност у Ковину
 расписује
ЛИТЕРАРНИ КОНКУРС
 за ученике основних и средњих школа са територија општина
Ковин, Вршац, Бела Црква и Пландиште

Циљ конкурса је промовисање манифестације "Март, месец српског језика", развијање креативности и талента код деце, промовисање књиге и читања.

Прво учешћа имају ученици свих основних и средњих школа из наведених општина. Радови треба да буду самостална ученичка остварења. Аутентичност деце и младих је важан аспект обрађене тематике. Конкурсе се реализује у оквиру три узрастне категорије:

Први циклус образовања – од првог до четвртог разреда ОШ:

1. Мој српски језик
2. Волим да читам
3. Омиљени јунак једне приче

Други циклус образовања – од петог до осмог разреда ОШ:

1. Наш језик је наш завичај
2. "Негуј језик да у бескрај траје, по њему се наслеђе познаје"
3. "Књига је најбољи и најпоузданији пријатељ, најмудрији саветник и најстрпљивији учитељ."

најтиши и најпозданији пријатељ, најмудрији саветник и најстрпљивији учитељ инспирисале су многобројне ученике од 5. до 8. разреда да створе оригинална литерарна остварења док су ученици средњих школа показали креативност и велико критичко размишљање пишући саставе о лепој речи која и гвоздена врата отвара, јунаку/јунакињи наше епске поезије која изазива дивљење и Његошевој мудрости: *Ал' тирјанству стати ногом за врат, то је људска дужност најсветија.*

Учешће преко 80 ученика обрадовало је организаторе конкурса, а самостално литерарно стваралаштво ученика и рад њихових наставника ментора награђено је захваљујући донацијама књига издавачких кућа „Klett“, „Вулкан знање“ и „БИГЗ школство“.

Пројекат *Српски рјечник у кухињи* реализован је у Ковину у оквиру хоризонталног учења и међушколске сарадње Гимназије и средње стручне школе „Бранко Радичевић“ и Средње стручне школе „Васа Пелагић“.

У првом делу пројекта ученици 2. разреда информатичког и гимназијског смера и ученици трећег разреда куварског смера су, уз свесрдну помоћ својих ментора, професора Српског језика и књижевности Маше Вулетић и професора Куварства Жељке Петровић, ближе упознали прво издање Вуковог *Српског рјечника* и из капиталног дела српске лексикографије ексцерпирали део корпуса који садржи гастрономску терминологију.

Након истраживања у другом делу активности ученици су у завршници пројекта на јавном часу, чија је посећеност била одлична, презентовали многобројне примере уз адекватне илустрације и практичну примену стечених знања успостављајући корелативне везе између српског језика и куварства – ћуфтете, проја и кисело млеко, припремљени су према Вуковим рецептима, те је дегустацијом јела, доделом захвалница за учешће и дивним дружењем ова активност завршена.

Овај занимљив пројекат имао је веома леп одјек у локалној средини и медијима, а чланак о њему објављен је и на порталу „БИГЗ школства“.

Радионица *Негујмо лепе речи српског језика*, обојена посебном емотивном конотацијом, 28. марта обухватила је преко 30 штићеника Установе за пружање дневних услуга социјалне заштите „Ласта” у Ковину. У сарадњи са дефектологом Весном Ранчић, директорком Установе, Душан Симић, професор Српског језика и књижевности, указао је учесницима радионице на важност очувања српског језика и лепоту могућности изражавања. Велики труд и мотивација учесника, исказани кроз писање најлепших речи на основу задатих слова и илустрација и слагање слоголице према портрету Вука Крацића, награђени су похвалницама за учешће, а корисници услуга Установе „Ласта” искрено и топло су исказали задовољство и захвалност добивши слаткише у којима се крила порука Душана Радовића: *Волите српски језик сваког дана помало. Српски језик нема никога другог осим нас.*

У Вршцу је промоција српског језика започета 5. марта радионицом *Јавни час калиграфије* чији је аутор професор Ликовне културе Никола Митровски са ученицима графичког смера Хемијско-медицинске школе.

У Вршцу је промоција српског језика започета 5. марта радионицом *Јавни час калиграфије* чији је аутор професор Ликовне културе Никола Митровски са ученицима графичког смера Хемијско-медицинске школе.

Овај леп сусрет показао је предност вршњачког учења – ученици средњих школа, реализатори радионице, упознали су ученике и наставнике неколико вршачких основних школа са уметношћу лепог писања. Потом је 25 учесника радионице у пријатној атмосфери израђивало групне и самосталне задатке развијајући вештине писања, естетску компетенцију, сарадњу и љубав према ћирилици.

Панои са исписаним именима ученика и цитатима Доситеја Обрадовића красиће зидове учионица у школама учесника ове радионице.

Квиз *Језичка мозгалица*, чији је аутор професорка Марија Васић Каначки и ученици Хемијско-технолошке школе, развеселио је 12. марта у Вршцу учеснике, ученике шестог разреда. Интересантна питања из области граматике, пријатељска атмосфера и осећај заједништва допринели су да ова активност буде вреднована највишим оценама.

Књижевни сусрет са Драганом Миленковић окупио је 26. марта многобројне љубитеље лепе речи и поезије. Стваралачки опус ове књижевнице и илустраторке најпре су на оригиналан начин, кроз дијалоге и драматизацију праћене адекватном музиком, представили ученици ОШ „Вук Караџић” чији је ментор Симонида Јурић, наставник Српског језика и књижевности, а потом је уследио разговор песникиње са ученицима у публици.

Богатећи своје стваралачко биће, ученици су се ближе упознали са књижевноуметничким вредностима дела Драгане Миленковић и уочили значај неговања стваралаштва и читања.

Вече младих песника, заједничка активност наставника и ученика осмог разреда ОШ „Јован Стерија Поповић” и Градског музеја Вршац, осмишљена са намером да се промовише прозно и поетско стваралаштво ученика, пробудила је 27. марта одушевљење бројних посетилаца у топлом музејском амбијенту.

Мноштво дивних стихова и прича казивано је на књижевном сусретању малих литерараца, ученика од 5. до 8. разреда ОШ „Јован Стерија Поповић” и ОШ „Младост”. Да професори треба да буду узор деци и омладини, на овој дивној вечери је још једном доказано – публици су се представиле и професорке

Српског језика и књижевности Јадранка Ђулум, Марија Васић Каначки и Гордана Ковачевић, песникиње са објављеним делима, које су младе ободриле да буду истрајни у неговању својих литерарних талената и очувању матерњег језика.

**Март – месец српског језика у Подружници за општине
Панчево, Опово, Ковачица и Алибунар**

Изложба **Књижевни караван кроз Јужни Банат**, постављена у периоду од 25. марта до 12. априла у Дому омладине у Панчеву на иницијативу наставника Драгомира Бурнаћа, наишла је на велико интересовање публике и локалних медија и заслужено је окарактерисана као активност испуњена квалитетом. Удружени у жељи да подстакну ширу јавност у неговању љубави према књижевности, ученици панчевачких основних и средњих школа и ђаци основних школа из Сакула, Баранде, Јабукe, Омољице, Старчева, Банатског Брестовца, Ковачице и Алибунара израдили су велике плакате на којима су представили писце чије име њихове школе носе или знамените књижевнике који су живели и радили на овој територији.

Захваљујући студиозном истраживачком раду који је претходио постављању изложбе, преко 600 посетилаца могло је да се упозна са мање познатим информацијама и занимљивостима о животу и раду завичајних аутора и других истакнутих књижевника, а одличан спој фотографија, цртежа и натписа одушевио је и учеснике окупног такмичења из књижевности, ученике Ковина, Вршца и Беле Цркве који су изложбу колективно посетили.

Важно је нагласити да је у припреми и обликовању ове активности учествовао импозантан број ученика и наставника – преко 200 ђака је мотивисано и са много пажње и посвећености припремало плакате, а сугестијама су им помагали ментори: Драгомир Бурнаћ (ОШ „Мирослав Антић Мика”, Панчево), Марија Поповић (ОШ „Бранко Радичевић”, Панчево), Бојана Тадић (ОШ „Исидора Секулић”, Панчево), Вања Регоје (ОШ „Свети Сава”, Панчево), Јелена Лукић (ОШ „Зоран Петровић”, Сакуле), Александра Цветковић и Николина Николић (ОШ „Гоце Делчев”, Јабукa), Ксенија Цвијетић, Биљана Вулетић Томић, Марко Мијатовић (Електротехничка школа, Панчево), Ивана Бикар (ОШ „Васа Живковић”, Панчево), Ивана Вуковић (ОШ „Олга Петров, Банатски Карловац), Властислава Ки-

рић (ОШ „Млада поколења”, Ковачица), Наташа Арамбашић (Медицинска школа „Стевица Јовановић”, Панчево), Ана Кајловиц и Даница Вулићевић (ОШ „Братство – јединство”, Панчево), Весна Јовановић и Маја Остојић (ОШ „Доситеј Обрадовић”, Омољница) и Тамара Јарић (ОШ „Зоран Петровић”, Сакуле, ИО „Олга Петров”, Баранда).

**Март – месец српског језика у Подружници
Колубарског округа**

И у Колубарском округу стваралачки, атрактивни и научнопопуларни приступ у презентовању садржаја језика и књижевности био је одлика бројних активности које су са много прегалачког жара оживотворили креативни наставници и ученици основних и средњих школа.

На Дечјем одељењу Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић” у Ваљеву од 18. до 31. марта била је отворена изложба **Зашто се каже – лије ли наџак-баба крокодилске сузе?** чији је аутор Мирјана Смоловић, наставник Српског језика и књижевности, а реализатори њени ученици. Оригинално и духовито, речју и сликом 25 ученика петог разреда ОШ „Нада Пурић” представило је богатство фразеологизама, порекло, значење и употребу експре-

У оквиру манифестације
Март - месец српског језика,
Основна школа „Нада Пурић” и
Матична библиотека „Љубомир Ненадовић”
позивају вас на изложбу ученичких радова
Зашто се каже?
или
Лије ли наџак-баба крокодилске сузе?

Где? Дечје одељење Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић”
Када? Од 18. до 25. 3. 2024. године

сивних устаљених израза у језику, а више од 100 посетилаца изложбе могло је да сагледа фразеолошку слику света кроз уочавање начина на који се реалије одражавају у фразеологији српског језика.

Дружење и заједничко учење ученика виших разреда предметне наставе ОШ „Нада Пурић” из Ваљева и ОШ „Сава Керковић” из Љига, који су 25. марта употпунили интерактивни квиз, допринели су дивној завршници ове активности.

О овој квалитетно и подрбно припремљеној активности сведоче израђен електронски каталог изложбе који је прослеђен свим школама у Колубарском округу, гостовање изложбе у Техничкој школи у Ваљеву, као и представљање примера добре праксе на стручном скупу *Спречи се да говориш* одржаном средином априла у Љигу.

Ношени огромним надахнућем, потврђујући вољу и продуктивност, ученици и професори Ваљевске гимназије су током читавог марта књижевним вечерима, радионицама, трибинама и истраживањима, обједињеним под називом **О речима, са писцима**, промовисали важност неговања српског језика и развијања читалачких навика.

После уводног обележавања Међународног дана матерњег језика и јединственог интердисциплинарног књижевно-музичког програма, на којем су приказани раскош језика, литерарни и рецитаторски таленти ученика, 5. марта су гимназијалци на књижевном сусрету представили завичајног писца Мирка Младеновића разговарајући са њим о његовим романима, књижевним узорима, стваралачким токовима и улози књижевности у данашњем времену.

Обележавање манифестације *Март – месец српског језика* у Ваљеву се наставило 12. марта када је многобројна публика у свечаној гимназијској сали спознала лепоту и чистоту стихова из збирке *Загрљај* Јованке Божић, завичајне песникиње, некадашњег професора Ваљевске гимназије. Према речима мр Милене Милосављевић, рецензента збирке, и Милоша Јевтића, новинара, књижевника и публицисте, поетски, духовни и мисаони загрљај ауторке је тачка настајања и спајања која не допушта да се загубе расути драгуљи духа и ума – он је ризница истрајавања и распон универзалности који, говорећи о човекољубљу, родољубљу, духовности и уметности, учвршћује заједничке споне међу људима, чини их храбрим, издржљивим и отпорним на сва животна искушења.

У сарадњи са Матичном библиотеком „Љубомир Ненадовић”, у оквиру програма *Граду на дар* поводом обележавања Дана града Ваљева, 19. марта је широј јавности представљен роман *Послије забаве* бањалучког писца Стева Грабовца, добитника НИН-ове награде за 2023. годину, а 26. марта књижевни догађаји завршени су промоцијом збирке песама *Петарда која није прогутала кајсију*, дебитантског књижевног остварења Невене Бранковић, младе поетесе из Смедеревске Паланке, о чијим су песмама говорили Урош Микић, Анђелка Панић и Филип Љубојевић, професори Српског језика и књижевности, гости из Београда.

Истраживање света речника: од традиционалних до дигиталних обухватило је више радионица чији су аутори Слађана Маријанац, професор Руског језика и књижевности и школски библиотекар у Ваљевској гимназији, и професори Српског језика и књижевности. Указивање на значај библиотеке за лични развој и припадност културним заједницама постигнуто је разноврсним задацима, идиоматским ловом, енциклопедијском потрагом, учачањем позајмљеница, синонимским изазовом, преводилачким спринтом и улогом дигиталног детектива

– истраживањем различитих vrста речника, енциклопедија, лексикона и дигиталних садржаја ваљевски гимназијалци су развијали дубље разумевање језика и подстицали радозналост, интересовање за читање, слободно мишљење и изражавање.

Покретачи импресивних активности у славу српског језика и књижевности, које су континуирано током марта окупљале стотине посетилаца, били су професори Милена Милосављевић, Милена Петровић, Анђелка Јерemiћ, Вида Никић, Слађана Маријанац и многи други, а честитке за успешно прослављање мартовске манифестације треба упутити садашњим и некадашњим ученицима Ваљевске гимназије, завичајним писцима и представницима литерарне, рецитаторске, лингвистичке и новинарске секције. Сарадничким, стваралачким активностима ученика, професора, писца и читалаца различитог узраста опробани су различити модели мотивисања за читање, покретање и неговање међугенерациске културе дијалога – ученици, у улози организатора, књижевних критичара, креатора позивница, музичких извођача, фотографа и сниматеља, ојачали су језичку културу, читалачки укусу и поспешили развитак учења.

Својеврсна радионица у природи *Поход стазама Милована Данојлића* окупила је у Љигу 21. марта, на Светски дан поезије, преко 70 учесника, чланова наставничког удружења, библиотекара Градске библиотеке „Милован Данојлић”, ученика и професора ОШ „Сава Керковић”, СШ „1300 каплара”, Ваљевске гимназије и Гимназије „Светозар Марковић” из Новог Сада, као и представнике Удружења „Златне руке”.

Корачајући стазама којима је велики песник и академик ишао од куће до школе, љубитељи поезије су читали Данојлићеве стихове о природи,

евоцирали сећања на песниково детињство и рану младост и упијали звуке и пределе завичаја који чине основу његовог стваралаштва. Песничко друговање је започето посетом љишкој библиотеци, а потом су ученици казивали одабране одломке на унапред одабраним књижевним и реалним топонимним тачкама – крај Данојлићеве родне куће, у Цркви Светог Николе, песниковој задужбини на брду Камал, усред шумских крајолика у Бранчићу и Ивановцима. Поход је завршен радионицом *Песник расте у сенци дрвећа* у сеоској школи, ученичким записима о песнику и природи као непресушној инспирацији уметника и гозбом пуном ђаконија, аутентичних српских јела која су припремиле вредне љишке домаћице.

У напетим пролећним преподневима, која зује као светлосне кошнице, душа се опија чистим значењима, уздиже се до врхунца смислености – речи су Милвана Данојлића које најбоље описују изузетне утиске учесника. Иницијатор ове активности је Маријана Неговановић Обрадовић, наставник Српског језика и књижевности у ОШ „Сава Керковић” у Љигу и председник Подружнице Колубарског округа а велику подршку поетском пешачењу је пружила Мирјана Пајић, програмски директор ИК „Klett”, која је родом из Данојлићевих Ивановаца.

Језик некад и сад – говоримо ли још увек српски назив је програма који је у Осечини током марта 2024. године обухватио више разноликих активности чији су покретачи Драгица Пуљезевић, Мирјана Вујичић, Милица Новаковић и Кристина Петровић, чланови Актива српског језика у Образовно-васпитном центру „Браћа Недић”, и лингвистичка секција те школе, а реализатори деца предшколског, основношколског и средњошколског узраста, васпитачи Предшколске установе „Лане”, библиотекар, родитељи, баке и деке ученика, мештани Осечине и околних села.

Промовисање манифестације *Март – месец српског језика* у Осечини била је на завидном нивоу најпре захваљујући трудољубивости ученика који су направили пропагандне плакате и потом их постављали на најпрометнијим местима (у пошти, књижари, општини, вртићу и другим установама).

Изложбу *Моја ћирилица*, конципирану у сарадњи са Народном библиотеком у Осечини и постављену у галеријском простору Библиотеке, чинили су ликовни радови ученика шестог разреда Ређе Гачића и одабране слике других ученика ОВЦ „Браћа Недић”. Маштовити визуелни прикази асоцијација које ћириличка слова буде код деце подсетили

су публику на лепоту и изражајне могућности нашег језика. Изложбу је погледало више од 1000 посетилаца, а треба истаћи и креативност малашана из ПУ „Лане” који су, инспирисани словима на изложби, саставили причу „Јежић”.

Анкетом *Да ли су заове, пунице, шурњаје, својаџи, пашенози и шураци род рођени*, која је обухватила преко 100 испитаника у трима узрасним групама, ученици су истраживали речи које означавају српске родбинске везе. Право је задовољство било видети колико су озбиљности и професионалности показали мали лингвисти прикупљајући корпус у свом окружењу кроз испитивање представника општине, суда, полиције, ватрогасаца, услужних делатности и гостију ресторана у Осечини.

Домишљатост која одушевљава и методичка генијалност изражене су током радионице *Операција српског језика* у којој су ученици били у улози

лекара, а српски језик у улози пацијента. Како је на почетку истакнуто, српски језик често кашље, има бол у грлу, вртоглавице и друге симптоме због непоштовања правописних правила – решавајући задатке и отклањајући правописне грешке, ученици су „болесницима” Суперлативку, Словку Великовићу, Нећку Речићу и Футурку давали дијагнозу (нпр. погрешна употреба великог слова, погрешно писање речце *не*) попуњавајући картоне пацијената предложеним терапијама о правилном писању које треба свакодневно примењивати како се симптоми правописне болести не би вратили.

Изазов је побројати све активности које су вредни ученици и наставници ОВЦ „Браћа Недић” током марта остварили, али ваља похвалити књижевну радионицу *Много хтео, много започео*, посвећену обележавању 200 година од рођења великог романтичарског песника Бранка Радичевића, приказивање вишезначности

речи у форми стрипа, истраживање о заступљености ћирилице и латинице у јавној употреби и називима установа, продавница, ресторана и локалних новина у Осечини, као и представљање архаизама, дијалектизама, топонима, старих имена, заната, веровања и обичаја овог краја на школским плакатима, презентацијама и предавањима која су окупљала велики број посетилаца.

Велику пажњу јавности пробудила је и активност *Детињство некад и сад* у којој су, упостављајући компаративне односе између прошлости и садашњости, чланови лингвистичке секције снимали видео-записе са најстаријим мештанима Осечине и околних крајева.

Да се љубав према српском језику и књижевности подстиче од раних дана детињства, доказале су радионице које су наставнице Мирјана Вујичић, Милица Новаковић и Кристина Петровић реализовале заједно са васпитачима ПУ „Лане”. На радионици *Живот и рад Вука Стефановића Караџића* радознали, маштовити и за рад мотивисани будући ђаци прваци продубили су знања о реформатору српског језика, писма и правописа, читали и тумачили народне умотворине, бајке, басне и обичајне народне песме које је Вук сачувао од заборавља, а на крају одгонетали загонетке помоћу азбуке и симбола.

Радионица *Колико је важно причати приче у најранијем дечјем узрасту*, одржана у млађој вртићкој групи, указала је малишанима на важност приповедања и развој ране писмености. Интерактивним процесом, кроз бајке и басне, деца су учена да пажљиво гледају, активно слушају, описују, постављају питања, глуме и самостално причају.

У Осечини је током марта био врло запажен и програм *Коло, коло, наоколо, виловито, плаховито* који је, заједно са другим вредним наставницима, члановима школских секција и Културно-уметничким друштвом „Младост”, обликовала Ана Јокић, наставник Српског језика и књижевности у ОШ „Војвода Мишић”. Живот и дело песника Бранка Радичевића даривали су стваралачки полет, те су одржани читалачки часови, презентације, школска изложба и хуманитарна акција.

Јавни час, улепшан изражајним казивањем поезије, наративним и музичким деоницама, 28. марта је окупљеним ученицима, наставницима, родитељима и другим гостима пренео делић лепоте коју садржи језик у стиховима песника младости, љубави и патриотског заноса. Заједнички подухват многобројних реализатора програма пренео је поруку да оно што је аутентично и истински вредно има непролазну вредност – баш као и стваралаштво Бранка Радичевића.

Март – месец српског језика у Подружници Топличког округа

Сложни и вредни, упорни у замислима да промовишу српски језик и књижевност, ученици и наставници Топличког округа изванредно су уобличио манифестацију **Оком севни, грлом певни** поводом обележавања 200 година од рођења Бранка Радичевића.

Након више припремних истраживачких радионица одржаних током фебруара и марта, на којима су се формирани ученички тимови основних и средњих школа Прокупља, Куршумлије и Блаца упознали са биографијом и делима песника, књижевнотеоријским појмовима, епохом, Вуковим кругом, друштвеноисторијским и културним околностима, 28. марта, на дан рођења вечно младог песника, истовремено је у трима општинама реализована завршница ове перфектно осмишљене заједничке активности.

Натпевавања и надметања у квиловима, који су садржали разноврсна питања, од тумачења стихова, преко одређивања теме, мотива, врсте стиха, стилско-изражајних средстава, лексичких односа, све до образложења значаја Бранкове песничке појаве и одговора на питање како омладина данас доживљава и интерпретира Радичевићеву поезију, показала су у коликој мери надахњује мелодија језика, а музичко-сценски наступи оплеменили су песмама компонованим према Бранковим познатим стиховима завршетак предивних сусрета.

У Прокупљу су сви учесници радионица и квиловина награђени ручно осликаним дипломама са мотивима из Бранкових стихова, као и ликовним радовима ученика петог и шестог разреда ОШ „Ратко Павловић Ђићко” – ипак, од диплома су важнији понос и радост који преплављују бића у спознаји да је изузетна сарадња изнедрила покретачку енергију, оптимизам и велику креативност.

За похвалу је што је програм *Оком севни, грлом певни* припремало више од стотину ученика и наставника српског језика и књижевности уз помоћ наставника Ликовне културе, Музичке културе и Информатике и рачунарства, што је допринело успостављању корелативних спона међу наставним предметима. Преко 300 млађих и старијих посетилаца, ђака, наставника, родитеља и представника установа културе, уживало је у завршним сценским наступима основаца и средњошколаца, а медијска подршка такође није изостала.

Аутор овог програма је Милка Тошић, председник Подружнице Топличког округа, а сем ње за остварење жељених постигнућа много труда уложили су наставници Српског језика и књижевности Соња Миљковић, Марина Стефановић, Биљана Коцић (ОШ „9. октобар”, Прокупље), Ивана Миладиновић, Александра Тодоровић, Љиљана Суботић (ОШ „Никодије Стојановић Татко”, Прокупље), Драгана Стевановић (ОШ „Милија Ракић Мирко”, Прокупље), Драгана Петровић, Драгана Војиновић (ОШ „Ратко Павловић Ђићко”, Прокупље), Весна Симић, Весна Миљаковић, Ивана Грујић (ОШ „Стојан Новаковић”, Блаце), Јасна Спасојевић (Гимназија, Куршумлија), Виолета Јевђић Милићевић (Економско-техничка школа), наставници Музичке културе Татјана Цветановић (Гимназија, Прокупље), Горан Копривица (ОШ „Ратко Павловић Ђићко”, Прокупље), наставници Ликовне културе Владан Лабовић и Љубомир Цекић (ОШ „Ратко Павловић Ђићко”), наставник Информатике и рачунарства Игор Павловски (ОШ „Ратко Павловић Ђићко”) и директор исте школе Весна Тодоровић.

Март – месец српског језика у Подружници Шабац

Преко 40 ученика шестог разреда ОШ „Јанко Веселиновић” у Шапцу допринело је 14. марта успеху радионице *Негујмо српски језик* коју је осмислила наставница Мирјана Перишић. Анализирајући језичке грешке у свакодневnoj комуникацији, на друштвеним мрежама и називима објеката у непосредном окружењу, ученици су поспешили своја знања из

области граматике и правописа, а потом своја истраживања забележили на плакатима постављеним у холу школе. Тиме су својим вршњацима и другим посетиоцима изложбе предочили фреквентне језичке пропусте дајући нормативна појашњења како грешке у говору и писању отклонити.

Представа *Љубавне муке и поуке* наишла је 25. марта на позитивне коментаре више од стотине посетилаца у Културном центру Шабац. Модификујући у извесној мери већ постојеће драмске текстове о првим младалачким симпатијама, наставнице Светлана Тошић и Славица Топић припремиле су праву позоришну атракцију коју су ученици шестог и седмог разреда ОШ „Јеврем Обреновић” освежили глумачким умећем и природношћу. Упечатљива карактеризација ликова на сцени, немири и први јади узроковани ђачким заљубљивањима, приче прожете хумором, игром и песмом дочарали су најлепше тренутке у одрастању ширећи код ученика вештину разумевања и приврженост уметничком изражавању.

У препуној читаоници за децу Библиотеке шабачке, установи која негује писану реч и љубав према читању, 26. марта било је весело и разиграно – ученици петог разреда ОШ „Лаза Лазаревић” извели су представу *Капетан Џон Пилфокс* поводом обележавања манифестације посвећене српском језику.

У драматизацији и сценској адаптацији познате радио-драме Душка Радовића, коју је припремала Олга Гемовић, наставник Српског језика и књижевности, својим глумачким бравурама и доживљајима уметничког текста мали глумци су заблистали измамивши осмехе посетиоцима међу којима су најмлађи гледаоци били највише одушевљени.

На завршетку представе, када су извођачи заједно са посетиоцима раздрагано певушили песму *Девојке из Хаване*, са радошћу је закључено да је циљ активности постигнут – утицало се на развој културе читања и изражавања и дат је подстрек неговању наклоности према драми и позоришту, нарочито код млађе популације.

Књижевно поподне уприличено је 29. марта у шабачкој ОШ „Стојан Новаковић” – преко тридесет ученика предметне наставе употпунило је своје личности уживањем у стиховима гошће Марине Николић, ауторке збирке *Песме са Ашиковог гроба*, и песмама из збирке *Обриси срца* Живадинке Веселиновић, песникиње и наставнице која је уједно била и иницијатор овог пријатног поетског дружења.

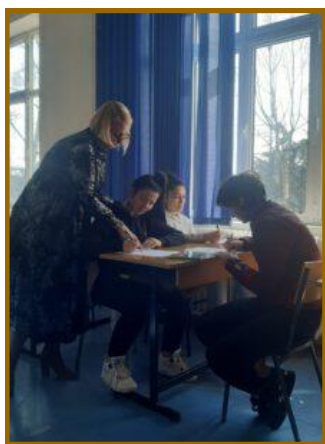
Усред амбијента природе, окружени зеленилом и миром, учесници радионице су слушали како жуборе слапови речи у метафоричном песничком језику и охрабрени су да слободно изразе своје емоције и запажања, те је сусрет протекао у интерактивној атмосфери у којој су песникиње поделиле са ученицима своја стварачка искуства.

Март – месец српског језика у Подружници Западнобачког округа

У Сомбору је *Мелодија српског језика* била прва активност ученика првог разреда Гимназије „Вељко Петровић” и професорке Лидије Неранџић Чанде – прве недеље марта гимназијалци из четири одељења правили су паное на којима су најлепше речи српског језика одабране према критеријумима значења и звучања.

Амбијентална радионица *Књижевна шетња Сомбором*, активност Стручног већа професора Српског језика и књижевности сомборске гимназије организована у центру града, окупила је 23. марта око 30 учесника. Шетња, посвећена књижевницима који су рођени у Сомбору или су у њему провели део живота, започела је крај споменика Лази Костићу где су ученици казивали песму *Santa Maria della Salute*, настављена је до споменика Вељку Петровићу где су читани одломци из збирке *Буња и други у Раванграду*, а завршена казивањем одабраних стихова и одломака код споменика Јовану Дучићу и Исидори Секулић, испред Педагошког факултета као наследника Учитељске школе коју су похађали ови књижевници.

Март – месец српског језика у Подружници Моравичког округа

Отклањање правописних недоумица, оснаживање правописних знања и њихово повезивање са писањем научно-истраживачког рада и дигиталном писменошћу у обради текста били су циљеви радионице *Бис за правопис* чији су учесници 9. марта били полазници свих научних дисциплина у Регионалном центру за таленте, ученици основних и средњих школа.

Сања Перовановић, ментор Регионалног центра за таленте у Чачку и професор Српског језика и књижевности у Медицинској школи, конципирала је задатке у облику квиза, слагалице и правописних картица тако да активирају ученике у групном и самосталном раду при уочавању нејасноћа у вези са употребом великог и малог слова, писањем скраћеница, одвојеним и спојеним

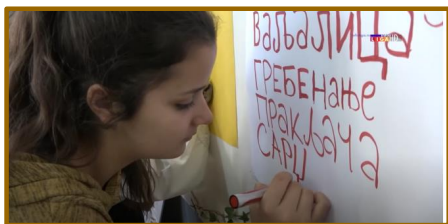

писањем речи, поделом речи на крају реда, интерпункцијом и правописним решењима при гласовним променама.

На радионици, којој су присуствовали и други ментори Центра, полазници су показали велику марљивост и знатижељу, особине које и доликују најбољим ученицима.

Четири велике језичке радионице у оквиру програма *Расковник – млади чувари српске народне културе*, којима је циљ богаћење речника и успостављање сарадње међу ученицима и наставницима, 27. марта окупиле су у Дому културе у Ивањици преко 90 ученика ОШ „Милинко Кушић”, ОШ „Кирило Савић”, Гимназије и Техничке школе.

Стимулисани занимљивим дидактичким материјалима, игровним активностима и истраживачким радом на речницима, које је идејно и методички, у сарадњи са чачанским Удружењем „Чувари дела Вука Караџића”, структурирала Верица Костић, председник Подружнице Моравичког округа и наставник у ОШ „Сретен Лазаревић” у Приликама, учесници радионица су упознавали архаичну лексику српског језика и отључавали значења застарелих речи и израза уз помоћ вршњачких едукатора, чланова лингвистичке секције школе из Прилика.

Да су вршњачка едукација, активизам младих и иновативност посећених наставника сигуран пут ка знању, потврдило се у Ивањици и наредног дана – радионица *Правописница*, чији су реализатори Радмила Костић и Верица Костић, наставнице Српског језика и књижевности у ОШ „Сретен Лазаревић” у Приликама, 27. марта пробудила је жељу за учењем код скоро стотину ученика основних и средњих школа, али је одушевила

и одрасле посматраче који су се подсетили заборављених правописних правила.

Поново су ученици у улози едукатора са успехом помагали својим вршњацима да открију тајне правописних заблуда усвајањем правила, лако и креативно презентованих.

Очаравајућа сарадња и комуникација између ученика, живост у амбијенту испуњеном радосним жамором и обиље похвала обележили су ивањичке активности којима се промовисала леполикост српског језика.

Путујемо и учимо српски језик, пројекат чији је творац Наташа Милутиновић, наставник Српског језика и књижевности у ОШ „Вук Караџић” у Каони, одвијао се у Лучанима у периоду од 11. до 22. марта са 40 ученика основношколског узраста. Млађи школарци су се забавили у квизу *Словарица*, решавали ребусе у којима су се криле народне изреке, пословице и речи са високом употребном фреквентношћу у језику, а на крају су на беџевима писали поруке о значају чувања српског језика.

По узору на игру *Занимљива географија* за старије ученике припремљена је радионица *Занимљива књижевност* у којој је задатак био да се одаберу најлепши цитати српских књижевника и њима украсе налепнице за аутомобиле. Продукти радионице поклоњени су представницима локалне заједнице, па налепнице на аутомобилима сада „путују”

надалеко, по Србији и другим земљама промовишући на занимљив начин српски језик и књижевност.

Дијалекатско истраживање *Прошлост у речима* представља још једну активност којом су се Лучани прикључили обележавању *Марта – месеца српског језика*. На основу анкетирања најстаријих испитаника, мештана села Вича и Доњи Дубац, ученици ОШ „Марко Пајић”, вођени ментором пројекта, наставницом Маријаном Главоњић, вредно су прикупљали податке и фотографије, бележили видео-записе, а након анализирања сакупљеног корпуса направили су неколико малих речника који се односе на лексику народне ношње, веза, палетарства, пчеларства, ткачког заната, лова и риболова.

Ученици су уживали у проучавању речи које чувају прошлост опстајући још увек у говору најстаријих мештана Драгачева.

* * *

У времену отуђења, свеопштег духовног и друштвеног клонућа неговање заједништва је највећа драгоценост коју је изнедрила манифестација *Март – месец српског језика*. Немерљива је вредност свих активности које су ученици и наставници у различитим крајевима Србије реализовали са много залагања, посвећености и љубави – оне су показатељ да, докле год је истрајних и верних чувара српског језика и књижевности, мотивисаних ученика и наставника лучоноша, заљубљеника у професију који знају да је српски језик језгро личног, националног и културног идентитета, следимо светле оријентире до остварења своје мисије.

Зато поносни и са радношћу ишчекујемо нове сусрете и дружења – до наредног марта, месеца српског језика!

Миљана Кравић, координатор манифестације
Март – месец српског језика у подружницама Друштва

ИЗВЕШТАЈИ ПОДРУЖНИЦА ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ (ПРЕГЛЕД РАДА)

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ БЕОГРАДСКЕ ПОДРУЖНИЦЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ ЗА 2023/2024. ГОДИНУ

Београдска подружница део је Друштва за српски језик и књижевност Србије и окупља наставнике и професоре у свим основним и средњим школама, научнике и стручњаке из области српског језика и књижевности и све оне који се баве науком о језику и књижевности. Има 268 школа, 189 основних и 79 средњих, и више од хиљаду чланова.

Подружницу чини 17 општинских подружница. Општинске подружнице чине председници стручних већа свих школа једне општине и оне бирају председника општинске подружнице на својим састанцима.

Управни одбор Београдске подружнице чине:

- ❖ Данијела Милићевић, председник Београдске подружнице
- ❖ Владимир Милојевић, потпредседник, представник средњих школа за такмичење из српског језика и језичке културе
- ❖ Стефан Тодоровић, потпредседник, представник средњих школа за такмичење из књижевности
- ❖ Марина Стојановић, потпредседник
- ❖ Јасмина Станковић, секретар
- ❖ Душица Мињовић, координатор за такмичење из књижевности за основне школе и председник Подружнице Нови Београд
- ❖ Бојана Симоновић, координатор за такмичење из српског језика за основне школе и председник Подружнице Звездара
- ❖ Драгана Дејановић Ковачевић, председник Подружнице Раковица
- ❖ Сунчица Ракоњац Николов, председник Подружнице Вождовац
- ❖ Ивана Костић, председник Подружнице Савски венац и помоћник председника Подружнице
- ❖ Мирка Дабовић, председник Подружнице Земун
- ❖ Јоле Булатовић, председник Подружнице Стари град
- ❖ Бранкица Дракулић Дрезгић, председник Подружнице Врачар
- ❖ Данијела Петковић, председник Подружнице Лазаревац
- ❖ Габријела Марић, председник Подружнице Младеновац
- ❖ Љиљана Јанковић, председник Подружнице Сурчин
- ❖ Слађана Вагић, председник Подружнице Гроцка

- ❖ Александра Ранчић, председник Подружнице Обреновац
- ❖ Катарина Петровић, председник Подружнице Сопот
- ❖ Данијела Томић, председник Подружнице Барајево
- ❖ Гордана Опалић, председник Подружнице Чукарица
- ❖ Подружница Палилула нема свог председника
- ❖ Бранка Максимовић, почасни члан
- ❖ Софка Радојичић, почасни члан

Надзорни одбор Београдске подружнице чине чланови Управе Друштва:

- ❖ Јагода Жунић
- ❖ Душица Мињовић
- ❖ Милорад Дашић

Сви председници општинских подружница заједно са својим колегама активно учествују у свему што је важно за рад Београдске подружнице, развијају и одржавају међусобну сарадњу, али и љубав према језику, култури говора и писања и књижевности код ученика.

Чланови Подружнице у великом броју присуствују стручним усавршавањима која су одобриле званичне државне институције, а труде се да стално осавременују наставу пратећи и разне вебинаре и радећи на даљину. Колеге из београдских школа су и ове године у великом броју пратиле традиционални тродневни зимски стручни семинар у организацији Друштва за српски језик и књижевност Србије на Филолошком факултету и на даљину.

Рад у лингвистичким, литерарним, драмским, рецитаторским и новинарским секцијама, припремање огледних и угледних часова, организација пројектне наставе, учествовање на многобројним фестивалима и културним дешавањима која негују традицију, али подстичу и савремен приступ методици и науци о језику и књижевности, само су неке од многобројних активности и ангажовања чланова Подружнице.

У школској 2023/2024. години одржана су општинска, градска и републичка такмичења из књижевности и језика и језичке културе за ученике основних и средњих школа. Посебну захвалност србисти упућују школама организаторима градских такмичења основних и средњих школа из књижевности и српскога језика и језичке културе, ОШ „20. октобар” и Филолошкој гимназији (књижевност), као и ОШ „Бановић Страхиња”, ОШ „Ђорђе Крстић”, ОШ „Вук Караџић” и Трећој београдској гимназији (српски језик и књижевност). Захвалност је тим пре већа јер је пласман са општинских такмичења освојио велики број основаца и средњошколаца, па је самим тим обим посла око организације такмичења био велики и захтеван. Такође, захвалност упућујемо и ОШ „Раде Драинац” и ОШ

„Момчило Живојиновић” јер су омогућили такмичење из српскога језика и језичке културе ученицима који су се пласирали на друга такмичења у исто време.

На Градском такмичењу из књижевности учествовало је 380 основаца (160 седмака и 220 осмака), као и 340 средњошколаца (128 ученика прве, 57 ученика друге, 82 ученика треће и 73 ученика четврте године). На Градском такмичењу из српскога језика и језичке културе учествовало је 1755 ученика основних школа (665 петака, 393 шестака, 362 седмака и 335 осмака), а из средње школе 481 ученик (207 ученика прве, 125 ученика друге, 90 ученика треће и 59 ученика четврте године).

Београдска подружница учествовала је и у манифестацији *Март – месец српскога језика*, а једна од тих активности била је и конкурс расписан у три категорије – за ученике од првог до четвртог разреда основне школе, за ученике од петог до осмог разреда основне школе и за ученике од првог до четвртог разреда средње школе. Ученици у првој категорији имали су задатак да пошаљу најсмешнију реч српскога језика и да образложе њено значење и зашто је та реч, по њиховом мишљењу, најсмешнија, ученици од петог до осмог разреда требало је да пошаљу најлепшу пословицу српскога језика и да образложе њено значење, а ученици средњих школа осмишљавали су најлепши слоган за српски језик. Сви радови су били шифровани приликом прегледања жирија. Жири је одабрао најбоље одговоре, а на свечаности су додељене награде најуспешнијим ученицима и њиховим наставницима.

Београдска подружница упућује велику захвалност Издавачким кућама Вулкан, Вулкан знање и Лагуна које су обезбедиле дивне награде за ученике и њихове менторе, као и Филолошком факултету који је обезбедио простор и леп амбијент за доделу награда.

ОСНОВНА ШКОЛА – ПРВИ ЦИКЛУС
РЕЗУЛТАТИ – НАЈСМЕШНИЈА РЕЧ СРПСКОГА ЈЕЗИКА

Награда	Реч	Ученик	Разред	Школа	Ментор	Образложење	Извор
ПРВА	зјале	Михајло Цвијетлић	Трећи	ОШ „Вожд Карађорђе”, Јаково, Сурчин	Љиљана Путниковић	Када нешто хваташ, а ништа не ухватиш. Уствари губиш време беспотребно.	Чуо сам је од маме, а често то бака каже деки.
ДРУГА	скарabuци	Илија Дрљача	Четврти	ОШ „Иво Андрић”, Раковица	Јасмина Милићевић	Кад сам први пут чуо речи – Ма ја ћу то да скарabuцим, цркао сам од смеха. То сам чуо од мог комшије, док је нешто право у дворшћу. Питао сам га – Шга то значи? Он ми је рекао да то, отприлике, значи да је то када нешто не радиш баш како ваља.	Мени је ова реч баш смешна зато што сам је доживео као да нешто буљи у мене и што је много тежа за изговор. Делио сам је на слоге ска -ра – бу –ци- ти и тек тада ми није било јасно како је некоме могла уопште да падне на памет таква реч.
ТРЕЋА	кромпируша	Ана Мунџаба	Други	ОШ „Никола Тесла”, Раковица	Јелена Луцић	Зато што ме реч компируша под- сећа на кромпир који има велики црвени нос, руке и ноге.	Од родитеља

**ОСНОВНА ШКОЛА – ДРУГИ ЦИКЛУС
РЕЗУЛТАТИ – НАЈЛЕПША ПОСЛОВИЦА СРПСКОГА ЈЕЗИКА**

Награда	Пословица	Ученик	Разред	Школа	Ментор	Образложење	Извор
ПРВА	И Сунце пролази кроз каљава места, али се не окаља.	Анка Ђурашковић	Седми	ОШ „Јанко Веселиновић”, Вождовац	Данијела Милићевић	Када си поштен и исправан, лоше друштво те не може променити, јер колико год лоше окружење утиче на тебе, треба да останеш свој, чист и поштен. Добре људе не кваре лоши људи и лоше окружење.	Вукова збирка пословица
ДРУГА	Што родитељима слети са језика, то детету долази на језик.	Ален Шаћировски	Пети	ОШ „Скадарлија”, Стари град	Јасмина Ковачевић	Деца се угледају на роди- теље и понашају се и при- чају онако како су научили од њих.	Породица
ТРЕЋА	Боље у колиби певати, него у двору плакати.	Адријана Станојевић	Шести	ОШ „Алекса Шантић”, Гроцка	Кристина Ђорђевић	Ова пословица нас учи да су људи увек желели да имају више од других, али да то богатство не значи да ћемо бити срећни.	Породица

**СРЕДЊА ШКОЛА
РЕЗУЛТАТИ – НАЈЛЕПШИ СЛОГАН/РЕКЛАМА
СРПСКОГА ЈЕЗИКА**

Награда	Слоган	Ученик	Разред	Школа и ментор
ПРВА	Опет смо заспали,/Востани, Србије!/Сети се српског ког смо знали,/Присети се, одржи обичаје!	Тина Ђурић	Трећи разред	XIV београдска гим- назија, Врачар, Весна Гвозденац
ДРУГА	Причај, ћеретај, чаврљај и ћаскај на српском!	Миа Ђурђевић	Трећи разред	XIV београдска гим- назија, Врачар, Зорана Јанковић
ТРЕЋА	Да ли се родио Енглеz који ће напокон узети Шоову награду?	Урош Јанићијевић	Трећи разред	XIV београдска гим- назија, Врачар, Влади- мир Милојевић

Специјална награда:

Слоган: „Темељ културе српскога рода, чувар огњишта нашег”

Ученица: Анастасија Коларевић, III разред, Средња занатска школа
(школа за професионалну рехабилитацију ученика са сметњама у развоју)

Ментори: Јелена Влајковић, професор српског језика и књижевности,
Бојана Арсић, Милица Миловић и Биљана Ћаћић, дефектолози

Данијела Милићевић,
председник Београдске подружнице ДСЈК

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И
КЊИЖЕВНОСТ КРАЉЕВО ЗА ШКОЛСКУ
2023/2024. ГОДИНУ**

Овим путем истакли бисмо оно што смо успели да реализујемо, као и појединачне активности наших чланова:

1. Литерарни конкурс поводом обележавања Краљевачког октобра:

У холу испред Свечане сале у Градској управи Града Краљева, на Дан сећања на српске жртве у Другом светском рату, одржана је додела награда учесницима литерарног конкурса поводом обележавања 14. октобра, Дана сећања на трагичне догађаје у Краљеву октобра 1941. године. Конкурс намењен ученицима основних и средњих школа на територији Рашког округа организовали су Културни центар „Рибница” Краљево и Друштво

за српски језик и књижевност Краљево. Тема конкурса била је *Замислимо људе под Грдичком косом / С јединим животом, украј свога града*. Жири у саставу: Миша Милосављевић (председник), Наташа Распоповић (члан) и Оливера Марјановић (члан) одлучио је да награди радове следећих ученика:

1. Прво место: БОГДАН ПАНТОВИЋ (Гимназија Краљево, предметни наставник: Наташа Распоповић) и ЛАРА РАДИЋ (ОШ „Јово Курсула”, предметни наставник: Весна Аксентијевић);
2. Друго место: НИКОЛИНА ЈОКСИМОВИЋ (ОШ „Попински борци” Врњачка Бања, предметни наставник: Јелена Сеочанац);
3. Треће место: СРНА МЕДАРЕВИЋ (ОШ „Четврти краљевачки батаљон”, предметни наставник: Марина Лончаревић).

Линк ка прилогу ТВ МЕЛОС: https://www.youtube.com/watch?v=_TN3rWCWWbk.

2. Дана 14. новембра 2023. године са успехом је одржана трећа седница Управе и председника подружница Друштва за српски језик и књижевност Србије. Поред извештаја о раду Управе у протеклим месецима, дискутовало се конструктивно о многим темама – плану рада Друштва за наредну годину, организацији Републичког зимског семинара, такмичењима, активностима подружница и обележавању манифестације *Март – месец српског језика* у 2024. години. Велика посвећеност, професионалност, неговање заједништва и изузетна сарадња између градова и округа широм Србије одлике су рада нашег струковног удружења – настављамо са радошћу да корачамо истом стазом и убудуће.

3. Дивно дружење наставника српског језика и књижевности из Краљева и Врњачке Бање одиграло се у суботу, 18. новембра 2023. на семинару „Ка савременој настави српског језика и књижевности II”. Захваљујемо се проф. др Ненаду Николићу, доц. др Весни Николић и др Милану Вурдељи са Филолошког факултета Универзитета у Београду на сјајним и питким излагањима, којима су освежили овај несвакидашњи сусрет у Свечаној сали Градске управе Краљево!

4. Код кнеза на балу...

Омаж *Кнезу српских песника – Јовану Дучићу* уприличен је у среду и четвртак, 29. и 30. новембра, уз присуство бројних поштовалаца Дучићевог лика и дела. Нарочита част Друштва за српски језик и књижевност Краљево огледала се у сарадњи са Народном библиотеком Требиње, коју су представљали директорка Милосава Супић Вуковић, Љиљана Нинковић и Срђан Чабрило.

Посебну чар краљевачким вечерима посвећеним Дучићу дали су ученици првог разреда одељења општег смера Гимназије Краљево, који су наступали изводећи севдалинке, етно-музику, рецитације, али и казујући одломке из Дучићевих прозних дела. Под називом „Дучићев интермецо“, публику су очарали: Мина Бажалац, Исидора Шекуљица, Стефана Рашовић, Николина Марковић и Богдан Пантовић, али и републички победник у рецитовању 2014. године – Мартин Пантовић.

Вечери су испуниле очекивања и подсетиле на значај великог песника, амбасадора, естету и господина.

Остају пријатељства између Краљева и Требиња, која ће се, на обострано задовољство, развијати и богатити!

5. Приређен омаж Јовану Дучићу

Поводом осамдесетогодишњице смрти Јована Дучића, у сарадњи са Друштвом за српски језик и књижевност Краљево и Народном библиотеком Требиње, у Народној библиотеци „Стефан Првовенчани“ уприличено је уводно вече књижевних сусрета у част овог велика српске књижевности и културе. У уводном делу програма који је модерирала Наташа Распоповић, председница Друштва за српски језик и књижевност, поздравним речима окупљенима су се обратили Милош Милишић, представник Градске

управе, Милосава Супић Вуковић, директорка требињске библиотеке, и Данка Спасојевић, руководилац Службе за развој краљевачке библиотеке. У својим обраћањима подсетили су на Дучићев изванредан књижевни дар и дипломатску вештину, те изузетан допринос српској култури. Заједничка је оцена била да ови књижевни сусрети управо сведоче о томе да су наши културни простори само привидно физички омеђени, а да су суштински јединствени. У наставку програма Наташа Распоповић је одржала предавање на тему „Мотив међе у Дучићевим лирским просторима”, истакавши изузетну рефлексивност и упадљиву филозофску потку Дучићевог лирског ткања. Након осврта Наташе Распоповић на поетички проседе Јована Дучића, Љиљана Нинковић, библиотекар у требињској библиотеци, представила је Дучићев легат који се као изузетно културно наслеђе чува у тамошњој библиотеци. У свом излагању под насловом „Књижни фонд визионара и кнеза српских пјесника: прозор у свјетску културну баштину”, колегиница Нинковић је указала на садржај легата, као и концепт који је успостављен у организацији књиженог фонда.

Прво вече књижевних сусрета Дучићу у част својим рецитаторским и вокалним наступима оплеменили су ученици Мина Бажалац, Стефана Рашовић, Николина Марковић, Исидора Шекуљица и Богдан Пантовић.

Данка Спасојевић, аутор текста

6. Легат Јована Дучића – с кнезом кроз Требиње

У краљевачкој библиотеци одржан је други програм у оквиру књижевних сусрета „Кнезу српских песника у част – Јовану Дучићу”. Ове сусрете, поводом осамдесетогодишњице смрти Јована Дучића, организовали су Друштво за српски језик и књижевност Краљево, Народна библиотека Требиње и Народна библиотека „Стефан Првовенчани”.

Наташа Распоповић, председница Друштва за српски језик и књижевност Краљево, истакла је да је циљ сарадње с Народном библиотеком Требиње још једно подсећање на лик и дело Јована Дучића, према коме је свака генерација песника, критичара и антологичара имала императив да се одреди потврђујући изузетност његове позиције у српском песништву.

Пред многобројном краљевачком публиком приказан је документарни филм „Легат Јована Дучића – с кнезом кроз Требиње”, урађен у продукцији Народне библиотеке Требиње. „Велики брег Леутар, који се диже изнад мог родног Требиња, као модро платно између неба и земље, носи илирско име елефтерија што значи слобода. Са овога брега види се на ведром дану, преко мора, које је у близини, обала Италије. Тај велики видокрут није био без утицаја на мој завичај и његове људе”, филм почиње речима којима је свој родни крај описивао један од највећих уметника српског стиха, Јован Дучић. Овај песник завештао је Требињу велики део своје имовине стицане током деценија стваралачког и дипломатског

рада (уметнине, књиге, личне списе и документацију). Библиотека Јована Дучића садржи 6652 библиотечке јединице. Њу чине монографске и серијске публикације, као и преписке, рукописи, скице и цртежи. Скупштина општине Требиње прогласила је 2004. године библиотеку Јована Дучића покретним културним добром од великог значаја.

У овом програму део стваралаштва Јована Дучића представили су и ученици прве године Општег смера Гимназије Краљево, окупљени под називом „Дучићев интермецо”. Ову талентовану групу ђака чине Исидора Шекуљица, Николина Марковић, Мина Бажалац, Стефана Рашовић и Богдан Пантовић, који је за крај овог програма отпевао нумеру „У завичају живети је слатко”, Сергеја Јесењина.

Ивана Хренко, аутор текста

Линк ка прилогу ТВ МЕЛОС: <https://youtu.be/9CZPNyрaVUo>

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ КРАЉЕВО
НАРОДНА БИБЛИОТЕКА „СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ” КРАЉЕВО
НАРОДНА БИБЛИОТЕКА ТРЕБИЊЕ
ПОВОДОМ ОСАМДЕСЕТОГОДИШЊИЦЕ СМРТИ ЈОВАНА ДУЧИЋА
ПРИРЕЂУЈУ КЊИЖЕВНЕ СУСРЕТЕ

КНЕЗУ СРПСКИХ ПЕСНИКА У ЧАСТ – ЈОВАНУ ДУЧИЋУ

Среда, 29. новембар 2023. године, 18 часова
Трећи спрат Народне библиотеке „Стефан Првовенчани”

КОНЦЕПТ МЕЂЕ У ДУЧИЋЕВИМ ЛИРСКИМ ПРОСТОРИМА
Наташа Распоповић,
председница Друштва за српски језик и књижевност Краљево

**КЊИЖНИ ФОНД ВИЗИОНАРА И КНЕЗА СРПСКИХ ПЈЕСНИКА:
ПРОЗОР У СВЈЕТСКУ КУЛТУРНУ БАШТИНУ**
Љиљана Нинковић

Хол Свечане сала Градске управе
Отварање изложбе
ИЗ ЛИЧНЕ БИБЛИОТЕКЕ ЈОВАНА ДУЧИЋА
Љиљана Нинковић и Срђан Чабрило, аутори

Четвртак, 30. новембар 2023. године, 18 часова
Трећи спрат Народне библиотеке „Стефан Првовенчани”

Пројекција документарног филма
ЛЕГАТ ЈОВАНА ДУЧИЋА – С КНЕЗОМ КРОЗ ТРЕБИЊЕ

7. Свет ће читат' песме моје

Тематски дан поводом 190 година од рођења великог песника Јована Јовановића Змаја, под насловом „Свет ће читат' песме моје”, организован је у ОШ „Браћа Вилотијевић” 6. децембра 2023. године. Претходних месец дана ученици су вредно припремали програм, који је осмишљен у оквиру предмета Српски језик и књижевност, Музичка култура и Ликовна култура. Програм смо отворили „Песмом о песми”, а кроз најважније биографске податке о песнику, као водитељи програма, спровеле су нас Нина Јевремовић и Николина Савић, ученице одељења 6/3. Уследио је сплет одабраних песама из Змајеве љубавне и родољубиве лирике, а како је Ј. Ј. Змај један од највећих представника дечје поезије, посебан акценат ставили смо овом приликом управо на поезију за децу. Тако је песма „Концерт” представљена аутентичним казивањем Софије Пљеваљић (6/1), уз ликовне илустрације, а „Малог Јову” чули смо у сасвим оригиналном извођењу ученика из одељења 2/1. Како је Змај познат и по „Невену”, ТВ-серији за децу, која је снимљена 1973. године по мотивима његових дела, а у којој га је глумио Мића Томић, приказали смо и „Невен” сплетом више различитих скичева под називом „Питам се, питам”, који су извели ученици 6. разреда. „Где су људи добре ћуди / песма се ори”, поручује нам песник, па је и овај наш програм обогатио хор ученика са секције Народно и традиционално певање и свирање, који су извели песме „Тихо ноћи” и „Песмо моја”. Ученици су на крају поменули и наше песнике – добитнике „Змајеве награде”, Дејана Алексића и Живорада Недељковића.

Програм је осмислила Маријана Ђурашевић, наставница српског језика (која је припремила ученике 6. разреда за учешће у програму), а укључени су били ученици 5. 6. 7. 8. и 2. разреда. За музичко извођење

песама по текстовима песника ученике је припремио наставник музичке културе Милорад Мурганић, а хор су пратили и звуци хармонике Луке Настића (8/1). Наставница српског језика Ана Раденковић је са ученицима 5. разреда припремила сегмент „Поуке”, а учитељица Вера Тодоровић са ученицима 2/1 песму „Мали Јова”. Тања Бошковић, наставница српског језика, припремила је пригодну презентацију која се читавог дана могла одгледати путем видео-бима у холу школе, Весна Радовић, наставница ликовне културе, са ученицима је припремила илустрације и портрете Јована Јовановића Змаја.

Захвални смо бројној публици, коју су чинили ученици, наставници и родитељи ученика, што су својим присуством увеличали овај догађај и подржали учеснике. Програм је завршен стиховима песме „Свет ће читат’ песме моје”, а осмеси деце учесника и дивни утисци које су понели са програма мотивација су нам и инспирација за неке нове подухвате.

Маријана Ђурашевић, аутор текста

8. Важна признања са 65. Републичког зимског семинара одржаног у Београду донеле су колегинице **Маријана Радић** (Гимназија Краљево), **Весна Сеничић** (Гимназија Краљево), **Данијела Брђовић** (Гимназија Врњачка Бања) и **Јелена Сеочанац** (ОШ „Попински борци”, В. Бања).

Друштво за српски језик и књижевност Краљево са поносом поздравља драге колегинице и њихове ученике, упућује срдачне честитке за огroman успех и жели им да нижу бриљантна остварења!

9. Општинска смотре рецитатора „Песнице народа мог” одржана је 27. марта 2024. у Народној библиотеци „Стефан Првовенчани”. Домаћин такмичења већ неколико година је ОШ „Драган Маринковић” (Адрани), која је ове године организовала такмичење за 93 ученика у категорији најмлађег, средњег и старијег узраста. Друштво за српски језик и књижевност Краљево подржало је Смотру, чиме је указало на значај мотивације ученика у рецитовању, као и на одзив, који се из године у годину повећава. Честитамо организаторима на сјајној атмосфери, а ученицима и менторима желимо срећу наредних година у овој врсти такмичења!

10. У пуној библиотеци Гимназије у Краљеву у четвртак 27. јуна 2024. уприличена је Свечана додела диплома и захвалница ученицима који су се школске 2023/2024. године такмичили из књижевности („Књижевна олимпијада”), из Српског језика и језичке културе, као и из рецитовања („Песнице народа мог”).

Посебне захвалнице додељене су њиховим предметним наставницима. Друштво за српски језик и књижевност Краљево поносно је на више од 180 такмичара који су учествовали на окружним и републичким нивоима, као и на преко 50 наставника који су се посветили припремању својих ученика!

Посебно честитамо ученицима који су освојили једно од прва три места на републичким нивоима:

КЊИЖЕВНА ОЛИМПИЈАДА – основне школе

1. Прво место: Лара Радић (ОШ „Јово Курсула”, ментор: Весна Аксентијевић) и Павле Митровић (Гимназија Краљево, ментор: Марина Панић);
2. Друго место: Јована Бућко (ОШ „Јово Курсула”, ментор: Весна Аксентијевић) и Александра Лалић (ОШ „Бане Миленковић” Ново Село, ментор: Дејан Ратковић);
3. Треће место: Ружица Ковачевић (ОШ „Светозар Марковић”, ментор: Гордана Миљковић).

КЊИЖЕВНА ОЛИМПИЈАДА – средње школе

1. Прво место: Марта Илић (Гимназија Краљево, ментор: Весна Сеничић) и Филип Керечки (Гимназија Краљево, ментор: Наташа Пантовић);
2. Друго место: Катарина Матовић (Гимназија Краљево, ментор: Весна Сеничић);
3. Треће место: Вук Влајковић (Гимназија Краљево, ментор: Маријана Радић).

СРПСКИ ЈЕЗИК И ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА – основне школе

1. Друго место: Андреј Миковић Пајоше (ОШ „Бранко Радичевић” Вранеша, ментор: Далиборка Бажалац);
2. Треће место: Дамјан Пантовић (ОШ „Јово Курсула”, ментор: Драгана Пешић), Ивона Шкрбић (ОШ „Светозар Марковић”, ментор: Слободан Миловановић) и Јована Бућко (ОШ „Јово Курсула”, ментор: Весна Аксентијевић).

СРПСКИ ЈЕЗИК И ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА – средње школе

1. Прво место: Вук Влајковић (Гимназија Краљево, ментор: Маријана Радић);
2. Треће место: Филип Керечки (Гимназија Краљево, ментор: Наташа Пантовић) и Исидора Белић (Гимназија Краљево, ментор: Марија Брковић).

Хвала свим такмичарима и њиховим менторима што на овај начин шаљу поруку да се идентитет српског језика и књижевности брани нај-

оштријим оружјем, а то је знање! Једино знањем стичемо слободу, а слободом испуњени – можемо освајати светове!

11. Друштво за српски језик и књижевност Краљево поносно истиче да је још један методички рад наше колегице мр Весне Сеничић (Гимназија Краљево) објављен у стручном часопису „Школски час српског језика и књижевности”. „Аникино невреме” је наслов опсежне методичке припреме за обраду приповетке „Аникина времена” Иве Андрића у средњој школи.

12. Члан нашег Друштва, проф српског језика и књижевности у Краљевачкој гимназији – Марина Панић, учествовала је на научном скупу под називом „Како предавати књижевност у условима четврте технолошке револуције”, одржаном на Андрићевом институту од 30. августа до 1. септембра 2024. године. Више о томе на следећем линку: <https://www.andricevinstitut.org/odrzan-je-naucni-skup-pod-nazivom-kako-predavati-knjizevnost-u-uslovima-cetvrte-tehnoloske-revolucije/>.

Сарадња са библиотекама, музејима, архивима, школама, Школском управом, Градском управом, као и са осталим подружницама и удружењима везаним за неговање српског језика и књижевности по потреби је остваривана.

Краљево, 19. октобра 2024.

Наташа Распоповић, проф. српског језика и књижевности,
председник Друштва за српски језик и књижевност Краљево

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ШАБАЧКЕ ПОДРУЖНИЦЕ У ШКОЛСКОЈ 2023/24. ГОДИНИ

Чланови Шабачке подружнице су професори основних и средњих школа из Шапца који припада Мачванском округу. Радо су се одазивали и учествовали у активностима које је покретало Друштво за српски језик и књижевност Србије:

- Предавањима и радионицама у Национално-образовном културном центру „Вук Караџић” у Тршићу присуствовала је Исидора Живановић, ученица Шабачке гимназије (15–22. октобар 2023);
- Председник Подружнице присуствовао је састанцима у Вуковој задужбини (14. новембар 2023. и 15. април 2024). Први је био редован, а за други је повод била Петиција појединих колега због потребног градива за такмичења и начина бодовања;
- Активно су учествовали на 65. Републичком зимском семинару (уживо и онлајн, 10–12. фебруар 2024. године);
- Организовали су школско такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада” (крај јануара 2024) и Школско такмичење из српског језика и језичке културе (половина фебруара 2024);
- Општинско такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада” за ученике основних школа и средњих школа одржано је 3. фебруара 2024. године. Учествовало је 34 ученика основних школа (14 из 7. разреда и 20 из 8. разреда). Пласман на виши ниво такмичења изборило је 20 ученика (6 из седмог и 14 из осмог разреда). На Општинском такмичењу учествовало је 18 средњошколаца из сва четири разреда. Њих петнаесторо ће се такмичити на окружном нивоу;
- Општинско такмичење из српског језика и језичке културе за ученике основних и средњих школа одржано је 24. и 25. марта

2024. године. Учествовало је 219 ученика основне школе (86 из 5. разреда, 65 из 6. разреда, 32 из 7. разреда и 29 из 8. разреда). На наредни ниво такмичења пласирало се 98 ученика. У средњим школама је било 16 такмичара (2 ученика из првог разреда, 6 ученика из другог разреда, 5 ученика из трећег разреда и 3 ученика из четвртог разреда). Пролаз за окружни ниво остварило је 7 ученика;
- Окружно такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада” за ученике основних школа одржано је 16. марта, а за ученике средњих школа 17. марта 2023. године. Учествовало је 20 ученика основних школа (6 из 7. разреда и 14 из 8. разреда). У 7. разреду није било првог места и нико се није пласирао на Републичко такмичење. На највишем рангу такмичења учествоваће 6 ученика 8. разреда. Од 29 ученика средњих школа у сва четири разреда на Републиком такмичењу учествоваће 7 такмичара;
  - У марту 2024. године придружили су се манифестацији *Март – месец српског језика*. Пријавиле су се 4 основне школе и све су реализовале предвиђене активности – представе „Капетан Џон Пиплфокс” (ОШ „Лаза К. Лазаревић”) и „Љубавне муке и поуке” (ОШ „Јеврем Обреновић”), радионица „Негујмо српски језик” (ОШ „Јанко Веселиновић”) и „Књижевно поподне” (ОШ „Стојан Новаковић”). Извештај је достављен крајем марта;
  - Окружно такмичење из српског језика и језичке културе за ученике основних и средњих школа одржано је 6. априла 2024. године. На овом рангу такмичења учествовао је 131 ученик из основних школа (65 из 5. разреда, 31 из 6. разреда, 12 из 7. разреда и 23 из 8. разреда). Награђено је 70 ученика (32 петака, 22 шестака, 2 седмака и 14 осмака). После спуштања прага пролазности на Републичко такмичење пласирало се 6 ученика (два из 7. и 4 из 8. разреда). Од 26 средњошколаца, 16 има награде (у 1. разреду 3 ученика, у 2. разреду 4, у 3. разреду 5 и у 4. разреду 4). На републички ниво се пласирало 9 ученика (1 из првог, по 2 из другог и трећег и 4 из четвртог разреда);
  - Републичко такмичење из књижевности „Књижевне олимпијаде” за ученике основних школа организовано је 20. априла, а за средњошколце 21. априла 2024. године. На такмичењу је учествовало 6 ученика из основних (сви из 8. разреда) и 7 из средњих школа;
  - Републичко такмичење из српског језика и језичке културе одржано је за ученике основних школа 25. маја, а за ученике средњих школа 26. маја 2023. године. Учествовало је 6 ученика основних (2 из 7. разреда и 4 из 8. разреда) и 9 ученика средњих школа;

- XIX конгрес Савеза славистичких друштава Србије одржан је на Филолошком факултету у Београду од 23. до 25. августа 2023. године.

Награђени ученици

Ученици Мачванског округа су на свим нивоима такмичења постигли изузетне резултате:

На Републичком такмичењу из књижевности „Књижевна олимпијада” за ученике основних школа награде су освојили:

- Андреа Ђурковић (8. разред ОШ „Н. Велимировић”, Шабац, проф. Миљана Чолић Уко), 1. место;
- Филип Вуковић (8. разред ОШ „Н. Велимировић”, Шабац, проф. Миљана Чолић Уко), 2. место;
- Николина Пантелић (8. разред ОШ „С. Новаковић”, Шабац, проф. Сања Цвејић), 2. место.

На Републичком такмичењу из књижевности „Књижевна олимпијада” за ученике средњих школа награде су освојили:

- Вук Димитријевић (1. разред, Шабачка гимназија, проф. Љиљана Димитрић), 1. место;
- Исидора Живановић (2. разред, Шабачка гимназија, проф. Ивана Исаиловић), 1. место;
- Јана Мањенчић (2. разред, Шабачка гимназија, проф. Ивана Исаиловић), 2. место;
- Милица Павловић (2. разред, Шабачка гимназија, проф. Ивана Исаиловић), 2. место;
- Страхиња Јовановић (3. разред, Музичка школа „Михаило Вук-драговић, проф. Катарина Поповић), 3. место;
- Анђела Максимовић (4. разред, Шабачка гимназија, проф. Снежана Корнарос), 1. место;
- Марија Бабић (4. разред, Шабачка гимназија, проф. Снежана Корнарос), 2. место.

На Републичком такмичењу из српског језика и језичке културе за ученике основних школа награде су освојили:

- Марта Јовановић (7. разред, ОШ „Јанко Веселиновић”, Шабац, проф. Дарија Теодоровић Мирковић), 3. место;
- Маша Крстић (8. разред, ОШ „Николај Велимировић”, Шабац, проф. Маријана Карић), 2. место;
- Николина Мањенчић (8. разред, ОШ „Ната Јеличић”, Шабац, проф. Славица Лукић), 2. место;

- Дуња Јеремић (8.разред, ОШ „Лаза К. Лазаревић”, Шабац, проф. Јелена Деспотовић), 3. место;
- Алекса Јовановић (8. разред, ОШ „Н. Велимировић”, Шабац, проф. Миљана Чолић Уко), 3. место.

Награде на Републичком такмичењу из српског језика и језичке културе за ученике средњих школа освојили су:

- Вук Димитријевић (1. разред, Шабачка гимназија, проф. Станка ел Рабади), 1. место;
- Богдан Марковић (3. разред, Шабачка гимназија, проф. Снежана Корнарос), 3. место;
- Огњен Ивановић (3. разред, Шабачка гимназија, проф. Снежана Корнарос), 3. место;
- Божидар Андрић (2. разред, Шабачка гимназија, проф. Ивана Исаиловић), 3. место;
- Марија Бабић (4. разред, Шабачка гимназија, проф. Станка ел Рабади), 3. место.

Ови резултати основаца и средњошколаца су вредни дивљења и памћења. Шабачка подружница Друштва са српски језик и књижевност Србије традиционално сарађује са Културним центром у Шапцу око организације и реализације Општинског такмичења у рецитовању. У наредном периоду требало би ујединити рад шабачких професора основних и средњих школа и чешће организовати семинаре у Центру за стручно усавршавање Шапца. И најважније, наставити са активностима за бољи статус нашег предмета са циљем добијања статуса натпредмета и жељом да се заустави урушавање образовног система Србије.

Мила Бабић, председник Шабачке Подружнице

ИЗВЕШТАЈ ПОДРУЖНИЦЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ – ПОДРУЖНИЦА СОМБОР

Организујемо такмичење из српског језика и језичке културе, мађарског језика, „Књижевну олимпијаду” и рецитаторску смотру. Чланови Подружнице укључени су у припрему и извођење Светосавске прославе, прославе поводом Дана школе и других сличних приредби, што је изузетно велики број задужења и активности.

Организован је одлазак у Београд и посета Сајму књига.

Поново је једна изузетна школска година иза нас и постигнути су иванредни успеси и реализоване бројне активности од којих издвајам следеће:

Награде на такмичењима републичког нивоа:

- Треће место на Републичком такмичењу из српског језика и језичке културе, Михаела Рица, први разред, ментор Лидија Неранџић Чанда;
- Треће место на Републичком такмичењу из српског језика и језичке културе, први разред Средња медицинска школа, ментор Маријана Секулић;
- Прво место на Републичком такмичењу из књижевности „Књижевна олимпијада” Наталија Петровић, четврти разред, ментор Јасмина Шолаја Раденковић;
- Друго место на Републичком такмичењу из књижевности „Књижевна олимпијада” Марија Шијачић, први разред, ментор Лидија Неранџић Чанда и Елена Оватрлови Даница Каралић, други разред, ментор Јасмина Шолаја Раденковић;
- Друго место на Републичком такмичењу за најбољи писмени задатак, Павле Секулић, први разред, ментор Лидија Неранџић Чанда.

Награде на литерарним конкурсима:

- *Пословице свевременске мудрости*, 1. награда, Марија Шијачић 1–4, ментор Лидија Неранџић Чанда;
- Прво место на литерарном конкурсима Факултета савремених уметности, Београд, Лара Вукичевић 1–4;
- Похвала на литерарном конкурсима Српске књижевне задруге Марија Шијачић 1–4;
- Организација и спровођење литерарног конкурса поводом Дана школе.

Учешће у пројектима:

- МСС, Модел међународног суда правде – симулација, Еразмус пројекат, ученици трећег и четвртог разреда, проф. С. Клепић
- Учешће у пројекту „Визуелни наратив” Филозофског факултета Ниш, Департман за србистику, Вељко Галовић, Лука Пантовић, Михајло Божовић, Ђорђе Христов, ученици првог разреда, проф. Лидија Неранџић Чанда;
- Учешће у онлајн такмичењу „Национална квиз лига” Вељко Галовић, Лука Пантовић, Јована Тркуља, Михаела Рица, Павле Секулић ученици првог разреда, проф. Лидија Неранџић Чанда
- Обележавање манифестације *Март – месец српског језика* (израда панона са најлепшим речима српског језика; Књижевна шетња Сомбором).

Огледни и угледни часови, радионице, пројектна настава:

- *Ујка Вања* – радионица Емоционално описмењавање кроз анализу дела;
- *На Дрини ћуприја*, Иво Андрић – пројектна настава. У пет одељења 3. разреда Гимназије „Вељко Петровић”, различити сценарији за обраду Андрићевог романа: *Могућности тумачења, Трагом осећања, Шаролики свет вишеградске касаве, Историја је учитељица живота, Мит, историја, људи*;
- Антологија поезије – пројектна настава. Након проучених песама српских модерних песника и *Антологије новије српске лирике*, Б. Поповића, ученици су креирали сопствену антологију, формулишући критеријуме, пишући предговор, стварајући књигу са свим елементима (назив, приређивач, садржај, литература и сл.);
- *Човек пева после рата* – радионица Групни рад: денотативно- конотативно значење, драматизација, писање приче, интервјуа и сл.;
- *Продавница тајни* – огледни час Употреба ВИ у анализи прича и креирању плаката.

Приредбе и свечаности:

Уз активно учешће ученика, чланова драмске и рецитаторске секције и уз помоћ професора српског језика и књижевности и библиотекара школе организована и приредба поводом Дана школе, Светог Саве школске славе и пригодан програм за испраћај матураната. Настављена је сарадња са Првим центром за обуку Сомбор где наши ученици учествују у пригодним свечаностима у улози рецитатора исто као са Градом Сомбором.

Посете и сарадња са Народним позориштем, Градским музејем и са Градском библиотеком „Карло Бијелички”:

- Ученици су са својим професорима погледали следеће позоришне представе: Кен Лудвиг, *Тенор на зајам*, Бранислав Нушић, *Сумњиво лице, Свака дивна ствар*;
- Посета и учлањење у Библиотеку, акција – Срећан полазак у средњу школу;
- Сава Мркаљ – реформтор ћирилице, изложба;
- 80 година Малог Принца, изложба;
- Градски музеј Сомбор, стручна посета;
- Обележавање Националног дана књиге, посета Градској библиотеци;
- Обележавање Светског дана мира, радионица *Рима за мир*, Градска библиотека, Омладински кутак;
- *Дегустација књига*, радионица, Градска библиотека, Омладински кутак.

Стручно усавршавање

Награде:

На конкурсy „Час за углед” Едука – 1. награда за пројектну наставу *На Дрини ћуприја*, октобар 2023; проф. С. Клепић.

На конкурсy за најбољу методичку припрему, ДСЈКС – награда „Проф. др Милија Николић”, 2. место за припрему *Ујка Вања*, ФФ Београд, јануар 2024; проф. С. Клепић.

Награда за најбољи писмени задатак, такмичење из књижевности, Павле Секулић, 1-4, гимназија „Вељко Петровић”, ментор: др Лидија Неранџић Чанда.

Учешће на симпозијуму:

- Реферат на сипозијуму „Андрићева публицистика”, Љубљана, октобар 2023. (др Лидија Неранџић Чанда, проф. и Предраг Ђуришић (матурант школске 2023/2024).

Сомбор, новембар 2024.

Др Лидија Неранџић Чанда, председник Подружнице,
проф. српског језика и књижевности

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ ЗА БРАНИЧЕВСКИ ОКРУГ ЗА 2023/2024. ГОДИНУ

Поред уобичајених активности у вези са такмичењима из српског језика и језичке културе и Књижевне олимпијаде, које смо спровели веома успешно и уз учешће великог броја наших ђака, оно чему се посебно радујемо је манифестација *Март – месец српског језика*.

Завршно вече овог нашег програма одржано је у библиотеци Пожаревачке гимназије где су додељене награде најбољима у оквиру манифестације *Март – месец српског језика*, у организацији Друштва за српски језик и књижевност за Браничевски округ. Организован је литерарни конкурс на који су се одазвали бројни ученици из Пожаревца, Кучева, Малог Црнића, Лучице, Жагубице, Смољинца и Брадарца.

Додељене су награде за најбоље литерарне радове у категорији основних и средњих школа, уз промоцију рада награђених часописа „Врт детињства”, ОШ „Десанка Максимовић” и часописа „Развитак” Пожаревачке гимназије, у сусрет његовом 70. рођендану.

У категорији средњих школа награђене су ученице Пожаревачке гимназије Јана Милорадовић (4. разред), Елена Живковић (2. разред) и ученица Пољопривредне школе Емилија Ђурић (2. разред)

У категорији основних школа награђени су: Елена Георгиев, Елвира Лацковић и Василије Степановић.

Захвалност још једном упућујемо свим ученицима и њиховим менторима, награђенима, као и жирију (Славица Јовановић, Ненад Милошевић) који је помогао у одабиру најуспешнијих радова и Марији Запутил која је координисала прикупљање радова ученика.

Наши ученици показали су завидно знање и донели мноштво награда са такмичења из српског језика и језичке културе у Тршићу, као и са „Књижевне олимпијаде” у Сремским Карловцима.

Такође, Лингвистичка секција Пожаревачке гимназије, коју води проф. Марија Запутил, освојила је прво место на Такмичењу лингвистичких секција, док је часопис „Развитак” Пожаревачке гимназије, који уређује проф. Славица Јовановић освојио треће место на Такмичењу најбољих средњошколских часописа.

Славица Јовановић, председник Подружнице

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ ЗА ЈУЖНИ БАНАТ – КОВИН, ВРШАЦ, БЕЛА ЦРКВА И ПЛАНДИШТЕ ТРЕЋА ГОДИНА ПОСТОЈАЊА

Подружница Друштва за српски језик и књижевност Србије која обухвата Ковин, Вршац, Белу Цркву и Пландиште активно је радила на свим нивоима – градским, општинским и регионалним. Током прошле године редовно и континуирано смо обавештавали чланове о свим активностима, анкетама и иницијативама Друштва. Повратне информације радовно смо слали и били у контакту са Друштвом. Учествовали смо активно у многобројним активностима – почев од Светосавске академије, *Марта – месеца српског језика*, дани Доситеја Обрадовића, мај – *Дани ћирилице*, новембар – Вуков месец; трибине и предавања о Иви Андрићу.

Чланови подружнице се континуирано стручно усавршавају, велики број био је учесник Републичког зимског семинара. Председници подружнице присуствују седницама Друштва, учествују у организацији свих нивоа такмичења, доприносе широј афирмацији Друштва за српски језик и књижевност Србије.

Обележавање манифестације *Март – месец српског језика*

Подружница Друштва за српски језик и књижевност Србије у Ковину је почетком фебруара расписала литерарни конкурс за ученике основних и средњих школа са територија општина Ковин, Вршац, Бела Црква и Пландиште.

Циљ конкурса био је промоција манифестације *Март – месец српског језика*, развијање креативности и талената код деце и младих, промовисање књиге и читања.

Право учешћа имали су ученици свих основних и средњих школа из наведених општина. Конкурс је реализован у оквиру три узрасне категорије, а укупан број пристиглих радова је 85.

Први циклус образовања – од првог до четвртог разреда ОШ

Жири у саставу: Оливера Јонових (учитељица), Биљана Васић (учитељица) и Јелена Живковић (библиотекар) прегледао је радове и одлучио да награди следеће ученике:

- награда: Војин Марчетић, 4. разред, ОШ „Ђура Јакшић”, Ковин / „Волим да читам”/ ментор: Јевросима Ромић;
- награда: Лена Поповић, 3. разред, ОШ „Моша Пијаде”, Гудурица / „Омиљени јунак једне приче”/ ментор: Снежана Милунов;
- награда: Александра Андријевић, 3. разред, ОШ „Моша Пијаде”, Гудурица / „Волим да читам”/ ментор: Снежана Милунов;
- награда: Јелена Радонић, 4. разред, ОШ „Бора Радић”, Баваниште / „Омиљени јунак једне приче”/ ментор: Јасмина Антић.

Похваљени ученици:

- Талија Савић, 4. разред, ОШ „Ђура Јакшић”, Ковин / ментор: Јевросима Ромић;
- Петра Живанов, 3. разред, ОШ „Бора Радић”, Баваниште / ментор: Жељка Ковјенић;
- Ена Марков, 2. разред, ОШ „Бора Радић”, Баваниште / ментор: Оливера Јонових;
- Урош Тадић, 3. разред, ОШ „Вук Караџић”, Вршац / ментор: Јадранка Стојановић.

Други циклус образовања – од петог до осмог разреда ОШ

Жири у саставу: Вишња Сапунџин Павловић, Наташа Кнежевић и Душан Симић (наставници српског језика и књижевности) прегледао је радове и одлучио да награди следеће ученике:

- Прва награда: Михајло Тадић, 8. разред, ОШ „Доситеј Обрадовић”, Пландиште / „Негуј језик да у бескрај траје, по њему се наслеђе познаје”/ ментор: Александра Нистор;
- Прва награда: Мануела Бадовинац, 8. разред, ОШ „Олга Петров Радишић”, Вршац / „Наш језик је наш завичај”/ ментор: Весна Марјанов;
- Друга награда: Анђелија Закић, 5. разред, ОШ „Десанка Максимовић”, Ковин / „Наш језик је наш завичај”/ ментор: Олгица Петковић;

- Друга награда: Јована Чаркић, 8. разред, ОШ „Јован Стерија Поповић”, Вршац / „Наш језик је наш завичај”; ментор: Гордана Ковачевић;
- Трећа награда: Марија Кнежевић, 5. разред, ОШ „Моша Пијаде”, Гудурица / „Негуј језик да у бескрај траје, по њему се наслеђе познаје”/ ментор: Весна Бакурски;
- Трећа награда: Јована Живанов, 7. разред, ОШ „Сава Максимовић”, Мраморак / „Наш језик је наш завичај”/ ментор: Драгана Пауновић.

Похваљени ученици:

- Маја Шуља, 7. разред, ОШ „Доситеј Обрадовић”, Пландиште / ментор: Ивана Вицикнез;
- Маша Драгичевић, 5. разред, ОШ „Бранко Радичевић”, Велико Средиште / ментор: Александра Раушки;
- Милица Бунчић, 5. разред, ОШ „Моша Пијаде”, Гудурица / ментор: Весна Бакурски;
- Александар Мирков, 6. разред, ОШ „Бора Радић”, Баваниште / ментор: Душан Симић;
- Милица Илић, 8. разред, ОШ „Ђура Филиповић”, Плочица / ментор: Милан Ивковић.

Трећи циклус образовања – средња школа:

Жири у саставу: Валентина Јелић (професор српског језика и књижевности), Маша Вулетић (професор српског језика и књижевности) и Дарко Мариновић (професор рачунарства и информатике, библиотекар) прегледао је радове и одлучио да награди следеће ученике:

- Прва награда: Јелена Стојшић, 4. разред, Хемијско-медицинска школа Вршац / „Ал тирјанству стати ногом за врат ...”/ ментор: Нађа Бранков;
- Прва награда: Јована Коцић, 1. разред, Гимназија и средња стручна школа „Бранко Радичевић” Ковин / „Лепа реч и гвоздена врата отвара”/, ментор: Валентина Јелић;
- Прва награда: Јасна Загорац, 1. разред, Гимназија и средња стручна школа „Бранко Радичевић”, Ковин / „Ал тирјанству стати ногом за врат ...”/ ментор: Маша Вулетић;
- Друга награда: Александар Мијуков, 4. разред, Гимназија и средња стручна школа „Бранко Радичевић”, Ковин / „Ал тирјанству стати ногом за врат ...”/ ментор: Валентина Јелић;

- Друга награда: Ана Вучић, 1. разред, Гимназија и средња стручна школа „Бранко Радичевић”, Ковин / „Ал тирјанству стати ногом за врат ...”/ ментор: Валентина Јелић;
- Друга награда: Андреј Стефанов, 1. разред, Хемијско-медицинска школа Вршац / „Јунак наше епске поезије коме се дивим” / ментор: Нађа Бранков;
- Трећа награда: Ана Лаиншчек, 3. разред, Гимназија „Борислав Петров Браца”, Вршац / „Лепа реч и гвоздена врата отвара”/ ментор: Катарина Мареш Ђилас;
- Трећа награда: Ана Ченгери, 2. разред, Гимназија „Борислав Петров Браца”, Вршац / „Јунакиња наше епске поезије којој се дивим”/ ментор: Катарина Љубичић Илкић;
- Трећа награда: Катарина Радивој, 1. разред, Гимназија и средња стручна школа „Бранко Радичевић”, Ковин / „Ал тирјанству стати ногом за врат ...”/ ментор: Маша Вулетић.

Похваљени ученици:

- Хелена Миладиновић, 1. разред, Гимназија и средња стручна школа „Бранко Радичевић”, Ковин, ментор: Маша Вулетић;
- Вања Радосављевић, 1. разред, Гимназија и средња стручна школа „Бранко Радичевић”, Ковин, ментор: Валентина Јелић;
- Уна Стаменковић, 3. разред, Гимназија и средња стручна школа „Бранко Радичевић”, Ковин, ментор: Валентина Јелић;
- Миа Миљковић, 1. разред, Гимназија и средња стручна школа „Бранко Радичевић”, Ковин, ментор: Маша Вулетић;
- Андреј Вакић, 1. разред, Гимназија и средња стручна школа „Бранко Радичевић” Ковин, ментор: Маша Вулетић;
- Ана Крстић, 1. разред, Гимназија и средња стручна школа „Бранко Радичевић”, Ковин, ментор: Маша Вулетић;
- Зоја Халагић, 3. разред, Хемијско-медицинска школа, Вршац, ментор: Нађа Бранков.

Захваљујемо се свим ученицима и њиховим менторима што су кроз литерарно стваралаштво допринели обележавању манифестације *Март – месец српског језика*.

Посебну захвалност за реализацију литерарног конкурса дугујемо издавачким кућама: „КЛЕТ”, „ВУЛКАН ЗНАЊЕ” и „БИГЗ ШКОЛСТВО”, које су обезбедиле књиге за награђене ученике и менторе.

Позивамо ученике основних и средњих школа Ковина, Вршца, Беле Цркве и Планишта да својим литерарним стваралаштвом и следеће године допринесу неговању српског језика, промовисању књиге и читања у нашем округу. Српски језик има само нас!

Нежне речи за Март – месец српског језика Основна школа „Ђура Јакшић”, Ковин

У оквиру манифестације *Март – месец српског језика*, коју организује Друштво за српски језик и књижевност Србије, наша школа, не случајно баш на Осми март, расписује литерарни конкурс за све ученике школе на тему било које нежне речи. Ученици треба да изаберу било коју нежну реч која их инспирише, да је ставе у наслов и да потом напишу задатак (песму, причу, било који текст) у ком ће говорити о ономе што та реч за њих значи. Најбоље задатке објавићемо на сајту школе и унети у активности Друштва за српски језик и књижевност, чиме ћемо постићи да ови задаци буду видљиви целој Србији.

Изабрали смо да овај конкурс распишемо баш данас и да на тај начин пожелимо срећан празник свим мамама, бакама, чаробним и незамењивим теткама, кумама, комшаницама и укупно – свим дамама! За ову прилику изабрали смо задатак ученика 4-2 Илије Албуа, који је написао диван задатак, инспирисан речју која је најбоља инспирација за данашњи празник – мама.

Маме, баке, чаробне и незамењиве теке, куме, комшанице и најбоље другарице, све даме – велике и мале, желимо вам свима срећан празник! Будите веселе, лепе и наставите да свет улепшавате својим постојањем! На поклон вам дарујемо Илијину песму и конкурс са најнежнијим речима!

Моја мама

Моја мама је другачија од свих,
она је мој заштитник.
За мене и брата ради све,
и купује нам играчке.
Она није обична мајка,
она је чаробна као бајка.
Она лепе хаљине носи,
има срце велико као свет
и кармин црвен као ружин цвет.
Она је као највеће благо на свету,
она пружа најлепшу љубав своје детету.

Обележавање манифестације у Основној школи „Предраг Кожић” у Дубовцу

У нашој школи је различитим активностима обележена манифестација Друштва српски језик и књижевност Србије: *Март – месец српског језика*.

Најпре је одржано школско такмичење, а потом и општинско, на коме је представник наше школе Лука Станојев освојио 4. место.

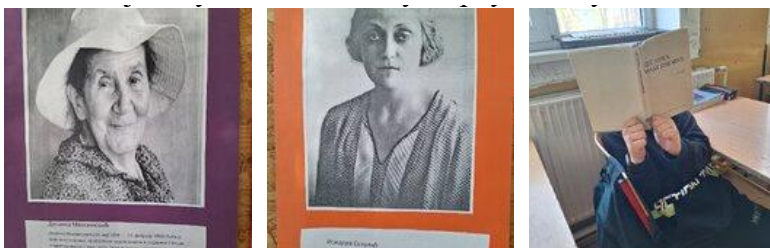
Свечано смо обележили 21. март, Светски дан поезије. Ученици наше школе од 5. до 8. разреда, читали су познате песме на часовима српског језика и књижевности. Били су сјајни и награђени су великим аплаузом публике.

Ученици петог разреда су у међупредметној корелацији Српског језика и књижевности и Ликовне културе нацртали своје приказе романа *Хајдуци* и приповетке „Бајка о Орашку” који украшавају хол школе, а у међупредметној корелацији Српског језика и књижевности и Технике и технологије, ученици су направили обележиваче за књиге од картона.

На угледном часу, симболично одржаном 8. марта, наставнице Тамара Ђурић и Лидија Илић истакле су значај наших песникиња Десанке Максимовић, Мине Карачић и Исидоре Секулић, али и других жена које су обележиле нашу историју и дале значајан допринос нашем националном идентитету.

Ученици петог и седмог разреда учествовали су на литерарном конкурс који традиционално организује Библиотека „Вук Караџић” у Ковину.

Наставница Српског језика и књижевности истакла је важност буђења свести о значају српског језика и на нивоу појединца и на нивоу друштва. Чињеница је да, као што бринемо о свом физичком и духовном здрављу, треба бринути и о свом језику и то, не само у марту, него увек.

Радионица „Негујмо лепе речи” у установи „Ласта”

Негујемо српски језик и општу језичку културу сваког дана. Друштво за српски језик и књижевност Србије 2022. године покренуло је манифестацију *Март – месец српског језика*, у којој смо имали прилику да учествујемо кроз једну занимљиву и посебну радионицу.

Овог пута је нашу мисију очувања српског језика водио професор српског језика и књижевности Душан Симић. Професор је 28. 3. 2024. године одржао радионицу на тему „Негујемо лепе речи”. Циљ радионице био је наглашавање важности очувања и промоције српског језика, указивање

на лепоту и могућности изражавања кроз наш језик. Кроз радионицу смо писали речи на основу задатих слова и илустрација, слагали слагалицу према портрету Вука Караџића. Професор нам је припремио похвалнице за учешће на манифестацији којима је наградио кориснике за рад и труд, а задовољство на лицима корисника није могло да се сакрије. Такође, сваки корисник је добио и слаткиш са поруком Душана Радовића којом смо и заокружили наше данашње дружење, она гласи овако: „Волите српски језик сваког дана помало. Српски језик нема никога другог осим нас.”

Пројекат „Српски рјечник у кухињи” ковинских средњих школа

У оквиру манифестације *Март – месец српског језика*, у организацији Друштва за српски језик и књижевност Србије – Подружнице у Ковину, успешно је одржан јавни час и завршница пројекта „Српски рјечник у кухињи”. Пројекат су заједнички реализовале ковинске средње школе: ГССШ „Бранко Радичевић” и ССШ „Васа Пелагић” у оквиру међушколске сарадње и хоризонталног учења, тј. „учења једни од других”. У пројекту су учествовали ученици друге године гимназијског и ит смера и ученици треће године куварског смера. Циљеви пројекта су били: упознавање са капиталним делом наше лексикографије и културе *Српским рјечником* Вука Стефановића Караџића, истраживање гастрономске терминологије у речнику, практична примена – израда хране по рецепту из „Рјечника”.

Менторке ученицима су биле Маша Вулетић, проф. српског језика и књижевности и Жељка Петровић, проф. куварства. У кабинету услуживања „Васине” школе прво је изведен јавни час у присуству ученика и запослених школе, а затим је уследила и дегустација припремљене хране: проје, киселог млека и ђуфтета по Вуковом рецепту.

Активи српског језика и књижевности средњих школа су унапредили своју сарадњу, свим учесницима пројекта уручене су похвалнице и захвалнице, а Венера Арсенов Бојовић, директорка „Васине” школе изразила је задовољство реализованим пројектом и подстакла на даљу сарадњу две установе. За ученике је ово била лепа прилика да прошире своје знање, друже се и оно што су учили некад и тамо примене сада и овде што је и циљ образовања.

„Вуков дан” у Ковину, читалачки час у Гају

У сарадњи са Гимназијом и средњом стручном школом „Бранко Радичевић” у понедељак 6. новембра обележен је Вуков дан у Библиотеци „Вук Караџић” Ковин и изложена су Вукова сабрана дела.

Предавање – угледни час, под називом „Вуку у спомен – живот, рад и дело Вука Стефановића Караџића” одржала је професорка српског језика и књижевности Маша Вулетић. У програму су учествовали и ученици треће године општег гимназијског смера Дарија Крстић, Јована Вујчин и Страхиња Кривошић, који су говорили стихове познатих епских и лирских песама. Предавању су присуствовали гимназијалци и ученици осмог разреда Основне школе „Ђура Јакшић” Ковин са својом наставницом Маријом Михајлов Ђорђевић. Кроз занимљиву, детаљну и динамичну причу посетиоци предавања могли су да сазнају прегршт чињеница о богатом раду и делу Вука Караџића, а занимљивости из његовог приватног живота посебно су заинтересовале ђаке. На самом крају програма свако је добио по једну исписану народну пословицу и Вуков симбол.

У огранку библиотеке у Гају реализован је читалачки час са првацима из сеоске Основне школе „Миша Стојковић”. Учитељица Виолета Ракоц Стојковић одлучила је да часове одељенског старешине (ЧОС) посвети читању, књигама и библиотеци. Намера је да ЧОС буде читалачки час у библиотеци како би прваци лакше савладали читање и писање. У договору

са библиотекарком Биљаном Илић једном месечно биће организована ова активност на којој ће деца упознати свет књиге, бирати песме и приче, односно текстове које ће читати и презентовати.

Читањем унапређујемо знање, подстичемо машту, креативност, емпатију, развијамо мозак, повећавамо вокабулар, а једна добра мисао каже: „Читање не треба наметнути деци као обавезу, већ га треба представити као дар” (Кејт Дикамило).

Окружно такмичење „Књижевна олимпијада”

Средња медицинска школа „Стевица Јовановић” у Панчеву била је домаћин овогодишњег Окружног такмичења „Књижевна олимпијада” у недељу, 17. марта. Ученица Јефимија Марковић постигла је изузетан успех и освојила 1. место. Пласирала се на Републичко такмичење које се одржава у Сремским Карловцима.

Јефимија је претходно на општинском такмичењу показала висок ниво знања и пласман на окружно на ком је потврдила сав свој труд и учење. Јефимију је припремала професорка Маша Вулетих.

Са Републичког такмичења у Сремским Карловцима 21. април 2024. године

Учествовали:

- ✓ Милица Петковић ОШ „Ђура Јакшић”, Ковин;
- ✓ Катарина Николић, ОШ „Бора Радић”, Баваниште;
- ✓ Андрија Рово, ОШ „Јован Јовановић Змај”, Ковин;
- ✓ Ментори: Марија Михајлов Ђорђевић, Душан Симић, Јелена Милановић.

Републичко такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада” одржано је у недељу, 21. маја 2024. у Карловачкој гимназији. У велелепном простору ове најстарије српске гимназије, основане 1791. године, нашло се око пет стотина ученика гимназија и средњих стручних школа са својим професорима.

Програм такмичења је обухватао неколико сегмената:

Председница Друштва за српски језик и књижевност Србије Весна Ломпар у поздравном говору обратила се присутним и истакла да сву сви већ најбољи, али да уз огромно знање треба и мало среће на завршном највишем нивоу.

Ученици су затим израђивали тестове, Републичка комисија прегледала, а програм до званичних резултата улепшали су ученици драмске секције из Гимназије у Ваљеву.

Бела Црква

Калина Остојић (2-1) 3. место;
Растко Арашков (3-1) 2. место.
Учествовала је и Јована Хоц (1-1).
Ментор: Мирјана Панчић Бужек

Јефимија Марковић, ученица прве године Гимназије и средње стручне школе „Бранко Радичевић” у Ковину, показала је одлично знање и пласирала се међу најбоље ученике освојивши пето место. Бити овако високо рангиран у познавању националне и светске књижевности је изузетан успех. Јефимија и њена професорка Маша Вулетић имале су прилике да обиђу Сремске Карловце – Фонтану четири лава, Богословију... најужи центар града који је културно добро и под заштитом државе.

Републичко такмичење у Тршићу

У суботу 25. 5. 2024. одржано је Републичко такмичење из српског језика и језичке културе за основце у Тршићу.

Представници наше општине су са својим наставницима дан раније допутовали у Лозницу, како би на ово захтевно такмичење отишли одморни и концентрисани. Нашу школу представила је ученица седмог разреда Милица Петковић са наставницом Маријом Михајлов Ђорђевић као ментором и пратњом.

Тест за овај ниво такмичења је по правилу веома тежак и захтева изузетну прецизност у писању одговора, при чему и најмања грешка повлачи одузимање поена, што се аутоматски одражава и на позицију у табели. Након сат и по времена израде теста, Милица је изашла задовољна, а тачност њене процене потврдио је и резултат; освојивши 19 од максималних 20 поена, Милица Петковић је заузела 2. место у Републици Србији.

Велики труд уложен у целогодишње припреме за овај догађај и знање стечено у самодукацији и на додатним часовима добио је заслужено признање. Сам долазак на овај ниво такмичења квалификује све учеснике као изузетне познаваоце граматике и језичке културе нашег језика, а победници такмичења с правом су на пијадесталу врхунских стручњака у овим областима. Родно место Вука Стефановића Караџића сваке године са поносом окупља ове браниоце националне културе и велико нам је задовољство што се ОШ „Ђура Јакшић” захваљујући нашој Милици Петковић нашла на листи најбољих.

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ШКОЛА КОЈЕ ПРИПАДАЈУ ОПШТИНИ ВРШАЦ

У току протекле школске 2023/2024. године, осим редовних активности, одржана је Светосавска академија у Народном позоришту „Стерија”. Сваке године је домаћин академије у Вршцу друга основна или средња школа. Овога пута је то била ОШ „Младост” из Вршца која је занимљивим и динамичним програмом подсетила на значај Светог Саве за нашу културу и цркву. Током академије додељена је Награда „Никола Брашован” најбољим просветним радницима за ту годину. Са поносом можемо рећи да је скоро сваке године један од два добитника наставница или наставник Српског језика и књижевности.

Током фебруара и марта одржано је Општинско такмичење из српског језика и језичке културе и „Књижевна олимпијада”, а почетком априла и окружно такмичење „Књижевна олимпијада”. Домаћин сва три такмичења је била ОШ „Младост” из Вршца.

Март – месец српског језика обележен је активностима које су организовале ОШ „Јован Стерија Поповић” из Вршца (песничко вече током кога су се представили ђаци који се баве писањем поезије, али и њихови професори), Хемијско-медицинска школа (радионица калиграфије и квиз) и ОШ „Вук Караџић” (књижевни сусрет са књижевницом Драганом Младеновић).

Ковин, 18. 11. 2024. године

Душан Симић и Маша Вулетић, председници Подружнице у сарадњи са колегиницама Даниелом Радосав Николић и Мирјаном Панчић Бужек

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ РАСИНСКОГ ОКРУГА

У претходној школској години 2023/2024. професори наше Подружнице били су изузетно активни у свим областима рада: у припремању ученика за такмичења, културним и јавним делатностима школе; сарадњи са медијима у циљу промоције српског језика и писма ћирилице; обележавању манифестације *Март – месец српског језика*; Дана језика и других значајних јубилеја везаних за историју наше писмености и књижевнојезичку норму.

Чланови наше Подружнице активно су учествовали на прошлогодњем Републичком зимском семинару и били награђени за своје активности у области наставе и секције. Непрекидно се стручно усавршавају пратећи нове захтеве наставе и учења као и за нове приступе ученицима које захтева садашњи друштвени контекст.

Светосавски литерарни конкурс

Традиционално Подружница организује литерарни конкурс поводом школске славе – Светог Саве. Ове године конкурс је обухватио цео Расински округ. Добили смо преко шездесет одабраних радова из основних и средњих школа.

Комисија за избор најбољих поетских остварења радила је у саставу: мр Душица Добродолац, Гимназија у Крушевцу, Владица Радојевић, ОШ „Јован Поповић”, Александра Живадиновић, Политехничка школа, др Биљана Солеша, Медицинска школа, Ана Радивојевић, Средња школа „Ушће”.

Награду у категорији основних школа освојили су:

- Николина Глицић, ОШ „Јован Јовановић Змај”, Стопања, за освојено I место;
- Нина Медаровић, ОШ „Иво Лола Рибар”, Александровац, за освојено II место;
- Петар Солеша, ОШ „Драгомир Марковић”, Крушевац, за освојено III место.

Категорија средњих школа, награђени су:

- Уна Ђорђевић, Техничка школа, Трстеник, за освојено I место;
- Јана Петковић, Средња школа „Ушће”, Крушевац, за освојено II место;
- Немања Илић, Гимназија, Крушевац, за освојено III место.

Награђени ученици из обе категорије прочитали су своје радове.

Награђени ученици са својим менторима

Март – месец српског језика

Све школе нашег округа обележиле су *Март – месец српског језика* различитим занимљивим активностима које су допринеле буђењу свести код ученика и широј друштвеној заједници о значају чувања српског језика и писма – ћирилице. Било је квизова, изложби, читања стихова, интердисциплинарних часова, зидних новина и све је то медијски пропраћено и забележено на сајту школа.

Заједничка активност на нивоу округа био је песнички конкурс „Реч(и) рода мога”, у сарадњи са Центром за стручно усавршавање Крушевац. Пристигло је преко педесет радова из свих општина Расинског округа и свечана додела награда била је 10. априла 2024. године.

Душица Добродолац, председница комисије, захвалила се свима на учешћу на конкурс, посебно Центру за стручно усавршавање Крушевац, који увек пружа подршку активностима Подружнице у жељи да се укаже на значај неговања српског језика и језичке културе. У даљем излагању, апострофирала је младе ствараоце, који су нас подсетили на лепоту заборављених речи српског језика, који је под сталним налетом нових друштвених околности. Стварајући поезију, која је неизоставни део нашег матерњег језика и оно најбоље што живот и језик могу да дају, ученици су се оснажили да сачувају и развију свест о властитом националном и културном идентитету.

Комисија у саставу: Владица Радојевић, др Биљана Солеша и мр Душица Добродолац прегледали су приспеле радове и донели једногласну одлуку у погледу оцене кандидата, да се најбољи радови равноправно награде.

Награду су освојили у категорији основних школа:

- Милица Пуношевац, ОШ „Иво Лола Рибар”, Александровац;
- Неда Трифуновић, ОШ „Јован Поповић”, Крушевац;
- Круна Томашевић, ОШ „Драги Макић”, Бошњање;
- Николина Богдановић, ОШ „Иво Лола Рибар”, Александровац;
- Вера Вељковић, ОШ „Јован Поповић”, Крушевац.

Категорија средњих школа:

- Марија Минић, Техничка школа, Трстеник;
- Сара Попадић, Средња школа „Свети Трифун”, Александровац;
- Милица Андрејић, Медицинска школа, Крушевац;
- Константин Томичевић, Гимназија, Крушевац.

Награђени ученици из обе категорије прочитали су своје радове.

Награђени ученици са својим наставницима

Сарадња Подружнице са Народном библиотеком Крушевац

У Народној библиотеци Крушевац, 16. маја 2024. године одржана је радионица под називом „У лексикографским ципелама”.

Ова радионица представља значајан део нове сарадње која је званично потписана прошлог месеца између Народне библиотеке Крушевац и Института за српски језик САНУ. Радионици су присуствовали чланови лингвистичке секције Гимназије у Крушевцу, професори српског језика из основних и средњих школа.

Интерактивна радионица у Народној библиотеци
Крушевац

Сарадња Народне библиотеке са Институтом за српски језик САНУ настављена је поводом обележавања Дана словенске писмености и културе. Дан Ђирила и Методија свечано је обележен 24. маја. У Е-читаоници библиотеке, др Ненад Ивановић (Институт за српски језик САНУ) одржао је инспиративно предавање *Речник САНУ и његов значај за савремену српску лингвистику*.

Такмичења у Подружници Расинског округа

Као и сваке године и ове школске године наши ученици учествовали су на републичким такмичењима из Српског језика и језичке културе

и такмичењу „Књижевна олимпијада”. Постигли смо изузетне успехе у категоријама и основних и средњих школа. Наставници су активно учествовали у комисијама за дежурство и прегледање радова. Ученици су показали изузетно знање и освојили награде и доказали како се вредним радом стиже до врха.

Награђени ученици у Тршићу, ОШ „Херој Мирко Томић”, Доњи Крчин са својом менторком наставницом Маријом Стојковић

Активности у нашим школама усмерене ка неговању српског језика и језичке културе

Основна школа „Нада Поповић” у Крушевцу различитим активностима негује језичку норму и развија љубав према књизи и читању. Једном недељно имају емисију „Минут за српски језик”. Аутор и реализатор је професорка Биљана Гајић.

Издавајмо део њихових активности:

- ✓ Наш минут данас посвећујемо исправним и погрешним облицима речи које свакодневно чујемо или користимо.
- ✓ Човек је понекад ЖАЛОСТАН, а не жалосан.
- ✓ Када погрешимо, добро је ИЗВИНИТИ СЕ, не извинути се; ако се извинемо, можемо да повредимо кичму, а не да неком пружимо извињење.
- ✓ Свако од нас може да СУМЊА, никако да сумља.
- ✓ Наш познаник је ИНЖЕЊЕР, није инжињер.
- ✓ Имамо добро ОДЕЉЕЊЕ, не оделење; правилно је рећи и ЗАПАЉЕЊЕ, неправилно је запалење.
- ✓ Закључак може бити ДОНЕТ и ДОНЕСЕН; неће бити донешен.
- ✓ Производ је УВЕЗЕН, није увезен.

- ✓ Јабука је ЗАГРИЗЕНА (грицнута), а навијач је загрижен (у смислу да је ватрени навијач).
- ✓ Када идемо у другу земљу, носимо ЕВРО, не еуро. У духу српског језика је да кажемо Европа, а не Еуропа.
- ✓ У сваком случају, нема сумње да ће неко из вашег одељења постати инжењер. И наравно, желимо вам радостан дан.

Школски сајам књига у ОШ „Нада Поповић”, Крушевац

Менторски рад са даровитим ученицима за књижевно стваралаштво у школској 2023/2024. години, Средња школа Брус

Игор Лазаревић, школска 2023/2024. година, литерарни конкурс *Још увек сам дете*, 5. Фестивал дечијег стваралаштва *Уметник из школске клупе*, Народна библиотека *Радоје Домановић*, Лесковац – **прво место**;

Игор Лазаревић, школска 2023/2024. година, Трећи међународни српско-руски литерарни конкурс *Слобода-Свобода*, Удружење бораца Народноослободилачког рата Нови Београд, Креативна учионица *Борац* – **прво место**;

Елена Ђокић, школска 2023/2024. година, Републичко такмичење – 32. Поетски конкурс „Десанка Максимовић” у организацији Ваљевске гимназије и Српске књижевне задруге – **прво место**.

Линк: <https://www.valjevskagimnazija.edu.rs/component/content/article/39-naslovna/1558-2024428>

Љубиша Красић,
професор Српског језика и књижевности
у Средњој школи у Брусу

Ентузијазам професора гимназије „Вук Караџић”, Трстеник

Актив професора српског језика и књижевности у овој школи посвећен је неговању српског језика и културе, развијању читалачких навика код ученика и подизању свести у широј друштвеној заједници о значају неговања и чувања језичке норме.

Активности:

- 160 година од смрти Вука Караџића;
- 15.10. Дан ослобођења Трстеника;
- 10.10. Дан менталног здравља;
- 26. 9. Европски дан језика.

Након Сајма књига у Београду

Активности чланова Подружнице Средње школе у Варварину

Међународни дан писмености, 8. септембар, у Средњој школи у Варварину обележен је на више креативних начина. Осмишљене су објаве на друштвеним мрежама у жељи да се побуди мисао да је једини путоказ истинског напретка – знање! У холу школе постављен је пано, којим се освешћује проширивање појма писмености ван граматичких оквира. Пре свега, симболично су забележени потписи људи различитих генерација, да бисмо подсетили да се појам писмености у сваком друштву првенствено везује за способност писања, а на духовит начин су илустроване најчешће правописне грешке. Значајна је и свест о томе да не смемо занемарити да је подједнако важно знати да раздвојимо пристojно од непристойног понашања. Медији чине наше дане садржајнијим, али се треба бавити и питањем којим садржајима дозвољавамо да до нас допру и да се у нашој свести задржавају.

За **Етно-фестивал**, организован 22. 9. 2024. године поводом Дана општине Варварин, Средња школа је приредила **штанг са мотоом „Трагом фраза и заграда“**: фразеологизме (идиоме) српског језика пратила су одговарајућа јела и колачи. Доминирали су фразеологизми са лексемама које именују воће и поврће: *јабука раздора, зелена јабука, забрањено воће, грлом у јагоде, наћи се у небраном грожђу, кад на врби роди грожђе, бити ударен шљивовом граном, као да је пао с крушке, бити тврд орах, чекати лимун, с врагом тикве садити, обрати зелен бостан, ни лук јео, ни лук мирисао, ударио тук на лук, прост ко пасуљ, дати неком врућ кромпир у руке...* Припремом је руководио Тим за развој међупредметних компетенција и предузетништва, чији је руководилац професорка Далиборка Ђурђевић.

Песници међу професорима

Марија Стојић ради као професор српског језика и књижевности у Средњој школи у Брусу и уређује школски часопис „Ехо”. Бави се писањем научних радова и поезијом. За своју прву збирку песама „Парлог” (Бранково коло, 2024) добила је награду „Стражилово”.

Саша Војиновић, наставник у ОШ „Брана Павловић” у Коњуху, награђен је на међународном фестивалу поезије у Русији, Нижњи Новгород. Учествовао је и на међународним песничким фестивалима у Сарајеву, Пули, Ровињу, Суботици, Загребу и Сплиту. Добитник је признања за учешће у пројекту „Хиперпоема”, чији је организатор Универзитет у Санкт Петербургу. Ова књига уврштена је у Гинисову књигу рекорда, јер се у њој налазе аутори из деведесет земаља и заступљено је педесет светских језика.

Својим поетским стваралаштвом истичу се и Дајана Цветковић Лазић, Љиљана Павловић Ћирић и Владица Радојевић.

Најактивнији драмски представник наше Подружнице је професорка Сандра Максимовић, наставник у ОШ „Свети Сава”, Читлук, која сарађује са Културним центром Крушевац и припрема представе и радионице. Награђиване су њене представе „АСКА – игра за живот”, „Паклена поморанца” (најбоља представа МАПА Чачак). Због свог рада један је од наставника који је представио свој рад у организацији „Просветитељ”, Фондација Алек Кавчић. Учествује на међународним конференцијама и на Фестивалу примењеног позоришта, који је реализован у Новом Саду, септембра 2024.

Ово су само неке активности професора наше Подружнице. По резултатима завршних и пријемних испита види се велика посвећеност и прегалаштво неуморних професора српског језика и књижевности. Припремају свечане академије поводом значајних датума у школи, раде у ваннаставним активностима, медијски представљају школу и непрекидно буде и развијају љубав ученика према српском језику, књижевности и народној традицији.

проф. мр Душица Добродолац,
председник Подружнице Расинског округа

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ ДРУШТВА
ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ ОПШТИНА ПАНЧЕВО,
КОВАЧИЦА, ОПОВО И АЛИБУНАР
Школска 2023/2024. година**

Подружница Друштва за српски језик и књижевност основана је 24. марта 2022. године и њу чине наставници српског језика и књижевности из општина Панчево, Ковачица и Опово, преко 200 њих. Подружница је основана пре свега због боље комуникације и сарадње са Друштвом за српски језик и књижевност и у циљу помоћи колегама да се превазиђу свакодневни проблеми у настави српског језика и књижевности, али и да се потпомогне и боље организују семинари, промоције и стручна окупљања наставника српског језика. На територији Општине Панчево ради 21 основна школа и 10 средњих школа. На подручју Општине Ковачица ради 7 основних школа и Гимназија. На територији Општине Опово раде 4 основне школе. Панчево се као општина може похвалити великим бројем сјајних ђака-такмичара који на републичком такмичењу и из језика и из књижевности освајају високе пласмане, како у основним, тако и у средњим школама. Велики број сјајних такмичара изнедрио је Регионални центар за таленте „Михајло Пупин” са седиштем у Панчеву. Рад Подружнице ће у наредном периоду бити интензивнији, у плану су различити семинари, књижевне вечери и промоције, како би се унапредила настава српског језика и књижевности у школама.

Од школске 2022/23. године Подружница је преузела задатак да за школско такмичење из Српског језика и језичке културе и „Књижевне олимпијаде” састави тестове и пошаље свим школама у оквиру Подружнице. У протеклој школској години Подружница је наставила одличну сарадњу са Подружницом за српски језик и књижевност Вршац, Ковин, Бела Црква и Пландиште и у договору са њима, саставили смо тестове заједно за оба школска такмичења.

У оквиру манифестације *Март – месец српског језика* Подружница је и ове године узела учешће са већином својих школа. Спроведена је манифестација *Књижевни караван кроз Јужни Банат*. Велики бој школа се прикључио манифестацији израде плаката са познатим књижевницима везаним за њихову школу, а финална изложба је постављена у холу Дома омладине у Панчеву. Координатор и организатор целокупне манифестације био је наставник српског језика Драгомир Бурнаћ уз велику подршку свих колега излагача.

Планирана је промоција књиге у мају месецу *Све јунаке по имену знадем* Миливоја Бајшанског, која је из оправданих разлога одложена за децембар.

Подружница у наредном периоду планира неколико занимљивих пројеката и активности.

Драгомир Бурнаћ,
председник Подружнице

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ ЗА КОЛУБАРСКИ ОКРУГ ЗА 2024. ГОДИНУ

Извештај о раду наше Подружнице и у протеклој календарској години представља заправо изводе из извештаја актива за српски језик и књижевност основних и средњих школа Колубарског округа, укупно 28 основних и 11 средњих школа на територији општина Ваљево, Осечина, Уб, Лајковац, Мионица и Љиг. Иако су територијално разуђене школе сарађују користећи могућности електронске комуникације, а повремено се и окупљају око активности из области унапређивања наставне праксе и стручног усавршавања, као и око културних активности од националног и локалног значаја. За овај Летопис представљамо рад Подружнице кроз активности три актива српског језика и књижевности.

АКТИВ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ ВАЉЕВСКЕ ГИМНАЗИЈЕ

Ако желимо да остваримо најбоље од себе, треба да обновимо љубав према нашем матерњем језику. Језик је носилац културног и духовног идентитета, зато је важно да га негујемо и штитимо као највредније благо.
Платон

У складу са дугом традицијом креативног рада, Актив за српски језик и књижевност Ваљевске гимназије прославио је своју школу кроз значајне успехе у разним областима. Литерарна, рецитаторска, новинарска, лингвистичка и драмска секција сјајно су оствариле свој потенцијал.

Наставне и ваннаставне активности биле су највишег стандарда, укључујући и припремну наставу за будуће филологе. Поносно и са страху, Актив је организовао општинско и окружно такмичење из књижевности – „Књижевну олимпијаду”. Ученици су сјајно представили школу, освајајући врсне резултате на олимпијади, такмичењу из језика и језичке културе, као и на Смотри рецитатора, позоришним такмичењима, бројним литерарним конкурсима.

На 65. Републичком зимском семинару на Филолошком факултету у Београду, школа се поносила примањем републичких награда Друштва за српски језик и књижевност Србије и Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, као и Вукове задужбине за постигнуте успехе у литерарним и лингвистичким секцијама и за најбоље резултате у изради листова и часописа.

Ученици и професори српског језика и књижевности Ваљевске гимназије освојили су четири награде и то у различитим категоријама уз допринос свих професора српског језика и књижевности, као и ангажовање ученика свих смерова у школи. Добитници награда су:

- Богдан Петровић, II-5, освојио је другу републичку награду из књижевности, за најбољи писмени задатак. Ментор је професорка Милена Милисављевић;
- У категорији средњошколских часописа, часопис „Гимназијалац” је освојио прву награду. Уредник часописа је професорка Данијела Голубовић;
- Литерарна секција Десанка Максимовић добитик је друге Републичке награде проф. др Слободан Ж. Марковић. Ментори су професорке Милена Милисављевић и Анђелка Јеремић;
- Лингвистичка секција добитник је треће републике награде. Ментор је професорка Милена Петровић.

Посебно признање за висок степен стручности и методичке и педагошке обучености за рад, као и за изузетан успех у припремању ученика за Републичко такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада” од школске 2012/13. до 2022/23. године поводом 10-годишњице овог такмичења Друштва, добиле су професорке др Вера Ваш (сада у пензији) и мр Милена Милисављевић.

У току школске 2023/24. год. чланови литерарне секције „Десанка Максимовић” Ваљевске гимназије организовали су и пратили бројна културна дешавања у школи и граду, развијали моделе креативног писања и огледали се на књижевним конкурсима.

Учествовали су у представљању Зборника ђачких радова о Матији Бећковићу, са младим ствараоцима Карловачке, Филолошке и Четрнаесте београдске гимназије. Разговарали су о књизи Оливере Зуловић *Приручник за солидан живот* која је добила награду „Политикиног забавника” као најбоља књига за младе објављену у 2022. години. У оквиру Дечје недеље, у Десанкиној библиотеци у Бранковини, уприличен је литерарни час са ученицима ОШ „Прота Матеја Ненадовић”.

У оквиру манифестације *Март – месец српског језика* у свечаној сали чланови литерарне секције разговарали су са завичајним писцем Мирком Младеновићем о романима *Тиха срећа* и *Илузија вечности*, о књижевним

зорима, стваралачким токовима, улози књижевности у овом времену. Представљене су песничке збирке *Загрљај* Јованке Божић и *О петарди која није прогутала кајсију* Невене Бранковић.

Поводом Светског дана књиге гошћа је била др Снежане Адамовић чији је књижевни опус изложен и представљен. Ученици су креирали асоцијативне азбучнике за све писце који су наступали у свечаној сали школе. Поводом Међународног дана даривања књига поклоњене су књиге поезије и обележивачи литерарној секцији Гимназије „Светозар Марковић” из Новог Сада.

Поводом 21. марта, Светског дана поезије, а у оквиру *Марта – месеца српског језика* литерарци су подржали поетско пешачење, трећи Поход „Стазама Милована Данојлића” који су организовали Наставничко удружење Љиг и Градска библиотека „Милован Данојлић” из Љига. Учествовали су и у раду другог стручног скупа „Спреми се да говориш” организованог у Љигу, посвећеног мр Миодрaгу Микици Павловићу (1970–2013), професору, методичару, аутору приручника и уџбеника. На поетском часу на Тргу песништва и на финалној вечери 32. Поетског конкурса „Десанка Максимовић” читали су своје радове и представили младе песнике Србије. Представници секције пратили су доделу Награде „Љубомир П. Ненадовић” у Бранковини за најбољи путопис, представљање књиге *Поезија Петра Пајића* др Вере Ваш у Српској књижевној задрузи и у Ваљевској гимназији, разговор са добитником НИН-ове награде Стевом Грабовцем, вече посећено тридесетогодишњици обнављања рада Друштва „Свети Сава”, промоцију приручника „Бајке у образовању и васпитању” Бранке Алимпијевић, књиге *Капија позоришта*, разговори са Дејаном Мијачем, Милоша Јевтића, доделу Награде „Десанка Максимовић” песнику Николи Вујичићу.

У литерарним сусретима ученика основних школа, које је организовала Матична библиотека, учествовали су ученици осмог разреда Ваљевске гимназије.

Финалиста 32. Поетског конкурса „Десанка Максимовић” био је Богдан Петровић II-5, а учесник Лазар Петровић II-2. Литерарци су били домаћини, финалистима Поетског конкурса. Ученички радови објављени су на блогу школске библиотеке, у „Гимназијалцу”, „Вуковом гласнику”, „Даници за младе”, часопису „Акт”, у Извештају о раду школе и у „Алманаху”.

На 27. литерарном конкурсy „Књижевни сусрети Гордана Брајовић” у Алексинцу, у категорији ученичких радова од првог до четвртог разреда средње школе прва награда за поезију додељена је Богдану Петровићу, II-5, а друга награда за прозу Марији Глигорић III-1.

На 9. по реду, литерарном конкурсy „Борино перо” гимназије „Бора Станковић” из Ниша, прву награду освојио је Богдан Петровић II-5.

Награђена је песма на тему *Живот је несхватљиво чудо*. Такође, на 14. ваљевском средњошколском литерарном конкурс, који расписује часопис за књижевност, уметност и културу *Акт*, равноправно су награђени: Богдан Петровић II-5, Марија Глигорић, Павле Станковић, Магдалену Лазаревић III-1 и Лазар Дивнић 4-1.

У школи је обележен и Међународни дан матерњег језика коме је сваке године посвећен 21. фебруар. Овај програм био је први у оквиру манифестације *Март – месец српског језика*. На самом почетку представио се професор музичке културе Марко Томић композицијом „Све што желим у овом тренутку”, а затим су водитељи програма, Бојана и Андреј, говорили о значају овог дана за сваки народ, али и за појединца. Причу о језику употпунила је Александра Јевтић, ученица трећег разреда филолошког смера, указавши на актуелну језичку ситуацију у нашој земљи.

Затим је Лазар Петровић, ученик II 2, који говори турски, руски и шпански, разговарао са Милицом Милетић, ученицом одељења I 3, на турском језику. На овај начин ученици су се подсетили славног султана Мехмеда који је освојио Цариград 1453. Лазар је за ову прилику припремио и превод текста.

Снажном емоцијом одушевила је присутне Милица Томић, ученица III 6, која је говорила песму „Прва љубав” Марка Милошевића, а потом је публика уживала у композицији „Земља” од ЕКВ-а. Певале су Јана Чулић и Дуња Максимовић, ученице I-3, уз клавирску пратњу Чарне Ђурић, ученице III 8.

У петак, 17. новембра 2023. године у свечаној сали Ваљевске гимназије чланови лингвистичке секције представили су трећи број часописа „Наша реч”. Главне уреднице часописа су Сара Јаневска III-5 и професорка српског језика и књижевности Милена Петровић, а технички уредник је ученица Анка Стошић III-4. Догађају су присуствовали бивши и садашњи чланови лингвистичке секције који су показали важност очувања језика представивши бројне текстове који чине овај број часописа. Први број овог часописа изашао је школске 2020/2021. Добитник је друге републичке награде Друштва за српски језик и књижевност Србије и Министарства просвете, док је други број добио прву републичку награду.

О томе како се постаје писац говорили су кроз своје радове млади уметници, гимназијалци: песмом „Писмо” представио се Богдан Петровић, ученик одељења II-5, песму „Плава”, Марије Урошевић, прочитала је Тамара Савић, III-8, док је ученица III-5, Александра Јевтић, говорила о улози првог српског просветитеља – Светога Саве – у просвећивању свих нас. Прошлогодишњи матуранти носиоци су лингвистичких активности трећег броја часописа. Настали су многи истраживачки радови. Пошто неки од њих нису присуствовали промоцији часописа, подмладак секције представио је неке од ових радова. Са емотиконима упознали су нас Сте-

фан Андрић и Матеја Мандић, ученици III-4, док су ученице трећег разреда филолошког смера, Јана Степановић и Мања Теофиловић, говориле о „Портрету жене у српским народним пословицама”.

Посебно место у часопису, а свакако и у животу школе, заузимају такмичари. Они представљају школу и зато им је поклоњена посебна пажња, а они су своја искуства поделили са новим генерацијама, посебно ученицима првог разреда, пред којима су изазови. Дружење посвећено речи, јер речи су најмоћнији лек који је човечанство користило, завршило се музиком у извођењу ученика Гимназије.

У свечаној сали Музичке школе „Живорад Грбић” 25. јануара 2024. одржана је традиционална Светосавска академија, коју су приредили Епархија ваљевска и Ваљевска гимназија. Уметнички део програма, музичко-сценски рецитал „Знаш ли ко те љуби силно?” припремили су ученици и професори Ваљевске гимназије Марко Томић, професор музичке културе, Вида Никић и Анђелка Јеремић, професорке српског језика, мешовити црквени хор „Хаџи Рувим”, дечји црквени хор „Емануил” и хор Ваљевске гимназије.

Рецитаторска секција успела је такође да оствари своје циљеве и реализује свој план рада у оквиру којег је било довољно могућности за разноврсне активности и личну афирмацију сваког члана секције. Рад секције заснивао се на активирању младих талената и њиховом представљању на књижевним вечерима, културним програмима школе и града, промоцијама, приредбама, Дану школе, Светосавској академији, Поетском конкурс, програму за пријем првака, завршној матурској свечаности, школској видовданској свечаности, годишњицама матуре бивших гимназијалаца, свечаности поводом рођендана нашег Матије Бећковића, читање поезије о Доситеју у организацији Српске књижевне задруге, промоцији поетске збирке „Песмице” професора Миодрага Ломе.

Рад и посвећеност чланова ове секције, поред учешћа у бројним културним дешавањима, одвијао се и у припремама за такмичење рецитатора.

На Републичкој смотри рецитатора, Софија Ненадовић овојила је 4. место.

Ваљевска гимназија и Српска књижевна задруга већ три деценије распишују Поетски конкурс „Десанка Максимовић” за најбољу збирку песама ученика средњих школа. На дан када је рођена наша велика песникиња одржава се завршна свечаност Поетског конкурса „Десанка Максимовић” у свечаној сали Ваљевске гимназије.

Од 52 пристигле збирке поезије на 32. Поетском конкурс „Десанка Максимовић”, жири је одабрао једанаест финалиста.

Жири је радио у саставу: академик Матија Бећковић, песник, др Душко Бабић, управник СКЗ и мр Милена Милисављевић, професор српског језика и књижевности.

Победница 32. Поетског Конкурса је Елена Ђокић, ученица првог разреда Средње школе у Брусу. Другу награду добио је Лука Ђирић из Филолошке гимназије у Београду. Трећа награда додељена је песникињи Катарини Миљојковић, из Медицинске школе у Ђуприје. Филип Нађ, ученик Гимназије „Јован Јовановић Змај” из Новог Сада, награђен је за поезију инспирисану националним духовним наслеђем.

На позоришним сусретима у Крагујевцу уручена је трећа награда за најбољу представу у целини представи драмског студија Ваљевске гимназије *Јеси ли то дош’о да ме видиш* у режији проф. Милана Поповића. Награда за главну женску улогу уручена је ученици Марији Вуковић, а за мушке улоге ученицима Петру Ускоковићу и Лазару Петровићу.

Драмски студио Ваљевске гимназије у свечаној сали Карловачке гимназије одиграо је представу за учеснике „Књижевне олимпијаде”.

У часопису Књижевност и језик бр. 1 за . 2024. објављен је приказ монографије Бошка Сувајдића „Сунце сија” под насловом *Поднебесје више људске правде* мр Милене Милисављевић.

Поводом два века од рођења Бранка Радичевића у великој сали Српске књижевне задруге 6. VI 2024. одржан је округли сто *Страница о Бранку*, на коме је говорило о Бранку Радичевићу двадесетак песника, критичара, историчара књижевности, професора. Међу учесницима је била и професорка Милене Милисављевић са страницом *Бранко Радичевић у Бечком временлову*.

АКТИВ НАСТАВНИКА СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ ОШ „МИЛЕ ДУБЉЕВИЋ” ЛАЈКОВАЦ

Стручно веће наставника српског језика и књижевности ОШ „Миле Дубљевић” из Лајковца чине: Анђелка Адамовић, Лидија Марић Јовановић, Зорана Марковић, Соња Миловановић, Душица Милосављевић, Сања Тодоровић, Александра Чолаковић Нинковић и Ивана Стевановић.

Анђелка Адамовић, Лидија Марић Јовановић, Зорана

Марковићи Соња Миловановић осмислиле су и реализовале радионице *Заједно без предрасуда* и *Магична моћ речи* у оквиру тематских дана.

Лидија Марић Јовановић годинама успешно сарађује са Интернет часописом за подстицање дечјег стваралаштва „Табла”. Више од деценије руководилац је једне од најуспешнијих литерарних секција Србије „Разиграно перо” са којом је ове године, по десети пут, освојила награду на Републичком такмичењу литерарних секција основних и средњих школа Србије. Вишегодишњи је руководилац и Лингвистичке секције „Чувари језика” са којом је ове школске године први пут учествовала и освојила 2. место на Републичком такмичењу лингвистичких еција Србије. Седму годину заредом руководи дечјим жиријем који учествује у раду међународног дечјег жирија литерарног конкурса *Табла Фест*.

Зорана Марковић је припремала за све нивое такмичења „Књижевна олимпијада” ученицу Ану Марковић која је освојила 2. место на Републичком такмичењу „Књижевна олимпијада”.

Ана Марковић и менторка Зорана Марковић и Анђела Брдарић и менторка Душица Милосављевић на Републичком такмичењу „Књижевна олимпијада” у Сремским Карловцима

Душица Милосављевић је руководилац „Читалачког клуба” у оквиру акције „Читалачки маратон” ИК „Клет” седму годину заредом. Припремала је за све нивое такмичења „Књижевна олимпијада” ученицу Анђелу Брдарић која је освојила 3. место на Републичком такмичењу „Књижевна олимпијада”. Реализовала је обележавање Међународног дана писмености укључивањем у активности тематског дана „Кад се многе руке сложе”. У мају 2024. стекла је звање педагошког саветника.

Соња Миловановић, руководилац је „Читалачког клуба” у оквиру акције „Читалачки маратон” ИК „Клет” већ седму годину заредом. Годинама у оквиру Подмлатка „Црвеног крста” школе организује приредбе и хуманитарне акције. У школској 2023/2024. години реализовала је више

акција прикупљања хуманитарне помоћи за ученике школе, али и за децу са Косова и Метохије у оквиру пројекта „Слатки караван”. Дугогодишњи је руководилац Драмске секције „Весела дружина” и један од руководилаца Литерарне секције „Разиграно перо” са којом је ове године освојила 2. награду на Републичком такмичењу литерарних секција основних и средњих школа Србије. Реализовала је угледни час *Мој дека је био трешња*, Анђела Нанети; угледни час за ученике 4. разреда *Сусрет Марка Краљевића из народног стваралаштва и историјског Марка Краљевића* и јавни час *Још мало па стотка* о 100-годишњици настанка телевизије.

Сања Тодоровић је била главни организатор и реализатор приредби поводом Савиндана и Дана школе у Издвојеном одељењу у Боговађи. Учествовала је у обележавању тематског дана „Октобар – месец правилне исхране”.

Александра Чолаковић Нинковић реализовала је угледни час „Размножавање биљака”; *Мој дека је био трешња* Анђеле Нанети као интегративну наставу са часом биологије са колегиницом Александром Јагодић. Припрема за овај угледни час објављена је у „Час за углед 9” као резултат наградног конкурса ИК „Едука” за најбоље наставне припреме у основној и средњој школи.

Соња Миловановић и Лидија Марић Јовановић у оквиру Литерарне секције „Разиграно перо” осмислиле су и реализовале неколико радионица и јавних часова: угледни јавни час поводом 190-годишњице рођења Јована Јовановића Змаја и угледни јавни час поводом Европског дана језика у сарадњи са лингвистичком секцијом и секцијама страних језика.

Лингвистичка секција „Чувари језика” освојила је 2. награду на Републичком такмичењу лингвистичких секција. Руководилац секције Лидија Марић Јовановић награђена је за менторски рад са ученицима и стручно вођење секције.

Током школске 2023/2024. године „Чувари језика” реализовали су низ радионица и часова којима су обележили значајне празнике: Светски дан писмености, Међународни дан матерњег језика и Национални дан књиге-учешћем у акцији „Читајмо гласно!” у сарадњи са драмском, литерарном и секцијама страних језика, као и Међународни дан словенске писмености и културе.

Лингвистичка секција је осмислила и реализовала неколико лингвистичких истраживања из подручја ономастике и започела пројекат *Лингвистички споменар мога краја* на коме ће се радити и наредне школске године. Осим проучавања имена, секција се бавила и прикупљањем и анализом ученичких лапсуса, проналажењем и и справљањем правописних и граматичких грешака у исписима и натписима, као и осмишљавањем језичких игара.

„Чувари језика” представљали су свој рад у школи и ван школе, па су о секцији писали различити медији. Најпоноснији смо на текст *Школска језичка репрезентација* (Успеси литерарне и лингвистичке секције ОШ „Миле Дубљевић” из Лајковца) који је на четири странице објавио „Просветни преглед” у броју 2975/6 за период 29. фебруар – 7. март 2024. (www.prosvetni-pregled.rs<https://prosvetni-pregled.rs/elektronsko-izdanje/prosvetni-pregled-2975-6-6-7-29-februar-7-mart-2024/>) представивши литерарну и лингвистичку секцију наше школе.

Литерарна секција „Разиграно перо” пету годину заредом осваја награду на Републичком такмичењу литерарних секција. Руководиоци секције Лидија Марић Јовановић (10. пут) и Соња Миловановић (4. пут) награђене су за менторски рад са ученицима и стручно вођење секције наградом „Проф. др Слободан Ж. Марковић”. Поред свега наведеног, много енергије уложили смо и у јавно представљање нашег рада у школи и ван ње. Објављено је 37 поетских радова чланова литерарне секције у различитим збиркама песама и на интернет порталима који негују дечје стваралаштво. Објављено је и 42 текста о раду и успесима Литерарне секције „Разиграно перо” у различитим медијима. О свим активностима и успесима „Разиграног пера” објављиване су вести и на сајту школе.

Светски дан књиге – радионица литерарне секције

Читајмо гласно! – део активности лингвистичке секције

АКТИВ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ ОШ „САВА КЕРКОВИЋ” ЉИГ

Рад овог актива у протеклој години у потпуности је обележен ликом и делом завичајног песника, књижевника, преводиоца и академика Милована Данојлића, као и организацијом другог по реду Стручног скупа „Спреми се да говориш”.

Дана 22. маја 2024. године одржан је седамнаести пут „Сусрет са песником” у Ивановцима, родном селу Милована Данојлића, на брду Камаљу, качерском Парнасу. Сусрет је уприличен у оквиру прославе храмовне славе задужбине Милована Данојлића, Светог Николе Мирликијског, али и да се слави Песник и поезија.

Гост песник била је Злата Коцић по чијим речима док чујемо поезију – живи смо! За њу је чување језика предуслов опстанка. Реч је моћна, а ако је нешто од човека моћно – Божије је.

И сам Милован Данојлић је говорио да на селу ретко и нерадо пише, јер му то овде није потребно: „Седнем на кућни праг, гледам шумска дрвета, небо, облаке, слушавам птице, уживам у Божјој творевини. Писањем се бавим у туђини, у празнини, окружен ништавилком...”

Остављајући свом завичају Храм и поезију, ученици и наставници су слушајући стихове доживели сублимат сублимата...

Гости и учесници испред цркве, задужбине Милована Данојлића

ПОХОД СТАЗАМА МИЛОВАНА ДАНОЈЛИЋА, организован је први пут у новембру 2023. године, на годишњицу песникове смрти, са жељом да песника учинимо што присутнијим, те да ученици што боље сагледају његов поетски и лични свет. Поход је реализован као пешачка тура на релацији Љига–Ивановци, родно село песника, стазма и богазима којима је и сам као ђак свакодневно пешачио од куће до школе и назад.

На овом „лирском природословљу”, које је до новембра 2024. године организовано чак пет пута, у ходу су уживали у поезији, лепоти качерске долине и брдима песниковог завичаја, не само основношколци и средњошколци Љига, већ и гимназијалци Ваљевске гимназије, Гимназије „Светозар Марковић” из Новог Сада и Тринаесте београдске гимназије, чији је ђак био и Милован Данојлић.

Професори и ученици XIII београдске гимназије –предах на Камалу

Други стручни скуп „СПРЕМИ СЕ ДА ГОВОРИШ” организован у знак сећања на рад и методичке стазе нашег драгог, прерано преминулог уваженог колеге мр Миодрага Микице Павловића, афирмисаног методичара и аутора већег броја радова из наставне теорије и праксе одржан је 12. априла 2024. године у Градској библиотеци „Милован Данојлић” у Љигу.

Скуп је отворио Хор србистике Филолошког факултета у Београду и проф. др Мина Ђурић јединственим програмом „Спреми се да говориш” – речју и музиком српских дијалеката. На скупу су говорили професори Филолошког факултета др Зона Мркаљ, др Љиљана Бајић и др Бошко Сувајић, а примере из праксе поделиле су колеге из Ваљева, Мирјана Смолковић, професор српског језика и књижевности, у Основној школи „Нада Пурић”, Ваљевске гимназије и из основне и средње школе из Љига.

Данас се Љигу догодила невиђена лепота, јединствено „сабирање у сећању” (по речима проф. др Мине Ђурић), најбоље илуструје успешност Стручног скупа.

Маријана Неговановић Обрадовић,
председник Подружнице,

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ ЗА МОРАВИЧКИ ОКРУГ ЗА 2024. ГОДИНУ

Подружница Друштва за српски језик и књижевност за Моравички округ обухвата основне и средње школе из четири општине – Чачак, Горњи Милановац, Ивањица и Лучани.

На почетку школске године чланови Подружнице посетили су Републички зимски семинар.

Традиционално, у школама Моравичког округа обележена је школска слава – Свети Сава, пригодним академијама, изложбама и тематским часовима.

Током године обележавани су важни датуми који су у вези са ма-терњим језиком, читањем и књижевношћу (*Међународни дан матерњег језика, Национални дан књиге, Светски дан поезије, Светски дан позоришта, Светски дан књиге, Међународни дан позоришта, Међународни дан писмености, Европски дан језика*). Организовани су разноврсни програми, академије, драмске представе, радионице, изложбе, трибине, квизови, интердисциплинарни и тематски часови и друго. Ученици су учествовали на бројним литерарним конкурсима.

Манифестација Март – месец српског језика

Март је обележила манифестација *Март – месец српског језика*. У својим местима, програм у оквиру ове манифестације организовале су четири школе Моравичког округа (Медицинска школа из Чачка, Основна школа „Сретен Лазаревић” из Прилика, Основна школа „Вук Караџић” из Каоне и Основна школа „Марко Пајић” из Виче). Организоване су креативне радионице за проучавање и очување дијалекатске лексике и неговање правописа српског језика.

Радионице Основне школе „Сретен Лазаревић” из Прилика – *Расковник и Правописница*

Радионица ученика Медицинске школе из Чачка

Такмичења

Ученици основних и средњих школа Моравичког округа учествовали су на Такмичењу из српског језика и језичке културе и на „Књижевној олимпијади”.

На Републиком такмичењу из српског језика и језичке културе учествовало је петнаест ученика из основних школа и двадесет ученика из средњих школа. Ученици основних школа освојили су три награде, а ученици средњих школа десет награда. На Републичком такмичењу из књижевности „Књижевна олимпијада” учествовала су двадесет и два ученика из основних и дванаест ученика из средњих школа. Ученици основних школа освојили су чак четрнаест награда, а ученици средњих школа освојили су осам награда.

Наставници су, поред менторских активности са ученицима, допринели раду Друштва за српски језик и књижевност Србије, организујући такмичења на школском, општинском и окружном нивоу и учествујући, као дежурни наставници и чланови комисије за прегледање тестова, на републичком нивоу такмичења.

Поред ових такмичења, која су у организацији Друштва за српски језик и књижевност Србије, ученици Моравичког округа учествовали су и на Смотри рецитатора – „Песнице народа мог”.

Сарадња са удружењем Чувари дела Вука Караџића из Чачка

Чланови Подружнице за Моравички округ остварују веома интензивну и успешну сарадњу са Удружењем „Чувари дела Вука Караџића” из Чачка, огранком Вукове задужбине из Београда. Удружење чини веома важну подршку члановима Подружнице, јер мотивише и охрабрује наставнике да се континуирано стручно усавршавају, да сарађују на нивоу округа и широм земље и размењују добре примере из праксе. Удружење је, може се рећи, главни стожер активности око којих се окупљају наставници српског језика и књижевности Моравичког округа, те је отуда велика подршка и раду Подружнице за Моравички округ.

Током новембра Удружење је организовало културно-образовну манифестацију „Дани Вука Караџића”, у којој су наставници српског језика и књижевности учествовали и као предавачи и као слушаоци, у великом броју.

Удружење „Чувари дела Вука Караџића“
Културно-образовна манифестација

4. ДАНН

Вука Караџића у Чачку

Уредник програма:
Данијела Ковачевић Микић

1. новембар 2024. у 19 ч. (Народни музеј Чачак)
  - ▶ Отварање манифестације
  - ▶ Како светли „Даница“ Вукове задужбине?
4. новембар 2024. у 18.30 ч. (Градска библиотека Чачак)
  - ▶ Отварање изложбе „40 година Савремене српске прозе“
  - ▶ Представљање Антологије писца „Савремене српске прозе“
5. новембар 2024. у 19 ч. (Народни музеј Чачак)
  - ▶ Теренско истраживање: Народно стваралаштво Велике Хоче на Косову и Метохији
6. новембар 2024. године од 17.00 до 19.45 ч. (Центар за стручно усавршавање) *сиручи скупи*
  - ▶ Етички принципи Његошевог Горског вијенца у интертекстуалним везама са народним епским песмама
  - ▶ Лирски тонови народне мелодије у Његошевом Горском вијенцу
  - ▶ Митска нит Његошевог Горског вијенца
13. новембар 2024. у 19 ч. (Народни музеј Чачак)
  - ▶ Орвелова 1984 – 40 година после: Како су онемела наша деца и како настаје новогovor
19. новембар 2024. у 19 ч. (Градска библиотека Чачак)
  - ▶ Српски језик и његово писмо у образовању, култури и јавној комуникацији
28. новембар 2024. у 19 ч. (НТП у Културном центру Чачак)
  - ▶ Надежда и Круна – интимна историја Чачка
30. новембар 2024. године од 10.00 до 15.00 ч. (Центар за стручно усавршавање) *семинар*
  - ▶ Косовски завет као уметничка инспирација: дијалози у времену (интегративни методички приступ)
  - ▶ Књижевне особине Вуковог Српског рјечника
  - ▶ Портрет јунака у епској усменој поезији

Програм манифестације „Дани Вука Караџића“

У оквиру манифестације „Дани Вука Караџића“ расписан је и традиционални Републички литерарни конкурс „Млади чувари српске народне културе“, за ученике основних и средњих школа. Конкурс подстиче неговање лепе речи међу децом и младима, иницира откључавање значења заборављених речи српског језика и истиче важност очувања фолклорног наслеђа, односно народне културе.

Угледни јавни час српског и бошњачког језика

Интеркултуралност и традиција

У Основној школи „Сретен Лазаревић“ у Приликама, у мају ове године, организован је иновативни јавни час српског и бошњачког језика – *Обичаји код Срба и Бошњака*, који је био веома запажен и истакнут као пример добре праксе и иновативности у наставном процесу. Час је настао у оквиру пројекта *Расковник*, који се односио на проучавање културног идентитета садржаног у лексци. Деца и млади током пројекта обучавају се за теренска истраживања и прикупљање фолклорне грађе, као и

израду речника, теренских збирки и припрему едукативних изложби. Од материјала, прикупљених током пројекта, ученици су припремили приче и драмске цртице које су приказна на јавном часу.

Угледни јавни час „Обичаји код Срба и Бошњака”,
у ОШ „Сретен Лазаревић” у Приликама

Циљ овако осмишљеног часа јесте подстицање и неговање интеркултуралности кроз наставни процес, неговање толеранције и прихватање културолошких разлика. Час је реализован у сарадњи са ученицима из Основне школе „Халифа бин Заид Ал Нахјан” из Новог Пазара. Ученици и једне и друге школе приказали су обичаје из свог краја, кроз рецитал, глуму, песму и игру. Час је био веома успешан и запажен као пример добре праксе, а ученици су показали велико интересовање за овакав начин рада и вршњачку сарадњу и учење.

Угледни јавни час „Обичаји код Срба и Бошњака”,
у ОШ „Сретен Лазаревић” у Приликама

Овај јавни час, који је први пример овакве сарадње међу школама у Србији, реализовале су Верица Костић, наставник српског језика и књижевности из ОШ „Сретен Лазаревић” и Маида Фековић Демировић, из ОШ „Халифа бин Заид Ал Нахјан”.

Верица Костић,
председник Подружнице за Моравички округ

СТРУЧНО И МЕТОДИЧКО УСАВРШАВАЊЕ НАСТАВНИКА СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

ВЕСНА Ј. ЛОМΠΑР¹

Филолошки факултет
Универзитет у Београду

ХРОНИКА 65. РЕПУБЛИЧКОГ ЗИМСКОГ СЕМИНАРА ЗА НАСТАВНИКЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

Републички зимски семинар за наставнике српског језика и књижевности, 65. по реду, ове године је други пут одржан комбиновано – уживо и онлајн, и то тако што га је пратило око 600 професора уживо и 800 онлајн (из Србије, Републике Српске и Хрватске, као и мањи број професора из дијаспоре). Семинар је свечано отворен у суботу, 10. фебруара 2024. године, хорском композицијом *Востани Србије*, која је од ове године установљена као химна Семинара.

Поздравни говор одржала је председница Друштва за српски језик и књижевност Србије проф. др Весна Ломпар, а затим су се присутнима обратили продекан за наставу Филолошког факултета проф. др Јован Чудомировић и госпођа Весна Муратовић Дробац, саветница у Сектору за средње образовање и васпитање у Министарству просвете.

Тема 65. семинара била је УСПОСТАВЉАЊЕ ФУНКЦИОНАЛНИХ ВЕЗА У РАЗЛИЧИТИМ МОДУЛИМА ПРЕДАВАЊА СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ.

Управа Друштва је, као што је уобичајено, позвала предаваче из различитих универзитетских центара, а избор тема и предавача био је такав да наставници добију садржаје који се могу применити у пракси и који су у вези са основном темом семинара. У три семинарска дана могло се чути осам пленарних предавања:

- **О форензичкој лингвистици** (проф. др Зорка Кашић)
- **Српски књижевни мартирологијум** (проф. др Ранко Поповић)
- **Вода у српској народној религији и традицији и у дијалекатским речницима – између животворног и уништитељског** (проф. др Софија Милорадовић)

---

¹ lomparvesna@gmail.com

- **Савремени наставни системи и наставни приступи проучавању књижевности** (проф. др Зона Мркаљ)
- **Реформа ћирилице од Доситеја до Вука** (проф. др Александар Милановић)
- **Рефлекси косовске легенде у српском роману** (проф. др Оливера Радуловић)
- **Разумеју ли се браћа: руски и српски у контакту** (проф. др Биљана Марић)
- **О школским писцима – речју и музиком** (проф. др Мина Ђурић са студентима србистике)

И у оквиру радионица био је заступљен велики број различитих тема, укључујући и теме у вези са српским као нематерњим и српским као страним језиком. У три семинарска дана било је понуђено 16 радионица са следећим темама:

- **Фразеологија у настави – основне особине семантике фразеолошких јединица** (др Катарина Беговић)
- **Књижевност и сликарство – интермедијалност у настави** (проф. др Драгана Вукићевић и др Наташа Станковић Шошо)
- **Значај избора модела наставе при обради наставних јединица из области књижевности** (Марија Јеверичић)
- **Буди писмен (корелативни приступ настави правописа у основној школи)** (др Саша Чорболоковић)
- **Другачији приступ настави књижевности – неколико примера из Швајцарске** (др Јелена Ангеловски)
- **Творба речи у настави српског језика у основној и средњој школи** (др Биљана Никић)
- **Ватрене кочије су летеле попут муње: стилске фигуре у задацима из „Књижевне олимпијаде”** (проблемски приступ) (др Ненад Крцић)
- **Дизајнерско мишљење у настави српског језика и књижевности** (др Јелена Павловић Јовановић)
- **Приступ изрази ИОП 2 – корисни примери из праксе** (Весна Еленков и Јелена Влајковић)
- **Епска поезија у савременом окружењу** (Ана Кајловиц)
- **Образовни дигитални алати у настави српског као нематерњег и српског као страног језика** (мр Дамир Ишпановић)
- **Нушић у функционалним стиловима** (др Снежана Клепић)
- **Изазови наставе на српском језику у Републици Хрватској** (мр Наталија Копреница и Јадранка Радошевић)
- **Формативно оцењивање уз помоћ исхода и дигиталне свеске** (мр Весна Муратовић Дробац и Бранка Јеумовић)

- **Комплексна настава српског језика и књижевности у хетерогеним одељењима основних и средњих школа** (мср Гордана Павловић и др Ивана Ковачевић)
- **Српски као страни: одакле почети** (мср Јована Дељанин)

Првог дана семинара представљен је Зборник „Научно дело и наслеђе професора др Милије Николића” (проф. др Вељко Брборић) и додељене награде за најбољу методичку припрему. Затим су додељене награде ученицима и наставницима за најбољи средњошколски писмени задатак, литерарне секције, лингвистичке секције, листове и часописе основних и средњих школа. Такође, додељена су и признања заслужним наставницима за 10 година такмичења из „Књижевне олимпијаде”.

Другог дана семинара, пред препуном Салом хероја на Филолошком факултету, организован је и разговор са писцем Љубивојем Ршумовићем, који је водила др Милица Кецојевић. После радионица, учесници семинара имали су прилику да присуствују Представљању активности Друштва у 2023. години, које се састојало из два дела: 1) представљање издавачке делатности и 2) представљање резултата анкете о статусу наставника српског језика.

На Годишњој изборној скупштини Друштва за српски језик и књижевност Србије, одржаној трећег дана семинара, поново је изабрано исто руководство.

Када се све наведено узме у обзир, можемо поновити исти закључак као и прошле године. Друштво за српски језик и књижевност Србије својим активностима везано је за различите модуле предавања српског језика: за српски као матерњи, српски као нематерњи (за припаднике националних мањина у Србији, којима је српски други језик), српски као завичајни (намењен деци српских исељеника), српски као страни (за странце у матичној или страниј средини), али и за српски као језик окружења и образовања (намењен ученицима, пре свега мигрантима и деци странаца који из пословних разлога један одређени период проводе у Србији).

Такође, када се узме у обзир да је семинару присуствовало преко 1400 наставника, можемо рећи да је овај вид стручне обуке актуелан и да Друштво за српски језик и књижевност Србије и даље негује стручну сарадњу између професора и бивших студената матичних катедара. А та сарадња траје већ више од једног века.

СЛАВКО В. ПЕТАКОВИЋ²

Филолошки факултет
Универзитет у Београду

ОБУКА НАСТАВНИКА КОЈИ ПРЕДАЈУ У РЕГИОНУ

У оквиру свог свеобухватног приступа неговању српског језика, књижевности и културе Друштво за српски језик и књижевност Србије 2023. године успоставило је сарадњу са Управом за сарадњу са дијаспором и Србима у региону при Министарству спољних послова Републике Србије. Сарадња је резултирала низом предавања у склопу обуке наставника који предају српски језик или предмете на српском језику у Северној Македонији, Словенији, Хрватској, Румунији и Босни и Херцеговини.

У Дрвару, у просторијама општине Дрвар, 3. и 4. фебруара 2024. године изведена је обука за наставнике који предају српски језик и друге предмете у Федерацији Босне и Херцеговине (кантон 10 – Ливно, град Дрвар). Обуком су руководили проф. др Милорад Дешић и проф. др Вељко Брборић, уз учешће четрнаест полазника. Предавања су била посвећена темама: *Српски језик и ћирилица данас*; *Српски језик данас и његова норма*; *Акцента српског језика у настави*; *Језичка култура ученика у настави и најчешће грешке*. Након предавања и активности у оквиру радионица организован је округли сто, где су учесници обуке износили проблеме и дилеме, предлоге за поправљање наставне теорије и праксе, односно за побољшање наставе и услова за реализацију идентитетских предмета и побољшање прилика у школском систему Дрвара. У разговору са колегама реализатори су обавештени да се настава одвија према хрватском програму уз употребу уџбеника на хрватском језику, док се настава из матерњег (српског) језика и националне историје изводи према наставном програму Републике Српске. Таква ситуација доприноси да хрватски језик снажно утиче на формирање језичког израза ученика. Колеге из Дрвара дале су и сугестије у вези са могућношћу побољшања услова за одвијање наставе на српском језику: 1) Треба усавршавати уџбенике и оснажити њихову дистрибуцију; 2) Организовати што више стручних семинара у Србији и БиХ и оснажити културну сарадњу Србије са срединама у БиХ где се одвија настава на српском језику (ово је нарочито важно за средине у којима не постоје одговарајуће библиотеке или културне установе); 3) Опремити кабинете националне групе предмета, али и других предмета, савременим наставним средствима; 4) Организовати за ученике такмичења из српског језика и правописа; 5) Организовати у седмом разреду наставу из предмета Српски језик и књижевност са фондом од пет часова

---

² petakovics@yahoo.com

седмично, што је реципрочно броју часова из предмета Хрватски језик на том нивоу; 6) Уџбенике из математике, природе и друштва, музичке културе, информатике и техничке културе, који су штампани на хрватском језику, штампати и ћирилицом на српском језику.

Обука наставника који предају српски језик у региону плод је сарадње Управе за сарадњу са дијаспором и Србима у региону при Министарству спољних послова Републике Србије и Друштва за српски језик и књижевност Србије – институција које, између осталог, брину о идентитетским предметима у настави намењеној ученицима у дијаспори. Њено извођење има вишеструки значај – практични јер је у непосредном раду са колегама у Северној Македонији, Словенији, Хрватској, Румунији и Босни и Херцеговини остварен квалитативни помак у наставној пракси, и стратешки јер је на основу сабирања и анализе искустава стечених на терену могуће планирати даље активности на побољшању свих сегмената у планирању и извођењу наставе на српском језику у дијаспори.

О значају спроведене обуке најбоље сведоче једнодушна оцена полазника обуке да је она била драгоцену, као и испољена жеља да се овакве активности одржавају и убудуће. Колеге су уз то упутиле искрене изразе захвалности Управи за сарадњу с дијаспором и Србима у региону и Друштву за српски језик и књижевност Србије јер су препознате њихове потребе и адекватно одговорено на њих.

Управа Друштва и сви реализатори обуке узвраћају захвалношћу свим институцијама и појединцима који су допринели да обука у свим срединама које су њоме обухваћене буде изведена у пријатној, подстицајној и колегијалној атмосфери, уз учешће високо мотивисаних полазника, спремних да разложним сугестијама укажу на могућности побољшања наставног процеса на српском језику у дијаспори.

СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ УЧИТЕЉА/ИЦА РАЗРЕДНЕ НАСТАВЕ КОЈИ ИЗВОДЕ НАСТАВУ НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ И ЋИРИЛИЧНОМ ПИСМУ, УЧИТЕЉА/ИЦА, И НАСТАВНИКА/ЦА СРПСКОГ ЈЕЗИКА И СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КУЛТУРЕ

Дана 09. септембра 2024. године одржано је *Стручно усавршавање учитеља/ица разредне наставе који изводе наставу на српском језику и ћириличном писму, учитеља/ица, и наставника/ца српског језика и српског језика и културе* у КЗЦ „Милутин Миланковић” у Даљу (Хрватска). На овом стручном усавршавању предавања су одржали:

1. Проф. др Славко Петаковић (Филолошки факултет Универзитета у Београду): *Мотивација ученика за читање и усвајање садржаја из књижевности*

2. Проф. др Зона Мркаљ (Филолошки факултет Универзитета у Београду): *Изазови савремене наставе српског језика и књижевности*
3. Др Весна Николић (Филолошки факултет Универзитета у Београду): *Паронимија као изазов за наставу*

КА САВРЕМЕНОЈ НАСТАВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ II

У току ове године одржана су два семинара *Ка савременој настави српског језика и књижевности II*.

1. Дана 30. новембра 2024. године у Регионалном центру за професионални развој запослених у образовању у Смедереву предавања су одржали:
  - Проф. др Весна Ломпар: *Корелативни задаци у настави српског језика*
  - Проф. др Славко Петаковић: *Значењска слојевитост Сервантесовог „Дон Кихота”*
  - Доц. др Катарина Беговић: *Фразеологија и настава српског језика*
  - Доц. др Милица Кецојевић: *„Рани јади” Данила Киша у наставном контексту*
2. Дана 7. децембра 2024. године у Гимназији у Краљеву предавања су одржали:
  - Проф. др Бошко Сувајџић: *Лик Светог Саве у фолклору и српској поезији 20. века*
  - Проф. др Предраг Петровић: *Књижевност и филм: интермедиијалност у настави*
  - Доц. др Валентина Илић: *Метафора и метонимија између когнитивног феномена и наставног проблема*

ПРВОНАГРАЂЕНА МЕТОДИЧКА ПРИПРЕМА ЗА ЧАС СРПСКОГ ЈЕЗИКА ИЛИ КЊИЖЕВНОСТИ – НАГРАДА „ПРОФ. ДР МИЛИЈА НИКОЛИЋ” У ШКОЛСКОЈ 2024/25. ГОДИНИ: ЈЕЛИЦА ПАЈИЋ – РОМАНТИЗАМ У ЕВРОПСКОЈ КЊИЖЕВНОСТИ У ВРЕМЕ ВЕШТАЧКЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ

Припрема за час за наставну јединицу: *Романтизам у европској књижевности у време вештачке интелигенције*

Наставни предмет: Српски језик и књижевност

Школа: Седма београдска гимназија, други разред гимназије

Наставник: Јелица Пајић (jelica.pajic@gmail.com)

Наставна тема: Књижевност

Тип часа: приказ пројектне наставе

Облик рада: фронтални, групни, индивидуални

Методе: дијалошка, истраживачка, текстуална, демонстративна, стваралачка, дискусија

Наставна средства: рачунар, пројектор, платно, мобилни телефони

Кључне речи: романтизам, поема, роман у стиху, романтичарска иронија, бајроновски јунак, сувишан човек, светски бол.

Међупредметне компетенције: сарадња, дигитална компетенција, комуникација, целоживотно учење, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.

Циљеви пројектне наставе: усвајање знања о романтизму у европској књижевности.

Продукт пројекта: електронска књига <https://online.fliphtml5.com/zvxtl/ygho/#p=1>

Мотивација: Крајњи циљ пројектне наставе је креација електронског часописа на тему романтизма у европској књижевности који ученици сами уређују. У савременом образовном окружењу, технологија игра кључну улогу у модернизацији и унапређењу наставног процеса. Садржај часописа и начин обраде теме био је предмет разматрања у учионици. Наставница даје сугестије, али је отворена за идеје ученика. Како би се обрадила наставна област, ученици ће писати блогове, али ће свој часопис обогатити својим поетским/видео радовима који су вези са темом утолико што говоре о емоцијама, инспирацији, оним аспектима романтизма који се односе на самоизражавање. Новина у нашој наставној пракси је да се заједнички рад обогати и садржајима генерисаним путем вештачке интелигенције (ВИ).

Увођење вештачке интелигенције у наставу пружа бројне могућности за иновативан приступ градиву и ангажовање ученика на више нивоа. У овом пројекту користили смо ВИ за генерисање слика (у маниру романтичарског сликарства) на основу промптова које су ученици креирали помно читајући текстове романтизма. За ове садржаје користили смо апликације Craiyon и Ideogram AI. Писање замишљених интервјуа са писцима романтизма, писање исповести јунака књижевних дела овог периода (нпр. исповест Бајроне ћерке о оцу, повод за настанак „Франкејштајна”,

разговор са Поом, Татјаном, Алеком и слично) захтева од ученика да што прецизније напишу свој захтев и тему на коју желе добити одговор. Ученици су имали задатак да пронађу одговарајућу апликацију, критички преиспитају генерисане одговоре, провере веродостојност, тачност, прецизност одговора поредећи га са изворима. На овај начин ученици могу да се поставе у улогу ликова, размишљајући о мотивацији, осећањима и ставовима. Ова активност подстиче дубље разумевање и емпатију према ликовима. Интервјуи омогућавају ученицима да критички разматрају и анализирају поступке и мотиве ликова, размотре различите аспекте личности и донесу закључке на основу текста.

Креирање промптова за генерисање слика захтева од ученика да пажљиво читају текстове и описе у делу, да прецизно дефинишу кључне елементе тако да ова активност унапређује њихове вештине читања, анализе и писања. У исто време од ученика се захтева и познавање романтичарског сликарства како би задатак био успешно урађен.

Писање блогова омогућава ученицима да се активно укључе у процес креирања садржаја у дигиталном окружењу, али и размену знања и идеја, што подстиче вршњачко учење и сарадњу.

Укључивање свих ових елемената у један медиј омогућава ученицима да покажу своје вештине и знања, као и да развијају осећај за тимски рад и заједнички успех. Да би успешно урадили задатак, ученици треба да темељно познају градиво и креативно га преобликују у новом медију.

На овај начин ученици су добили прилику да се од пасивних реципијената преобрате у активне креаторе садржаја у дигиталном окружењу. У оваквом начину рада, сматрали смо, крије се могућност за развој и креативност, задовољство и игру, као и могућност формирања самосвесних личности које ће активно учествовати у критичком преосмишљавању савременог света и перманентно доприносити стварању друштва знања.

Образовни циљеви: Продубљивање знања о стваралаштву романтичарских писаца као што су Пушкин, Бајрон, Гете, По, Хајне, Иго и Новалис, упознавање ученика са програмским текстовима и темама романтизма, усмеравање на тумачење дела у контексту жанровских карактеристика и књижевне историје, упознавање ученика са термином романтичарске ироније као принципом мишљења којим се субјективизује стварност, као и о терминима сплин, денди, декадент и сувишан човек.

Васпитни циљеви: Подстицање љубави према језику и књижевности, као и развој културе говора, прецизног изражавања и логичког размишљања; подстицање тимске сарадње и неговање пријатељских односа; неговање алтруизма, хуманистичких вредности.

Функционални циљеви: Подстаћи ученике на развијање креативног и истраживачког мишљења, уз логичко разматрање и самостално доношење закључака; оспособљавање за рад са различитим изворима, укљу-

чујући примарне и секундарне изворе, као и алате који користе вештачку интелигенцију; проучавање књижевности кроз систематичан и методичан приступ уз коришћење различитих апликација помоћу којих ученици износе своје идеје и закључке.

Коришћена наставна средства: Поред папира, оловака, табле, часописа, стручне литературе, потребан је одређен број рачунара или паметних телефона са приступом интернету на којима ученици могу креирати своје радове. Време потребно за реализацију пројекта уз претходну припрему је четири школска часа распоређена у оквиру једног месеца, сваке седмице у току месеца један час посветили смо пројекту.

Исходи учења: Ученик ће бити у стању да одреди трајање, наброји главне представнике правца; разуме и активно користи термине: романтизам, романтичарска поетика, поема, роман у стиху, романтичарска иронија, бајроновски јунак, сувишан човек, денди, сплин; тумачи књижевно дело са разумевањем његових жанровских карактеристика и књижевноисторијског контекста; уочава специфичне структурне и стилистичке елементе дела; доводи у везу поједине елементе структуре дела са значењем целине; уочава тематско-мотивске комплексе типичне за епоху и уочава разлике у њиховој обради; употребљава секундарне изворе у тумачењу; износи своје утиске и запажања о књижевном делу; процени веродостојност и релевантност садржаја генерисаних путем ВИ у обради теме, одреди друштвени и културолошки значај романтичарских идеја, креира медијски садржај, одређујући његов циљ; осмисли ликовне/графичке, текстуалне елементе из којих се састоји блог/садржај електронског издања; процени естетски аспект медијског садржаја примени знања у оквиру рада своје групе; дискутује на задату тему користећи аргументе, сарађује у оквиру групе користећи дигиталне технологије.

Корелација: Језик, медији и култура, Уметност и дизајн (изборни програми у гимназији), Ликовна уметност, Рачунарство и инфроматика, Музичка култура, Историја, Филозофија.

Активности наставника: поставља циљеве пројекта; предлаже активности; формулише истраживачке задатке за читање и тумачење сваке групе; дели ученике у радне групе сходно њиховим интересовањима и умењима; организује рад са ученицима; мотивише ученике, анализира грађу и литературу; упућује на литературу, подстиче оригиналне, креативне и личне стратегије у решавању проблема и приступу теми; модерира дијалог; систематизује активности и знања до којих су ученици дошли током истраживачког и креативног рада; координира активности при уређењу часописа; подстиче ученике на даља самостална истраживања и отварање нових тема; евалуира резултате рада.

Активности ученика: предлажу садржаје које ће креирати; помно (истраживачки) читају текстове и изводе из литературе; припремају се за

рад на часу; учествују у дијалогу; повезују информације у вези са темом; решавају проблеме групно, индивидуално или с наставником; пишу сценарио/промпт/свој литерарни рад; израђују своје блогове у апликацији Адоб Спарк; истражују ВИ апликације; дигитализују садржаје, креирају и уређују електронску књигу; излажу резултате групног рада; износе своје закључке и вреднују свој учинак у раду уз образложења.

Истраживачки задаци за писање блогова

Историчари

Ученици који раде у овој групи имају задатак да одреде време и место у којима се јавља романтичарски правац не само у књижевности већ и у другим уметностима (сликарству и музици). Иако је овај приказ поједностављен и не одговара у потпуности често противуречном развоју и преплитању уметничких струјања у оквиру једне епохе (обухвата само оне ауторе чија дела ученици читају), овакав приказ има за циљ да послужи као оријентација ученицима у времену и простору. Сматрали смо да је оправдано дати усмена објашњења о преплитању поетичких утицаја у делима писаца (нпр. Гете као романтичар и класициста или елементи реалистичке поезике у оквиру Пушкиновог дела).

Истраживачка питања за историчаре

Када и где се јавља романтичарски правац у књижевности? Да ли га има и у другим уметностима? Покушајте да на временској линији прикажете животе писаца који су припадали овом правцу.

Теоретичари

Ова група посебну пажњу треба да обрати на програмске текстове романтизма. Ученици читају Новалисове *Фрагменте* у којима се износе основни постулати поезике романтизма. Поред добро познатог Предговора *Кромвелу* Виктора Игоа, *Фрагменти* уносе нове нијансе и употпуњавају романтичарску слику света, доживљај стварања, улогу уметника и уметности у свету.

Истраживачка питања за теоретичаре

Покушајте да у програмским текстовима пронађете што више ставова који утемељују поетичке поставке романтизма. Шта је заједничко у ставовима о стварању код Игоа и Новалиса? Како се према начелима

класицистичке поетике односе романтичари? Постоје ли у романтизму строго задата правила? Зашто? Како се писци романтизма односе према традицији? Који су им узорци у историји књижевности? Шта је задатак уметности? Који су Игоови ставови о правилу три јединства? Зашто је гротеска посебно интересантна фигура у романтизму?

Једна од тврдњи у Новалисовим *Фрагментима* је да само уметник може докучити смисао живота. „Све оживети, то је сврха живота.” „Поезија је оно што је заиста и апсолутно реално.” „Свако поетско дело мора да буде жива индивидуа.” Какав је ваш став о тој тврдњи?

Шта се може рећи о поетици романтизма на основу следећих Новалисових тврдњи?

„Уколико је нека песма личнија, локалнија, темпоралнија, својственија, утолико је ближа центру поезије.”

„Прави песник је свезнајући; он је свет у маломе.”

Колекционари књижевних врста

Роман у стиховима представља нови тип романа, тачније, хибридни књижевну врсту. Група ученика чији је то био задатак кроз анализу жанровске специфичности романтичарских дела откриваће једну од битних одлика поетике романтизма која стоји у супротности са до тада нормативним поетикама класицизма. Слобода у мешању жанрова доноси нов дух и сензибилитет у књижевности и неминовно утиче на остале елементе структуре дела. На тај начин, одређење књижевне форме може бити почетна тачка за тумачење осталих елемената структуре дела.

Истраживачка питања за колекционаре књижевних врста

Како и зашто се наглашава субјективност у делима романтичара? Зашто се у романтизму нехајно приступа питањима форме? Како можемо објаснити фрагментарност композиције? „Свако поетско дело мора да буде жива индивидуа”, тврди Новалис у својим *Фрагментима*. Какав је ваш став о тој тврдњи? Како се писци односе према задатим обрасцима жанрова? Који се све елементи налазе у спеву *Ходочашћа Чајлда Харолда*? Шта наглашава стиховна форма у роману *Евгеније Оњегин*? Размислите о природи нових хибридних књижевних врста – романа у стиховима и поеме, драмског спева. Размислите о структури поеме као књижевне врсте. Како се у поеми *Цигани* преплићу епско, лирско и драмско? Шта се постиже увођењем приповедача који нас упознаје са радњом и јунацима? Како се наглашавају психолошке противречности и сукоби међу ликовима и унутар њих самих? Каква је функција описа природе у делу? На који начин

овај роман у стиховима омогућава преплитање лирског и епског? Како тече нарација? Да ли видите уплив тумачења, коментара приповедача? Шта се тиме постиже? Како се његов тон мења у зависности од теме о којој говори?

Романтичарски јунаци

Утисци о јунацима као елементи естетског доживљаја дела подстаћи ће интересовање за уметнички свет дела. Бајроновски јунак у кога се слива мноштво јунака Бајронових поема, значајно је одредио правац и токове европске поезије XIX века.

Бајрон слика романтичарског јунака Чајлда Харолда, који гордо и пркосно одбацује грађанско друштво и лута усамљен дивљим пределима и далеким непознатим земљама. Иако високог порекла и предодређен за друштвени успех, он га се одриче.

Јавља се осећање светског бола које је обележио епоху романтизма.

Пушкиниев Алеко такође је грађанског порекла, незадовољан светом и друштвом у коме живи. Пристаје да буде део черге, одриче се свог статуса али не може да целим бићем осети чари слободе, остаје роб својих дубоко и несвесно усађених ставова, васпитања. Мотив апсолутне слободе духа и тела остаје недостижан, а Алеко као носилац противречних тежњи, остаће располућен између онога што је похрањено у васпитању и онога што би хтео и чему тежи. Он не само да не налази срећу, него постаје и злочинац. Приликом обраде дела већ је било речи о односу према слободи, љубави код Алека, Земфире, њеног оца.

Сензибилитет књижевних јунака може искочити из хоризонта очекивања ученика. Зато их овде упознајемо са терминима *сплин* и *денди* припремајући их тако у даљим читањима за рецепцију једног новог литерарног типа (тип сувишног човека). Тако ћемо контекстуализовати лик Евгенија Оњегина и довести га у везу са типично романтичарским јунацима (Бајронов *Чајлд Харолд*). На овај начин покушаћемо да подстакнемо ученике на увиђање интертекстуалних веза и међусобних утицаја у оквиру романтичарске поетике. Посебну пажњу посветили бисмо надолазећем типу сувишног човека у руској књижевности, који, могло би се рећи, отвара пред ученицима пут ка рецепцији модерне књижевности. На тај начин, правремено и поступно ученицима се утире пут у схватању и разумевању, доживљавању сензибилитета модерне књижевности, све херметичнијих текстова који се на онеобичавајуће начине баве судбином савременог и отуђеног човека. Приликом обраде дела *Евгеније Оњегин* било је речи о контрасту између Оњегина и Ленског, а потом и Олге и Татјане, њиховим међусобним односима и улози у компоновању романа. Контрастирање Ленског и Оњегина с једне, а Олге и Татјане с друге стране послужиће и као битан конструктивни елемент романа, а њихови животи

као парадигме одређених типова. Расплет ове љубавне приче која чини само један од слојева у делу осветљава главни контраст у роману, а то је контраст између Оњегина и Татјане.

Истраживачки задаци за романтичарске јунаке

Шта је заједничко јунацима са којима се срећете у делима писаца романтизма? Шта спаја Чајлда Харолда, Евгенија Оњегина, Алека?

Која је симболика имена Чајлда Харолда? Какво је порекло ових јунака? Какав је њихов однос према свом месту у свету? Шта их привлачи а шта им постаје досадно, мучно, бесмислено? У каквом су односу према друштву? На који начин ови јунаци покушавају да пронађу свој мир и спокој, смисао? Успевају ли у томе? Како зовемо осећање света које прожима јунаке?

Пред сличности између ових јунака, покушајте да пронађете нијансе које их разликују и чине јаким, карактеристичним индивидуама које су обележиле један период у књижевној уметности? Како су такви јунаци уклопљени у структуру дела? У каквом су односу према осталим јунацима? Обратите пажњу на поступке у карактеризацији ликова. Како се мотивишу њихови поступци?

Путници кроз простор и време

Истраживачки задаци ове групе надовезују се на претходна питања о природи јунака у романтизму, али сматрали смо да је вредно издвојити их како би се нагласила важност мотива пута и лутања који има везе са осећањем незадовољства, вечите потраге за апсолутним која прожима епоху. Архетипска тема путовања од антике до постмодерне своју особеност налази и у романтизму. Путовање више није средство, оно је само себи циљ. Бежање од свакодневице, порекла (Чајлд Харолд, Алеко), каприц блазираног престоничког бонвивана (Оњегин), лутање као покушај самозаборава (Алеко). Путује се по новим, далеким и неистраженим крајевима или пустарама и степама далеко од градова. Природа пејзажа у романтизму није идилична. Пејзаж је одраз унутрашњих немира јунака. Зато се приказује степа, узбуркано море, ноћна олуја.

Истраживачки задаци за путнике кроз простор и време

Ко све путује од јунака ове епохе? Зашто је тако чест мотив путника и путовања? Када јунак креће на путовање? Шта га томе гони? Који је смисао путовања ових јунака? Има ли разлике међу њима? Какав однос имају према описима природе, пејзажима? Шта закључујете? Какви су

предели осликани у поеми *Ходочашћа Чајлда Харолда*? Какви су предели којима путују Оњегин и Алеко?

Каква је атмосфера и које доба дана описано у песмама *Вилински краљ* и *Гавран*?

Трагачи за романтичарском иронијом

Доводећи у везу писца/приповедача са јунаком дела, подстаћи ћемо ученике да увиде разлику између приповедачке свести која обликује свет дела и јунака (Оњегина) као конструкта те свести. Ученици који су имали задатак да истраже ова питања презентоваће своје закључке, постављаће питања осталим учесницима наставног процеса, укључујући и наставника, покретати дискусију. Покушаћемо да код ученика пробудимо пажњу ка коментарима приповедача који, било да су иронични, обојени хумором или поетски надахнути, имају веома важну улогу у слојевитим значењима дела.

За структуру и значење овог дела позиција приповедача, који својим коментарима непрестано врши уплив у сижејне токове и тако твори не само симбиозу епског и лирског већ и један нови поглед на читаву предметност дела, од пресудног је значаја.

У истраживачким задацима група ученика је добила питања која се баве овим проблемима тако да ће их и обрадити, трагајући за одговорима кроз дијалог са осталим учесницима наставног процеса. Посебна пажња биће посвећена позицији приповедача која омогућава поигравање текстом, алузије на друштвене и књижевне прилике, пародирање, прозаизацију, аутоиронију, тематизовање писања као таквог, а самим тим и релативизацију и субјективизацију стварности и води нас до суштине романтичарске ироније као стања духа које у потпуности прожима дело.

Овим питањима отворили бисмо нове просторе тумачењима романтичарске ироније која наткриљује све слојеве текста, субјективизује стварност, поиграва се њоме. Како је ово веома важно и сложено питање које је нераздвојиво од осталих елемената структуре, посебну пажњу требало би посветити значењу овог појма. Једно од питања која би у наставку требало обрадити је значај форме, јединствена оњегинска строфа у којој је дело писано, уплив реалистичких елемената.

Истраживачки задаци за трагаче за романтичарском иронијом

У којим тренуцима приповедач дела *Евгеније Оњегин* тематизује сам чин стварања? Зашто се у коментарима приповедача скреће пажња на књижевно дело као артефакт, конструкт? У којим тренуцима приповедања се јавља илузија разговора са читаоцем? Где проналазимо интертекстуалне

везе? О чему сведоче аутоиронични коментари? Зашто песник релативизује вредност свог стварања? Какав је доживљај света приповедача који се на овакав начин односи према тесту?

Истраживачи кобних заноса

Од ове школске године ученици на часовима обрађују Поовоу поему *Гавран* као обавезно штиво, а приповетку *Маска црвене смрти* и Гетеову баладу *Вилински краљ* као изборну лектуру. Ученици на часовима енглеског језика обрађују песму *Анабел Ли* што нам даје могућност да употпунимо мотиве и теме присутне у поезији Едгара Алана Поа. Поред анализе Хајнеове баладе *Лорелај*, добијамо потпунију слику фаталних заноса присутних у делима овог правца.

Недохватна и незадржива, Лорелај мами својом песмом. Поред мотива савршене лепоте имамо и мотив песме и њеног магијског деловања. Романтичарски мотив магијског деловања песме (поезије) спојен са мотивом савршене женске лепоте своје корене налази у митским матрицама германских, али и античких и других предања. Апсолутна лепота је незаинтересована за људска страдања, она је изазовна и неоодољива, али фатална. Лорелај је сама, далеко и високо. Савршена лепота не припада никоме. Сматрали смо да ученицима треба предочити утицаје који се могу наћи у поп култури и тако повезати дела из прошлих времена са садашњим тренутком. Едгар Алан По у својим песмама *Анабел Ли* и *Гавран* уноси и мотив мртве драге. У песми *Анабел Ли* зла коб савршене лепоте и превелике љубави због које се и надземаљске силе буне, узима данак. Све што је идеално не може постојати у свету какав познајемо. Зато је љубав у романтизму увек љубав према недостижној, често мртвој драгој.

Истраживачки задаци за истраживаче кобних заноса

Каква лепота је описана у поезији романтизма? Шта је ново у доживљавању лепоте? Каква је природа лепоте у песми *Лорелај*? Какав је однос лирског субјекта према мотиву певања? Зашто је лирски субјект опседнут овом старинском/архетипском причом? Која два мотива се сустичу у Хајнеовој песми? Шта дечака из баладе *Вилински краљ* мами ка непознатом и оностраном? Упореди природу песме и кобног заноса у песмама *Лорелај* и *Вилински краљ*. О чему сведочи уплив оностраног?

У теоријском делу *Филозофија композиције* Едгар Алан По говори о мотиву који је најинтересантнији за обраду јер изазива најинтензивнија осећања код читалаца. То је смрт младе лепе жене. Овај мотив је чест у поезији романтизма и називамо га мотивом мртве драге. Покушајте да објасните зашто песнике ове епохе привлачи овај мотив? Послушајте

песму *Black Forest (Lorelei)* америчког инди бенда *Меркјури реџ* (*Mercury Rev*) и покушајте да пронађете сличности и разлике у обради теме са романтичарском Хајнеовом визијом Лорелај. Какав је љубавни исход у делима другим делима *Цигани* и *Евгеније Оњегин*? Зашто је омиљена тема неостварена љубав?

Љубитељи језовитог, страшног, чудног, чудесног, фантастичног

У већ обрађиваној поеми *Гавран* и приповеци *Маска црвене смрти*, као и Гетеовој балади *Вилински краљ* увиђамо продор оностраног, страшног, језовитог. Мистериозно и сабласно, недокучиво и онострано, везано је за ноћ.

Истраживачки задаци за љубитеље језовитог, страшног, чудног, чудесног, фантастичног

Како се постиже атмосфера језовитог? Какво време и место бира песник Гаврана за необичног госта? Каква је улога контраста? Како се постиже ефекат мешања стварности и фантастике? Које стратегије у приповедању у приповеци *Маска црвене смрти* користи писац? Опишите место и време дешавања радње. На ком принципу почива композиција приповетке? Покушајте да објасните симболику боја употребљених у приповеци. Којим појединостима у понашању и изгледу посетилаца се ствара атмосфера напетости и ишчекивања?

Ток часова: Подела на групе врши се у складу са афинитетима ученика. Подела на групе: **блогери (историчари, теоретичари, књижевне врсте, романтичарски јунак, путници кроз простор и време, романтичарска иронија, истраживачи кобних заноса, језовито, страшно, у романтизму), ликовни уредници, песници, истраживачи ВИ, одговорни уредници издања.** Ученици су унапред упознати са истраживачким задацима и темама тј. комплексима мотива из епохе романтизма које би у групном раду требало да обраде при писању блогова. Имали су петнаест дана за припрему, проучавање литературе. У уводном делу часа ученици подељени у групе представљају своје идеје одељењу, а наставник предочава кораке који следе. На главном делу часа свака група на основу својих истраживачких задатака и извода из литературе разматра идејна решења, ради свој задатак. Уколико има потребе, наставник координира рад група, даје сугестије, појашњава како користити литературу или како приступити одређеном проблему. На наредном часу свака група укратко презентује свој блог/креирани садржај. Читамо замишљене интервјуе, писма, исповести, блогове. Ликовни уредници издања приказују своје

генерисане слике. Уредници потом креирају електронски часопис. Сви учесници дају своје мишљење о естетским донетима приказаног, могућно-стима да се рад побољша, проблемима које су имали у приступу теми или изведби рада, недоумицама које су их пратиле. На крају следи евалуација рада са нагласком на евалуирању активности које су праћене употребом ВИ у настави. Праћење и вредновање групног рада одвија се путем Google учионице. Google Docs служи за израду текстуалног дела групног задатка и сарадњу унутар групе. Adobe Spark, Genial.ly, Flip5 HTML, Craiyon, Ideogram AI, (алати за креирање, публикување и дељење) користе се за продукте рада, презентовање и проверу остварености исхода, Google Forms (упитник) за вредновање рада и самовредновање. За креирање QR кодова користимо апликацију ME-QR. Треба нагласити да су ученици пре рада на овом пројекту упознати са концептом ауторских права и лиценци и потреби да се наведе сваки извор. Због тога су систематично упућивани на коришћење ресурса са сајта Европеане која чува дигитализовано културно наслеђе многих култура.

ЕВАЛУАЦИЈА ПРОЈЕКТА РОМАНТИЗАМ У ЕВРОПСКОЈ КЊИЖЕВНОСТИ У ДОБА ВЕШТАЧКЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ

Самовредновање

Упутство за попуњавање табеле: Ученици треба да оцене свој напредак у сваком критеријуму од 1 до 5 (где је 1 недовољно, а 5 одлично), и оставе коментаре за даље објашњење својих оцена или додатне мисли. Ова табела ће помоћи ученицима да се осврну на свој рад и идентификују области у којима могу побољшати своје вештине и знање.

Критеријум	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	Коментари
Разумем смисао прочитаног дела.						
Успевам да повежем прочитано са савременим контекстом.						
Препознајем и анализирам жанровске карактеристике, стилске елементе и њихову функцију у делу.						
Примењујем научено у новим и креативним задацима.						
Активно учествујем у дискусијама и делим своје мисли.						

Сарађујем са другим ученицима и подржавам групни рад.						
Осећам да сам напредовао/ла у разумевању и интерпретацији дела.						

Питања за Google упитник за евалуацију пројекта са посебним освртом на улогу вештачке интелигенције у настави:

Основне информације:

1. Ваше име и презиме:
2. Ваш разред и одељење:

Питања о пројекту *Романтизам у европској књижевности у доба вештачке интелигенције*:

3. Како бисте оценили своје искуство у учешћу у овом пројекту?
од 1 (врло лоше) до 5 (одлично)
4. Које активности у оквиру пројекта су вам биле најзанимљивије и најкорисније? Објасните зашто.

Питања о улози вештачке интелигенције у настави:

5. Да ли сте користили неки облик вештачке интелигенције током пројекта (нпр. ChatGPT, алате за генерисање слике, видео садржаје, дигиталне асистенте)?
  - o Да
  - o Не
6. Ако јесте, које алате вештачке интелигенције сте користили и како су вам они помогли у учењу и раду на пројекту?
7. Колико сте задовољни коришћењем вештачке интелигенције у настави?
од 1 (врло незадовољан/на) до 5 (врло задовољан/на)
8. Да ли вам је вештачка интелигенција помогла да боље разумете и анализирате дела романтизма?
  - o Да
  - o Не
  - o Делимично
9. Које конкретне предности сте приметили приликом коришћења вештачке интелигенције у учењу о романтизму?
10. Да ли сте наишли на неке изазове или проблеме приликом коришћења вештачке интелигенције? Ако јесте, наведите које.

Општа питања и коментари:

11. Како бисте оценили општи квалитет наставе и организације пројекта?
од 1 (врло лоше) до 5 (одлично)

12. Да ли мислите да је коришћење вештачке интелигенције побољшало ваше разумевање и интересовање за тему пројекта?
  - o Да
  - o Не
  - o Делимично
13. Да ли имате неке предлоге за побољшање коришћења вештачке интелигенције у настави?
14. Које додатне теме или активности бисте желели да истражујете у будућим пројектима који укључују вештачку интелигенцију?
15. Додатни коментари или сугестије у вези са пројектом и улогом вештачке интелигенције у настави.

Овај упитник ће нам помоћи да добијемо повратне информације од ученика о њиховом искуству и мишљењу о коришћењу вештачке интелигенције у настави, што ће бити корисно за будуће пројекте.

Литетарура

Бајрон 1978: Џорџ Гордон Бајрон, *Чајлд Харолд*, Загреб: Школска књига.

Велек 1966: Рене Велек, *Критички појмови*, Београд: Вук Караџић.

Вулетић 1976: Витомир Вулетић, *Руска књижевност 19. века*, Београд: Научна књига.

Мартини 1971, Мартини Фриц, *Историја немачке књижевности*, Београд: Нолит.

Николић 1999, Милија Николић, *Методика наставе српског језика и књижевности*, Београд: ЗУНС.

Павловић 2021, Миодраг Павловић, *Зона Мркаљ: Читанка 2*, Београд: Klett.

Пушкин 2000, Александар Сергејевич Пушкин, *Евгеније Оњегин*, Београд: Драганић.

Фридрих 2003: Хуго Фридрих, *Структура модерне лирике*, Нови Сад: Светови.

Интернет сајтови:

https://people.engr.tamu.edu/guni/csce421/files/AI_Russell_Norvig.pdf

www.poetryfoundation.org

www.online-literature.com/byron/

www.englishhistory.net/byron.html

<https://www.poemuseum.org/who-was-edgar-allan-poe>

Прилог

Прилог: Електронско издање *Романтизам у европској књижевности* је продукт пројектне наставе. Блогови који су ауторска дела ученика могу се скенирати. У блогovima су за илустрације коришћени ресурси репозиторијума Европеана (Europeana), а сви извори су адекватно наведени. Илустрације самог електронског издања настале су као слике генерисане помоћу алата који користе вештачку интелигенцију.

ПОМАТРИЦА НА ЕДИНОВИДНО СЪБИТИЕ ВЪН

ЕДИНОВИДНО СЪБИТИЕ ВЪН

ЕДИНОВИДНО СЪБИТИЕ ВЪН

ЕДИНОВИДНО СЪБИТИЕ ВЪН

ЕДИНОВИДНО СЪБИТИЕ ВЪН

ЕДИНОВИДНО СЪБИТИЕ ВЪН

ЕДИНОВИДНО СЪБИТИЕ ВЪН

Програма за автоматизирано сканиране на QR кодове

Програма за автоматизирано сканиране на QR кодове

Програма за автоматизирано сканиране на QR кодове

Програма за автоматизирано сканиране на QR кодове

Програма за автоматизирано сканиране на QR кодове

Програма за автоматизирано сканиране на QR кодове

Програма за автоматизирано сканиране на QR кодове

Женски портрет

Женски портрет

Женски портрет

Женски портрет

Женски портрет

Женски портрет

Ландшафт

Ландшафт

Ландшафт

Ландшафт

Ландшафт

Ландшафт

Час

Час

Час

Час

Час

Час

Човек

Човек

Човек

Човек

Човек

Човек

Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

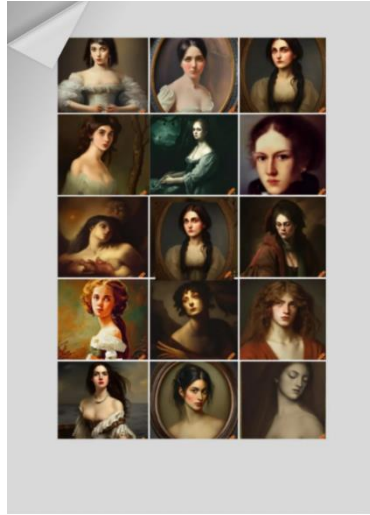
Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

Сканиране на QR кодове

Линкови ка блогovima ученика

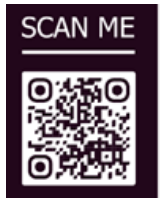
QR кодови могу бити значајно средство јер се могу залепити у школи, у учионици и могу привући пажњу ученика и ван наставе.

Књижевне врсте у романтизму

<https://new.express.adobe.com/webpage/AsOhufW7r8c2x>

Језовито, мрачно, тајанствено у романтизму

<https://new.express.adobe.com/webpage/7lPpVtxLF8EzA>

Романтичарски јунак

<https://new.express.adobe.com/webpage/IxApclWi6uhmV>

Тема путовања и лутања у романтизму

<https://new.express.adobe.com/webpage/PLLGt1AsD6mWK>

Истраживачи кобних заноса

<https://new.express.adobe.com/webpage/causO8kEFeVLX>

Теоретичари

<https://new.express.adobe.com/webpage/ScVyokN6D3mAZ>

Трагачи за романтичарском иронијом

<https://new.express.adobe.com/webpage/ktq2hJa7jUWzY>

Електронско издање *Романтизам у европској књижевности*

<https://online.fliphtml5.com/zvxtl/ygho/>

ИЗВЕШТАЈИ СА ТАКМИЧЕЊА

ТАКМИЧЕЊЕ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И ЈЕЗИЧКЕ КУЛТУРЕ

Основна школа

25. 05. 2024.

Организациони одбор

1. Весна Ломпар, председник Друштва, Филолошки факултет, Београд
2. Славко Петаковић, заменик председника Друштва, Филолошки факултет, Београд
3. Александар Милановић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд
4. Бошко Сувајџић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд
5. Зона Мркаљ, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд
6. Вељко Брборић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд
7. Милорад Дешић, Централна комисија, Филолошки факултет, Београд
8. Милан Стакић, Централна комисија, Филолошки факултет, Београд
9. Милан Шиповац, технички секретар Друштва
10. Саша Јефтић, технички секретар Друштва
11. Марија Запутил, технички секретар Друштва

Организација такмичења

Такмичење из српског језика и језичке културе Друштва за српски језик и књижевност Србије ушло је у Програм такмичења Министарства просвете Републике Србије и финансирано је из Буџета.

Организатор такмичења: Друштво за српски језик и књижевност Србије.

Реализатор такмичења: Вукова спомен-школа, Тршић.

Покровитељ такмичења: Вукова задужбина.

Спонзори такмичења: Министарство просвете Републике Србије; Министарство културе Републике Србије; Филолошки факултет Универзитета у Београду; ИК „Klett” и „Нови Логос”, Вукова задужбина, „Едука”, БИГЗ, „Креативни центар”.

Програм такмичења (сатница)

- 09.00–10.00 Долазак учесника у Тршић
10.15–10.45 Свечано отварање такмичења
10.45–11.00 Улазак ученика у учионице
11.00–12.30 Попуњавање задатака
11.00–16.00 Наставници/пратиоци одлазе у обилазак Троноше
11.30 Радионица калиграфије, Јасмина Пивнички
13.00–17.00 Комисије прегледају тестове, припремају дипломе и награде за награђене ученике и наставнике
17.00 Саопштавање резултата Републичког такмичења, додела диплома и награда такмичарима и наставницима који су освојили 1, 2. и 3. место

Дежурни ОШ

1. Миљана Пешић, ОШ „Синиша Јанић”, Власотинце
2. Емилија Васиљевић, ОШ „Радован Ковачевић Максим”, Лебане
3. Миљана Бошковић, ОШ „Паја Маргановић”, Делиблато
4. Миланка Николић Ивић, ОШ „Душан Јерковић”, Ужице
5. Катарина Васиљевић, ОШ „Емилија Остојић”, Пожега
6. Миљана Кравић, ОШ „Иво Андрић”, Радинац
7. Људмила Вуковић, ОШ „Димитрије Давидовић”, Смедерево
8. Милан Петковић, ОШ „Милан Ракић”, Мионица
9. Катарина Ивановић, ОШ „Здравко Јовановић”, Поћута
10. Јелена Деспотовић, ОШ „Лаза К. Лазаревић”, Шабац
11. Маријана Карић, ОШ „Николај Велимировић”, Шабац
12. Јулијана Лукић Билић, ОШ „Јован Стерија Поповић”, Вршац
13. Маријана Гуглета, Прва крагујевачка гимназија, Крагујевац
14. Катарина Перишић, ОШ „21. октобар”, Крагујевац
15. Наталија Ласица, ОШ „Прва војвођанска бригада”, Нови Сад
16. Зорана Ловрић Јухас, ОШ „Јован Јовановић Змај”, Сремска Каменица
17. Даница Николић, ОШ „Иво Лола Рибар”, Александровац
18. Александра М. Вељковић, ОШ „Драгомир Марковић”, Крушевац
19. Наташа Јованов Драгосавац, ОШ „Аксентије Максимовић”, Долово
20. Јелена Мирковић, ОШ „Бранко Радичевић”, Панчево

21. Александра Мићић, ОШ „Карађорђе”, Вождовац
22. Виолета Живковић, ОШ „Вожд Карађорђе”, Јаково, Сурчин
23. Јасмина Ковачевић, ОШ „Скадарлија”, Стари град
24. Јелена Петаковић, ОШ „Соња Маринковић”, Земун
25. Милена Костић, ОШ „Павле Савић”, Звездара
26. Ивана Стојановић, ОШ „Доситеј Обрадовић”, Пожаревац
27. Милена Милошевић, ОШ „Краљ Алекндар I”, Пожаревац

Прегледачи ОШ

1. Радица Лаловић, ОШ „Краљ Алекндар I”, Пожаревац
2. Мирјана Митровић, ОШ „Трајко Стаменковић”, Лесковац
3. Вишња Сапунџин Павловић, ОШ „Бора Радић”, Баваниште
4. Биљана Стефановић, ОШ „Нада Матић”, Ужице
5. Слађана Јоксимовић, ОШ „Бранислав Нушић”, Смедерево
6. Сања Тодоровић, ОШ „Миле Дубљрвић”, Лајковац
7. Славица Лукић, ОШ „Ната Јеличић”, Шабац
8. Биљана Јовашевић, ОШ „Мирко Јовановић”, Крагујевац
9. Весна Теодосијевић, ОШ „Милош Црњански”, Нови Сад
10. Марија Стојковић, ОШ „Херој Мирко Томић”, Доњи Крчин
11. Милица Алтеров, ОШ „Стевица Јовановић”, Панчево
12. Тамара Панић Милошевић, ОШ „Дринка Павловић”, Стари град
13. Данијела Манојловић, ОШ „Стефан Немања”, Савски венац

Ревизиона комисија

1. Милан Алексић, Филолошки факултет, Београд
2. Валентина Илић, Филолошки факултет, Београд
3. Катарина Беговић, Филолошки факултет, Београд
4. Весна Николић, Филолошки факултет, Београд
5. Сања Огњановић, Филолошки факултет, Београд
6. Ненад Крцић, Филолошки факултет, Београд
7. Никола Радосављевић, Филолошки факултет, Београд
8. Томислав Матић, Филолошки факултет, Београд

Централна комисија

1. Проф. др Весна Ломпар
2. Проф. др Милан Стакић
3. Проф. др Милорад Дешић
4. Проф. др Зона Мркаљ

Комисија за дешифровање

1. Марија Запутил
2. Јасмина Станковић
3. Данијела Милићевић
4. Ивана Костић

Комисија за одлазак у Троношу

1. Злата Златановић
2. Бранка Максимовић
3. Верица Ракоњац Павловић
4. Весна Муратовић

Комисија за награђивање ученика и наставника

1. Марија Запутил
2. Бојана Живановић

Комисија за унос података

1. Милан Шиповац
2. Саша Јефтић

Резултати

<https://drustvosj.fl.bg.ac.rs/2024/05/25/rezultati-republickog-takmicjenja-iz-srpskog-jezika-i-jezicke-kulture-za-ucenike-osnovnih-skola-2023-2024/>

На такмичењу је учествовало 405 ученика.

БРОЈ НАГРАЂЕНИХ УЧЕНИКА:

	ПРВА НАГРАДА	ДРУГА НАГРАДА	ТРЕЋА НАГРАДА	УКУПНО
Седми разред	7	38	55	100
Осми разред	14	19	31	64
Укупно	21	57	86	164

Средња школа
26. 05. 2024.

Организациони одбор

1. Весна Ломпар, председник Друштва, Филолошки факултет, Београд
2. Славко Петаковић, заменик председника Друштва, Филолошки факултет, Београд
3. Александар Милановић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд
4. Бошко Сувајџић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд
5. Зона Мркаљ, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд
6. Вељко Брборић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд
7. Милорад Дешић, Централна комисија, Филолошки факултет, Београд
8. Милан Стакић, Централна комисија, Филолошки факултет, Београд
9. Милан Шиповац, технички секретар Друштва
10. Саша Јефтић, технички секретар Друштва
11. Марија Запутил, технички секретар Друштва

Организација такмичења

Такмичење из српског језика и језичке културе Друштва ушло је у Програм такмичења Министарства просвете Републике Србије и финансирано је из Буџета.

Организатор такмичења: Друштво за српски језик и књижевност Србије.

Реализатор такмичења: Вукова спомен-школа, Тршић.

Покровитељ такмичења: Вукова задужбина.

Спонзори такмичења: Министарство просвете Републике Србије; Министарство културе Републике Србије; Филолошки факултет Универзитета у Београду; ИК „Klett” и „Нови Логос”, Вукова задужбина, „Едука”, БИГЗ, „Креативни центар”, СКЗ.

Програм такмичења (сатница)

- 09.00–10.00 Долазак учесника у Тршић
10.15–10.45 Свечано отварање такмичења
10.45–11.00 Улазак ученика у учионице
11.00–12.30 Попуњавање задатака
11.00–16.00 Наставници/пратиоци одлазе у обилазак Троноше
13.00–17.00 Комисије прегледају тестове, припремају дипломе и награде за награђене ученике и наставнике
17.00 Саопштавање резултата Републичког такмичења, додела диплома и награда такмичарима и наставницима који су освојили 1, 2. и 3. место

Дежурни СШ

1. Милена Стричић, Ужичка гимназија, Ужице
2. Николина Крцавац, Средња школа, Нова Варош
3. Снежана Милутиновић, Паланачка гимназија, Смедеревска Паланка
4. Анђелка Јеремић, Ваљевска гимназија, Ваљево
5. Милена Петровић, Ваљевска гимназија, Ваљево
6. Љиљана Димитрић, Шабачка гимназија, Шабац
7. Ивана Исаиловић, Шабачка гимназија, Шабац
8. Сабрина Радојичић, Гимназија „Милош Савковић”, Аранђеловац
9. Небојша Јовановић, Гимназија „Милош Савковић”, Аранђеловац
10. Жарко Пајић Олах, Гимназија „Јован Јовановић Змај”, Нови Сад
11. Милана Зековић, Гимназија „Јован Јовановић Змај”, Нови Сад
12. Биљана Солеша, Медицинска школа, Крушевац
13. Љиљана Асковић, Гимназија, Крушевац
14. Александра Михајловић, Гимназија „Урош Предић”, Панчево
15. Љиљана Марковић, МШ „Стевица Јовановић”, Панчево
16. Бранислава Каран, Гимназија, Младеновац

Прегледачи СШ

1. Лидија Неранџић Чанда, Гимназија, „Вељко Петровић”, Сомбор
2. Биљана Мичић, Гимназија, Лесковац
3. Ирина Гудурић, Ужичка гимназија, Ужице
4. Жељка Митровић, Гимназија, Уб
5. Татјана Илић, Шабачка гимназија, Шабац
6. Марија Младеновић, Гимназија „Милош Савковић”, Аранђеловац
7. Милка Симовљевић, Гимназија „Светозар Марковић”, Нови Сад
8. Душица Добродолац, Гимназија, Крушевац
9. Драган Митровић, Гимназија „Урош Предић”, Панчево

10. Виолета Кеџман, Пета београдска гимназија, Београд
11. Владимир Милојевић, Четрнаеста београдска гимназија, Београд

Ревизиона комисија

1. Милан Алексић, Филолошки факултет, Београд
2. Валентина Илић, Филолошки факултет, Београд
3. Катарина Беговић, Филолошки факултет, Београд
4. Весна Николић, Филолошки факултет, Београд
5. Сања Огњановић, Филолошки факултет, Београд
6. Ненад Крцић, Филолошки факултет, Београд
7. Никола Радосављевић, Филолошки факултет, Београд
8. Томислав Матић, Филолошки факултет, Београд

Централна комисија

1. Проф. др Весна Ломпар
2. Проф. др Милан Стакић
3. Проф. др Милорад Дешић
4. Проф. др Зона Мркаљ

Комисија за дешифровање

1. Марија Запутил
2. Јасмина Станковић
3. Данијела Милићевић
4. Ивана Костић

Комисија за одлазак у Трношу

1. Злата Златановић
2. Бранка Максимовић
3. Верица Ракоњац Павловић
4. Весна Муратовић

Комисија за награђивање ученика и наставника

1. Марија Запутил
2. Бојана Живановић

Комисија за унос података

1. Милан Шиповац
2. Саша Јефтић

Резултати

На такмичењу је учествовало 434 ученика.

БРОЈ НАГРАЂЕНИХ УЧЕНИКА: 123

	ПРВА НАГРАДА	ДРУГА НАГРАДА	ТРЕЋА НАГРАДА	УКУПНО
Први разред	12	18	35	65
Други разред	1	2	9	12
Трећи разред	3	8	19	30
Четврти разред	2	3	11	16
Укупно	18	31	74	123

**ТАКМИЧЕЊЕ ИЗ КЊИЖЕВНОСТИ
„КЊИЖЕВНА ОЛИМПИЈАДА”**

**Основна школа
20. 04. 2024.**

Организациони одбор

1. Весна Ломпар, председник Друштва, Филолошки факултет, Београд
2. Славко Петаковић, заменик председника Друштва, Филолошки факултет, Београд
3. Александар Милановић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд
4. Бошко Сувајџић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд
5. Зона Мркаљ, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд
6. Вељко Брборић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд
7. Милан Шиповац, технички секретар Друштва
8. Саша Јефтић, технички секретар Друштва
9. Марија Запутил, технички секретар Друштва

Организација такмичења

Такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада” ушло је у Програм такмичења Министарства просвете Републике Србије и финансирано је из Буџета.

Организатор такмичења: Друштво за српски језик и књижевност Србије.

Реализатор такмичења: Карловачка гимназија, Сремски Карловци.

Спонзори такмичења: Министарство просвете Републике Србије; Министарство културе Републике Србије; Филолошки факултет Универзитета у Београду; ИК „Klett” и „Нови Логос”, Вукова задужбина, „Едука”, БИГЗ, „Креативни центар”.

Програм такмичења (сатница)

- 08.30–9.45 Долазак учесника у Сремске Карловце (Напомена: Професори који су одређени за рад у комисијама за дежурство / прегледање / ревизију / дешифровање, пријављују се у 9:30 часова у зборници Карловачке гимназије, где ће добити конкретна упутства о раду.)
- 10.15 Свечано отварање такмичења
- 10.30–10.45 Улазак ученика у учионице (према списковима објављеним на сајту Друштва и оглашеним на улазу у Гимназију и датом распореду по учионицама)
- 11.00–12.30 Попуњавање теста
- 12.30–13.00 Дежурни предају тестове у зборници Гимназије. Ужина за ученике и чланове комисија.
- 13.00–16.30 Комисије прегледају тестове, припремају дипломе и награде за награђене ученике и наставнике.
- 17.00 Саопштавање резултата Републичког такмичења из књижевности „Књижевна олимпијада”, додела диплома и награда такмичарима и наставницима који су освојили 1, 2. и 3. место.

Дежурни наставници

1. Катарина Колаковић, ОШ „Дринка Павловић”, Стари град, Београд
2. Милева Радошевић, ОШ „Ђорђе Крстић”, Чукарица, Београд
3. Бранка Брадић, ОШ „Ђорђе Крстић”, Чукарица, Београд
4. Марија Анђелић, ОШ „Јелена Ћетковић”, Звездара, Београд
5. Ана Бешевић, ОШ „Деспот Стефан Лазаревић”, Звездара, Београд
6. Милена Ђирић, ОШ „Милош Савић”, Лучица
7. Соња Цолић, ОШ „Јован Цвијић”, Костолац
8. Милена Думановић, ОШ „Јанко Веселиновић”, Црна Бара
9. Миљана Чолић Уко, ОШ „Николај Велимировић”, Шабац
10. Марија Богосављевић, ОШ „Јездимир Трипковић”, Латвица
11. Дејан Ракоњац, ОШ „Владимир Перић Валтер”, Пријепоље

12. Светлана Лучић, ОШ „Вук Караџић”, Прибој
13. Марија Вуловић, ОШ „Димитрије Туцовић”, Златибор
14. Гордана Ковачевић, ОШ „Јован Стерија Поповић”, Вршац
15. Марија Михајлов Ђорђевић, ОШ „Ђура Јакшић”, Ковин
16. Снежана Антић, ОШ „Доситеј Обрадовић”, Ћићевац
17. Сања Стојановић, ОШ „Јован Јовановић Змај”, Брус
18. Марина Панић, Гимназија, Краљево
19. Милан Грујовић, ОШ „Живадинка Дивац” Крагујевац
20. Биљана Кнежевић, ОШ „Илија Гарашанин”, Аранђеловац
21. Ана Лазовић, ОШ „Др Јован Цвијић”, Смедерево
22. Весна Крчмаревић, ОШ „Светитељ Сава”, Друговац
23. Глеђа Драгана, ОШ „Иво Лола Рибар”, Нови Сад
24. Слађана Гвојић, ОШ „Коста Трифковић”, Нови Сад
25. Весна Станојчић, ОШ „Јован Дучић”, Петроварадин
26. Даница Томаш, Гимназија „Јован Јовановић Змај”, Нови Сад
27. Милка Петровић, ОШ „Кирило Савић”, Ивањица
28. Јована Топаловић, ОШ „Филип Филиповић”, Чачак
29. Ана Јокић, ОШ „Војвода Живојин Мишић”, Пецка
30. Данијела Ђурђевић, ОШ „Андре Савчић”, Ваљево
31. Слађана Суботић, ОШ „Андре Савчић”, Ваљево
32. Александра Игњатовић, ОШ „Ратко Вукићевић”, Ниш
33. Наташа Миоковић, ОШ „Бубањски хероји”, Ниш
34. Милена Јевтић, ОШ „Цар Константин”, Ниш

Прегледачи ОШ

1. Сунчица Ракоњац Николов, ОШ „Ђура Даничић”, Вождовац, Београд
2. Наташа Станојковић, ОШ „Иван Горан Ковачић”, Звездара, Београд
3. Радица Лаловић, ОШ „Краљ Алекндар I”, Пожаревац
4. Сања Цвејић, ОШ „Стојан Новаковић”, Шабац
5. Ирена Андејић, ОШ „Владимир Перић Валтер”, Пријеполје
6. Славица Ристивојевић, ОШ „Стеван Чоловић”, Ариље
7. Катарина Фаћол, ОШ „Хуњади Јанош”, Чантавир, Суботица
8. Душан Симић, ОШ „Бора Радић”, Баваниште
9. Марина Лукић, ОШ „Доситеј Обрадовић”, Крушевац
10. Никола Настић, ОШ „Светолик Ранковић”, Аранђеловац
11. Марко Прокић, ОШ „Вук Караџић”, Крњево
12. Ружа Пурић, ОШ „Свети Сава”, Горњи Милановац
13. Душица Милосављевић, ОШ „Миле Дубљевић”, Лајковац
14. Жана Вељић, ОШ „Учитељ Таса”, Ниш
15. Рајка Затезало, ОШ „Ратко Вукићевић”, Ниш

Ревизиона комисија

1. Милица Кецојевић, Филолошки факултет, Београд
2. Јана Петровић, Филолошки факултет, Београд
3. Милан Вурдеља, Филолошки факултет, Београд
4. Предраг Петровић, Филолошки факултет, Београд
5. Душица Мињовић, ОШ „Младост”, Нови Београд
6. Јадранка Милошевић, ЗУОВ, Београд
7. Злата Златановић, Београд
8. Бранка Максимовић, Београд

Централна комисија

1. Проф. др Весна Ломпар
2. Проф. др Славко Петаковић
3. Проф. др Зона Мркаљ
4. Проф. др Милан Алексић

Комисија за дешифровање

1. Марија Запутил
2. Јасмина Станковић
3. Данијела Милићевић
4. Ивана Костић
5. Владимир Милојевић
6. Јагода Жунић

Комисија за дипломе

1. Злата Златановић
2. Бранка Максимовић
3. Јадранка Милошевић
4. Бојана Живановић

Комисија за награђивање ученика и наставника

1. Марија Запутил
2. Бојана Живановић
3. Небојша Ђорђевић

Комисија за унос података

1. Милан Шиповац
2. Саша Јефтић

Резултати

На такмичењу је учествовало 152 ученика седмог разреда и 258 ученика осмог разреда. Укупно: 410 ученика.

БРОЈ НАГРАЂЕНИХ УЧЕНИКА (УКУПНО: 235):

	ПРВА НАГРАДА	ДРУГА НАГРАДА	ТРЕЋА НАГРАДА	УКУПНО
Седми разред	22	32	33	87
Осми разред	30	51	67	148
Укупно	52	83	100	235

Средња школа
21. 04. 2024.

Организациони одбор

1. Весна Ломпар, председник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
2. Славко Петаковић, заменик председника Друштва, Филолошки факултет, Београд.
3. Александар Милановић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
4. Бошко Сувајџић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
5. Зона Мркаљ, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
6. Вељко Брборић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
7. Милан Шиповац, технички секретар Друштва
8. Саша Јефтић, технички секретар Друштва
9. Марија Запутил, технички секретар Друштва

Организација такмичења

Такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада” ушло је у Програм такмичења Министарства просвете Републике Србије и финансирано је из Буџета.

Организатор такмичења: Друштво за српски језик и књижевност Србије.

Реализатор такмичења: Карловачка гимназија, Сремски Карловци.

Спонзори такмичења: Министарство просвете Републике Србије; Министарство културе Републике Србије; Филолошки факултет Универзитета у Београду; ИК „Klett” и „Нови Логос”, Вукова задужбина, „Едука”, БИГЗ, „Креативни центар”.

Програм такмичења (сатница)

- 8.30–9.45 Долазак учесника у Сремске Карловце
(Напомена: Професори који су одређени за рад у комисијама за дежурство / прегледање / ревизију / дешифровање, пријављују се у 9:30 часова у зборници Карловачке гимназије, где ће добити конкретна упутства о раду.)
- 10.15 Свечано отварање такмичења
- 10.30–10.45 Улазак ученика у учионице (према списковима објављеним на сајту Друштва и оглашеним на улазу у Гимназију и датом распореду по учионицама)
- 11.00–12.30 Попуњавање теста
- 12.30–13.00 Дежурни предају тестове у зборници Гимназије.
Ужина за ученике и чланове комисија.
- 13.00–16.30 Комисије прегледају тестове, припремају дипломе и награде за награђене ученике и наставнике.
- 17.00 Саопштавање резултата Републичког такмичења из књижевности „Књижевна олимпијада”, додела диплома и награда такмичарима и наставницима који су освојили 1, 2. и 3. место.

Дежурни СШ

1. Јасмина Радосављевић, Гимназија „Свети Сава”, Београд
2. Катарина Рајшић, Гимназија у Лазаревцу, Београд
3. Данијела Вујетић, Прва београдска гимназија, Београд
4. Зорана Путниковић, Савремена гимназија
5. Сања Радосављевић, Гимназија „Свети Сава”, Београд
6. Слађана Митровић, Гимназија у Лазаревцу, Београд
7. Душица Виторовић, Економска школа, Ужице
8. Ивана Стељић, Пријепољска гимназија, Пријепоље
9. Љиљана Димитрић, Шабачка гимназија, Шабац
10. Снежана Корнарос, Шабачка гимназија, Шабац
11. Марија Васић Каначки, Хемијско-медицинска школа, Вршац
12. Мирјана Панчић Бужек, Белоцркванска гимназија и економска школа, Бела Црква
13. Љиљана Вукићевић Асковић, Гимназија, Крушевац
14. Весна Пешић, Медицинска школа, Крушевац
15. Саша Милошевић, Прва крагујевачка гимназија, Крагујевац
16. Јелена Стевановић, Друга крагујевачка гимназија, Крагујевац
17. Витеза Дабижљевић, Економско-угоститељска школа „Вук Караџић”, Велика Плана
18. Ивана Лукић, Паланачка гимназија, Смедеревска Паланка

19. Љиљана Ранковић, Техничка школа, Чачак
20. Ана Ранђић, Гимназија, Чачак
21. Јелена Јанков, Средња школа, Уб
22. Софија Скерлић Ђурић, Средња школа, Уб
23. Сузана Пешић, Гимназија „Стеван Јаковљевић”, Власотинце
24. Ивана Павловић, Гимназија „Стеван Јаковљевић”, Власотинце
25. Милана Зељковић, Гимназија „Јован Јовановић Змај”, Нови Сад
26. Јасмина Пивнички, Гимназија „Јован Јовановић Змај”, Нови Сад
27. Татјана Тадић, Медицинска школа „Др Миодраг Лазић”, Ниш
28. Јасмина Станковић, Уметничка школа, Ниш
29. Неда Гашовић, Гимназија „Светозар Марковић”, Ниш

Прегледачи СШ

1. Милица Шаренац, Пета београдска гимназија, Београд
2. Софија Ширадовић, Тринаеста београдска гимназија, Београд
3. Марија Јевричић, Гимназија „Свети Сава”, Пожега
4. Данијела Васовић, Угоститељско-туристичка школа, Врњачка Бања
5. Ивана Исаиловић, Шабачка гимназија, Шабац
6. Катарина Поповић, Музичка школа „Михаило Вукдраговић”, Шабац
7. Маша Вулетић, Гимназија и средња стручна школа „Бранко Радичевић” Ковин
8. Биљана Солеша, Медицинска школа, Крушевац
9. Драгана Јовановић, Техничка школа „Милета Николић”, Аранђеловац
10. Александра Милошевић Јовановић, Гимназија, Смедерево
11. Гордана Јовановић, Гимназија „Таковски устанак”, Горњи Милановац
12. Милена Петровић, Ваљевска гимназија, Ваљево
13. Весна Сеничић, Гимназија, Краљево
14. Валентина Стоилковић, Гимназија, Лесковац
15. Милка Бабић, Гимназија „Светозар Марковић”, Нови Сад
16. Јелена Давидовић, Гимназија „Светозар Марковић”, Нови Сад
17. Марија Станчић Михајловић, Гимназија „Бора Станковић”, Ниш
18. Ивана Мандић, Гимназија „Стеван Сремац”, Ниш

Ревизиона комисија

1. Милица Кецојевић, Филолошки факултет, Београд
2. Јана Петровић, Филолошки факултет, Београд
3. Милан Вурдеља, Филолошки факултет, Београд
4. Предраг Петровић, Филолошки факултет, Београд
5. Душица Мињовић, ОШ „Младост”, Нови Београд
6. Јадранка Милошевић, ЗУОВ, Београд
7. Злата Златановић, Београд
8. Бранка Максимовић, Београд

Централна комисија

1. Проф. др Весна Ломпар
2. Проф. др Славко Петаковић
3. Проф. др Зона Мркаљ
4. Проф. др Милан Алексић

Комисија за дешифровање

1. Марија Запутил
2. Јасмина Станковић
3. Данијела Милићевић
4. Ивана Костић
5. Владимир Милојевић
6. Јагода Жунић

Комисија за дипломе

1. Злата Златановић
2. Бранка Максимовић
3. Јадранка Милошевић
4. Бојана Живановић

Комисија за награђивање ученика и наставника

1. Марија Запутил
2. Бојана Живановић
3. Небојша Ђорђевић

Комисија за унос података

1. Милан Шиповац
2. Саша Јефтић

Резултати

На такмичењу је учествовало: 470 ученика.

БРОЈ НАГРАЂЕНИХ УЧЕНИКА: 218.

Број награђених	ПРВА НАГРАДА	ДРУГА НАГРАДА	ТРЕЋА НАГРАДА	УКУПНО
Први	6	18	29	53
Други	17	24	13	54
Трећи	6	19	21	46
Четврти	14	22	29	65
Укупно	43	83	92	218

ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ ДРУШТВА

Током 2024. године, издавачка делатност Друштва била је усмерена ка објављивању научног часописа Друштва „Књижевност и језик”, *Информатора* који сваке године најављује Републички зимски семинар за наставнике и професоре српског језика и књижевности, часописа за средњошколце и њихове наставнике, „Свет речи” и *Летописа*.

Значајно поскупљење штампања свих издања (почев од израде прелома текстова до финалне реализације књига) узроковало је застој у објављивању нових публикација у оквиру Библиотеке „Књижевност и језик”, у којој се досад појавило 75 књига, широко прихваћених и међу наставницима и међу научницима и истраживачима српског језика и књижевности.

Због наглашене потребе наставника који су нам се током године обраћали (као и ђака и њихових родитеља) за тестове различитог типа, Друштво је успело да издвоји средства за штампање другог издања књиге *Књижевност кроз тестове (за седми и осми разред)* коауторки Зоне Мркаљ и Марије Запутил. Кад је реч о осталим збиркама тестова за такмичења која организује Друштво, засад смо у прилици да најавимо приређивање две збирке намењене припремању за такмичење „Књижевна олимпијада”. У једној књизи наћи ће се сви досадашњи тестови за основну школу (на свим нивоима такмичења, за седми и осми разред), а у другој тестови за све разреде средњих школа и гимназија, које ће приредити Милан Шиповац.

У недостатку нових књига у Библиотеци „Књижевност и језик”, овде објављујемо приказе књига чланова уже Управе Друштва, за које сматрамо да ће бити занимљиве наставницима. Реч је о књизи проф. др Вељка Брборића: *О (право)писцима* (Београд: Чигоја штампа) и књизи проф. др Бошка Сувајџића: *Сунце сија, фолклорни и митски обрасци у поезији Десанке Максимовић* (Ваљево: Завичајна библиотека „Љубомир Ненадовић” и Београд: Задушбина „Десанке Максимовић”).

У СВЈЕТЛУ ФОЛКЛОРНО-МИТСКЕ ИНСПИРАЦИЈЕ

(Бошко Сувајџић: *Сунце сија. Фолклорни и митски обрасци у поезији Десанке Максимовић*, Матична библиотека „Љубомир Ненадовић”, Ваљево, Задужбина Десанка Максимовић, Београд 2024)

Поезија Десанке Максимовић је за да се осјећа и проживљава, а не да се тумачи! То је њена велика предност: да без посредника дотиче и осваја срце и душу читаоца. Али то је за њу и нека врста „отежавајуће околности” јер нам у првом сусрету с њом измичу њена дубља мисаона значења. Рефлексија је у њеној поезији иманентна и непримјетно је уграђена у снажни лирски доживљај свијета. Тако исказана мисао се првенствено доживљава и то је чини још увјерљивијом, али у том облику она још увијек остаје у латентном стању, јер се даље не развија откривајући своје мјесто и поријекло у слици свијета на темељима кога израста поетски свијет Десанке Максимовић. Јаком лирском сугестијом у првом сусрету са њеном поезијом као да се у потпуности задовољава духовни и емотивни апетит читаоца и умирује глад за даљим значењима и смислом њене аутентичне лирске дискусије са свијетом око себе и амбијентом и културом у оквиру које се та дискусија води. То умногоме одређује и усмјерава и рецепцију дјела Десанке Максимовић. Њу је задуго пратио, а често је и данас у стопу прати један специфичан, више литераран, такође снажно лирски интониран вид рецепције коме, истина, нису измицале најважније значајке њеног стваралаштва, али који није у довољној мјери достатан за цјеловитија и темељнија разјашњења њеног књижевног дјела. Њено лирски изразито сугестивно обојено пјесничко дјело читаоцима су управо баш таквом истом, лирском снагом најбоље дочаравали пјесници, од којих потичу најбољи, незаобилазни текстови о њој. То ваљда и јесте један од разлога што је „хладна” и „објективна” методологија науке о књижевности релативно касно почела да се примјењује у проучавању дјела Десанке Максимовић. Требало је да прође готово пола вијека од њених књижевних почетака до прве докторске дисертације и цјеловите књиге о њој, која је то много раније заслуживала.

Од тада, а посебно од њене смрти и оснивања Задужбине „Десанка Максимовић”, која је почела да снажно подстиче све аспекте проучавања њеног дјела, наука о књижевности преузима примат и постаје доминантан облик рецепције цјелокупног Десанкиног књижевног опуса, што је резултирало значајним бројем књига и зборника радова о њој.

У врху тих резултата је и књига *Сунце сија* Бошка Сувајџића чији поднаслов „Фолклорни и митски обрасци у поезији Десанке Максимовић” и сам по себи наговјештава нов и веома актуелан начин научног проучавања њеног дјела. Књига је компонована од његових радова насталих у различитим поводима, али се он у сваком тексту истовремено бави и

појединачним, одређеним аспектом или темом Десанкиног стваралаштва, и читавим њеним књижевним дјелом. То је у сваком погледу чини цјеловитом структуром у којој ауторова мисао испомажући се непримјетно прелази из једног у други текст увезујући тумачење дјела Десанке Максимовић у нову и кохерентну цјелину која досеже најбитније референтне тачке тога дјела. Цјеловитости ове књиге доприноси чињеница да њен аутор из океанске дубине њеног стваралаштва увијек израња са истим и препознатљивим драгоцјеним бисерима на длану – у сваком закутку њеног дјела он трага за знаковима и кодовима културе чијим рашчитавањем се открива један посебан раскошан људски, духовни и национални пејзаж из кога израста и у коме се увијек испонова репродукује Десанкин поетски свијет. Готово сваки текст из ове књиге, посматран и самостално изван ње, унапријед се лако може препознати по истим ауторовим професионалним и интелектуалним преокупацијама и по њиховом посебном литерарном артикулисању. Једноставније речено, дјело Десанке Максимовић Сувајдић сагледава као истакнути стручњак, професор усмене књижевности и српске народне традиције који своје спознаје о том дјелу формира помоћу објективних научних критеријума и алата модерне фолклористике, али га истовремено артикулише једним изразито високим књижевним стилем у складу са својим пјесничким сензибилитетом, потврђеним и сопственим значајним пјесничким опусом и искуством. Тај његов повлаштени истраживачки профил, јединствен у свим текстовима, чини се јединственим и у рецепцији стваралаштва Десанке Максимовић, јер обједињава искуство и сензибилитет провјереног научника и познатог пјесника испод чијег радара лако не пролази ни једна битна тачка поетике ове пјесникиње. Управо та особина овог истраживача показала се посебно плодотворном у његовим врхунским анализама смисла и значења појединачних Десанкиних пјесама које као густе и затворене лирске тврђаве пружају снажан „отпор” уклапању у конзистентне мисаоне системе. То је, истовремено, и разлог да у немало сваком од ових текстова с лакоћом можемо изабрати пар прегнантно срочених амблематичних цитата о Десанки Максимовић и њеној поезији којим се трајно фиксира њено мјесто у српској и југословенској књижевности.

Чини се да идеја природе, идеја Бога и идеја поезије, односно стваралаштва чине три основна вертикална упоришна стуба њеног поетског свијета, а да се на ту структуру хоризонтално уграђују још три, изведене идеје – идеја љубави, идеја смрти и пролазности, те идеја патриотизма и социјалне правде. У складу с тим Сувајдић овом својом књигом на себи својствен начин „покрива” све битне аспекте стваралаштва Десанке Максимовић. Његове научне експертизе посебно су усмјерене на доказивање суштинске модерности Десанкине поезије и крећу се у два основна смјера: први је настојање да се њена поезија сагледа у свјетлу митске и фолклорне

инспирације, а потом и на тој основи саздане организације њеног књижевног текста, а други је настојање да се модерни карактер њене поезије идентификује поређењем са једном изразито модернистичком линијом српске поезије сличне инспирације.

Први смјер води према закључку да је Десанка Максимовић у својој поезији проблематизовала људски однос према божанском и „наговестила процес, који је усуд модерног историјског човека: својеврсно раздуховљење савременог човека, његову ужурбану сувопарност, свесно лишавање времена зарад брзине, мита зарад историје, а историје зарад привида историје или протоисторије”. У својим најбољим збиркама, закључује аутор ове књиге, она не само да „лишава човека мита у име историје већ наговештава и тенденцију укидања саме историје, што је белодани историјски процес с краја двадесетог века”.

У оквиру митотворно-фолклорног обрасца, прво у погледу настанка а потом и тумачења литерарног текста на примјеру Десанке Максимовић, Сувајцић брижљиво анализира тешко раздвојиве паганске и хришћанске слојеве њене поезије који равноправно учествују у стварању њене пјесничке слике. Као појам са изворно негативним предзнаком у односу на хришћанство, пагански доживљај свијета у њеној поезији, сматра он, има сасвим другачију функцију: „Није драматично у поезији Д. Максимовић християнизовање паганских богова словенске народне религије. Драматично је потпуно лишавање човека божанске промисли, очовечење бога и обезбожење човека, ништење и паганских и хришћанских принципа. Реч је о процесу антропоморфизовања једног света у име човека, а без човека”. У складу с тим „митско архаично наслеђе и историјске сижее песникиња функционално користи да би показала рашчовечење човека. Да би демонстрирала како се уклањањем етичког елемента из мита и историје и религија и историја измештају из својих корена”. Изразито модерна, актуелна, дијагноза позиције данашњег, савременог човјека!

И поред тога што је свјестан да се фолклорно-митотворни кључ у тумачењу дјела Десанке Максимовић може наћи на „клизавом терену” због опасности учитавања у њену поезију и нечега што у њој стварно не постоји, Сувајцић истрајно трага и успјешно проналази њене ослонце на усмени културни образац, митску матрицу и религијске ритуале чију функцију препознаје и у формалном обликовању и у значењским слојевима њеног пјесничког текста. Добар примјер за то је његова изврсна анализа пјесме „Савин монолог” у којој проналази корелацију чак и са формулама бугарштинске поезије, а посебно њену везу са типологијом житијне књижевности, имајући на уму њену повремену кореспонденцију са хагиографском литературом старе српске књижевности у којој се препознају претпоставке засноване „на библијском схватању света и светосавском идејном и етичком кодексу”. Дјелотворност Сувајцићевог

метода у откривању суштине поезије Десанке Максимовић улива посебно повјерење ако се зна да је она била изврстан познавалац нашег и ширег словенског фолклорног наслеђа и паганске и хришћанске митологије, а свакако и њене обредно-обичајне традиције и праксе у свом завичају. Из тога произилази и прва претпоставка да је то нужно морало оставити трага и у њеном стваралаштву, што је само по себи давало сигнале и импулсе књижевном истраживачу у коме правцу треба да иде његово истраживање. Подстакнут насловом њене пјесме „Земља јесмо” и учесталошћу појма земље у свим слојевима њене поезије, Сувајцић ту дубоку укоријењеност Десанке Максимовић у поријеклу свога рода и његовој културној и духовној традицији сматра основном вертикалом читавог њеног поетског свијета: „Земља је митологија, култура, језик, завичај, фолклорна традиција. Земља окупља магијске слојеве и фолклорне обрасце усмене традиције, али и библијска значења и универзалне поруке”. Зато је и разумљиво, каже он, да у „низу песама Десанке Максимовић можемо препознати утицаје и одјеке библијских слика и хришћанских мотива, који су посредовани утицајима средњовековних жанрова, библијских симбола и топоса хришћанске књижевности”.

На те изворе се наслања и други аспект модерности Десанке Максимовић које Сувајцић налази у ставу да је она, и поред чињенице да је обично сматрамо пјесником по нерву, интуицији и тренутном надахнућу истовремено и „песник снажне интелектуалне оријентације, строге композиционе стратегије и смишљене архитектонике стиха”. Он ту иде и знатно даље од устаљене формуле о синтези традиционалног и модерног која се поводом ове пјесникиње често понавља. Сувајцић, како је напријед речено, истражује Десанкину везу са оном модернистичком линијом српске поезије коју такође препознајемо по стваралачким евокацијама српског фолклорно-митолошког наслеђа и традиције, али и по непрестаном иновирању и преиспитивању стваралачке моћи језика и искушавања слободних пјесничких форми (Давичо, Миљковић, Настасијевић, Попа). У том погледу посебно је интересантна његова упоредна анализа Миљковићеве пјесме „Гојковица” са Десанкином пјесмом истог наслова. Налазећи да је у односу на Миљковићеву рекреацију традиције, пјеснички поступак Десанке Максимовић више декларативан, Сувајцић и поред велике удаљености ова два пјесничка концепта међу њима ипак налази одређене сличности и тиме ову нашу пјесникињу уочљиво помиче „високој модерни” српске књижевности у односу на ону која јој је до сада давана. О истој ствари се ради и када се Десанка пореди са Давичом, гдје се фантастични ликови и ситуације из њених књижевних текстова за дјецу одмјеравају према језички и садржајно изразито модернистичкој пјесничкој визији Баш-Челика Оскара Давича.

У овој прилици, није, наравно, могуће обухватити и остале, такође веома значајне аспекте Сувајдићевог увида у дјело Десанке Максимовић у кључу назначеном у поднаслову књиге, који се односе на њено схватање природе, религиозности, смрти, љубави, човекољубља и родољубља, а у вези с тим и на њене имплицитне и експлицитне аутопоетичке ставове о поезији и умјетности уопште.

Феномен природе он не тумачи стандардно као предмет, тему или мотив њене поезије него више као неку врсту медијума у коме се њен пјеснички стваралачки чин остварује. Указујући на њено схватање да је човек измјештен из природе сам у себи располућен, без вјере, наде и било каквог ослонца, Сувајдић констатује да је њена оданост природи и животу дубља од свега другог, јер „сеже у архаична струјања језика и митску структуру колективно несвесног” чиме се „антејски повезује свет природе и земље са идејама љубави и Бога”. На сличан начин дубоку, суштинску религиозност поезије Десанке Максимовић Сувајдић затиче на средокраћи између митског и историјског искуства, на којој њена, понекад и амбивалентна религиозна осјећања остварују додир са судбином, традицијом и обредном праксом вјерског живота у њеном завичају. Драгоцјена је и Сувајдићева спознаја да схватање природе и њено мјесто у поезији Десанке Максимовић „у знатној мери почивају на мисаоним механизмима анимистичког доживљаја света”, што он у својим исцрпним фолклористичким анализама увјерљиво и доказује.

Велики дио ове Сувајдићеве књиге имплицитно и експлицитно односи се на родољубиву поезију Десанке Максимовић чије родољубиво осећање не он види као ускогрудо нити етнички ексклузивно. У вези с тим свакако треба истаћи његову анализу поеме „Крвава бајка” која „спада у сам врх светског родољубивог песништва” и експертизу пјесме „Грачаница”, сматрајући да су то најбољи примјери универзалног пјесничког говора о своме народу и читавом човјечанству истовремено, заснованог на хришћанском мотиву рађања из смрти, о коме, иначе, има доста ријечи и на другим мјестима у књизи.

Завршимо, на крају, оним чиме би, иначе, сваки разговор о поезији Десанке Максимовић можда требало започети. Јер, њено схватање поезије, што Сувајдић врло добро уочава, заобилази и превазилази препознатљиве поетичке дефиниције, што потврђује и небројено много њених пјесама аутопоетичког карактера. Њено схватање поезије је у равни њеног схватања природе и божанске идеје о стварању свијета: настајање или „рађање песме”, како сама Десанка каже, Сувајдић упоређује са „биолошким процесима рађања живог бића”. Послије овога даља анализа и Десанкине поезије и ове Сувајдићеве књиге, за коју овдје нема ни времена ни простора, све би то још боље употпунила и доказала.

Поезија Десанке Максимовић довољно нам је доступна, па би и за те, такве и сваке друге анализе и поређења било веома добро и пожељно да се и ова Сувајдићева књига учини доступном широј научној и културној јавности.

Др Станиша Тутњевић, академик АНУРС

О (ПРАВО)ПИСЦИМА – ДОПРИНОС ЈЕЗИЧКОЈ КУЛТУРИ И ОБРАЗОВАЊУ

(Вељко Брборић (2024). *О (право)писцима*. Београд:
Чигоја штампа. Број страна: 230)

Проф. др Вељко Брборић, редовни професор Филолошког универзитета у Београду, објавио је своју седму монографију *О (право)писцима*. Књига је написана с циљем да изнова осветли допринос истакнутих (право)писаца у српској језичкој култури, образовању и правопису, као и да нагласи важност њихових радова у наставном процесу. Професор Брборић дуго и успешно се бави методиком и правописом, због чега је избор садржаја ове књиге био природан и логичан корак у његовом научном раду, а све са циљем да се подстакну наставници, студенти и шира читалачка публика да дубље схвате значај правописа, наставне програме и уџбенике истичућу њихову улогу у обликовању језичке културе и образовања.

Књига *О (право)писцима* састоји се од Уводне напомене аутора и 11 радова који су до сада већ објављени или у научним часописима или у тематским зборницима¹: 1. *О правописном раду Милана Петровића*; 2. *О правописном раду Александра Белића*; 3. *О правописном раду Милорада Дешића*; 4. *Правописни рад Радоја Симића*; 5. *Вук Милатовић као методичар српског правописа*; 6. *Милија Николић – методичар правописа*; 7. *Иво Андрић у наставним програмима и читанкама за основну и средњу школу*; 8. *Књижевно дело Добрице Ћосића у настави*; 9. *Матија Бећковић у наставним програмима и читанкама за основну и средњу школу*; 10. *Књига која траје (уџбеник Српски за странце Боже Ђорића)*; 11. *Александар Јовановић као писац уџбеника*. На крају књиге налазе се Библиографска забелешка о радовима и биографија аутора.

У Уводној напомени образлаже се врло интересантан наслов књиге: „Правописци су овде писци правописа и методичари правописа, а писци они чија су дела у настави и писци уџбеника” (Брборић 2024: 7). Под писцима правописа професор Брборић овде подразумева Милана

---

¹ Осим последњег рада *Александар Јовановић као писац уџбеника* – Зборник радова посвећен Александру Јовановићу још увек није одштампан.

Петровића, Александра Белића, Милорада Дешића, Радоја Симића, Вука Милатовића и Милију Николића, а под писцима Иву Андрића, Добрицу Ћосића, Матију Бећковића, Божу Ћорића и Александра Јовановића. Сама књига графички није подељена у два дела, али би се суштински могла поделити и у три дела: о правописцима, о писцима у уџбеницима² и о писцима уџбеника³.

Првих шест радова посвећени су правописцима и имају сличну концепцију: у уводним деловима професор Брборић даје кратке биографске податке и личне утиске о самим правописцима, значај правописаца за српски правопис, наводи репрезентативне правописне (ко)ауторске књиге, приручнике и радове, описује садржаје правописа и доноси закључке. У наставној основношколској и средњошколској пракси Милан Петровић као правописац је потпуно непознат, те с правом се у овом раду налазе биографски подаци из Енциклопедије Новог Сада и с правом професор Брборић закључује да је Милан Петровић, попут Саве Мркаљ „неоправдано скрајнут и спорадично се помиње и то само у лингвистичким круговима, изван којих је потпуно непознат” (Брборић 2024: 13). Професор Брборић у свом раду доказује да су у садржају *Правописа* Милана Петровића обухваћени сви данашњи правописни проблеми. Следећи рад доноси нам велико име за српски правопис – Александар Белић, ако знамо да је његов *Правопис* био у употреби од 1923. до 1960. године. Професор Брборић наводи 26 Белићевих библиографских јединица, описује његове ауторске правописе, говори о томе да је данашњи правопис и вуковски и белићевски и да и Милан Петровић и Александар Белић заслужују по једну озбиљну и целовиту студију. С обзиром на то да је Милорад Дешић и сам био професор Вељка Брборића, да је професор Вељко Брборић код њега одбранио и магистарску и докторску дисертацију, може се рећи да је рад посвећен Милораду Дешићу не само професионално објективан, већ и личан, јер аутор пружа увид у значај који је овај правописац имао у његовом образовном и научном формирању. Осим што истиче доприносе Милорада Дешића у савременом српском правопису, професор Брборић наглашава и његов педагошки рад. Како наводи, „Изненађење је за многе било Дешићево бављење правописом, јер се он до тада, до 1994. године, бавио уз методику наставе језика, културом говора и дикцијом, дијалектологијом, акцентологијом, али не и правописном проблематиком” (Брборић 2024: 48). Као најзначајнији допринос Брборић наводи Дешићев *Правопис српског језика, Приручник за школе* наглашавајући да овај Приручник има одобрење Министарства просвете Републике Србије, Министарства просвете Црне Горе и Министарства просвете Републике Српске, а да

---

² Овде се подразумевају Иво Андрић, Добрица Ћосић и Матија Бећковић.

³ Божо Ћорић и Александар Јовановић.

ниједан други, осим *Правописа* у издању Матице српске – нема. Овај Приручник прилагођен је школској популацији, те је у томе његова велика вредност, јер ученицима и наставницима пружа једноставан, јасан и практичан приступ правописним правилима. Као и Милорад Дешић, и Радоје Симић бавио се и другим областима осим правописа, највише дијалектологијом и стилистиком. У раду о професору Симићу наведено је 47 библиографских јединица – 8 монографских и 39 радова о правопису. У овом раду, поред описа монографија, Брборић сагласно истиче Симићев став за упрошћавање српског правописа. У раду *Вук Милатовић као методичар српског правописа* јако је упечатљив лични став који професор Брборић даје на самом почетку: „Професор Вук Милатовић је био, већ смо то раније истицали, а данас понављамо атипична личност, атипичан наставник и атипичан уметник. Не знамо никога чији је физички изглед био у толиком нескладу с нарави, природом и поступцима. Био је громада од човека, али у њој се крила песничка душа научника с много доброте, брижљивости, сабраности, правичности, уз максималну добронамерност и толеранцију” (Брборић 2024: 77). Вук Милатовић био је посвећен писању уџбеника за млађе разреде основне школе, а правописне наставне јединице у тим уџбеницима, како тврди професор Брборић, врло су прилагођене ученицима и на једноставним примерима ученици успешно могу да савладају правописну норму. Професор Брборић за Милију Николића каже да је био „методичка громада” (Брборић 2024: 99). Истина, јер и данас се сва методичка сазнања прво базирају на методици Милије Николића. У раду се сагледава методички приступ настави правописа и правописним вежбама са закључком да Николићев приступ и данас задовољава правописне захтеве и потребе образовања.

Радови који говоре о писцима у уџбеницима *Иво Андрић у наставним програмима и читанкама за основну и средњу школу; Књижевно дело Добрице Ћосића у настави; Матија Бећковић у наставним програмима и читанкама за основну и средњу школу* крећу се од Програма наставе и учења. Професор Брборић даје преглед у којим се разредима обрађују ови писци и упоређује садржаје у акредитованим и репрезентативним уџбеницима различитих издавачких кућа. Упоређује биографије, тј. шта је од биографских података у читанкама, упоређује текстове, непознате речи уз текст, питања за анализу текста. Увидом у читанке професор Брборић увиђа и неке неједнакости, као нпр. да је у неким читанкама у млађим разредима дато више биографских података о писцу него у вишим разредима, да уколико је одломак у различитим читанкама исти неке читанке дају објашњења за више непознатих речи а неке за мање, у неким читанкама замера и приказ илустрација, затим констатује да нема потребе за дугачким одломцима за дела која се читају у целини.

Последња два рада *Књига која траје* (уџбеник Српски за странце Боже Ђорића) и *Александар Јовановић као писац уџбеника* говоре о Божи Ђорићу и Александру Јовановићу, односно о њима као писцима уџбеника. За Ђорићев уџбеник *Српски за странце* наводи се да је то књига која најдуже траје, изузетног квалитета која је много допринела и доприноси студентима који долазе да студирају у нашој земљи и уче српски као нематерњи језик. Професор Брборић анализира *Читанку с књижевнотеоријским појмовима за други разред гимназија и средњих школа* из 2005. године Александра Јовановића. Иако овај уџбеник није заживео у школама (наставници се чешће одлучују за друге читанке у наставном процесу), професор Брборић нас својим објашњењима и анализом уверава да би овај уџбеник „уз мање поправке и допуне” (Брборић 2024: 220) могао да заживи, а као једину слабост овог уџбеника наводи тумачење мање познатих речи.

Књига проф. др Вељка Брборића доноси нам необичан скуп радова који представљају, не само анализу правописа, како би се то очекивало с обзиром на то да је опште познато да се професор Брборић бави правописом, већ нам описује и читанке. Овде би се могло рећи да, када је у питању део о писцима у уџбеницима, да на основу Брборићеве анализе можемо доћи и до закључка и какви су аутори описаних читанки. Такође, за наставну праксу било би драгоцено да се на сличан начин анализирају и многи други писци који су у Програму наставе и учења.

Професор Брборић се фокусирао на рад истакнутих (право)писаца који су оставили дубок траг у наставним програмима, како би изнова осветлио њихов допринос и методолошке вредности. Књига нас подстиче да размотримо како теоријски и практични аспекти правописа утичу на образовање, али и да изнова вреднујемо важност ових радова у контексту савременог образовања. Правопис није само научни концепт, већ и део свакодневног образовања и наставног процеса, као и свакодневног живота.

Мср Марија В. Запутил⁴

---

⁴ marija.zaputil@gmail.com

IN MEMORIAM

IN MEMORIAM БОСИЉКА МИЛИЋ (1930–2024)¹

О Боси Милић

Тиха, благонаклона, сталожена, истрајна – професорка Босиљка Милић. С друге стране – подстицајна и инспиративна, посвећена и енергична. Својим тихим ауторитетом и ненаметљивом снагом освајала је срца својих ученика и колега. Била је прави пример професора који не само да преноси знање, већ васпитава, гради и обликује личност сваког појединца. Њен мирни глас и благ осмех стварали су простор поверења, а њено стрпљење и разумевање охрабривали су сваког у свом раду. Уз њу, ученици су постајали самопоузданији и спремнији да истражују нове идеје, док су колеге у њој проналазиле истинску подршку и инспирацију за свој професионални развој. Једноставно, била је прави пример професора, ослонац и подршка.

Боса као професор српског језика и књижевности

Професорка Босиљка Милић рођена је 1930. године. Имала је то задовољство да прво буде ученик Пожаревачке гимназије, а после и професор у звању вишег педагошког саветника у истој школи читавих 35 година. За 35 година рада, професорка Боса била је позната по свом педагошком приступу који је био комбинација строгог, али правичног односа према ученицима, уз дубоку оданост и посвећеност сваком појединцу. Њена предавања била су обogaћена љубављу према српском језику и књижевности, што је инспирисало ученике да негују културу и писменост. Своје ученике окупљала је око школског часописа „Развитак”, чији је главни и одговорни уредник била од 1973. до 1995. године. Ове године исти часопис обележава 70 година постојања (први број изашао је давне 1954. године). Професорка Боса активно је укључивала ученике у стварање садржаја часописа чиме је утицала на развој ученичких писмених и аналитичких вештина.

---

¹Текст *In Memoriam* Босиљка Милић (1930–2024) писан је за потребе часописа *Књижевност и језик*, бр. 2 за 2024. годину и овде се штампа без измена.

Похађање и присуство многобројним семинарима, учешће на разним симпозијумима и конресима, омогућило јој је да усаврши своје наставничке методе и стекне нова знања, која је касније делила и са својим ученицима и са својим колегама. Године 1976. постала је члан Друштва за српски језик и књижевност Србије, а 1990. године изабрана је за секретара и обављала ту дужност до саме смрти. Била је и секретар Савеза славистичких друштава Србије од 1994. до 2008. године, а у два мандата била је изабрана за члана Комисије за српски језик Просветног савета Србије.

Боса као писац уџбеника и приручника

Оно по чему ће је памтити многе генерације ученика и колега јесу ауторски и коауторски уџбеници и приручници. На првом месту су Читанке за сва четири разреда средње школе у издању Завода за уџбенике и наставна средства, а у коауторству са колегиницом Љиљаном Николић. Њихове Читанке 25 година представљале су основну литературу у настави српског језика и књижевности у средњим школама и препознате су по својој квалитетној обради књижевних дела и иновативном приступу тумачењу литературе. Поред Читанки, ту су и приручници, попут Лектире за сва четири разреда.

Активности у Друштву за српски језик и књижевност Србије

Одласком у пензију, професорка Боса највише се посветила послу секретара у Друштву за српски језик и књижевност Србије. Положај наставника и ученика стављала је на прво место, те је својим залагањем и преданошћу настојала да побољша услове рада у школама и омогући наставницима квалитетну подршку и стручну литературу. Била је снажан заговорник иницијатива које су имале за циљ унапређивање образовног система, верујући да образовање мора бити доступно и усмерено ка потребама ученика. Била је покретач многобројних активности у Друштву: покренула је Библиотеку „Књижевност и језик” која данас броји 75 стручних књига; покренула је пет такмичења која су и данас актуелна и на која се одазивају многобројни ученици: Такмичење из српског језика и језичке културе, Такмичење лингвистичких секција основних и средњих школа, Такмичење литерарних секција основних и средњих школа, Такмичење најбољих основношколских и средњошколских часописа, Такмичење за најуспешније писмене задатке ученика средњих школа. Подржала је покретање Такмичења из књижевности „Књижевна олимпијада” (на иницијативу проф. др Бошка Сувајдића) и Такмичење за најуспешније методичке припреме (на иницијативу проф. др Зоне Мркаљ); заједно са проф. др Јованом Деретићем, покренула је часопис „Свет речи” – средњошколски

часопис за српски језик и књижевност (касније су се у уредништво часописа прикључили проф. др Михајло Пантић и проф. др Вељко Брборић); покренула је семинар *Ка савременој настави српског језика и књижевности* – и увек учествовала у организацији и овог и *Републичког зимског семинара*. У оквиру Друштва оставила је следеће приручнике за наставнике: *Прилози језичком и књижевном образовању* (2009), *Прилози језичком и књижевном образовању 2* (2010, заједно са проф. др Вељком Брборићем), *Пут до есеја* (2010, хронолошки преглед такмичења), *Прилози језичком и књижевном образовању 3* (2010, заједно са проф. др Вељком Брборићем), *20 година Републичког такмичења из српског језика и језичке културе ученика основних и средњих школа* (2011), *100 година Друштва за српски језик и књижевност Србије* (2011, заједно са проф. др Слободаном Ж. Марковићем). За ученике је приредила 3 збирке тестова *Српски језик кроз тестове* са решењима.

У Друштву за српски језик и књижевност Србије професорка Боса била је иницијатор, саговорник, ослонац и инспирација бројним наставницима и ученицима који су се на њену иницијативу укључивали у разне активности и пројекте. Њена енергија, стручност и посвећеност допринели су томе да Друштво постане центар за промоцију српског језика и културе, подстичући наставнике широм земље да примењују најбоље педагошке методе и унапреде свој рад у настави. Свака активност коју је покренула била је замишљена тако да ученицима пружи прилику за лични развој, а наставницима омогући подршку и ресурсе који су им потребни.

Часопис „Свет речи”, који је покренула у сарадњи са угледним професорима, постао је водећи глас за средњошколце који желе да продубе своје знање о језику и књижевности, као и за наставнике који су у потрази за новим методичким идејама. У овом часопису уређивала је рубрику „Школски живот” непрестано трагајући за најбољим примерима добре праксе, а нарочито из рада лингвистичких и литерарних секција.

Семинари које је организовала били су од великог значаја за наставнике, пружајући им прилику да се упознају са савременим методама у настави и размене искуства са колегама. Увек је инсистирала да на семинарима буду одлични предавачи – стручњаци из области образовања који су наставницима могли да понуде нова знања и отворе нове погледе у свет језика и књижевности. Теме семинара покривале су широк спектар знања. На радионицама су биле честе дискусије што је учесницима омогућавало размену идеја. Семинари Друштва постали су традиција. *Републички зимски семинар* место је на коме су се разматрале и разматрају најактуелније теме у настави српског језика и књижевности.

Награде и признања

Када се сагледа и самери рад професорке Босе Милић, онда је логично зашто је награђена следећим наградама: добитница је награда Фестивалског одбора за прва места у литерарном стваралаштву ученика и ревносном и стручном раду у оцењивачким комисијама мешовитих програма; добитница је две повеље: 1997. добила је Повељу Друштва за српски језик и књижевност Србије за допринос раду Друштва и за унапређивање наставе и изучавање књижевности; године 2012. такође од Друштва Повељу за изузетан допринос раду Друштву на унапређивању наставе. Све ово говори о њеној стручности, посвећености, о подстицању креативности код ученика, о несебичној подршци колегама и ученицима.

Лично сећање на професорку Босу

Као неко ко је имао ту привилегију да је познаје и учи од ње, морам рећи да је професорка Босиљка Милић оставила неизбрисив траг у мом животу. Професорка Боса није била мој професор у средњој школи, већ сам је упознала на припремама у школи за полагање пријемног испита на Филолошком факултету. Већ на првој години студија (давне 1998. године) позвала ме је да будем волонтер и да јој помажем у Друштву за српски језик и књижевност Србије. Сећам се неисцрпних разговора о организацији семинара и такмичења. Сећам се њене сталожености у говору и разговара који су се увек завршавали поучно. Њене речи су ми увек давале подршку и смернице за даљи рад, и у Друштву и на студијама. Оно што је увек остављало утисак на мене је њена енергија и поверење које је имала у људе око себе. Поред њеног неизмерног знања и професионалног ауторитета, имала је дубоко разумевање за сва моја питања било које природе. Свако моје питање слушала је са пажњом, а сваки предлог узимала је озбиљно охрабрујући ме да верујем у себе и у своје способности. Сећам се наших многобројних путовања, нарочито у Тршић и Сремске Карловце, када је увек стрепела да ли ће све на такмичењима проћи како треба.

Када сам први пут као наставник крочила у Пожаревачку гимназију, професорка Боса дала ми је драгоцене савете за рад са ученицима: ученике треба волети, учити и разумети. Тога се држим и данас – децу природно волим, трудим се да им знање преносим на најбољи могући начин, а ту сам да увек нађем начин да оправдам оно што ученици раде. Помогла ми је да схватим колико је рад са децом врло озбиљан, јер поред родитеља, наставници су такође ту који својим радом могу да утичу на развој и животне изборе код ученика. Професорка је знала како да ме охрабри у тренуцима несигурности и помогне ми да схватим да у рукама наставника почива одговорност која превазилази само образовање и васпитање, већ је и инспирација на животном путу ученика.

Свим срцем, професорка Боса је мој узор: од ње сам научила шта значи бити прави педагог у раду са ученицима, шта значи бити у Друшту на услузи наставницима и ученицима и шта значи када неко остави наслеђе за собом.

Босиљка Милић – снага образовања

Професорка Босиљка Милић оставила је велики траг на пољу образовања и васпитања, преносећи своје знање и љубав према језику и књижевности на генерације ученика, којима је инспирација и данас. Њен педагошки рад и посвећеност струци допринели су унапређивању наставе српског језика и књижевности.

Професорка Босиљка Милић оставила је иза себе велики траг, не само у књигама и бројним активностима, већ и у срцима свих оних који су од ње учили и који су са њом сарађивали. Њен приступ био је заснован на знању, разумевању и искреној подршци, несумњиво је допринела васпитно-образовном систему. Треба да будемо срећни што смо имали професорку Босу. Иако више није са нама, остаје нам да њене речи и примере преносимо даље, са љубављу и посвећеношћу какву је она имала. Привилегија нас који смо је знали је да следимо њен пут и откривамо нове путеве у науци о књижевности и језику.

Марија В. Запутил²

IN MEMORIAM НАДЕЖДА МИЛОШЕВИЋ (1930–2024)

Друштво за српски језик и књижевност овога лета остало је без две изузетне чланице Управе.

У интервалу од само три–четири дана напустиле су нас Боса Милић, вишедеценијски секретар Друштва и њена сарадница Нада Милошевић, неуморни прегалац.

Нада Милошевић је рођена у Смедереву 23. 9. 1930. године. Основну школу и гимназију завршила је у родном граду, а затим, након завршене Више педагошке школе и Филолошки факултет у Београду. Прво радно искуство професорке започиње у Варешу (Босна и Херцеговина), где упознаје своју велику љубав и животног сапутника. Повратак у Београд не доноси јој рад у струци, те Нада једно време ради као социјални радник у општини Чукарица.

---

² marija.zaputil@gmail.com

Посао у струци добија на Косову и Метохији, где остаје око четири године. Због породичних обавеза опет је у Београду, радећи на заменама у неколико београдских основних школа. Отварањем основне школе „Јајинци”, Нада коначно добија стално запослење и ту остаје све до пензионисања. Посвећеност, истрајност и упорност у раду испољава још као млада учесница радних акција широм Југославије, о чему сведоче награде и признања. Био је то наговештај будућег несебичног рада младе професорке, који је трајао пуних 40 година.

Годинама је бирана за руководиоца општинског актива Вождовца, а касније, више од једне деценије била је на челу београдске подружнице. Као изузетног организатора и сарадника колеге су је поштовале и помагале у раду. Сећам се периода када Друштво није била у могућности да обезбеди довољан број књига за награде ученицима и наставницима. Ту је била Нада. Куцала је на врата издавачких кућа и институција, које су несебично даровале књиге. Надина лепа реч и осмех, увек су наилазили на разумевање дародаваца.

Посебно је била посвећена раду у Комисији за лингвистичке секције. Сваки рад је ишчитавала, бележила запажања и коментаре, као да прегледа школске писмене задатке. А сви добро знамо колико су то обимни радови основаца и средњошколаца! Све је то успешно радила до прошле године. Занимљив је био и Надин ваннаставни рад. Често су њене одељенске заједнице биле најбоље на Вождовцу, а Пионирски савез Вождовца имао је у Нади неуморног сарадника.

Поштовале су је колеге, али изнад свега њени ученици, који су често организовали дружења са својом бившом професорком. Ношена бујицом емоција, поносно је говорила о њима.

Нада, успешна професорка, активан члан Управе Друштва, била је, пре свега, мајка Нене и Немање, бака четири унука и прабака два прауку. Децу је, како народ каже, извела на прави пут, али живот се сурово поиграо овом пожртвованом самохраном мајком. Остала је без Немање, сина над којим је бдила током његове тешке болести. Своје болове и патње дубоко је потискивала, неуморно бринући о унуцима.

Њена Нена, унучад и праунучад поносни су на своју мајку, баку и прабаку, а ми, њене колеге, на Наду, изузетног радника и човека. Напустила нас је 21. 6. 2024. године.

Хвала јој за све!

Јагода Жунић³

---

³ jagoda.zunic@gmail.com

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Библиотека „Књижевност и језик”

1. Милка Андрић, **Методички прилози књижевно-уметничком делу**, 2000 (распродато)
2. Жарко Бабић, **Методичке варијације**, 2002 (распродато)
3. Љубомир Поповић, **Ред речи у реченици**, II издање, 2004 (прво издање 1997)
4. Новица Петковић, **Огледи о српским песницима**, II издање 2004 (прво издање 1998)
5. Љиљана Бајић, **Одабране наставне интерпретације**, II издање 2004 (прво издање 1998)
6. Слободан Ж. Марковић, **Српска књижевност између два светска рата – појаве, писци и дела**, 2004.
7. Зборник **Ка савременој настави српског језика и књижевности**, 2004.
8. Тихомир Брајовић, **Облици модернизма**, 2005.
9. Бошко Сувајџић, **Јунаци и маске**, 2005 (распродато)
10. Нада Милошевић-Ђорђевић, **Од бајке до изреке**, II издање 2006 (прво издање 2000)
11. Драгана Вукићевић, **Писмо и прича**, 2006.
12. Бранкица Чигоја, **Траговима српске језичке прошлости**, 2006.
13. Радмила Маринковић, **Светородна господа српска**, II издање 2007 (прво издање 1998)
14. Васо Милинчевић, **Велика школа и велики професори**, 2006.
15. Јелица Јокановић-Михајлов, **Акценат и интонација говора на радију и телевизији**, 2006.
16. Наташа Станковић-Шошо, **Топос пута у српској народној бајци**, 2006.
17. Оливера Радуловић, **Речи са чистих усана**, 2007.
18. Гордана Јовановић, **Живот Стефана Лазаревића, деспота српскога**, 2007 (распродато)
19. Татјана Јовићевић, **Српски историјски роман XIX века**, 2007.
20. Јован Деретић, **Огледи о српској књижевности**, 2007.
21. Бошко Сувајџић, **Иларион Руварац и народна књижевност**, 2007.

22. Душан Иванић, **Огледи о Стерији**, 2007 (распродато)
23. **Писци говоре**, приредио Михајло Пантић, 2007.
24. Божо Ђорић, **Творба именица у српском језику**, 2008.
25. Мило Ломпар, **О завршетку романа**, 2008.
26. Драгана Мршевић-Радовић, **Фразеологија и национална култура**, II издање 2008.
27. Снежана Милинковић, **Преображаји новеле**, 2008.
28. Снежана Самарџија, **Биографије еписких јунака**, 2008.
29. Гордана Штасни, **Творба речи у настави српског језика**, 2008.
30. Зона Мркаљ, **Наставно проучавање народних приповедака и предања**, 2008.
31. Јелена Јовановић, **Писци и стил**, 2009.
32. Милош Ковачевић, **Огледи из српске синтаксе**, 2009.
33. Божо Ђорић, **Лингвомаргиналије**, 2009.
34. **Прилози језичком и књижевном образовању**, Зборник 1, приредила Босиљка Милић, 2009.
35. **Прилози језичком и књижевном образовању**, Зборник 2, приредили: Босиљка Милић и Вељко Брборић, 2010.
36. **Пут до есеја** (хронолошки преглед такмичења), приредила Босиљка Милић, 2010 (распродато)
37. Рајна Драгићевић, **Вербалне асоцијације кроз српски језик и културу**, 2010.
38. Милан Стакић, **Морфо(но)лошке теме**, 2010.
39. Зоја Карановић, **Небеска невеста**, 2010.
40. **Прилози језичком и књижевном образовању**, Зборник 3, приредили: Босиљка Милић и Вељко Брборић, 2010.
41. Валентина Питулић, **Трагом архетипа**, 2011.
42. Зорица Несторовић, **Класик Стерија**, 2011.
43. Вељко Брборић, **Правопис и школа**, II издање, 2015 (прво издање 2011)
44. **20 година Републичког такмичења из српског језика и језичке културе ученика основних и средњих школа**, приредила Босиљка Милић, 2011.
45. Слободан Ж. Марковић, **100 година Друштва за српски језик и књижевност Србије**, прилоге приредила Босиљка Милић, 2011.
46. Марија Клеут, **Из Вукове сенке**, 2012.
47. Јасмина Јокић, **Краљичке песме, Ритуал и поезија**, 2012.
48. Зона Мркаљ, **Колико познајеш књижевност?**, 2012 (распродато)
49. Јелица Јокановић, **Прозодија и говорна култура**, 2012.
50. **Српски језик кроз тестове 3**, приредила Босиљка Милић, 2013 (распродато)

51. Драгана Вељковић Станковић, **Комуникативни приступ у настави српског језика**, 2013.
52. Светлана Торњански Брашњовић, **Свадбене песме и обредни смех**, 2013.
53. Александар Милановић, **Језик весма полезан**, 2013.
54. Милан Алексић, **Богдан Поповић и српска књижевност**, 2014.
55. Миодраг Павловић, **Спреми се да говориш**, 2014.
56. Весна Ломпар, **Врсте речи и граматичка пракса (од Вука до данас)**, 2016.
57. Вељко Брборић, **О српском правопису**, 2016.
58. Милорад Дашић, **Народна књижевност у наставним плановима и програмима**, 2016.
59. Иван Златковић, **Ка поетици смеха**, 2017.
60. Предраг Петровић, **Авангардни роман без романа: поетика кратког романа српске авангарде**, 2017.
61. Душан Иванић, **П(ј)есник и п(ј)есма**, 2017.
62. Првослав Радић, **Творба речи и миксоглотија**, 2018.
63. Душица Потић, **Поетика прикривања – Фолклорни обрасци у стваралаштву Стевана Раичковића**, 2018.
64. Бојан Ђорђевић, **Племенита мисија или мука жива – Српски књижевници као професори**, 2018.
65. Мирјана Стакић Савковић, **Путујућа учионица (Од екскурзије до стручног путовања као стваралачке активности)**, 2018.
66. Душка Кликовац, **Српски језик у светлу когнитивне лингвистике**, 2018.
67. Љубомир Поповић, **Комуникативно-граматичка анализа реченице**, 2019.
68. Наташа Станковић Шошо, **Књижевно дело Бранислава Нушића у настави**, 2019.
69. **Писци говоре 2**, приредио Михајло Пантић, 2020.
70. Милош Ковачевић, **Стилистиком кроз белетристику**, 2022.
71. Снежана Самарџија, **Исходишта поезије**, 2022.
72. Зона Мркаљ и Марија Запутил, **Књижевност кроз тестове (за седми и осми разред основне школе)**, II издање 2024 (прво издање 2022).
73. Рајна Драгићевић, Валентина Илић, Весна Николић, **На крилима речи**, 2023.
74. **Научно дело и наслеђе професора др Милије Николића**, приредили: Љиљана Бајић, Зона Мркаљ, Наташа Станковић Шошо, Вељко Брборић, 2023.
75. Марија Запутил и Јасмина Станковић, **Књижевност кроз тестове (за пети и шести разред основне школе)**, 2023.

Часописи:

1. Часопис **Књижевност и језик**
2. Часопис **Свет речи** – средњошколски часопис за српски језик и књижевност
3. **Летопис Друштва** – (2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024)

Збирке тестова са такмичења:

1. **Тестови са такмичења из српског језика и језичке културе ученика основне школе 2011–2021.**
2. **Тестови са такмичења из српског језика и језичке културе ученика средњих школа 2014–2024.**
3. **Тестови са Књижевне олимпијаде 1** (2012/2013, 2013/2014)
4. **Тестови са Књижевне олимпијаде 2** (2014/2015, 2015/2016)
5. **Тестови са Књижевне олимпијаде 3** (2016/2017, 2017/2018)

Све информације о издањима Друштва
налазе се на сајту на линку:
<https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/books/>

Излази годишње

Издавач

Друштво за српски језик и књижевност Србије

За издавача

Весна Ломпар, председник Друштва за
српски језик и књижевност Србије

Главни и одговорни уредник

Зона Мркаљ

Уредници

Зона Мркаљ, потпредседник Друштва
Вељко Брборић, потпредседник Друштва
Босиљка Милић, секретар Друштва

Коректура

Марија Запутил
Миљана Кравић

Графички дизајн

Биљана Живојиновић

Припрема и штампа

Cigoja
Ш Т А М П А

office@cigoja.com

www.cigoja.rs

Тираж

100 примерака

ISSN 2560-3388

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41

ЛЕТОПИС Друштва за српски језик и књижевност Србије /
главни и одговорни уредник Зона Мркаљ. – Год. 1, бр. 1 (2016)– .
– Београд : Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2017–
(Београд : Чигоја штампа). – 24 cm

Годишње. –

ISSN 2560-3388 = Летопис Друштва за српски језик и књижевност Србије
COBISS.SR-ID 229011980